

GLAVA PRVA GORKA KAPLJICA

Vetar je dolazio s mora terajući kišu pred sobom. Lila je kao iz kabla šibajući valovite doline Saseksa i praveći potočiće, koji su se žurno slivali niz jarke krivudavih puteva oko Alfristona.

Dark Spini, stara, nepravilno građena vila porodice Alardajz, stajala je na bregu iznad sela Hengover. Zid koji je opkoljavao kuću, pokriven crvenim lišajem i mahovinom, jedva se nazirao kroz tamu.

Svetla automobila na putu za Alfriston na mahove su se odbijala od njega. U vili, na zidu obloženom hrastovinom, stari časovnik je otkucavao osam.

Biola Alardajz je silazila vijugavim stepenicama koje su vodile u hol. Svetlo zidne lampe na zavojištu otkri divnu priliku. Bila je visoka i vitka. Kretala se sa izvanrednom elegancijom. Mnogima bi zapela za oko i zadržala pogled. Imala je kosu boje žita iz koje je svetlost nežno izvlačila crvenkastosmede tonove.

Sišla je, prošla holom i zastala na poslednjem stepeniku. Ispred nje su se nalazila dupla vrata glavnog ulaza u hol. Sa leve strane bio je uzani hodnik obložen hrastovinom. Izlazio je u baštu, na stazu koja je vodila do zelenih vrata kamenog zida. Pored njega je prolazio blatnjavi put prema Alfristonu.

Biola je stajala nepomično naslonjena na ogradu. Nosila je dugu crnu suknju od somota i belu bluzu od žoržeta. Nabori oko

Piter Čini

vrata i rukava bili su uľwaćeni crnom somotskom pantljkikom. Mala noga u svilenoj papuči lupkala je nestrpljivo po podu. Imala je crne kolutove ispod plavih očiju. Njena usta - savršena kao kod svih žena porodice Alardajz - bila su pravilno oblikovana. Skrivala su sitne biserne zube.

Pogledala je u sat na levoj ruci kao da je time htela da zaustavi nešto što nije želela da se dogodi. Onda se brzo okrenula i pošla hodnikom koji je vodio u trpezariju. Bila je na pola puta kada je čula kako se otvaraju vrata iz pravca bašte. Okrenula se i pošla natrag. Kod podnožja stepenica ugleda svoju sestru koja se pojavi iz hodnika.

- Dobro večer, Korin - reče Biola.

Korin Alardajz stavi ruke u džepove svog vlažnog mantila. Zastade

za trenutak posmatrajući svoju sestru poluzatvorenim očima. Njen izraz je mogao biti dobroćudan, ali i prezriv - to se kod nje nikad nije znalo. Bila je malo niža od Biola, crna i lepa na talijanski način. Njene sivozelene oči sijale su kao da je u glavi spremala dobru šalu. Poče da skida svoj kišni ogrtač.

- Davolski pada napolju. Gotovo sam se utopila dok sam došla do garaže. Kako si ti, mila? - upita zajedljivo.

- Šališ li se to na moj račun, Korin? Ne verujem da sam raspoložena za šalu - reče Biola.

Korin obesi kaput i izvadi iz svog žaketa od tvida cigarete i upaljač. Zapali cigaretu i nasloni se na zid od hrastovine preko puta svoje sestre. Oklop, koji su nekada nosili preci porodice Alardajz, stajao je u blizini dajući slici gotovo groteskan izgled. Korin uvuče dim cigarete i ispusti ga lagano kroz napućena usta.

- Izgleda da nisi naročito orna za šalu, mila. Ali čija je to krivica? Zar ne postoji uvek poneki krivac koji očekuje sažaljenje?

Biola se malo pomeri.

- Nikad nisam tražila sažaljenje od tebe, Korin.

- Ne? Možda zato što si znala da ga nećeš ni imati. Uostalom, zašto bih te sažaljevala sada? - reče njena sestra.

- Ne znam - odgovori Biola umorno. - U svakom slučaju, nisam od tebe tražila da saosećaš sa mnom. Ali mislim da bi mogla bar da mi kažeš šta se dogodilo.

Korin se odvoji od zida i primače Bioli. Stajala je na dnu stepenica gledajući odozdo u svoju sestru. Biola ostade iznad nje nepomična kao statua.

- Naravno, draga moja, ti želiš da znaš šta se stvarno desilo - reče Korin cinično. - Kladam se da je tako. Spustila je glas. - Dobro, reći ću ti. Moj mladić je - nastavi posmatrajući mirno užareni vrh cigarete - tvrdoglaviji no ikada. U stvari, otići ću toliko daleko da kažem da bi on mogao biti još tvrdoglaviji.

- Oh, gospode! - reče Biola.

- Ne vidim kakve će ti koristi doneti prizivanje bogova - reče Korin ljubazno. - Očekivala sam da ćeš se tako osećati. Samo, ima mesta i u orahovoj ljusci. On kaže da mora ostati po starom. Drugim rečima, neće biti smanjenja u plaćanju, inače...

- raširila je ruke i ubrzo nastavila. - U svakom slučaju, ne vi-dim zbog

čega bi ti morala da gundaš. - Pogleda sestru iskosa.

- Ja treba da budem ta koja će gundati - reče.

- Ponekad mislim da učinim kraj svemu ovome - reče Viola polako. - Iscrpljuje me. Sve drugo bi bilo bolje od ovoga. Ne razumem zašto se ti protiviš tome. To bi tebi išlo u korist, Korin.

- Možda - reče Korin. - Ali ja nisam naročito oduševljena da to bude u moju korist. Sasvim sam zadovoljna sadašnjom situacijom.

- Ne shvatam zašto ti gundaš. Do vraga, daleko si bogatija nego što bi bila kad bi se istina obelodanila.

- Ali on stalno zahteva sve više i više - reče Biola.

- Muškarci uvek traže više - odgovori Korin sležući ramenima. - Takvi su. Uostalom, ti si bogata žena. - Ona pogleda naviše prema stepenicama. - Oh, bože, vidi sad ovu!

Zavojištem je lagano silazila figura neprirodnog držanja. Koraci su bili kratki, jer se prilika kretala u velikim cipelama od crvenog satena sa ogromnim potpeticama. Imala je krajnje usku, uz telo pripijenu crvenu haljinu. Bila je prekratko skrojena. Veliki dekolte otkrivao je bogata prsa. Kosa boje slame bila joj je opuštена niz ramena. Lice je bilo mrtvački nabeljeno, oči oivčene plavim, a trepavice natopljene bojom. Gotovo savršene usne bile su prenaplašeno izvučene svetlocrvenim ružem.

To je bila sedamnaestogodišnja Patricija Alardajz.

- Ti mala kujo! - reče Korin. - Brati se odmah u svoju sobu i skini tu haljinu. Opet si preturala po mojoj - garderobi.

- Za ime božje, idi i operi to sa lica. Izgledaš kao torta.

Patricija se teatralno nasloni na ogradu stepeništa.

- Korin, da li sam ja to negde pročitala da svaka žena poma-lo liči na tortu? - reče Patricija teatralno.

- U ovom trenutku ti mnogo podsećaš na nju. Idi, operi lice i skini moju haljinu. Brati te cipele gde si ih našla. Patricija, naslonjena na ogradu, u pozi za koju je smatrala da je veoma izražajna, odgovori:

- Prokleta bila ako ću!

- Prokleta bila ako nećeš - odvrati ljutito Korin. - Šta misliš da bi se dogodilo da te Zervas vidi takvu? Dobile bismo lek-ciju koja bi trajala satima.

- Baš me briga. Stivens, sin seoskog mesara, rekao mi je pre neki

dan da sam pljunuta Greta Garbo.

- Tačno - reče Korin - i pre nekoliko dana ti je prodavac novina rekao da ličiš na Lanu Turner. Glupa budalice! Dosta mi je tvojih provala po tuđim garderobama. Patricija nastavi da silazi stepenicama na svoj uobraženo dostojanstven način.

- Korin, to što ti pričaš nimalo me ne uzbuđuje. Tvoje primedbe prijanjaju za mene kao voda za pačja leda. Znam ja o čemu se radi. Ljubomorna si, naravno - reče i odjuri u trpezariju, šepureći se preko hola.

- E, ova Patricija je prosto nemoguća. Ne znam šta je spopalo. Ceo život provodi u glumi - reče Korin.

- Pa, mlada je. To ne znači ništa. Proći će je to. - Biola se jetko nasmeši. - Mislim da većina nas provede veći deo života u glumi - doda.

- Ti govoriš o sebi - reče Korin. - Ja ne glumim. Ponekad mislim da sam jedino prirodno biće u porodici. Bar nemam šta da krijem - reče gledajući pakosno Biolu.

Zvuk gonga dopre iz trpezarije.

- Požuri, Korin. Presvući se. Znaš da se Žervas strašno ljuti kad te vidi nepresvučenu za večerom. Ne stvarajmo scene. Vrlo su neprijatne.

- Da, stvarno. Očuh postaje prilično dosadan sa svojim zahtevima. Misli da čovek nema šta drugo da radi nego da se

10

Piter Čini

presvlači po ceo dan. - Požurila je uza stepenice. Kad je bila pri vrhu, okrenu se i reče preko ramena:

- Samo veselo, Biola. Tebi je dobro, draga moja, sve dok - spustila je glas - budeš plaćala. Bidećemo se - reče Korin i odskakuta uza stepenice.

Biola ostade u holu, gledajući u velika hrastova vrata ispred sebe. Stajala je tako dva-tri minuta, neodlučna i tužna.

Pomisli da je život tako čudan i neobičan. Kad te udari jednom, nastavi i ne prestaje da udara. U stvari, razlozi za ono što čovek radi nisu mnogo važni. Ništa nije važno u životu. Razlozi dobri ili njeni - svejedno.

Suze joj navreše na oči, a onda odjednom naglo odluči i kre- nu

hodnikom prema istočnom krilu zgrade. Kretala se brzo kao da se plašila da bi oklevanje moglo izmeniti njenu odluku.

Zastala je pred vratima na kraju hodnika i tiho zakucala. Začuo se gnevan glas njenog očuha:

- Ha... šta je to? Ne mogu imati ni jednog časa mira. Ko je to? Šta hoćete?

Biola bespomoćno slegnu ramenima.

- Izvinite... Ništa. Izvinite što sam vas uznemirila. Brati se natrag u hol i poče da se penje stepeništem. Oči su joj bile pune suza. Žurno se pope do svoje sobe na prvom spratu. Baci se licem na krevet i poče gorko da rida. Zamislite pukovnika Žervasa Stenhersta, nekadašnjeg oficira Indijske armije, sada počasnog viteza od Dark Spinija i isto ta-ko počasnog poglavara klana Alardajz i ostatka klana Bajmering. A kad kažem počasnog, onda i mislim tako. On sedi na čelu du

i mlovi

11

gačle _ suviše dugačke za nekoliko prisutnih - hrastove trpeze i POsmatra smrknuto svoju rodbinu gotovo požutelim okom.

Pukovnik je pripadnik stare škole. Maniri su mu odlični

-dok ga neko posmatra. U suštini, on je gadne naravi, do zla bo-Sa-Beliki je poštovalac dama, voli viski i dobru cigaru. Lak ži-Bot mu godi. Iznad svega voli mir i tišinu da bi mogao uživati njihove blagodeti. Još uvek ima oko za lepo zaćbljen članak, po-gotovu kad presisa više od četiri dupla viskija sa sodom. Uvek sli na svoju korist i zna s koje mu je strane hleb buterom na-, ali ne voli da to i drugi znaju. To jest, ukoliko to već ne znaju.

Pukovnik je toliko jasan da sve puca. U svojim samoobmanartia je neuporediv. Bez premca je u svojoj uobraženosti i to u šgzdeset drugoj godini. A kad je čovek uobražen u šezdeset drugoj, onda to nije dobro.

Gospodica Honorija Bajmering je sestra pokojne gospode Stetiherst. Biola, Korin i Patricija su kćeri gospode Stenherst iz prvog braka, sa gospodinom Ferdinandom Alardajz. Gospodica Hojiorija sedi u začelju stola bacajući unaokolo zabrinute pogle-de. Ona oprezno gleda svojim plavim očima, koje su uprkos go-dinama svetle i privlačne. Shvata da je atmosfera otežala i da bi zbog svake sitnice

mogla izbiti svada, koje su poslednjih neko-liko nedelja postale suviše česte.

Gospodica Bajmering je punija u licu, ali još uvek lepa. Nje-na seda kosa je ukusno doterana. Gledajući je, zaključujete da su Vajmeringove lepe žene - lepe i privlačne. Shvatate da je zapanjujuća lepota Birole, Korin i Patricije nastavak tradicije otmenosti i lepote - kad se radi o Bioli; lepote bez otmenosti kad je u pitanju Korin i lepote ispunjene nestašlukom, temperamentom, i čime sve još hoćete, kad se tiče Patricije.

12

Piter Čini

Ovde bi trebalo posvetiti nekoliko reči Patriciji. I pored svoje naklonosti ka teatralnosti, svoje sposobnosti da podražava druge - obično fi imske dive - trezveno posmatra okolinu i budnim okom vrebava svoju šansu. Patricija, čije su uši izoštrene za šapta-je, ukoliko su šaptaji interesantni, kao da vidi i iza sebe. Puna je prezira prema očuhu i popustljivosti prema svojoj tetki, dobro prikrivenog straha od Korin - pred kojom mladoj dami ponekad zadržte pantalone - i gotovo isto tako prikrivene ljubavi prema Bioli. Mora se priznati da jedino Biolu voli i ne pokušava da je imitira.

Gospodica Bajmering jede supu i uspeva još uvek da u svojim pokretima zadrži ljupkost. Pogled joj luta od pukovnika do Birole, od Birole do Korin, od Korin do Patricije. - Nešto nije u redu - misli i želi da zna šta je to, ali istovremeno se raduje što ne zna. - Ponekad je - zaključuje - neznanje prava sreća. Pa ipak je radoznala.

Gleda Biolu. Misli da je ona najdivnije biće. Želi da Biola izgleda manje umorna, da su joj podočnjaci manje naglašeni. Ve-ruje da je nešto zabrinuta i pita se zbog čega. Priseća se nekih stvari koje su znale da je brinu kad je imala blizu trideset...

Gospodica Bajmering uzdahnu. Ponekad zaželi da ima dovoljno hrabrosti da pita Biolu za mnoge stvari. Ali ipak ne sme da se odvaži. Ona voli miran život. Da je Biola želela da ona to zna, svakako bi joj rekla. Zar ne bi...?

A onda Korin. Gospodica Bajmering razmišlja o Korin, ko-ja srče supu sa izrazom najvišeg samozadovoljstva. Zgražava se kad joj padne pogled na Patriciju. Ova, uzgred rečeno, ima na sebi večernju haljinu od Korin, onu nemoguću šminku, glumač-ku frizuru i izraz

krajnjeg omalovažavanja. Gospodica Honorija misli da bi Korin mogla zbog toga biti vrlo gruba i da će Patri Teški uslovi

13

cija uživati u tome. Međutim, Patricija je u ovom trenutku zauzeta uvežbavanjem načina odbrane, kojim će odbiti eventualni napad sa fronta Korin. Korin, gospodici Bajmering to nije pro-maklo, izgleda samodopadljiva i zadovoljna, kao mačka koja je progutala kanarinca. Honorija se upita: - Kog li to kanarinca Ko-rin 'žali'? A Patricija... Gospodica Bajmering tiho zacokta u sebi. Njeno roktanje je znak neodobravanja. Patricija je stvarno vrlo ne-Baljala. Apsolutno nevaljala. Gospodica Bajmering je savršeno svesna da Patricija nosi haljinu od Korin - bez dozvole, da je frizuru namestila po ugledu na neku glumicu koju trenutno naj-više obožava njeno emocionalno biće, da se šminka kojom se unakazilo dete - a njoj su svi ispod dvadeset godina deca - ne da opisati rečima. Ipak se nada da to Žervas neće primetiti - da neće biti suviše neprijatan ako primeti.

Solins, sluga - ostareli pratilac Ferdinanda Alardajza - zna sve iz porodice još od deteta. Bele kose, skoro aristokratskog izgleda, vrzma se oko stola čekajući da raščisti tanjire. Nije naročito zadovoljan. Oseća da se nešto zbiva - da će zbog ne-čega biti neprijatnosti.

Pita se da li će to započeti svakog trenutka ili će sačekati do kafe. Ne zna šta će mu doneti više uživanja - da li je prijatnije prisustvovati porodičnim razmiricama, a praviti se nevešt, ili biti odsutan i pogadati šta se dešava. Solins je bio došao do ta-kvog stanja da se pitao šta se sve to uopšte, do davola, dešava. Ništa mu nije imalo smisla počev od atomske bombe pa do pu-kovnikovih napada jetre. On je star, a život mu liči na hroničnu zubobolju nešto što boli i povlači se, a prema čemu okolina nema saosećanje.

Piter Čini

Kreće se polako oko stola, sakuplja tanjire hramljući, što je posledica udara koji je zadobio od Biolinog ponija. Tada joj je bilo pet godina. - Ono su bili dani - misli Solins - kad je go-spodin Alardajz bio gospodar Dark Spinija, pre nego što je go-spoda Alardajz pobudalila i ponovo se udala. Ono su bili dani...

Bura je došla iznenada. Solins je bio poslužio kotlete i otišao da vidi

kako napreduje sa kolačima. Korin je lagano žvaka-la komad ovčetine. Položila je nož i viljušku i hladno rekla Pa-triciji:

- Cini mi se da sam ti rekla da skineš tu haljinu. Zašto ne radiš ono što ti se kaže, ti bezobrazni mali stvore?! Patricija prekide sa jelom i pogleda u Korin.

- Ne želim da govorim s tobom, mrzovoljnice - reče ledenim glasom. - Pre večere si me nazvala kujom... Zamislite, ku-jom!

- Koji vam je davo? - upade pukovnik. - Šta kažeš... kako te nazvala?

- Kuja... kučka - reče Korin brzo. Pukovnik strašno zagrokta.

- Nemoj da se gušiš, Žervase. Nismo mi nijedna takve - reče Korin i okrećući se ponovo Patriciji nastavi:

- Odmah posle večere idi u sobu i skini tu haljinu, ili ću je zderati sa tebe. Predlažem da opereš lice i očešljaš se uredno. Rekla sam ti već da izgledaš kao torta.

- Nažalost, nisam pobliže studirala torte. Ne zanimaju me u apstraktnom smislu - odvratila Patricija, zlobno se smešeći. - Ve-čeras si prilično naelektrisana, zar ne, draga

- dodade vedro. -Znate, tatice, kad Korin izgubi strpljenje, ona zna da bude pra-va košarica.

Pukovnik reče kiselo:

Teški uslovi

15

- Sit sam i umoran od ovih bučnih prepirki za trpezom. Do-sta mi je svega. Šokira me ovakvo izražavanje. Ranije se mlade žene nisu ovako ponašale. Koga davola mislite kad Korin zove-te košaricom? Šta je košarica?

- Košarica je učtiv izraz za kopile ili dete ljubavi. Pukovnik pogleda u svoju svastiku.

- Gospode, Honorija, šta vi radite sa svojim vremenom, ja ne znam. Čujete li kako ovo dete razgovara sa mnom, sa svojim očuhom? Ponašanje joj je grozno. Svi se ponašaju grozno. Zašto ja ovo podnosim, ne shvatam - reče lupivši nožem o sto, sav cr-ven u licu.

- Šta hoćete da kažete time, Žervase? Ne znate zašto ovo podnosite? Naravno da znate. A i mi znamo.

- Korin, molim te... - reče gospodica Bajmering. - Tako se ne razgovara sa očuhom. Ne želim da se vi devojke svadate za vreme

obeda, to je tako ružno. Sigurna sam da posluga sluša.

- E, ovo je dobro - reče pukovnik sarkastično. - Posluga će čuti! Svi su čuli. Ne samo posluga već i celo selo. Mislim da je vreme da neko razgovara sa ovim devojkama. - Pogleda u Pa-triciju. - Sestra te naziva glupačom. Ti i jesi stvarno vrlo glupa. Sve svoje vreme provodiš u bioskopu i u podražavanju fi imskih diva. Zapanjuješ me svojim izgledom. Nemaš ni trunke pojma kako dama treba da se ponaša. Kad te pogledam, muka me spo-padne.

- Osobito mi je žao, tatice - reče Patricija uz čežnjiv osmeh.

- Braćam milo za drago: boja lica vam je trenutno užasna. Mi-slite li da bismo mogli dobiti napad, tatice?!

Pukovnikovo lice postade za nijansu tamnije.

- Prokletstvo...! Rekao sam ti stotinu puta da me ne zoveš taticom. Zašto to činiš?

/6

- Očigledno da ona to radi j'er zna da vas to ljuti. Možda misli da bi bilo itfavo za vas da vas zove Žervas ili očuh. Mo-gli bismo se osećati veoma važni.

- Korin, ne smete tako razgovarati. Kakvi su to maniri?

-reče gospodica Bajmering zabrinuto.

Nastade tišina. Vrlo napeta tišina. Mogla se rezati nožem.

- Hoćete li me izviniti, Žervase? Išla bih u svoju sobu. Ne želim stvarno da večeram - reče Biola.

- Ne, nećete - reče pukovnik. Bio je veoma ljut. Usne su mu bile zategnute, a oči skoro zlobno sijale. - Bogme, nećete -ponovi. - Treba da kažem nešto vama i Korin. Savetujem vam da saslušate ono što ću reći.

Biola ga pogleda začudeno.

- Zaista, ovo zvuči vrlo dramatično. Strašno me zanima

-reče Korin drsko.

Gospodica Bajmering ih je naizmenično gledala.

- Žervase dragi, zar ne mislite da bi bilo bolje da razgovarate sa devojkama posle kafe? Solins tada neće imati prilike da nas sluša.

- Uveravam vas - otpoče pukovnik - da Solins uopšte nije važan, draga Honorija. Sva posluga u kući, celo selo i naravno sav Alfistron znaju tačno ono o čemu nameravam da govorim. Berujem da to

znaju već nedeljama.

- Oh, bože, bože!... Šta je to, Žervase? - Oči su joj odavale uznemirenost.

- Znate, u svakom selu uvek ima puno priča - reče mimo Korin. - Zar to ne zovu: 'bacanje balege za imućnim svetom'? Čini mi se da smo i mi nekakav imućan svet. Pukovnik je pre-kide: - Ono što imam da kažem

nameravam da kažem sada. Du-go vremena sam se mirio sa atmosferom u ovoj kući. Nije mi se

Teški uslovi

17

dopadala. Patricija se ponaša odvratno. Raste kao neka divlja devojka. Korin je - pogleda u nju mrko - verovatno najgrublja mlada žena koju sam sreo u životu. Verovao sam da bar Biola ima neč&g dobrog u sebi.

- Ali, Žervase, šta je Biola uradila? - upita gospodica Bajmering hrabro.

- Šta je uradila i šta nije, nećemo sada raspravljati. Ona zna šta radi, a isto i Korin.

- ALi - čudila se gospodica Bajmering podignutih obrva

-šta one rade? Ne shvatam, u čemu je stvar, Žervase?

- Brlo neugodne priče kruže po selu i Alfistronu - reče pukovnik. - Čak su doprle i do Istberna. Izgleda da se imena Vi-ole i Korin dovode u vezu sa jednom krajnje

kompromitovanom ličnošću, gospodinom prilično nlave prošlosti, a i sada bez repu-tacije. On ima neke veze sa jednim klubom u predgradu Brajto-na, koji je na vrlo lošem glasu. Do davola, mislim da je dosta neprijatno kad moram da to čujem od članova moga kluba - lju-di koji mi kažu ono što čuju, ljudi koji počinju da misle da se moje dve kćeri ponašaju kao besposličarke, a treća - sedamnaestogodišnja devojčica - kao seoski idiot.

Patricija skoči na noge. Napravi jedan buntovan gest.

- Tetka Honorija, Korin me je večeras nazvala kujom! To mogu da podnesem. Ali ne vidim zašto bi me morali uporediva-ti sa seoskim idiotom. Ne - nastavila je - ne zato što kompara-cija nije umesna, već zato što mislim da mi nemamo seoskog idiota - pogleda u pukovnika.

- Prisutni se, naravno, uvek izu-zimaju. - Poprimila je izraz krajnje

ožalošćenosti. - Mislim da je najbolje da idem u sobu. Želim da ostanem sama.

Posle ovoga sede i navali na svoj kotlet sa apetitom. Piter Či, 'ini

- Zar ne mislite da ste prilično grubi? - reče Biola pukovniku. - Zar ne nalazite da treba da razmislite pre nego što ka-žete ovakve stvari? One stvarno zvuče smešno.

- Još kako - reče Korin. - Svakako morate malo razmisliti pre nego što napadnete porodicu, naročito Biolu - nastavila je gledajući u ovu vragolasto. - Uostalom, mi svi znamo da vi do-bij'ate samo 250 funti godišnje kao jedan od staratelja prema maj-činoj želji, a da dodatak od 1000 funti koji naknadno primete do-lazi od Viole, sa njenom željom i odobrenj'em. To izgleda goto-vo kao uj'edanje ruke koja vas hrani, zar ne?

- Vi... vi... čini mi se nekada bih mogao da vas zadavim

-reče pukovnik dubokim, promuklim glasom.

- Stoj!... Rolna dva - promrmlj'a Patricija.

- Žervase, Solins će ući za koji minut - reče gospodica Vajmering. - Ovaj razgovor treba prekinuti. Mislim da ste svi po-ludeli. Ako imate nešto protiv devojakaj ovo nij'e mesto za raz-govor.

- Mene su uvredili. Ja mogu da budem nepopularan očuh, ali ja sam staratelj imanja i dok to jesam, pobrinuću se da se ove devojke ponašaju valjano. Vrlo dobro, Honorija, pošto kaže-te da ne želite da govorim o tome, mogu li vam, dame, reci šta nameravam da radim? Ove se primedbe odnose na Biolu i na vas, Korin. Što se tiče ovog deteta pogleda besno u Patriciju - nadam se, da ćete vi, Honorija, da j'e naučite pameti i dobrom ponašanju. - Pukovnik uzdahnu duboko da povрати izgubljeni dah. Onda nastavi: Jasno je da se nešto dešava meni ispred no-sa, a što će ovoj porodici narušiti ugled. Verovatno nij'edna od vas ne mari za činj'enicu da je vaša porodica živela ovde stotinama godina. Da biste se prepustile uživanju i nečemu što sum-nj'am da je odveć lepo, vi ste spremne da ime porodice ublatite.

Teški uslovi

Uveravam vas da mi je veoma milo što nisam vaš otac. Ali shva-tite jedno: ja ću saznati šta se dešava. Odlučio sam. Makar dao da paze na vas, saznaću. Da, to j'e ono što ću uraditi. Ako sa-mo postoji nešto što će zahtevati određene korake, budite sigur-ni da ću ih

preduzeti.

- Ako biste mi dopustili, popila bih kafu u svojoj sobi - reče Biola odlazeći.

- Život ovde postaje vrlo interesantan - reče Korin. Zatim se obrati svome očuhu:

- Treba da shvatite da je Violi gotovo trideset, a meni dvadeset osam. Ne mislite li da smo dovoljno zrele da bi se pazilo na nas?

- Nijedna od vas ne izgleda dovoljno zrelo da bi imala pameti - reče pukovnik. - Mislite da ću vas j'a držati na oku?

-On j'e pogleda i nastavi: - Ako želite da mi kažete šta se to de-silo, tačnije rečeno, kakve veze ima ovaj čovek sa vama i vašom sestrom!... U redu... Ako nećete, preduzeću ono što smatram za potrebno da bih saznao.

- Sto se mene tiče - reče Korin blago - možete, do davo-la, raditi što god vam je volja. Ali bih na vašem mestu bila vrlo oprezna. Ako uposlite ljude da prate mene i Biolu, to ćete morati platiti iz sopstvenog džepa. - Nasmehila se. - Ne očku

jete, valjda, da će Biola pristati da to padne na teret imanja, zar ne? Kakva grozna večera. Čak je i Solinsu izgleda umakla lada.

Laku noć, tetka. - Cinično se osmehnula očuhu: - Laku noć i vama, Žervase. Da sam na vašem mestu, pre bih popila brom ne go što bih stavila noćnu kapu.

- Izgleda mi da je sada moj red da izadem. U svakom slučaju, gotovo je, reklo bi se, sa zabavom. Laku noć, društvo!

-

reče Patricija.

20

Piter Čini

Korin izade lagano iz sobe. Izašla je na bočna vrata u hodnik koji je vodio u hol. Pritvorila je tiho vrata iza sebe i zasta-la na debelom tepihu. Čula je gospodicu Bajmering kako kaže:

- Zar ne pravite brdo od mravinjaka, Žervase? U čemu je stvar? Mogu da poverujem da je Korin bila glupa, ali svakako ne Biola. Jeste li sigurni u činjenice? Ukoliko ima činjenica.

- Ja znam o čemu govorim - reče on. - I nikad nisam bio ozbiljniji u svome životu. Kažem vam da je apsolutno neophod-no da mi, staratelj, znamo o čemu se radi, šta se dešava. Kad saznam malo

više o ovome, potrudicu se da vam iznesu celu pri-ču. U meduvremenu, pošto je njihovo držanje ovakvo, namera-vam da saznam na jedan drugi način. Dobio sam ime nekog čo-veka u Londonu. Izgleda da je sposoban čovek - privatni detek-tiv. Povezaću se sa njim i otkriću sve.

Ude Solins i poče da sklanja tanjire.

- Mislim da nema potrebe za kolačima, Solinse. Gospodica Alardajz će popiti kafu u sobi, a mislim i Korin - reče gospo-dica Bajmering.

Pukovnik ustade.

- Ja je neću. Meni donesite viski sa sodom u sobu, Solinse. A gde je večerašnja pošta?

- Taman je stigla, gospodine, baš ovog momenta - reče Solins. - Nisam imao vremena da je rasporedim. Nalazi se u holu. Da vam donesem pisma?

- Ne, uzeću ih sam kad podem gore - reče pukovnik kratko.

Korin zatvori vrata tiho i uputi se polako malim hodnikom. Čula je pukovnika kako je velikim hodnikom iz trpezarije došao u hol i kako nespretno barata bakrenim

poslužavnikom na kome je stajala večernja pošta. Sačekala je dok nije čula njegove oštre

Teški uslovi

21

korake na stepenicama i ušla u hol. Stajala je naslonjena na ta-man hrastov zid, dok joj je mali osmeh igrao na slatkim usna-ma. Motrila je na telefon. Posle nekoliko trenutaka začuo se slab, gotovo nečujan šum, koji telefon napravi kad se upotrebi lokal.

Korin napipa kutiju sa cigaretama u džepu. Pomisli da će tet-ka, žalosna i sva u čudu, napustiti trpezariju hodnikom sa ulaza, pitajući se o kakvoj se nevolji radi. Korin zaključ da je sigurna ovde. Pretpostavljala je da će pukovnik brzo dobiti broj koji je tražio.

Prošlo je pet-šest minuta. Opet se začuo onaj slabi šum. Hi-tro je prišla telefonu i oprezno podigla slušalicu. Oslušnula je. Čula je pukovnikov glas.

- Moram da govorim sa gospodinom Kalaganom. Dali su mi njegovo ime. Spreman sam da platim za njegove usluge. Ja sam pukovnik Žervas Stenherst od Dark Spinija, iz Hengovera blizu Alfristona, u Saseksu. Vrlo je važan posao. Dobio sam pismo...

- Daa... - začu se glas. - Pa, znate li koliko je sati? Pola devet. Kalagan ne radi noću - ne bar tako često. Ali ako je ta-ko ozbiljno i morate sa njim hitno da govorite, možda bismo ga mogli dobiti u klubu za jedno pola sata - možda! Broj je Mej-fer 43276.

- Vrlo dobro, pokušaću da ga pronadem tamo. Hoću da dode sutra ovamo. Želim da ga vidim što pre.

- Važi - bio je odgovor. - Može biti da će doći a može bi-ti i da neće. Nikad ne znate sa njim. Najbolje razgovarajte sami. Zdravo. - Korinču kako pukovnik spusti slušalicu. Ona takode spusti slušalicu, gledajući u nju. Uvuče duboko dim cigarete. Slegnu ramenima, pride čiviluku i navuče svoj ki-šni ogrtač. Izade na sporedni ulaz u vlažni vrt.

22

*

Kalagan ude u Najt lajt klub. Pogleda oko sebe, spusti svoj crni mekani šešir na stočić desno od vrata, sede na visoku bar-sku stolicu za šankom i naruči dupli viski sa sodom. Imao je na sebi plavo odelo sa dugmadima u dva reda, svetloplavu svilenu košulju i tamnoplavu mašnu. Gusta crna ko-sa bila je neposlušna. Imao je duguljasto lice, istaknutu i lepo ocrtanu vilicu od uha do brade. Sive oči bile su opkoljene bora-ma.

Inteligentno, energično lice - upadljivo muškarcima, ponekad suviše privlačno ženama.

Popio je malo viskija. Mislio je da mu je dosadno. Klub je bio jedno od onakvih mesta kojima London obiluje. Ona su donosila izvesno olakšanje u doba rata za vreme bom-bardovanja. Među uskim zidovima kluba uniforme svih saveznič-kih zemalja su se sastajale, mešale i pile. Sad je dolazilo samo nekoliko stalnih gostiju. Kalagan pomisli da je život u ovim ka-fanama kao i sam život. Počne sa fanfarama, nastavi uzbuđenjem i završi se padom. Tri-četiri čoveka udoše u bar. Mesto sada poče da se puni. Neka žena sa oporim mirisom namesti se na susednu stolicu. On pomeri svoju da joj napravi mesta. Naruči još jedan viski sa so-dom.

Iz male telefonske govornice na kraju bara dopre zvrjanje te-lefona. Barmen u beloju bluzi izade da odgovori. Posle jednog mi-nuta on se vrati.

- Vas zovu, gospodine Kalagane. Hoćete li odgovoriti?

- Da li znate ko je to, Patrik? - upita Kalagan ispijajući viski.

- Ne, stranka nije rekla ime. Reče da je hitno.

- U redu - reče Kalagan. Ustade sa stolice i uputi se malo nesigurno prema govomici. Otvori vrata i nasloni se na zid, zu-reći u telefonsku slušalicu koja je visila sa strane na kablu. Uči-ni mu se da slušalica postaje sve veća i veća i da se govomica počinje okretati. Oseti bol u očima. U glavi mu se zavrte, a po-gled mu postade mutan.

Kalagan se s mukom odvoji od zida. Udari glavom u aparat i ponovo o zid. Dotetura se nekako do umivaonika i udarivši ra-menom u lavabo, sruši se na pod. Ležao je zatvorenih očiju. Vra-ta su se lagano sama zaWorila. * * *

Kad je Kalagan otvorio oči spazio je lice O'Šonesija, barmena, koji se bio nagnuo iznad njega. Njegovo lice mu je izgleda-lo kao pun mesec.

- De, de, gospodine Kalagane, popijte ovo. Biće vam lakše. Šta se desilo?

On zavuče ruku ispod Kalaganovog ramena i privuče ga zidu. Kalagan popi malo od napitka koji mu je barmen pražio. Imao je odvratat ukus.

- Koliko sam dugo bio ovde?

- Oko dvadeset minuta. Sećate se, izašli ste da odgovorite na telefonski poziv, ali nije vam pošlo za rukom. Neko je sada ušao ovamo i našao vas. U čemu je stvar?

- Vi to treba da znate. Mora da je to bilo od onog poslednjeg viskija koji ste mi dali. Gde ste ga nabavili? Kao da ste ga u kadi pravili.

- Imajte srca, gospodine Kalagane. Mi ne radimo takve stva-ri u klubu. Piće je bilo dobro. Svi su pili iz te flaše.

- Davola je bilo dobro - reče Kalagan ustajući.

Teški uslovi

25

Konob^ mu očetka odelo. - To nć liči na vas, gospodine Kalagane. Da vas ovako la ko savlada! Mozda ste pojeli nešto što vam nije priialo

- Možd^ ~ reče Kalagan. - U redu, O'Šonesi Barmen odeKalagan ispljuska lice hladnom

cigaretu i ***" se u bar. Samo su dva gosta bila unutra - , Jica koja su

u "gl" raspravljala o rezultatima konjskih trka

- Uzeću Jos jedan dupli viski, Patrik, ali ne iz ist flaše reče Kalagan konobaru. - Otvori novu.

O'Šonesi <* naceri, otvarajući drugu flašu. Kalagan ispi vi da, zapal, ci^etu, uze fcfir i ,zade na ulicu. Uput? se a^ano prema trgu 9*U, uvlačeći dim cigarete i razmišljajući Bilo je devet i trideset kad je stigao do zgra^e gde mu je bila smeštena kancelanja. Imao je stan iznad nje Reče 1 Bilkiju, noc'n^ portin, i pope se liftom. ZaLavS jel^n spratu gde * ^ kancelarija. Prolazeći hodnikom primeti svetlost u svoj°J sob'

Ude unutr'3 i nade Nikolsa, svog pomoćnika, kako sedi

-nogama na sto''' 1 <X* „Kako se osvajaju zene". Prazna flS'v skija staj'ala je sa strane.

- Zdravo, Vindi- Je l' bio neki poziv?

- Da - odgovori Nikok - Bečeras. Neki momak po imenu Zerns Stenhef^ . P"kovmk iz nekakvog Dark Spinija HeTgo ver, neka jazbi^ u bhzini Alfristona. žurilo mu se gadno T kao sam mu d* te P°traži u klubu.

- Davolski čudno zvuče ti nazivi: Dark Spini, Hengover reče Kalagan k^vec» l'ce.

- Da - reč^ N^olas. - Miriše na par ubistava. - Pogleda Kalagana. - 5» «» da radiš? Hoćeš li ic'i dole da se niw , tim momkom, K^o sto je on hteo?

Kalagan ustade i upali cigaretu.

- Ne... Neću da prihvatim ovaj posao. Izade i zalupi vrata kancelarije iza sebe.

Nikols stavi šešir i potraži u džepu cigarete. Ugasi svetlo i krenu polako prema liftu.

- Ooo... šta, do vraga!

GLABA DRUGA

DAME IMAJU PREDNOST

Bilo je tri sata posle podne kad je Kalagan preko centrale zatražio kancelariju. Efi Tompson podiže siušalicu.

- Dobar dan, gospodine Kalagane. Nadam se da ste dobro spavali?

- Vrlo dobro. Ima li nešto novo, Efi?

- Ne. Nema ništa naročito u vašoj pošti.

- Nije bilo važnijih telefonskih poziva?

- Ne - odgoBori ona.
- Sići ću za pola sata. Potpisaću svu poštu. Možda ću malo u prirodu, u unutrašnjost. Mogli biste telefonirati u garažu i naručiti auto za četiri sata.
- U redu - reče Efi. Malo je zastala. - Da li želite, možda, da nekome telegrafišem ili telefoniram?
- Da li želim, šta? Kome?
- Recimo, gospodi Denis - reči Efi nemarno.
- Vi mora da znate da čitate misli. Hvala što ste me podsetili.
- Da, pošaljite telegram. Broj je Veverli 78945. Recite gospodi Denis da očekujem da ću večerati s njom.
- Vrlo dobro - reče Efi ostavljajući slušalicu. - Do davola sa gospodom Denis - reče za sebe.

Teški uslovi

27

Pozvonila je i počela da diktira telegram. Taman je bila pri kraju kad se vrata otvoriše. Biola Alardajz je stajala na pragu. Efi Tompson srce stade kad je ugleda.

- Dobar dan. Mogu li da vam pomognem? - upita Efi.
- Hvala - odgoBori stranka. - Ja sam gospodica Alardajz. Želim da vidim gospodina Kalagana. Stvar je važna i htela bih da ga vidim odmah.

Efi se smešila.

- Razumem sasvim - reče ljubazno. - Ali gospodin Kalagan je osoba koju je dosta teško videti odmah. Takav je. A, i nije ovde trenutno. Želite li da ostavite poruku? On retko prima kli-jente bez zakazanog sastanka.

- Ja nisam klijent - odgovori gospodica Alardajz. - Bilo bi u njegovu korist da me vidi. Možda biste mi mogli reći kad će biti u kancelariji. Ne bih htela da mu otežavam stvari pre nego što mu ne pružim priliku da razgovara sa mnom. Efi je mislila: „Tako li je to? Pitam se šta je sada započeo. Lepa je, ali može biti i tvrdoglava. No... one obično tako počijnu. Setila se sličnih poseta."

- Hoćete li sesti, molim vas? Pokušaću da pronadem gospo-dina Kalagana.

- Hvala vam - reče gospodica Alardajz i sede. Efi Tompson zapazi sa приметnom ljutinom da su joj noge i članci, cipele i čarape,

prekrasne.

- Izvinite za trenutak - Efi ude u Kalaganovu kancelariju i zatvori vrata iza sebe. Pride njegovom stolu, podiže slušalicu i pozva portira.

- Vilki, dajte mi gospodina Kalagana. Samo brzo.

- Dobro - reče Bilki.

Gotovo istoe trenutka, Kalagan je bio na telefonu.

- Ovde dole ima novina - reče Efi. - Neka dama vas traži. Naginje odlučnijem držanju - ako me shvatate?... Kaže da ne vo-li da vam pravi neprilike pre nego što vam ne omogući da raz-govarate sa njom. Takva je.

- Da? - reče Kalagan. - Zamislite samo. Šta još?

- Sasvim lepo izgleda. Stvarno je krasna... ako znate šta ho-ću da kažem. Izgleda aristokratski i zle ćudi. Ne čini mi se da joj se strašno svidate. Ima na sebi zimski crveni kostim od gru-be vunene tkanine koju je šio dobar krojač i mali šešir. Čarape su joj od svile - prava svila - a cipele ručni rad. Ima jedan broš - dijamanti i rubini - košta dosta novaca. I rukavice za vožnju. Mislim da se dovezla automobilom.

- Gle! gle!... Znamo li njeno ime?

- Neka gospodica Alardajz - odgovori Efi. Nastade tajac.

- Zvuči suviše dobro da bi bila istina. Recite joj neka se pismeno obrati za jedan sastanak.

Efi ućuta za trenutak, a onda reče:

- Želela bih da je vidite, gospodine Kalagane. Ta je naumila nešto. Izgleda suviše lepo vaspitana da bi bila opasna.

- Zašto bih ja brinuo o tome?

- Ne znam. Mislila sam da je možda poznajete. Rekla sam vam da bi trebalo da je vidite. Mislim da je prilično vaš tip.

- Šta to znači? Ona sleže ramenima.

-

Što god vi želite.

Ali ja bih je primila. Čak i kad biste je samo pogledali, rekli biste da je i to bilo vredno.

- U redu. Silazim za pet minuta. Uvedite je u moju sobu.

- Dobro - reče Efi. Spusti slušalicu i ode u drugu kancelariju.

Teški uslovi

- Gospodice Alardajz, razgovarala sam sa gospodinom Kalaganom telefonom. Rekao je da će doći za pet minuta. Hoćete li ući? IzBolite. Efi je uvede u Kalagancwu kancelariju, privuče veliku kožnu naslonjaču, otvori srebrnu kutiju sa cigaretama i primače stoni upaljač.

- Ako pušite, samo se poslužite - reče veselo.

Izaće i zatvori vrata. Sedajući ponovo za svoj sto reče u sebi: - Gospoda Denis otpada!

Osećala se gotovo srećnom.

Biola Alardajz sede i poče da razmišlja o privatnim detektivima. Privatni detektivi - mislila je - nisu najbolji ljudi. Oni su - zamišljala je - čudni tipovi koji njuškaju oko slučajeva rasta-ve brakova i pribavljanja dokaza... Sem toga, to su ljudi - za-ključi ona - koji se daju lako zaplašiti. Predstavila je sebi Kala-gana kao debeljka, mesnata lica, proćelavog, sa dogorelom ciga-retom.

Kalagan ude u sobu. Pogleda je nemarno, ode do svog stola i sede. Nosio je braon kaput od tvida i široke pantalone, ko-žni braon prsluk, svilenu košulju i tamnobraon mašnu. Njegovo mršavo lice bilo je sveže izbrijano. Izgledao je dobar i suviše ve-seo.

Uze cigaretu iz srebrne kutije i zapali. Zavali se nazad u sto-licu, posmatrajući je ravnodušno.

- Gospodine Kalagane... Nemam mnogo vremena i zato je bolje da odmah kažem ono što mislim.

On klimnu glavom.

- To je uvek preporučljivo - reče on. - Bećini žena koje ovamo dolaze treba mnogo vremena dok predu na stvar. Drago mi je da niste takva. - Smešio se na nju dobroćudno. Teški uslovi

- Prošle noći - nastavi ona - pukovnik Stenherst, jedan od mojih staratelja, telefonirao vam je. Osećala sam da treba da vas vidim pre nego što preduzmete neke korake u vezi sa tim raz-goBorom.

- Da - reče Kalagan, klimajući glavom.

- Ne znam tačno šta vam j'e rekao - produži gospodica Alardajz - ili šta je od vas tražio da uradite, ali mislim da treba da znate da se ja odlučno protivim svakom koraku koji preduzmete u nj'egovo ime, a meni ne bi bio po volji. Kalagan duboko uvuče dim cigarete. Izgleda da j'e to radio sa velikim uživanjem. Onda, vrlo lagano, ispusti dim

kroz napućene usne. Napravi dva lepa koluta. Pratio ih j'e pogledom dok se nisu rasplinuli.

- Vi pomalo zamrsiste stvari - reče Kalagan sa osmehom koji stranci nije baš godio.

- Kažete naj'pre da vam nije poznato šta mi j'e pukovnik re-kao, da ne znate šta j'e od mene tražio da uradim, ali da u sva-kom slučaju to ne treba da radim. Pomalo me - reče Kalagan -ali samo pomalo podsećate na pokojnog Adolfa Hitlera. On je tako pričao, a videli ste kuda ga j'e to odvelo. Ona se pomače.

- Gospodine Kalagane, pokušavate li da budete grubi?

- Nikad ne pokušavam da budem grub. Uostalom, zašto bih bio grub prema vama, gospodice Alardajz? Jednostavno nastojim da unesem malo smisla u ovaj razgovor. Smem li da predložim j'ednu dobru ideju? - nastavi. - Ukoliko se vi ne slažete da ra-dim ono, ma šta to bilo, što pukovnik Stenherst želi da uradim, da mi vi kažete šta to on želi od mene?

- Treba li da shvatim, gospodine Kalagane, da niste razgovarali telefonom sa njim? Hoćete li da kažete da vam nije dao nĳkakve instrukcije?

- Gospodice Alardajz - reče Kalagan oprezno - ja sam privatni detektiv. Pretpostavimo da sam imao dug razgovor sa pu-kovnikom i da me je on zamolio da preduzmem nekoliko stva-ri. Naravno da o njima ne bih mogao sa varaa diskutovati bez njegove dozvole.

Ćutala je. Kalagan uvuče još malo dima.

- Mogu li da dam jedan predlog? Znae, gospodice Alardajz, uvek sam smatrao da je istina vrlo moćno sredstvo. Sasvim je očigledno da je između vas i pukovnika Stenhersta došlo do si-tuacije za koju vi nalazite da je neprijatna. Zašto mi ne kažete šta je to? To bi mnogo olakšalo stvari.

- Zaista? - upita ona podižući obrve. - Možda ja nisam spremna da se složim s tim, gospodine Kalagane. Kao što sam vam ranije rekla, došla sam ovamo da vas sprečim da sebe do-vedete u neugodan položaj.

- Hvala vam lepo. Obećavam da neću sebe dovoditi u neugodan položaj, ako budem mogao. Naravno, ako se vi plašite pu-kovnika Stenhersta...

- Šta hoćete da kažete? - upita ona hladno. Kalagan nastavi brbljivo:

- Pa vi ste, jasno, nečim zaplašeni, zar ne? Budimo logični.
- On se zavalio u stolicu uživajući u toj situaciji. - Pukovnik Stenherst - za sada ne znam u kakvoj ste vezi sa ovim gospo-dinom - očividno je nameravao da mł telefonira i da me zamo-li da uradim nešto. Dakle, ako jeste, ja ne znam ništa o tome. Takode izgleda logično - nastavi Kalagan - da ste i vi znali za njegovu nameru i mislili da stignete ovamo prvi, da se pobrine

Teški uslovi

33

te da ja ne učinim ono što je on želeo da uradim. - Kalagan se smešio blaženo. - Znate, gospodice Alardajz, počinjem se strašno interesovati za pukovnika Stenhersta.

Dve male crvene mrlje se pojaviše na njenim obrazima. Bila je vrlo ljuta. Nije progovorila.

Kalagan nastavi razdragano.

- Mislim da bi bilo dobro da pozovem pukovnika, zar ne, i čujem šta on ima da kaže u vezi sa ovim.

- Onda bih možda mo-gao da razmotrim i vaše mišljenje. Ona ustade i reče:

- Gospodine Kalagane, ovaj razgovor počinje da mi dosaduje. Reći ću vam tačno sa kakvom sam namerom došla ovamo. Prošle noći za večerom, pukovnik Stenherst - koji je moj očuh i staratelj prema majčinoj želji - obavestio me je da bi on u iz-vesnim okolnostima mogao iznajmiti privatnog detektiva koji bi pratio moje kretanje. Nemam nameru da dopustim tako nešto. Ne želim da imam privatnog detektiva nigde u blizini Dark Spinija, čiji sam ja vlasnik. Ne želim da me špijuniraju. Uzgred rečeno - nastavi ona - verujem da ima zakona u ovoj zemlji koji ogra-ničavaju ovakve stvari. Ukoliko nameravate da izvršite neku in-strukciju pukovnika Stenhersta u ovom pravcu, bicu primorana da stvar predam policiji.

Kalagan ugasi cigaretu, klimajući glavom.

- To bi, siguran sam, dovelo do neobičnih, moguće, komičnih situacija. Prema nazivu zaključujem da bi Dark Spini mogao biti negde na selu. Ako bi prijavili lokalnoj policiji, gospodice Alardajz, moglo bi se svašta izroditi. Narod može početi da pri-ča. Zamislite - reče Kalagan zajedljivo Kalaganov istražni bi-ro prati gospodicu Alardajz brdima i dolinama, dok za njima sle

di seoski policajac, verovatno na biciklu. Ne valja, a? Moraće-mo pronaći nešto bolje od ovoga, zar ne?

- Gospodine Kalagane, ja sam rekla sve što sam imala da kažem. Nadam se da će vam ovo biti opomena.

Kalagan je izgledao gotovo zabrinut. Onda se blaženo osmehnu na nju.

- Gospodice Alardajz, ja jesam upozoren. Počinjem se grdno plašiti. Mislim da je to bilo lepo od vas što ste došli da me po-setite.

Pode prema vratima i otvori ih.

- Do videnja, gospodice Alardajz.

Ona ga pogleda. Kalaganu se učini da nikad nije video dva tako lepa, a toliko neprijateljska oka.

- Do videnja, gospodine Kalagane - odgovorila je. Prode drugu prostoriju, otvori vrata i izađe napolje.

Efi Tompson pogleda Kalagana ispod oka, ne govoreći ništa.

Onda nastavi da zuri smerno u pisaću mašinu ispred sebe.

- Pa, Efi? - reče Kalagan.

- Taman sam mislila, gospodine Kalagane... Pitala sam se...

- Šta ste mislili? - upita Kalagan.

- Da li još uvek nameravate da odete dole do Veverlija

-odgovori Efi smešeći se.

- Ne, neću ići u Veverli. Bolje da pošaljete drugi telegram gospodi Denis. Recite joj da me je važan posao zadržao u gra-du i da ću se javiti čim stignem.

- U redu, gospodine Kalagane - reče ona usiljeno ozbiljno. Kalagan ode do svog stola i doviknu kroz otvorena vrata:

- Pošaljite mi Nikolsa ovamo, Efi. Nikols ude u kancelariju. 34

- Zar nije lepotica ova, a? Ja se dobro prošetah hodnikom dok

- je čekala lift.

Slušaj, jesi li je video kad hoda? Ona ne ho-da, ona plovi. Je li to stranka?

- Ne sasvim, zasad - reče Kalagan. - Mogla bi biti. - Za-vali se u fotelju. - Vindi, ovaj pukovnik Stenherst se javio telefonom sinoć - reci mi kako je upravo bilo?

- Ostavio je utisak starog lisca - reče Nikols. - Bio je zbog nečeg sav zaduvan. Rekao je da želi da razgovara sa tobom, da je to hitno.

Rekao je: 'Moram da vidim gospodina Kalagana. Treba da dode ovamo da razgovaramo' - ili nešto tako.

- Još nešto? - upita Kalagan.

- Da, pomenuo je neko pismo. Rekao je: 'imam jedno pismo...' i onda je prekinuo.

- Tako, znači imao je pismo, pismo koje ga je uzбудilo ili naljutilo.

- Mislio sam da se radi o nekom poslu, da te interesuje slu-čaj. Nisam znao da li se vraćaš, ni da li ćeš biti ovde danas, za-to sam mu rekao da pozove Najt lajt klub. Dao sam mu broj.

- Razumem. Cudno j'e da se nije javio danas.

- Možda se već i ohladio - reče Nikols sležući ramenima.

- Daj, pozovi ga telefonom - reče Kalagan.

- Važi - odgovori Nikols.

Kalagan ga je čuo kako u susednoj sobi traži broj „vrlo hitno". Zatim se spustio na stolicu. Zureći u tavanicu, razmišljao je o Bioli Alardajz.

Posle nekoliko minuta Nikols se pojavi.

- Našao sam broj - Alfriston 76421, ali Efi ne može da ga dobije. Ima neka gre.ška u liniji.

- Ah, tako - reče Kalagan ustajući. - Pozovite garažu j. naredite im da pošalju odmah j'edna kola ovamo - Kalagan se obra

Teški uslovi

35

ti Nikolsu. - Nabavi vodič i vidi kuda se ide za Hengover. Ve-rovatno je dosta lako naći. Imafh neke stvari spakovane gore. Re-ci neka to snesu dole. Zatim reci Efi da pozove pukovnika Sten-hersta. Neka mu kaže da ću biti tamo večeras.

- Važi - naceri se Nikols. - Hoćeš da otpočneš nešto?

- Zašto ne? - odgovori Kalagan i ode u drugu kancelariju.

- Efi - obrati se on Efi Tompson - uzmite svoj notes i pribeležite ime Stenherst. Danas je kasno, ali sutra izjutra prva vam je stvar da odete do Registrature i pronadete mi testament na ime gospode Stenherst. Ime je neobično. Zato ga je lako na-ći. Treba da potiče iz poslednje dve decenije. Uživalac, prema testamentu, jeste gospodica Biola Alardajz.

- Dobro, gospodine Kalagane.

- Naravno, vi znate da oni ne vole da uzimate kopije, ali ja je želim.

Zato im potražite još četiri-pet testamenata pošto vam nadu ovaj. Dok oni budu tražili, vi stenografišite ovaj Stenher-stovih, jasno?

- Jasno, gospodine Kalagane.

- To morate pribaviti do deset izjutra. Bratite se u biro i prekucajte zabelešku pa je dajte Nikolsu. On može unajmiti ko-la i poslati mi to dole. Sad mi dajte hotelski vodič. Ona ustade, izvuče iz fioke vodič i pruži mu ga. On ga pregleda brzo i reče:

- Recite Nikolsu da ćemo se naći sutra posle podne u četiri sata u Alfristonu, u hotelu Dva bratra.

- Vrlo dobro, gospodine Kalagane - reče Efi smerno - poslaću telegrame odmah. Koji hoćete da uputim ranije pukovniku ili gospodinu Denis?

Gospodine Denis. Zar niste znali da dame imaju prednost! On se vratio u svoju sobu.

36

* # *

U pet sati Kalagan je vozio svoja mala putnička kola ulicom Berkli. Razmišljao je o pukovniku Stenherstu. Zaključio da je bilo dobro za nekoga što pukovnik nije sinoć razgovarao sa njim, a što je bila greška na telefonskoj liniji danas nije bitno, jer se uvek mogao upotrebiti drugi telefon. Kalagan se pitao da li je važno to što pukovnik nije upotrebio drugi telefon. Ali, davo ga znao. Provincijska mesta su mala. Ponekad ljudi vole da prislušuju preko telefonskih centrala. Možda je pukovnik voleo da govori samo preko svoga telefona. Kalagan slegnu ramenima. Bilo je pet i deset kad je zaustavio kola pokraj male aleje koja je vodila u Najt lajt klub. Kalagan uđe u klub. Samo jedna osoba bila je u baru - čovek koji je sedeo u uglu i dremao.

- Dobar dan, gospodine Kalagane - reče O'Sonesi, barmen.

- Zar nije rano za vas?

Kalagan klimnu glavom i reče:

- Možda nisam imao pravo za onaj viski sinoć.

- Imate li nameru da okušate sreću ponovo? - naceri se barmen.

- Da pokušam još jednom - potvrdi Kalagan.

O'Sonesi nali piće i dodade malo sode. Kalagan ispi na dušak.

- Taj viski je u redu - reče Kalagan. Izvadi novčanik i pruži konobaru dve funte.

- Zadržite ostatak i recite mi nešto. Prošle noći, baš pre nego što sam pozvan na telefon, neka dama je ušla i sela na sto-licu do mene. Ne sećam se da sam je pogledao, ali je bila mno-go namirisana. Ko bi to mogao biti?

- To je bar lako, gospodine Kalagane. To je bila gospodica La Balijer. Teški uslovi

- Je li to njeno ime?

- To je ono koje sad upotrebljava. Čudakinja je ta.

- Gde stanuje ona, Patrik?

- Ima stan nedaleko odavde, u ulici Mejfild. Daću vam broj.

- Preturao je ispod šanka i izvadio spisak članova kluba. Preli-stao je stranice.

- Tu smo - ulica Mejfild 14. Broj telefona Regent 55443. Želite li da je pozovem? - Gledao je Kalagana ispitivački.

- Ne, hvala.

Brati se u kola i odveze se u ulicu Mejfild. To je bila obiĉ-na zgrada sa stanovima za izdavanje. Kalagan ude i pogleda spi-sak stanara. Izgleda da je gospodica La Balijer stanovala na pr-vom spratu. Kalagan se pope uza stepenice. Nade broj 14 i za-zvoni, zadržavajući prst poduže. Skinuo je prst kad su se vrata otvorila.

Gospodica La Balijer se pojavi na vratima. Izgledala je malo umorna. Stavila je šminku na brzinu. Nosila je dugaĉak crni kimono iskićen nemogućim srebrnim dragonima i crvene svilene cipele sa visokim potpeticama. Nije imala ĉarape. Kalagan pri-meti da je imala i malu, lepu, zaobljenu nogu.

- No, koji je to vrug? Je li se kuća zapalila? - upita ona.

- Ne verujem. Ja sam samo malo duže zvonio jer žurim. Gospodica La Balijer ga je gledala sa malim osmehom.

- Ma nemojte. Vi se žurite i ne skidate prst sa zvona. Pretpostavljam da znate šta mislim o vama, zar ne?

- Ne morate mi govoriti. Samo udite unutra. Želim da razgovaram sa vama.

Ĉim je progovorila, on podiže ruku i reĉe:

- Slušajte, ako znate šta je dobro za vas, onda ćete raditi jo

Piter Ĉini

- Oh... šta do <lavola! Šta se dešava? Ulazite. U maloj trpezariji ona se okrete i pogleda ga.

- Dakle? o čemu se radi? Ako se tako žurite, onda izbrbljaj-te to što imate i kidajte. Imam puno posla.

- Biću kratak - reče Kalagan. - Samo mi recite nešto. Pro-šle noći ste došli i seli kraj mene u Najt lajt klubu. Sećate se?

- Zašto bih se sećala? - upita ona kiselo.

- Ne znam, ali hoćete - on nastavi. - Telefonski poziv je bio za mene. Vi ste znali da ću telefonirati. Nekako ste saznali da će me neko nazvati u Najt lajt klub i zato ste se našli onde. Seli ste blizu mene. U stvari - reče Kalagan - došli ste tačno na vreme. Kad me je barmen O'Sonesi obavestio da me neko traži telefonom. Vi ste sipali nešto u moju čašu sa viskijem. Pre-tvorili ste savršeno naivno piće u hemikaliju.

- Osmehivao se še-retski. - Dobro ste to izveli - reče. Stigao sam samo do tele-fona i - ugasio. Radi se o tome da nisam stigao da odgovorim na poziv. Sad vi imate reč.

- Ne razumem kog <Javola pričate.

- U redu - reče Kalagan. - Slušajte, zovem se Kalagan. Privatni sam detektiv. Poznajem one u policiji odlično, a i oni me-ne. Ili ćete govoriti ili ću vas odvesti do ulice Sekvil.

- Vi govorite gluposti - reče, ali oči su joj bile ispunjene strahom.

Kalagan sleže ramenima i reče namerno:

- Ja goBorim gluposti. Ali te gluposti će vas naučiti pameti. Ako ne budete govorili, prošetacete se do ulice Sekvil. On napravi grimasu. - Možda vas već poznaju tamo, čak i ako ni-ste za njih gospodica La Balijer. Dakle?

- Šta može do vruga jedna devojka da radi - reče sležući ramenima.

- Baš sam glupača. Uvek ja nasednem. Teški uslovi

39

- Šta ste dobili za to?

- Pet funti - odgovori zadovoljno.

- Ako budete pametna devojka i govorite, dobićete deset. Ko vam je rekao da to uradite?

Malo se zamislila. Onda je rekla:

- To uopšte nije važno. Jedan čovek koga znam od ranije; stajao je na vratima i izbacivao nepoželjne goste iz 'rupe' gde sam nekada radila. Nemam pojma o tome, niti šta ima iza toga, ali sam bila u oskudici sa novcem... i... ovaj... znate kako to ide.

Kalagan otvori svoj novčanik i izvadi dve novčanice od pet funti.

- Ko je tvqj momak? Gde stanuje? - upita Kalagan.

- U blizini ulice Maksfild - reče gospodica La Balijer.

-Grejs Menšns 24. Ime mu je Grelin. Morate biti oprezni. Rdave je čudi ponekad, i veliki je bukvan. Slušajte... mislite li da biste me mogli držati po strani od ovoga?

On joj pruži novac i reče:

- Nemojte ništa da brinete.

Bilo je pola šest kad Kalagan zazvoni na vratima stana, na trećem spratu Grej Menšnsa.

Bilo je to prljavo, nezdravo mesto. Zidovi pocrneli, hodnici neočišćeni. Mesto je izgledalo nekako zapušteno. Posle nekoliko trenutaka začu se glas:

- Samo napred. Brata su otvorena.

Kalagan ude. Prostorija pred njim bila je kombinacija trpezarije i spavaće sobe, koja se menja po potrebi samo pomera-njem jednog ležaja i prekrivanjem. Ovog trenutka to je bila spa-vaća soba. Odeća je ležala na podu. Sa kreveta je gledao rado-znalo u Kalagana jedan neprivlačan primerak crne kose i neobri

40

Piter Čini

Teški uslovi

41

- Kog <lavola tražite? Mislio sam da ste Strabi!

- Nisara - reče Kalagan. - Zovem se Kalagan. Vi ste Gre-lin, zar ne?

- Tako je - odgovori čovek sa kreveta. - A koliko se, do davola, to vas tiče?

- Trenutno dosta - odgovori Kalagan. - Sve mi se čini da vas je neko pozvao sinoć telefonom i rekao da ću doći u Najt lajt klub. Zamolio vas je da nekako udesite da ja ne odgovaram na telefonski poziv. Neko je, naravno, hteo da dobije na vreme-nu. Vi ste to uradili. Vi ste potražili gospodicu La Balijer, za koju ste znali da je član kluba. U redu... dakle, ko vam je rekao da to uradite i zašto - ako znate zašto?

Gospodin Grelin pogleda Kalagana sa krajnjim prezirom.

- Zašto se ne gubite odavde? - Pridiže se na jedan lakat. Izgledao j'e gotovo kao divljak.

Kalagan hitro prede preko sobe. Ispruži levu ruku i zavuče prste pod kragnu prilično zamazane pidžame gospodina Greline. Laktom desne ruke pogodi ga u bradu. Udarac napravi stakato šum, kao malj po drvetu. Glava gospodina Greline pade natrag na krevet.

- Sad pričaj, Greline, iji ću te raskomadati. Ne dopada mi se tvoja njuška.

Čovek sa kreveta ispruži naku i dohvati prljavu maramicu sa stola kraj kreveta. Obrisa usne koj'e su mu krvarile. Osećao je kako mu se klata zub.

- Ovo ne volim. Nisam mislio da ću imati neprilika zbog toga.

- Tako oni uvek kažu. Odakle je došao poziv? Govori brzo, inače ću početi opet da radim na tebi.

- Je l'... - reče Grelin, dodajući još jednu ružnu reč. Skoči iz kreveta kao da je izleteo iz topa i pokuša da zada udarac Kalaganu, koji bi ga sraunio sa zemljom da ga je zakačio. Kalagan je koraknuo u stranu i izbegao udarac. Okrenu se kao čigra kad Grelin nalete drugi put, izmaknu se, a onda usko-či i smesti pesnicu u stomak svog protivnika. Grelin izgubi va-zduh. Disao je sve teže, naročito kad je dobio levi kroše u bra-du, i ponovo udarac u stomak. Onda se pretvori u stenjanje kad ga Kalagan dovrši udarcem preko usta i izbaci mu onaj raskli-mani zub, polomivši još dva. Grelin klonu na krevet.

- Sad mi je dosta. Nije ovo moj dan krvarenja - reče i otpoče sa maramicom pružanje prve pomoći.

- Izgleda mi kao da jeste. Bolje ti je da govoriš, Greline. Grelin uzdahnu i progunda vrlo nepristojnu reč.

- Pa, sve ono što znam jeste da me je nazvao moj drugar. Sef je konobara u klubu Marden, negde u blizini Brajtona. Obe-ćao mi je dvadeset funti ako ne dobijete telefonski poziv. Tako sam preduzeo korake. Možda i znate kako sam to udesio.

- To nije važno - reče Kalagan. - Ali čemu ta ideja? Ka-kva je vajda sprečavati telefonske pozive? Otkuda je tvoj drugar znao da ih još neće biti?

Grelin slegnu ramenima. Zatim ponovo obrisa usta i reče:

- Ne bih znao.

- Kako se zove tvoj prijatelj? - upita Kalagan paleći cigaretu.

- Carli Mejsin. Nije loš momak. Jednom mi je dobro pomoean. Bnlim

iwe.k dnhrirn da vratim.

42

- Brlo pohvalno - reče Kalagan i nastavi: - Upozoravam te, Greline, da paziš na svoj posao i ne zabadaš nos u ono što te se ne tiče. Ako tako budeš radio, ostaćeš čitav. Kalagan se okrete i izade iz sobe. Ostavši sam, Grelin pomeri glavu na jastuku i stade razmišljati o nepravdama u životu.

Kalagan je vozio lagano prema Kepsingtonu. Sedeo je za volanom opušteno, zadovoljan svežim vetrom koji mu je štipao li-ce. Počeo se naročito zanimati za pukovnika Stenhersta, Biolu Alardajz i uopšte za stanovnike Dark Spinija. Kalagan zaključí da je neko naumio da bude neugodan. Zaključí da je čak mogu-će da taj neko bude još neugodniji. Pitao se kome li će to nau-diti.

Crkveni sat negde odzvoni osam. Skladno zvonjenje je prijatno bruvalo u mirnoj večeri. Kalagan zaustavi kola na početku privatnog puta koji je omedivao visoki zid oko imanja Dark Spi-nija, ugasi dugačka svetla, upali kratka i uputi se natrag prema ulazu.

Razmišljao je o pukovniku Stenherstu. Bilo je očevídno da će se situacija malo razviti sledećih sat-dva. Isto tako, Kalaganu je bilo jasno da gospodica Biola Alardajz ne voli naročito svog staratelja - pukovnika Stenhersta - a da i ovaj nju nije oboža-vao. Pa, to je bilo prilično normalno. Gde se staratelji i nasled-nici svadaju, tu se često pojavljuju privatni detektivi.

Kalagan krenu stazom diveći se ivičnom žbunju i zamišljajući kako li tek staza izgleda kad je cveće u punom cvetu. Po-pe se stepenicama i zazvoni.

Posle dva-tri minuta jedna od duplih vrata se otvoriše. Poja-vi se Solins. Kalagan znalački zapazi urednost dobro iščetkanog sluginog večernjeg odela, brižljivo vezanu satensku ma.šnn mr.

šavo lice i retku sedu kosu. Svakako, stari tip sluge, člana poro-dice - mislio je Kalagan.

- Moje je ime Kalagan, iz Kalaganovog istraznog t Želim da razgovaram sa pukovnikom Stenherstom.

- Nažalost, gospodine, on nije kod kuće.

- Kad očekujete da će se vratiti? - upita Kalagan. Solins izvadi veliki sat iz džepa svog crnog prsluka.

- Tek je prošlo osara, gospodine. Porodica obično večera u devet. Pukovnik mora stići na vreme da se presvuče. Zeli sačekate, gospodine, ili ćete se vratiti?

- Mislím, doći ću kasnije.

Taman je nameravao da ode kad se iza Solinsa pojaB! figura gospodice Bajmering.

- Ko je to, Solinse? - upita.

- Ovaj gospodm, gospodin Kalagan iz Kalaganovog istražnog biroa želi da vidi pukovnika, madam. Ja sam mu verovatno neće biti ovde do pola devet.

- To je sasvim verovatno - reče gospodica Bajmering.

-spodine Kalagane, da li biste želeli da uđete i sačekate? rujem da ćete morati dugo čekati. U mediwremenu, želela b razgovaram sa vama. Ja sam gospodica Bajmering.

- Naravno - reče Kalagan, prolazeći pokraj So imsa. On se uputi za gospodicom Bajmering drugim hodnikom, zatim nalevo manjim, i nade se u jednoj hrastovinom obloženoj S'

- Gospodine Kalagane, drago mi je što mi se pruža pnhka da razgovaram sa vama pre nego što se vidite sa pukovnikom. Hoćete li sestí? Da li biste želeli da zapalíte cigaretu?

ih odmah.

- Hvala vam

- , gospodice Bajmering. Nemojte se

pušiću iednu od svojih. - Izvadi kutiju i pripali cigaretu. Sad

Teški uslovi

45

mi recite šta ste hteli. - Osmehivao joj se. - Čini mi se da ste zabrinuti zbog nečega, jel' te? Ali ja ne bih brinuo da sam na vašem mestu.

Ona ga nakratko pogleda. Pomisli kako joj se prilično svida gospodin Kalagan. Osmeh mu je bio ljubazan. Izgledalo je da je osoba kojoj se čovek može poveriti - bar se nadala da je takav.

- Gospodine Kalagane, reći ću vam odmah šta imam da kažem, jer bi se moj zet mogao brzo vratiti. Prilično je zle nara-vi. Znate, bio je u indijskoj vojsci. - Smešila se čudno.

- Veći-na njih boluje od jetre posle pedeset godina. Ne želim da on pra-vi brdo od mravinjaka. Ne želim da stvara situaciju zbog koje će

kasnije žaliti.

- To ne bi bila dobra stvar, zar ne? Možete se osloniti na moj takt. Taktičnost - reče Kalagan sa malom grimasom jeste glavna osobina privatnih detektiva.

- Baš mi je drago što to čujem - reče gospodica Bajmering.

- Stvar ovako stoji: Moji sestra - pukovnik Stenherst je njen drugi muž - jeste majka tri devojke ovde - Biola, Korin i Patrici-je. Ostavila je dosta čudan testament, a možda i ne tako čudan, jer je znala šta je želela time. Ali, to je dovelo pukovnika u pri-lično neugodan položaj. Postoje tri staratelja: on, ja i advokat. Zasad je Biola uživatelj i doživotni vlasnik imanja. Pukovnik je izgleda došao na ideju, ovako ili onako, da su ona i Korin upo-znale neko vrlo neprilično lice ili lica u Brajtonu. To mu se ne sviđa. o tome je razgovarao sa devojkom prošle noći za veče-rom i bilo j'e malih neprijatnosti.

- Nije im se to dopalo? - reče Kalagan.

- Ne - reče gospodica Bajmering. - Nij'e im se dopalo. To j'e sasvim razumljivo, zar ne? Uostalom, Biola ima blizu trideset, a Korin dvadeset osam. Bremena se menjaju i devnike nkn b*n čt^ su bile u njegovo doba. Sasvim prirodno, one mu zameraju za ono što smatraju nedopuštenim - mešanje u njihove stvari.

- Sasvim razmem. Nije im se dopalo, verovatno su tako i rekle, i došlo je do prepirke - reče Kalagan.

- Bile su jedna ili dve svade nedavno - reče ona, - Ja to ne podnosim, gospodine Kalagane. Stanje je utoliko teže što pukovnik Stenherst ima samo još svoju penziju, pored dve stotine pedeset funti koje prima prema testamentu moje sestre. To nisu velike pare, naročito sada kada je porez tako veliki. Biola mu je odobrila još jednu hiljadu godišnje. To malo otežava situaciju.

- Naravno da otežava. Drugim rečima, ako se gospodica Alardajz naljuti, ona rau može uskratiti tu hiljadu.

- Tačno - klimnu ona glavom.

- Je li pretila da će uraditi tako? -Ne.

Kalagan otrese pepeo sa svoje cigarete.

- Shvatio sam da Patricija nema ništa s tim.

- Pa... u stvari nema. Bidite, Patricija ima samo sedamnaest, ali za svoje godine je neobična mlada žena. Sklona je da malo dramatizuje

stvari. Ide često u bioskope i — voli ovakve situacije.

- Hoćete da kažete da joj ovo godi — reče Kalagan uz grimasu. - Možda uživa u porodičnim prepirkama?

- Daa... ja mislim da uživa - reče gospodica Bajmering.

-Bidite, ona voli da sve dramatizuje i sebe učini centralnom lič-nošću. U stvari, ona nema udela u ovome.

- A Biola i Korin?

- Biola je divna devojka. Ne vredi da kažem da nije moja ljubimica kad jeste. Svi je vole. Možda je malo tiha i pomalo čudna. Ponekad mislim da je nešto brine. Onda opet pomislim da je to moguće samo njen temperament. Ne izgleda da želi da živi, ili čini stvari koje obično rade devojke nj'enog uzrasta.

- Shvatam - reče Kalagan. - A Korin?

- Ah, Korin je sasvim drugi tip - primeti gospodica Bajmering. - Zna da bude i vrlo gruba kad joj se prohte. Mnogi mi-sle da je ona, to je prilično neobična reč - reče gospodica Vaj-mering - pomalo vetropir, ali ja mislim to je normalno. Ne ve-rujem da je ijednoj od devojaka rat godio, a Korin je čak radi-la vrlo naporno u ratnoj bolnici u blizini Herstmonsoa. Mislim da se sad odmara, kao i svi ostali. Kalagan potvrdi.

- Čini mi se da rai je jasno držanje Korin. A što se tiče Viole - nastavi on - dosta je tiha, ne voli da radi stvari koje mla-de devojke obično čine, osim - on dodade - ovih stvari u Braj-tonu u koje je Korin izgJeda takode umešana. Pretpostavljam da vi ne znate ništa o tome, gospodice Bajmering?

- Ne. Pukovnik nije rekao ništa o tome, ali izgleda da zna nešto.

- Razumem - reče Kalagan. - Znate, palo mi j'e u oči nešto malo neobično, gospodice Bajmering. Pukovnik j'e pozvao moj bi-ro prilično kasno sinoć. Razgovarao je sa mojim pomoćnikom. Re-kao mu j'e da želi da se vidi sa mnom odmah i da dodem ovamo što pre. Pomenuo j'e i neko pismo. Moj pomoćnik mu j'e dao te-lefonski broj kojim je mogao stupiti sa mnom u vezu kasnije uve-če. Poziv Za mene j'e stigao poziv, koji je verujem bio od pukov-nika, ali, nažalost, nisam bio u stanju da ougovorim.

- veuijem, pošto nije uspeo da vas dobije odmah, odlučio je da sačeka.

Teški uslovi

47

- To bi bilo normalno da je uradio - reče Kalagan - ali kako je stvar bila hitna, očekivao sam da će pozvati danas. Pa, ipak, nije mi telefonirao.

- Ne? Pa, naravno, ima jedno objašnjenje za to. Imali smo kvar na telefonu. Danas je dolazio neki čovek i popravio ga. Ne-ka greška je bila, kao da je linija bila prekinuta ili tako nešto.

- Sta vi tačno želite od mene da uradim, gospodice Bajmering?

- Očekujem da ćete učiniti sve što pukovnik bude zahtevao od vas. Ali ne verujem da će Biola biti spremna da sve to pod-nese. Bidite, govorio je o nekakvom praćenju devojaka, što su mu one naravno uzele za zlo. Mislila sam, ako vam objasnim si-tuaciju, gospodine Kalagane, da nećete poverovati u sve ono što vam ispriča. Sklon je da preteruje u svojim pritužbama. Ne ve-rujem da mu je neka od devojaka posebno draga u ovom trenut-ku. Ne tražim od vas da ne... ne obraćate pažnju na ono što vam kaže. Ja vas samo molim da ga ne shvatite suviše ozbiljno. Kalagan se nasmeši. Zaključio da mu se gospodica Bajmering baš dopada.

- Hvala vam mnogo, gospodice Bajmering. Mislim da bi bilo dobro da posle mog razgovora sa pukovnikom, nakon onoga što on bude imao da kaže, nas dvoje još jednom popričamo.

Ona se osmehnu. Sada je bila sigurna više nego ikada da ima poverenja u Kalagana.

- Da, mislim da bi to bilo vrlo dobro. Ali čini mi se da ne bi trebalo da se ovde sastanemo. On bi se strašno naljutio kad , .

j

Di saznao da govorim iza njegovih leđa.

- Naći ćemo se na drugom mestu. Ja sam odseo u hotelu Dva fratra u Alfristonu. Posle moga razgovora sa pukovnikom vi biste mogli doći da me posetite.

48

- To bi bilo vrlo lepo - reče ona. Kalagan pogleda na svoj sat.

- Osam i petnaest - reče. - Mislim da bi najbolje bilo da telefoniram pukovniku posle večere, recimo u pola deset, da mu kažem da sam stigao u Alfriston i predložim da dodem kolima ovamo.

- Izwsna ideja - odgovori ona pružajući mu ruku. - Hvala vam, gospodine Kalagane. Sigurna sam da će sve biti u redu.

Kalagan se rukova sa njom. Primeti da joj ruka drhti. Pomisli da je možda gospodica Bajmering nervozna žena.

- Jeste li ostavili kola pred kućom?

- Ne, ostavio sam ih dvadesetak metara dalje na drumu, na početku uskog, privatnog puta koji vodi pored visokog zida.

- Nego, ako ne želite da sretnete pukovnika pri izlasku, ako hoćete da izadete na sporedni izlaz, onda prodite velikim hodnikom, a zatim pravo kroz vrt preko travnjaka i naići ćete na zelena vrata u zidu. Ako tuda prodete, naići ćete se na nekoliko metara od svojih kola.

- Hvala vam - reče Kalagan.

On izade iz sobe u hol. Skide svoj šešir sa čiviluka i primeti da je na zidnom časovniku bilo osam i dvadeset. Prode bočnim hodnikom i otvori vrata na kraju. Ispred sebe, na bleđoj me-sečini ugleda lepo održavanu stazu koja je presećala travnjak i prolazila pokraj bašte sa cvećem pri vrhu. Uputi se stazom. Noć je bila sveža, ali prijatna. Bazduh j'e lepo mirisao.

Kalagan je razmišljao o gospodici Bajmering. Zaključio da život čak i na engleskom selu nije uvek tako jednostavan kako drugima misle. Stiže do vrata u zidu, i stavi ruku na kvaku. Stale i oslušnu. Čuo j'e korake iza sebe. Pogleda preko ramena. Sojins

Teški uslovi

49

je trčao prema njemu, posrćući, stazom koja je išla pod pravim uglom u odnosu na onu na kojoj je Kalagan stajao.

- Šta je bilo? - upita Kalagan.

Sluga je zurio u njega. Usta je krivio u grčevima, ali reči nije izgovarao. Stajao je kao neka groteskna figura kreveljeći se i ispuštajući nerazumljive glasove.

Kalagan reče ljubazno:

- Polako. U čemu je stvar? Šta god da se desilo, moglo je biti i gore.

Sluga napokon dode sebi i reče teško dišući:

- Pošto ste vi otišli sa gospodicom Bajmering, gospodine, primetio sam da je pukovnikov šešir na čiviluku. Uvek je nosio isti šešir, mek, braon šešir. Čudio sam se gde li je mogao biti. Mislio sam da je na imanju, pa sara izašao da ga potražim, da mu kažem da ste vi ovde. Tamo preko je letnjikcwac. - Pokaza prstom u pravcu odakle je bio

došao.

- No, mi to zovemo pa-goda. Biše iz navike nego zbog nečeg dragog pogledao sam unu-tra. Ležao je tamo... mrtav. Od čega je umro? - upita Kalagan.

- Mislim da se ubio - odvrati sluga. - Pištolj je na zemlji kraj njega. - PoČe ponovo da drhti. - To nije prijatan prizor -reče.

- Ne, svakako - reče Kalagan. - Kako se zovete?

- Zovem se Solins, gospodine. Kod njih sam od detinjstva. jospode, nikad nisam verovao da ću dočekati da vidim ovako nešto.

- em. Slušajte, Solinse, reći ću vam šta ćete da radite. ustanite ovde i odmorite se. Kad vam bude bolje, udite unutra i Pozovite policiju. Gde je najbliža?

Teški uslovi

5!

- U redu - reče Kalagan blago. - Pričekajte ovde malo, a onda se vratite u kuću. Pozovite policiju iz Alfristona i recite im šta se desilo, Bemjem da će doći odmah. Sigurni ste da je pu-kovnik mrtav?

- Berujem da jeste, gospodine.

- Idem da pogledam - reče Kalagan. - Uradite kao što sam vam rekao, Solinse. Čekajte dva-tri minuta ovde, a onda podite i zovite policiju.

Kalagan se uputi stazom. Trebalo mu je dva minuta da dode do ivice žbunja, kroz koj'e je vodila staza. S druge strane na ma-loj čistini bio je letnjikovac u obliku pagode. Opkoljavala ga je kru-žna veranda. Nekoliko drvenih stepenica vodilo je do ulaza.

Kalagan ude. Kroz prozor sa druge strane ovalne sobe, nameštene baštenskim stolom i stolicama, prodirao je zrak meseči-ne. Na podu je ležao leš pukovnika. Ležao je na levoj strani. De-sna ruka mu je bila ispružena, a prsti su se produžavali kao u nekom položaju preklinjanja. Metar-dva od njega stajao je pištolj. Pogledavši ga nemarno, Kalagan zaključi da bi to mogao biti po-licijski pištolj - model 38. On se saže. Jedna strana pukovniko-vog lica nije nimalo bila privlačna - i praktično je bila upadli-va zbog svoje odsutnosti.

Kalagan uzdahnu, podiže se na kolena i primeti nešto belo ispod tela. Kresnu upaljačem i ponovo se sagnu. Mala čipkana maramica.

Podiže je. U uglu su se nalazili inicijali V. A. Pri-mače se prozoru i nasloni na drveni zid. Sa maramicom u ruci gledao je u ono što je nekada bilo pukovnik Žervas Stenherst.

Pride lešu i nadlanicom mu pomeri glavu u stranu. Zaključa da je smrt nastupila nedavno.

Izade zatvorivši vrata za sobom i spusti se niz nekoliko drvenih stepenica. Onda zastade. Pomisli u sebi da i«H»-> •' '-J'

M dnu bunara, nade načina da ispliva. Bez obzira na to šta se desilo, istina izade na videlo.

Kalagan oslušnu pažljivo. Ništa se nije čulo. Posle jednog mi-nuta začu korake na stazi posutoj šljunkom. Pomisli, to se Solins verovatno vraća u kuću. Okrenu se, i ponovo brzo pope u pagodu. Kkknu pored leša i izvadi neupotrebljenu maramicu iz levog unutrašnjeg džepa. Raširi maramicu preko dlana desne ruke, podiže pištolj i očisti ga. Držeći ručicu pištolja u maramici, on uze pukovniku levu ruku i njegovim prstima pritisnu obarač. Ostavi pištolj oko pola metra daleko od leša. Onda brižljivo uvuče maramicu među otvorene prste pukovnikove desne šake i izade iza pagode. Zatvori vrata za sobom. Napolju se zaustavi da zapali cigaretu. Zatim se polako uputi stazom prema zelenim vratima.

Mislio je kako je život čudan. Cinite neke stvari, a niste sigurni zbog čega to radite. Bar mislite da niste sigurni. U stvari, u podsvesti znao je savršeno dobro zašto... On slegnu ramenima.

Podiže rezu na zelenim hrastovim vratima i otvori ih. Stajao je držeći vrata širom otvorena. Smešio se, S drage strane vrata na blatnjavom putu čekala je Biola Alardajz. Nekoliko metara dalje zadnja svetla njegovog automobila sijala su u polumraku.

On se pomeri u stranu.

- Dobro večer, gospodice Alardajz - reče.

Nije odmah odgovorila. Gledala ga je netremice. Kad je počela da govori, glas joj je bio tih, ali ljutit.

- Danas poslepodne kad sam vas posetila, gospodine Kalagane, dala sam vam jedan odličan savet. Beoma rni je žao što niste bili dovoljno pametni da ga poslušate.

On potraži kutiju sa cigaretama, otvori je i posluži se. Po52

- Nikad ne slušam tučJe savete, gospodice Alardajz - reče on. - Otkrio sam da me saveti drugih često ne interesuju. Više volim da

pravim sopstvene greške. - Napravi gotovo drsku grimasu.

- Nije me briga šta vi više volite, gospodine Kalagane, ali ja insistiram da vi pravite svoje greške na drugom mestu, a ne u mojoj kući niti na mome imanju. Ako vas sretnem još jednom ovde, kazaću da vas izbace. Razumete?!

- Savršeno - reče Kalagan besno. - Pitam se ko li će me to izbaciti. Hoće li to uraditi, Solins, vaš prastari sluga, ili gospo-dica Bajmering, ili vi uz pomoć svojih sestara? A onda - nastavi - možda i ne želim da budem izbačen. Mogao bih izabrati da se tiho povučem.

Ona prode mimo njega kroz vrata. Zastala je sasvim blizu. Kalagan oseti njen parfem u nozdrvama. Bio je vrlo prijatan.

- Nadam se da ćete biti toliko pametni da izbegnete ovo izbacivanje. U svakom slučaju, zabranjujem vam pristup u kuću i na imanje. Ne dopadate mi se, gospodine Kalagane. Kalagan je nemarno klimao glavom.

- Shvatam - reče on. Osmeh mu je bio vedar. - Vi ne zna-te šta propuštate.

- Nemam ništa da vam kažem i ne želim ništa da čujem od vas. Je li vam jasno?

- Savršeno - reče Kalagan i uvuče dim cigarete. - Vrlo dobro. Neka bude po vašem. Ali kad podete u krevet večeras, že-leo bih da potrošite nekoliko minuta razmišljajući o ovome:

- Prošle noci vaš staratelj j'e pozvao telefonom iz ove kuće moj biro. Nisam bio tamo. Rekli su mu da me pozove kasnije na j'edan drugi broj koji su mu dali. Učinio je tako, međutim, ja nisam uspeo da odgovorim na poziv, jer je neko ko je znao za ovo sasuo nešto u moje piće. Onesvestio sam se pre nego šm

Teški uslovi

53

sam uhvatio slušalicu. Znači, neko odavde je prisluškivao njegov telefonski razgovor sa mojim biroom i udesio da do mene ne stigne drugi poziv.

- Taj neko je znao da će mi pukovnik verovatno telefonirati danas odavde. Pobrinuo se da do toga ne dode. Presečena je telefonska linija ovde. Nekome je trebalo vremena dok sredi ne-što drugo. Nešto što bi konačno, i jednom zauvek, sprečilo pu-kovnika da me upozna sa onim što je hteo.

- Danas posle podne došli ste kod mene i rekli mi da ne treba da se vidim sa pukovnikom, a ukoliko to uradim, nećete platiti troškove i da ćete, ako dodem ovamo i budem zabadao nos u nešto što me se ne tiče, otići u policiju. Kalagan baci pikavac na zemlju i ugasi ga nogom. - Razmislite o ovim stvarima večeras, gospodice Alardajz, pa ćete vi-deti kako ćete se osećati. Ako vam se i posle toga bude išlo u policiju... izvolite.

- Ali vi nećete. Nećete otići u policiju. Doći ćete do zaključka da pre ili kasnije morate obaviti kratak razgovor sa mnom. I ako ste pametni, kao što mislim da biste mogli biti, vi ćete to učiniti što pre - ne kasnije.

On izade kroz vrata. Okrenu se s puta i pogleda je. Nije se makla.

- Laku noć - reče Kalagan veselo. Podiže svoj crni šešir, ude u kola i upali motor. Bozio je uzanim putem mimo zelenih vrata.

Stajala je i dalje na mestu gde ju je bio ostavio. Trenutak kasnije začu kako se vrata zalupiše.

Izlazeći na glavni drum, Kalagan okrenu kola prema Alfristonu.

Teški uslovi

55

GLABA TREĆA

STUPA PATRICUA

Kalagan je lagano koračao glavnom ulicom Alfristona. Popo-dnevno sunce grejalo je stare krovove grada. Drvo na sredini mi-log trga pravilo je prijatnu senku.

Stigavši do hotela „Dva fratra“ ude u trpezariju. Uptli <%*• retu, izvadi flašu sa viskijem iz ugla garderobe i ispi jedno JSe-tiri prsta". Zaključio da je piti preko dana rđava navika. Zatim po» pi još „četiri prsta".

Pride prozoru i pogleda na usku ulicu. Telefon u spavaćoj sobi zazvoni. Bila je to gospodica Bajmering.

- Gospodine Kalagane, rekli ste da bih mogla da razgovaram sa vama. Mislim da je potrebno. Zabrinuta sam.

- Berujem da jeste - reče Kalagan. - Odakle govorilc?

- Iz telefonske govornice na kraju glavne ulice. Mogu li da se vidim sa vama?

- Zašto da ne - odgovori Kalagan. - Udite na sporedni ulaz i pravo u moju trpezariju. Na prvom je spratu.

Poče da hoda gore-dole po sobi. Pitao se šta se tačno dogodilo sinoć u Dark Spiniju pošto je on otišao. Priseti se razgovora sa Biolom u vrtu. Napravi grimasu. Može biti da je okrenuli ploču kad se vratila u kuću i čula novosti. Ukoliko ih nije zna-la ranije.

I zašto ih ne bi znala ranije? Svaka žena zna da odglumi ako to hoće. Jedan od glavnih poslova žena, pomisli, jeste glumlje-nje. Ako je ona ubila staroga, onda je sigurno da ne bi dozvoli-la da se to sazna po njenom držanju. Osim toga, ako neko ima nerava da ubije, onda ima i da to sakrije. Ona je mogla biti ubica. Zašto ne? Imala je više razloga

-koliko se moglo videti u ovom trenutku - nego iko drugi. Nije volela pukovnika i plašila se njegovog razgovora sa Kalaganom. Dakle...? Onda, njena maramica ispod leša - maramica sa njenim inicijalima u uglu.

Kalagan slegnu ramenima. Moguće da je sebe već učinio saučesnikom u ubistvu - zbog prikrivanja činjenica. Priseti se kako je Gringol napisao devizu Kalaganovog biroa: „Mi nekako uspevamo - nije važno kako”.

Ali to je moglo biti opasno sankanje.

Kad je počeo da puši drugu cigaretu ude gospodica Bajmering. Gledajući je, Kalagan zaključio da je nekada morala biti vrlo lepa, čak i da sada dobro izgleda, da joj je pogled nežan i to-pao.

- Sedite, gospodice Bajmering. Uzmite cigaretu i recite mi sve o tome. Ispričajte mi celu priču. - On se osmehnu i nastavi. - Pre svega, koja stvar vas brine?

Ona oduva dim cigarete.

- Stvar koja me brine, gospodine Kalagane, jeste koliko treba čovek da kaže policiji.

- Jesu li vas pitali nešto na šta ne želite da odgovorite?

-upita Kalagan podižući obrvu.

- Ne, sinoć su dolazili. Bili su vrlo ljubazni. Dovedi su sa sobom i svog hirurga. Proveo je dosta vremena u pagodi ispitu

56

Piter Cini

jući leš mogao zeta. Postavljali su mnoga pitanja, ali su se uglavnom sva svodila na jedno.

- Svodila su se na to, pretpostavljam - reče Kalagan - da saznaju da

li je neko naročito mrzeo pukovnika?

- Da. Tako je - potvrdi ona tužno.

- Berujem da su vas pitali da li znate za neke svade. Da li je neko imao razloga da ga ukloni...

- Tako nešto.

- Sta ste im u stvari odgovorili? - upita Kalagan.

- Došao je inspektor iz Brajtona. Bio je neobično ljubazan. Kad je pitao da li je pukovnik imao neprijatelja i da li se sva-dao sa ljudima, odgovorila sam mu da moj zet nije bio naročito popularan čovek, da je bio naprasit i da je gubio strpljenje zbog najmanje sitnice.

- Da li je pokušao da to malo precizira?

- Pa, jeste. Pitao je za ukućane. Da li su ga sluge volele. Izgleda da sam ga umirila kad sam rekla da je sva posluga odav-no kod nas.

- Do tog vremena hirurg je već bio završio - ona produži. Bratio se u kuću i obojica su otišli zajedno. Fotografisali su leš. Odneli su ga jutros. Inspektor je rekao da će verovatno do-ći opet - on ili neki drugi oficir.

- Očekujete li ih danas?

- Ne znam. Nisu ništa rekli.

- U redu - reče Kalagan, povuče stolicu i opkorači je. - Gospodice Bajmering, shvatio sam da vas je pukovnikovo raspra-vljanje za večerom, preksinoć sa Biolom i Korin, dosta uznemi-rilo?

- Da, ali ne, u stvari, u vezi sa njegovom smrću. Uostalom, to je bila bura u čaši, zar ne?

Teški usloń

57

- Je li? Znate, mnogo ljudi je izgubilo živote zbog takvih bura, kako vi kažete, u čaši.

- Gospodine Kalagane, vi ne mislite da... - reče ona ozbiljno.

- Ne mislim ja ništa - nasmeši joj se Kalagan prijatno.

-Mislim samo da to treba da zaboravimo.

- Brlo dobro - reče ona tiho. - Ako vi tako kažete. - Ali nije bilo ničeg naročitog u tome, zar ne? - Izgledalo je da traži umirenje.

- Slušajte, gospodice Bajmering, ima u svemu tome više ne-go što na prvi pogled izgleda. Evo, sami dodite do zaključka. Posle večere, one noći kad je došlo do rasprave, pukovnik je te-lefonirao mom birou. Stvar je bila hitna, koliko se njega ticalo. On je takode

pomenuo još nešto neko pismo. Sumnjam da bi-ste vi znali o čemu se radilo? Ona odmahnu glavom.

- Dobro - reče Kalagan. - Rekli su mu u birou da bi me mogao dobiti u klubu. Nema sumnje da je zvao i tamo. Tako, znači, to nije bila samo stvar lošeg raspoloženja. Imao je vreme-na da savlada svoje neraspoloženje, ali potrudio se da me potra-ži i kasnije te noći ne bi li me pronašao. Nažalost - nastavi Ka-lagan - zbog razloga koji nije važan, ja uopšte nisam odgovorio na taj poziv. Ali zašto me nije nazvao juče izjutra?

- Rekla sam vam. Linija je bila u kvaru. Nije bilo telefonske veze.

- Ili to, ili je neko prekinuo liniju - ubaci Kalagan.

- Gospode bože. Ne mislite valjda...?

- Ja ne mislim - reče Kalagan - ja znam. Neko je pokušao da spreči pukovnika da stupi u kontakt sa mnom. Dakle, izgle-da kao da su uspeali, zar ne? A to nam govori mnogo. 58

Piter Čini

Teški uslovi

59

- Sta nam govori, gospodine Kalagane?

- To nam govori da je onaj ko je želeo da spreči pukovni-ka da razgovara sa mnom činlo to zato da bi dobio na vremenu, ili je inače bio dosta siguran da pukovnik neće živeti dugo - reče Kalagan. - Zar ne shvatate to? Svaka normalna osoba ko-ja je želela otezanje znala bi da je prekidanje telefonskih linija samo privremeno odgaćanje stvari, jer bi pukovnik u svakom slu-čaju našao načina da razgovara sa mnora. Da li je neko znao šta će mu se dogoditi - da će izvršiti samoubistvo?

- Počinjem da shvatam - reče ona. - Tako, vi mislite da je neko mogao znati da on namerava da izvrši samoubistvo?

- Tačno - reče Kalagan.

On primeti kako joj usne lako zadrhtaše.

- Gospodine Kalagane, i nikako ne mislite da je neka od de^ vojaka...

- Uopšte ništa ne mislim. Sve što znam je ovo: pukovnik je imao nešto da mi saopšti, i imao je neko pismo o kome je hteo sa mnom da razgovara, ali nije uspeo. - On nastavi. Prava je šteta da ja i gospodica Alardajz nismo bolji prijatelji, zar ne?

- Gospodine Kalagane, mislim da nemate pravo - odgovori ona brzo.
- Mislila sam da vam kažem, kad sam govorila o njoj. Rekla sam vam kako je bila ljuta kad se vratila, pre nego što je saznala da je pukovnik mrtav, što je vas videla u kući. No, mo-ram reći da je sinoć kasno, pošto je policija otišla, došla kod me-ne i rekla mi da je glupo postupila sa vama. U stvari, nije mi-slila onako kao što je rekla.

- Možda ću na kraju imati prilike da sa njom opet razgovaram.

- Ako želite, mogli biste, gospodine Kalagane.

- Zašto? - upita on naglo.

- Reći ću vam. Sada, kad je zet mrtav, osećam se odgovornijom za devojke. Jasno mi je potpuno posle ovoga što ste mi rekli da je on mislio ozbiljno, da se tu nije radilo samo o lošem raspoloženju. Mislila sam... Vrlo je teško znati šta se dešava u glavama mladih devqjaka ovih dana. Mislila sam kako bi bilo čudno kad bi postojale bilo kakve osnove za njegovu sumnju, za njegov arogantan stav prema tim ljudima koje su Biola i Korin upoznale u Brajtonu. Uostalom, mlade žene nisu nikada onoliko pametne koliko uobražavaju da jesu.

Kalagan napravi grimasu.

- Tako, gospodice Bajmering

, vi tražite od mene da poku-šam da saznam ono što je i pukcwnik želeo da uradim, ali iz raz-ličitih pobuda. Kod njega su moguće ljutina i sumnja, a kod vas samo dobrotu srca. U redu, uradiću sve što je do mene.

- Vrlo ste ljubazni - reče ona ustajući. - Imam poverenja u vas, gospodine Kalagane. Drago mi je što ste ovde. Ali ne znatfi kako ćete biti plaćeni?

- Nećemo o tome brinuti! - reče Kalagan i pruži joj ruku. Kad budem imao o nečemu da razgovaram sa vama, javiću vam. U međuvremenu, ako se nešto desi, a vi budete smatrali da treba da znam o tome, naći ćete me ovde. Ukoliko ne bih bio ovde, uvek možete govoriti sa gospodinom Nikolsom, mojim po-nioćnikom. Treba uskoro da stigne.

- Do videnja, gospodine Kalagane. Hvala vam. Vi znate da nemam mnogo novca, ali...

- Vi nemate mnogo novca, a teško da možemo - reče on veselo - tražiti od Birole da plati za 'zadovoljstvo', koje joj moj biro pričinjava

istragom. Sačekajmo da vidimo šta će se dogoditi.

- Hvala, gospodine Kalagane.

60

Piter Čini

Teški uslovi

61

Kad je otišla, Kalagan se vrati u trpezariju, zatvori vrata i zapali novu cigaretu. Zaključa da mu se gospodica Bajmering mnogo dopada. Ali se pitao da li je govorila istinu. Došao je do uverenja da je bila više zabrinuta za ove dve devojke nego što je bila sklona da prizna.

Brata se otvoriše i pojavi se Nikols.

- Dakle - reče Kalagan.

- Baš mi je prijala ova vožnja. Iznajmio sam slatka kolica. Ja, ja volim selo. Osećam se neobično na ovom suncu.

- Da? Dobro, nego da li imaš onaj testament?

- Ja, tu je - reče Nikols.

Kalagan uze papire, priče prozoru i poče da čita: „Ovo je poslednja želja i testament Biole, Korin, Patricije Stenhrest od Dark Spinija iz Hengovera - grofovija Saseks. Ovim opozivam sve ranije odredbe testamenta... Određujem svoga muža Žervasa Stenhersta, moju sestru Ho-noriju Džejn Bajmering i moga zastupnika Džona Galašilsa kao izvršioce i staratelje. Dokle god svaki od staratelja bude delovao u tom svojstvu, zaveštavam njemu ili njoj 250 funti godišnje, kao i dodatnu svotu koja može biti dodeljena, kako će se iz teksta kasnije videti. Za vreme svoga života zapazila sam da posedovanje velikih prihoda može biti opasno za bračnu sreću bilo koje žene, pošto novac može da privuče nekog nepoželjnog tipa, koji bi mogao zaprositi ruku samo da bi dobio mogućnosti da uživa njeno bogatstvo i vodi dokon i sebičan život. A pošto je moja najsvetlija želja da spasim svoje kćeri od takve sudbine, koja ih može lišiti prave sreće, ovlašćujem staratelje da podele moju imovinu na sledeći način: Ovlašćujem staratelje da posle isplate mojih dugova i drugih obaveza ulože ostatak imovine u povereničke fondove i iz prihoda koje će oni donositi, vršiti naplatu svojih gorepomenutih legata i isplaćivati 350 funti godišnje mojim trima ćerkama: Vio-li, Korin i Patriciji.

Što se tiče ostatka navedene imovine, dalje nazivane zaveštano

nasledstvo, ovlašćujem moje staratelje da isplaćuju isto mojoj najstarijoj kćerki Bioli, pod uslovom da je neudata u vreme moje smrti, sve dok ne stupi u brak. Ukoliko bi moja kćerka Biola bila udata u vreme moje smrti ili se udala kasnije, ili u slučaju njene smrti, zaveštano nasledstvo će se isplaćivati mojoj drugoj kćerci Korin pod istim uslovima, kao gorenavedenim u pogledu moje kćeri Birole. U slučaju da moja kćer Korin ne ispunjava, ili prestane da ispunjava uslove, onda će zaveštano nasledstvo preći u posed moje treće kćeri Patricije, opet pod istim uslovima.

Ukoliko sve moje kćeri izgube pravo na nasledstvo, onda će moja imovina i glavnina i prihodi biti razdeljeni onim dobrotvornim ustanovama koje odaberu staratelji. Ovakvim načinom podele imovine nastojim da obezbedim da oni muškarci koji ponude brak mojim kćerima shvate da će njihova dužnost i obaveza biti da obezbede sredstva za izdržavanje. Međutim, obavestena sam da ove odredbe mogu biti bez zakonske moći iz razloga što se ograničavaju udajom mojih kćeri i da se tako protive javnom redu... Zato, pošto nemam nameru da dozvolim da moja želja bude predmet pravnih zakonskih rasprava, nalažem: ako iko od baštinika ove moje želje pokuša da sudski pobije i ospori zakonitost, takvo lice neće orimiti notoruu niiedne vrste ovde navedenu.

52

Piter Čini

63

U slučaju da neki od staratelja umre ili prestane da dejstvuje, novi staratelj će biti određen od strane ostalih." U potvrdu onoga čega se zaveštalo ovde latio, dana 12. januara 1943.

BIOLA KORIN PATRICIJA STENHERST - Potpisano od strane Birole, Korin, Patricije Stenherst i pre-ma njenoj poslednjoj želji i Testamentu u našem prisustvu, kao svedoka:

Džordž Ernest Solins

Dark Spini

Hengover

Saseks.

Glavni sluga

Avgusta Poli Stouks

Dark Spini

Hengover

Kuvarica Saseks

Kalagan savi papire i stavi ih u džep. Obrati se Nikolsu:

- Jesi li čitao ovo?

- Svakako - reče. - Čitao sam.

- Da li to ima nekog značaja? - upita Kaiagan.

- Sigurno - odvrati Nikols. - Ja računam da nije mnogo volela pukovnika. Razume se da je bila srećna sa pukovnikom, ne bi brinula o drugim momcima koji se žene devojkama zbog novca. Žene mogu biti čudne u takvim stvarima. Berujem da je bila ubrtela sebi u glavu da se on oženio njome zbog novca.

- Da, to je dosta fačnn

- Zato mu i ostavlja - nastavi Nikols - samo dvesta pede-set godišnje. Kladim se da je stari bio „zadovoljan“

se što se ljutio i uzbuđivao. Sve drugo što bi dobio, dobio 1 jedne kćeri, ma koja bila naslednica. Kladim se da mu nije svidalo.

”

Nikols potraži u džepu cigarete. Nade jednu i da progobori pokušavši da suzbije SBOJU plahovitost.

- Ja... ja znam nešto. To će te dokusuriti, flomce.

- Da? - reče Kalagan.

- Baš kad sam sada BOZIO glavnom cestom, § sam video gde stoji na malom trgu pod onim drvetom -lu i gleda kao naiBno u nebo? Dajem ti da pogadas ,

- Ne želim da pogadam.

- Niko drugi nego glavni inspektor - detektw (če Nikols.

- To me ne iznenaduje - reče Kalagan. - Naš klBent je c bio svoje. Mrtav je.

- Objasnjava li to Gringolovo prisustvo? Mesne malo trgnuti... Brzo je doleteo.

- Ovo postaje sve interesantnije, čini mi se.r

sna policija nije baš odušebljena, a ni ona u Brajtonu. svim ubedeni da se radi o samoubistvu. Stupili su u vezu tland jardom Nisu gubili vreme.

- Ne, ne bi me iznenadilo ako bi on Želeo da te zbog n ga vidi.

- Ni mene - dodade Kalagan, i nastavi: - Slušaj, Vir ma testamentu

postoje tri staratelja: pukovnik, koji nije više ro du nama, gospodica Bajmering i treći - čoBek po imenu L

„ „»„, *Hvnirat ansnode Stenherst. Pogle64

Piter Cini

daj šta bi mogao da saznaš o tom Galašilsu. Mogao bih zažele-ti da razgovaram sa njim.

- Važi - reče Nikols. - Da li znaju ovde o tome?

- Ne još - reče Kalagan. - Izgleda da je detektiv iz brajtonske policije rekao svima gore u Dark Spiniju da drže usta sve-zana. Ali moraće to svakog minuta prsnuti. Onda će svi početi da pričaju.

- Svakako - reče Nikols. - E, tada treba dobro slušati.

- Još jedna stvar - reče Kalagan - mogao bi da sedneš u ta svoja kola i da se prebaciš negde do Brajtona. U predgradu Brajtona ima nekakav klub Marlen. Tamo radi konobar po ime-nu Carli Mejsin. Raspitaj se o njemu i o klubu. Samo neka to bude brzo.

- Važi! - reče Nikols. - Bidećemo se. On izade.

Kad je glavni inspektor, detektiv Gringol, ušao u salon bara „Dva fratra“, Kalagan je sedeo u uglu ispijajući viski sa sodom. Promatrao je Gringola kako poručuje piće i puni svoju kratku lu-lu.

- Ispada da je posredi ubistvo - pomisli Kalagan. - Ubistvo svakako, inače Gringol ne bi bio tu. Mora da je i brajtonska po-licija zaključila tako na prvi pogled. Kalagan se pitao kakav je bio izveštaj sa lekarskog uvidaja. Pogleda Gringola još jednom.

Džordž Henri Gringol - zvani Džiger - imao je gotovo pedeset godina. Ličio je na sve samo ne na policajca. Imao je onaj umiljat i bezazlen izraz kojim se često odlikuju pripadnici nje-govog poziva. Bio je tih, čedan i prijatan. U stvari, karakteristi-čan tip višes policiiskos činovnika. Teški uslovi

65

Ako je povremeno voleo da se pravi pomalo glup, ili da traži bolji izraz, ili je uopšte oda\ao utisak odsutnosti, to se samo radilo o tehnicu koju je razvijao godinama. Gringol, poslužen viskijem i sodom, podiže čašu i pride Kalaganu.

- Zdravo, Slime! Drago mi je što te vidim ovde.

- Da. I meni je milo. Kako si? Dugo te nisam video.

- Da. - Gringol je kratko ćutao, onda nastavi:

- Znaš, Slime, imam jednu ideju. Dva ili tri puta u raznim slučajevima,

kao što su bili Denis i Bendajn, natrčali smo jedan na drugoga. Često sam razmišljao o tome i zaključio koliko bi bilo bolje za nas obojicu da odmah predemo na stvar, od počet-ka.

- Tako si ti mislio? Ti si naumio nešto, Gringole. Ako misliš da bismo prelaskom na stvar uštedeli na vremenu, onda sa-mo napred.

- U redu. Dakle... nemam nameru da se pretvaram kako mi-slim da si ti ovde došao iz zdravstvenih razloga. Znam da si bio gore u Dark Spiniju. Pretpostavljam da si radio ili radiš za ne-kog iz porodice, a verujem da znaš zbog čega sam i ja tu?

Kalagan potvrdi.

- Pretpostavljam da ovdašnja policija želi tvoju pomoć zbog ovog slučaja Stenherst - ovog samoubistva.

- Samoubistva? - reče Gringol podižući obrve. - Na to nisam pomislio.

- Ni ja nisam na to mislio - naceri se Kalagan.

- Ne? - reče Gringol. - Znaš, Slime, ti vrlo retko kažeš nešto što ne želiš, i ne sećam se da si ikada razgovarao o stvari-ma svoga klijenta. Ali ovaj slučaj je sasvim drukčiji, zar ne? Tvoi kliient ie mrtav.

66

Piter Čini

Teški uslovi

67

- Ma nemoj?

- Pa, zar nije? - upita Gringol blago. Kalagan ispi malo viskija.

- Zavisi od toga ko je moj klijent, zar ne, Gringole? Ali zar mi ne razmatramo predmet površno?

- U redu, nemojmo da budemo površni i ne flertujmo sa stBarima. Kako ja to vidim, preksinoć je bilo loše raspoloženje za Bečerom u Dark Spiniju. Izgleda da je pukovnik bio strašno ljut zbog nečega što su njegove kćeri po ženi bile učinile - bar njih dve. Hoću da kažem gospodica Alardajz i gospodica Korin Alardajz. Izgleda da im je dobro očitao lekciju.

- Je li? Otkuda si to doznao?

- Naravno, razgovarao sam sa poslugom - reče Gringol.

-Svi su izgledi da je pukovnik nameraBao da unajmi privatnog de-
tektiva. Bio je nesrećan zbog devojaka. Hteo je da sazna šta se dogada. Telefonirao ti je u biro i verujem da te je zvao odmah posle

večere.

- Ne bih znao ništa o tome... Ne znam otkuda ti znaš. Da li me pitaš ili me obavještavaš?

- Obavještavam te - reče Gringol. - Znaš da ovde u okoli-ni nema automatskih telefona. Moraš zvati preko centrale. Devoj-ka koja je u noćnoj smeni nije suviše zauzeta i ima dobru me-moriju.

- Mora da je lepo biti telefonistkinja - naceri se on na Gringola. - Pitam se da li je prisluškivala razgovor.

- Ne. Ne verujem da bi uradila takvu stvar. U svakom slučaju - on nastavi - pukovnik te je ponovo zvao na neki drugi broj, preko rejona Regent.

- Ja ni za to ne znam. Neko me je zvao na taj broj, ali ja nisam znao da je to bio pukovnik.

- Tako, znači nisi odgovorio.

- Ne, nisam.

- U redu - reče Gringol. - Ali si odlučio da dođeš ovamo juče uveče. Pretpostavljam da je bila ostavljena neka poruka za tebe u birou i da si je ti smatrao dovoljno važnom da bi bošao ovamo. Drugim rečima - osmehivao se veselo - video si u pu-kovniku Stenherstu moćnog klijenta.

- Gringol povuče dim. - A i ti, Slime, ne radiš besplatno. Znao si ako pukovnik želi da te vidi hitno, da će morati da plati. - Ponovo se osmehnuo. - Ti naplaćuješ visoke honorare za svoje usluge, što je, mislim, sa-svim na mestu. Šta misliš, ko je trebalo da te isplati? Pitam ovo - reče - jer mislim da znam tehniku privatnih detektiva. Ako im je stavljeno u dužnost da rade neki posao, oni vole da znaju si-gurno da će biti plaćeni.

- Ja nisam imao mnogo vremena da saznam nešto o pukov-niku, zar ne? - reče Kalagan.

- Sta je ovo? Unakrsno ispitivanje? - produži on. - Je l' me...

- Je l' me saslušavaš ili samo razgovaramo?

- Ovo je samo mali razgovor. Budi razuman. Moram da raz-govaram sa tobom, zar ne? Ti znaš to.

- Pa, naravno - reče Kalagan veselo. - Znam da moraš da razgovaraš sa mnom, Gringole, jer sam ja jedan od prvih koji su videli leš. Solins ga je najpre video, pa ja. Berujem da ti je to rekao.

- To nas opet vraća na stvar - potvrdi Gringol. - Mislio si da će za

tebe biti dovoljna prednost da dodeš ovamo i posetiš pukovnika. Da li bi bilo suviše ako bih pitao zašto?

- Ne, reći ću ti zašto. Dozvoli mi samo da svoje misli sredim. - Kalapan je razmišljao brzo za sebe: ako je Solins rekao

Piter Či

n

Gringolu sve što je znao, mogao mu je lako reći da je Biola Alardajz veći deo poslepodneva, na dan pukovnikove smrti, bila odsutna. Izvesno je, mislio je Kalagan, da je neko video kako se odvezla kolima iz Dark Spinija. Koliko je poznavao Gringola, bio je siguran da će ovaj saznati, ovako ili onako, da je to poslepod-ne posetila Kalagana.

- Slušaj, Gringole - reče on sa umiljatim izrazom, koji je poprimao kad je lagao. - Kad smo započeli ovaj razgovor, rekao si nešto sa čime sam se ja uglavnom složio. Tako, ako ti kažem šta se tačno desilo, izvršiću dužnost dobrog građanina. Drugim rečima, niko neće moći da mi preti sa 'zatajivanjem informacija pred policijom', ili za „ometanje oficira policije u vršenju dužnosti". - Nasmeši se prijatno.

- Mislim da si vrlo pametan, Slime, to će uštedeti dosta mu-ka.

- Dakle - reče Kalagan - evo, kako i šta se desilo: pukovnik Stenherst me je pozvao posle večere. To je bilo prethodne noći. Bilo je odavno prošlo devet sati. Nisam bio u kancelariji. Nikols je bio tamo. Izgleda, pukovnik je zbog nečega bio prilično ljut i uzburkan. Ne verujem da je to neobično kod starih oficira bivše Indijske armije. Hteo je da se vidi sa mnom i, naravno, želeo je da to bude što pre. Nikols nije mislio da će me to naročito interesovati. U stvari, nismo imali mnogo posla ovih dana, pa je predložio starome da me kasnije pozove na dragi broj - u klub gde odlazim.

Gringol je klimao glavom.

- Telefonirao je - reče Kalagan. - Kaza !•» isp.am telefonski poziv.

No, nisam odgovorio. Nisam sn ^hnim,

chvafac? OtlriiH eam Bnan Ha hi rproofiri h'M n nni -.nnñan Hi

Teški uslovi

jent? Oni koji me traže oko deset u noći, po noćnim klubovima, obično nisu ozbiljni klijenti.

- Ne, nisu - reče Gringol osmehujući se.

- Tačno - reče Kalagan. - Ovo neka ostane među nama, mislio sam

da je na telefonu neka dama i nisam želeo da govorim sa njom.

- To je u redu, ali si ipak juče uveče došao ovamo uprkos činjenici da nisi razgovarao sa svojim moćnim klijentom. Opet si mislio da bi možda vredelo sa njim razgovarati.

- Da se ti malo ne istrčavaš sa zaključcima? Dozvoli mi da završim. Sledećeg jutra, kad sam došao u svoju kancelariju, Ni-kols me je naravno izvestio o pukovnikovom pozivu. Rekao sam mu da me ne interesuje. Onda se dogodilo nešto što me je na-teralo da se više zainteresujem.

- Ma nemoj? Šta?

Kalagan pomisli: Dobro je, još ne zna. Zatim nastavi: - U stvari, toliko sam bio nezainteresovan ovim slučajem Stenherst, da sam planirao da idem to popodne u Veverli. Medutim, imao sam posetu, gospodica Alardajz me je posetila u birou.

Gringol podiže obrve.

- Sad počinje da biva interesantno - reče.

- Tako sam i ja mislio - vrlo interesantno. Eto zašto sam došao ovamo.

- Znači, ti nisi došao zbog nečega što je pukovnik pomenuo u poruci koju ti je možda ostavio, već zbog razgovora koji si vo-dio sa gospodicom Alardajz.

- Sasvim tačno. Pošto sam sa njom razgovarao, došao sam do zaključka da ne želim pukovnika za klijenta. - On naglo pre-stade da govori.

70

Piter Čini

Teški uslovi

71

- Šta to znači? Ne želiš ga kao klijenta, a opet dolaziš ovamo.

- Tako je! Odlučio sam da moj klijent bude gospodica Alardajz. - Naceri se Gringolu. - Razumeš, ona je vlasnica Dark Spi-nija. Bogata žena.

- Razumem - reče Gringol.

- Kao što i sam znaš - produži Kalagan - one noći je bilo neugodnosti za večerom. Pukovnik je postupio dosta glupo. Mi-slim da je bio sklon da uveličava stvari. - On slegnu ramenima. - Berujem da si razgovarao sa gospodicom Bajmering o tome. Stvar je u tome -

nastavi on da laže sa izrazom savršene iskre-nosti - da je ta mala neprijatnost za večerom prilično otežala stvar - ukoliko se tiče gospodice Alardajz, mislim. Čini mi se da je pukovnik napravio nekakve budalaste predloge. Pa, ti znaš kakvo je stanje sada. On je bio staratelj, zajedno sa gospodicom Bajmering i još jednom osobom, nad imanjem. Gospodica Alar-dajz se počela dvoumiti da li je on sposoban za tako odgovoran položaj. U isto vreme nije htela da uradi ništa što bi ga ljutilo ili uvredilo, ili njenu tetku u vezi sa tim, dok ne bude bila si-gurna u činjenice. Rekla mi je da je pukovnik napričao dosta glu-posti. Naložila mi je da dodem ovamo i vidim se sa njim, da ču-jem šta on ima da kaže, proverim celu stvar i kad to svršim, da joj dam savet kakve korake da preduzme.

- Shvatam - reče Gringol. - Pretpostavljaš li da je ona mislila da pukovnik nije bio sasvim u pravu?

- Pa... da - reče Kalagan polako. - Pretpostavljam. Ti znaš kakvi su ovi stari oficiri bivše Indijske armije. Muči ih jetra, zla im je ćud i govore dosta glupih stvari koje ne misle. Gringol povuče lulu. Pušio je polako nekoliko minuta.

- Ali ti se nisi video sa pukovnikom?

- Ne - reče Kalagan - nisam se video sa pukovnikom. Kad sam stigao u Dark Spini, nije bio tamo. Očekivali su ga da do-de na večeru. Trebalo je da mu se javim i posetim ga posle ve-čere, ali nisam dobio priliku. Parkirao sam kola dalje od glavne kapije. Ušao sam na zadnja vrata. Usput sam sreo Solinsa. On je našao pukovnika, gto mu se nije nimalo dopalo.

- Tako, ti si odlučio da odeš i pogledaš leš pukovnika?

- Ne - reče Kalagan - ne baš to. Nameravao sam da kažem Solinsu da javi policiji, a onda sam pomislio nešto. Upitao sam ga da li je pukovnik mrtav. Odgovorio je da ne zna. Kalagan slegnu ramenima.

- Nisam hteo da radim ništa nepotrebno, od-lučio sam da pogledam. Rekao sam Solinsu da me čeka. On je idavo izgledao - dočade - vrlo preplašen i uzbuden, prirodno. Pošao sam i uverio se da je mrtav. Tada je preostajala samo jed-na stvar da se uradi. Solins je o tome obavestio policiju. I to je sve.

- Sasvim - potvrdi Gringol. - Reci mi nešto, Slime. - Zbog čega misliš da je posredi samoubistvo?

Kalagan ga pogleda zapanjeno.

- Očividno, to je bilo samoubistvo - reče on. - Ležao je na podu, sa revolverom nedaleko od sebe. Svakako mu je ispao iz ruke. Ja sam, prirodno, shvatio to kao

samoubistvo. Šta bi dru-go moglo biti?

- Biću potpuno iskren - reče Gringol. - Ima samo jedna stvar koja mi se ne dopada: da je pukovnik ubio sebe, moralo bi biti otisaka prstiju na revolveru.

- Zar nije bilo nikakvih otisaka?

- Ne - reče Gringol.

- Ima jedno objašnjenje za to - reče Kalagan. - Stari je imao u desnoj ruci. Revolver je držao maramicom.

72

Piter Čini

- Zašto bi on radio takvu stvar? - začudi se Gringol.

- Jasno, nije želeo da ostanu nikakvi otisci na revolveru.

- Zašto? - upita Gringol podižući obrve. Kalagan slegnu ramenima.

- Pa, zar ne bi bilo razumno, pretpostavljajući da na revolveru može biti puno tuđih otisaka? Verovatno je ležao negde u kući. Moguće da je mnogo njih baratalo njim, a stari je znao da će policija proveravati otiske. Verovatno nije želo da iko drugi bude umešan u to, zato je izvadio maramicu i očistio revolver. Pokušajmo da zamislimo kako je to radio. Najpre je držao pištolj za ručicu i očistio cev i valjak. Kad je to uradio - ostao je sa ručicom pištolja u ruci. Maramica mu je bila u levoj ruci, a pištolj u desnoj. Budući da je bio pedantan, nije hteo da baci maramicu na pod, niti da je vrati u džep. Mora da je bila zamazana i tako je samo obavio maramicu oko ručice. Držeći cev prstima leve ruke, upucao se. Na taj način, bio je siguran da će na pištolju ostati samo njegovi otisci. Otisci prstiju na cevi.

- Dosta čudnovato - reč Gringol. - Bilo je nekoliko njegovih otisaka na cevi. Ali opet, nekako je čudno.

- Gringole, ti tražiš razlog za ubistvo, zar ne? Tražiš krivca

- onoga ko je ubio pukovnika. Ne verujem da je iko hteo da ga ubije, ali verujem, i vrlo je verovatno, da je on hteo sebe da ubije. Analiziraj to sam. Počinjao je da biva sve nepopularniji u po-rodici. Znao je to. U stvari - reče Kalagan - ne bih mario da se opkladim da je isto tako bio neomiljen i u selu, i svuda. U re-du. On pravi scenu za večerom. Ponesen lošim raspoloženjem, on mi telefonira. Misli da

ima mogućnosti da ja dodem i pose-tim ga. Shvata da će doći do vrlo neugodne situacije. Dojadila mu je cela stvar. Odlučuje da učini kraj tome. To mi izgleda sa-svim prihvatljivo.

Teški uslovi

73

- Da, to je dosta prihvatljivo - reče Gringol i ustade.

- Popij još jednu, Gringole.

- Ne, hvala - odmahnu glavom oficir policije. - Ne sada. Znaš, nije ti ta teorija loša. U stvari, nemam šta da prigovorim. Bar ne bih prigovorio da nije jedne činjenice.

- Da? Nešto interesantno?

- Nešto vrlo interesantno - reče Gringol. - Izgleda da ti je pukovnik telefonirao u biro sa jednog lokala u njegovoj sobi. To je bio prvi poziv. Ali njegov sledeći poziv došao je izvan Dark Spinija. Otišao je da se prošetata. Mora da ti je telefonirao iz te-lefonske govornice sa drumu za Alfriston.

-Pa?

- Stvar je u tome što je gospodica Alardajz, kad je došla da te poseti sledećeg dana, morala znati da ti je pukovnik telefoni-rao i zamolio da dodeš dole. Drugim rečima, neko mora da je prisluškivao njegov prvi razgovor.

Pitam se zašto li su to radili?

- Ne bih znao reći.

- To je samo čudna mala pojedinost koja mi je pala na pamet. Dakle, laku noć, Slime.

Gringol izade.

„Gringol nije budala“, pomisli Kalagan. „Veruje da je pukovnik ubijen. I sve će učiniti da to dokaže.“ Kalagan počeo da raz-mišlja o pukovnikovim telefonskim

pozivima. „Drugi poziv je znači došao iz telefonske govornice sa drumu. Zašto? To je bilo lako pogoditi“, pomisli Kalagan. „Onaj ko je prisluškivao prvi razgovor, ma ko to bio, rešio je da sprečava drugi poziv dokle god je to moguće. Telefonska linija u Dark Spiniju nije prekinu-ta sutradan. Ona je, u stvari, prekinuta one noći, odmah posle pr-vog poziva.“

On naruči jedan viski sa sodom.

74

Piter Cini
Teški uslom
75

Bečernje senke počeše da se izdužuju. Kalagan udari bočnim putem koji se odvajao od glavnog druma. Pode uzbrdo prema Hengoveru. Kao Bilkins Mikober, čekao je da nešto iskrsne. Shvatao je da je ključ cele stvari pismo koje je pukovnik Sten-herst bio primio - pismo koje ga je ljutilo i koje je nalagalo da se hitno poveže sa Kalaganom. Neko je bio u mogućnosti da saopšti pukovniku nešto što je bilo i hitno i važno.

Uputi se stazom koja je vodila oko niskog zida - ograde Dark Spinija. Staza je vijugala uzbrdo, prolazila kroz šumu

-mračno i senovito mesto. Bečernje senke pravile su groteskne figure na tlu pokrivenom mahovinom. Kalagan, zaokupljen misli-ma, okrenu stazicom koja je vodila sredinom šume, izade na čistinu i nasloni se na vratnice okrenute polju. Zapali cigaretu.

- Dobro večer, gospodine Kalagane - ču glas iza sebe. On se okrenu. Iza njega je, sa rukama na ledima, stajala Patricija Alardajz. Bila je uredno odevena, u kaputu i suknji od tvi-da. Mali filcani šešir joj je lepo pristajao uz lice. Osmehivala se.

- Dobar dan - reče Kalagan ozbiljno. - A ko biste vi mogli biti?

- Ja sam Patricija Alardajz. Znam sve o vama. Vi ste privatni detektiv. Mislim da je to vrlo uzbudljivo.

- Drago mi je da neko misli da je to uzbudljivo, gospodice Alardajz.

- Molim vas, zovite me Patricija. Znate, mislim da bih vam mogla biti od velike pomoći. Osećam da posedujem sva neophodna svojstva prvoklasne žene-špijunke.

- To je veoma zanimljivo - potvrdi Kalagan. Ali, pitam se šta vas navodi da mislite da mi je sada potrebna pomoć prvoklasne žene-špijunke?

Ona zabaci glavu.

- Mislim da ste to vi.

- U redu. Recimo, neka bude tako. Sada da vidimo šta bi tačno ta prvoklasna žena-špijunka mogla da učini za mene?

- Ne znam, ali mogu da nagadam. Strašno je čudna ova stvar sa Žervasom, mojim očuhom, zar ne?

- Je li? - upita Kalagan. - Zašto?

Ona mu se približi. Nasloni se na vratnice sasvim uz njega. On primeti da su joj oči vrlo plave. - Slatka mlada ženica po-misli Kalagan - i nije budala.

- Reći ću vam zašto - reče ona. - Pre svega, bila je ona prepirka za večerom. Sasvim je očigledno da je Žervas znao ne-što o Bioli i Korin, bar je mislio da zna. Pretio je da će narediti da se pazi na njih, ali nije rekao ko će ih pratiti. Niko nije znao da će on stupiti u vezu sa vama.

- Ne? Pa, kako je to neko mogao saznati?

- To ne bi bilo teško - reče Patricija. - Bidite, pukovnik je uvek obavljao telefonske pozive iz svoje sobe na spratu, ali ima još jedan lokal u holu. Svako ko bi bio u holu mogao bi podići slušalicu i čuti ono što on govori.

- Razumem. A je li to bila ozbiljna svada - mislim ta za večerom?

- Ne - reče Patricija. - Bilo ih je i ranije. Znao, Žervas je uvek bio pomalo ljut. Izgledalo je da je stalno zbog nečega bio uzrujan. Ali nije napadao Biolu. Osoba koju nije podnosio bila je Korin. Mrzeo ju je kao davola. Mene nije naročito voleo. Do-skora sam verovala da je na strani Birole.

- Znači, mrzeo je Korin? Mislite li da je to bilo opravdano? Ona odlučno potvrdi glavom.

76

Piter Čini

- Među nama rečeno - reče ona - Korin je veliki gad, poslednji stepen. U stvari, savršena kuja. Za nju ne bih mogla ni-šta dobro da kažem, iako je moja sestra. Unosila je stravu. Po-nekad je se plašim. Naravno, ja to ne pokazujem. Korin je itali-janski tip - crna i lepa na neki sumoran način... Pitala sam se da li je ona ta koja je ubila Žervasa?

- Zašto bi ona ubila vašeg očuha?

- Pitajte me nešto drugo - reče ona sležući ramenima. - Uostalom, ne znam zašto bi ga iko ubio. Vrlo je nepravedno loše govoriti o mrtvima, ali on je stvarno bio glup starac bar tako sam uvek mislila o njemu.

- Ova svada... to je bilo zbog nekog kluba koji su Biola i Korin posećivale, zar ne?

- Nije to bio početak. Ja sam bila uzrok. U stvari - nastabi ona

poverljivo i sa izvesnim zadovoljstvom - ja sam započinja-la gotovo sve svade u kući. To me je prilično zabavljalo. Znae, nije imalo šta drugo da se radi.

- Sasvim. Tako, počelo je zbog vas?

- Da - reče ona. - Bidite, uzela sam jednu haljinu od Ko-rin

- crvenu, vrlo kratku.

Bidela ju je na meni pre večere. Bila je besna. Uvek je činila sve da me spreči da nosim njene halji-ne, ali sam ja nekako dospevala do njih.

Kalagan reče smešeći se:

- Očigledno, vi imate osobine prvoklasne žene-špijunke. Ne-go, zašto ona nije zaključavala svoje haljine?

- Ona jeste. Bar svoju spavaću sobu je zaključavala. Nije znala da ja imam ključ. U stvari - nastavi ona - mislim da prak-tično imam ključeve za sve što Korin može da zaključa.

- Zašto? - upita Kalagan. Ona zabaci glavu na stranu. Teški uslovi
77

- Ne znarn. Nekako joj nikad nisam verovala. Znae, ja mno-go volim Biolu. Ona je tako slatka. Svi je vole. A Korin izgle-da ne voli nikoga. Često sam se pitala zašto je to tako. Pomi-šljala sam da ona nešto smeru i stalno sam je držala na oku. Je li to čudno?

- Ne, ne naročito. Vi ste radoznali i volite dramatičnost.

- Da. Jadni očuh je govorio da sam išla suviše u bioskop.

- Slušajte, Patricija - reče on nemarno. - Biste li želeli da uradite nešto za mene?

Osmehivala se. Nastojala je da joj osmeh bude zagonetan.

- Bolela bih. Šta želite?

- Nešto me zanima, a mislim da ste vi jedino lice koje bi mi moglo pomoći. Reći ću vam tačno o čemu se radi. One no-ći dok je pukovnik bio živ, to jest one noći kad je došlo do sva-de, on je dobio neko pismo. Želeo je da razgovara sa mnom o tom pismu. Medutim, u ovom trenutku sa policajcima svuda una-okolo, nije baš lako za mene da ga tražim. Mislio sam možda biste vi mogli pokušati.

- Pa sigurno. Znači treba da otpočnem sa očuhovim sobama. Pitam se da li će biti u njegovom radnom stolu. Kalagan pomisli: „Ponekad se mora reskirati, a ja bih to mo-gao uraditi sada." On reče:

- Slušajte, Patricija, imam poverenja u vas i znam da me ne-ćete

ostaviti na cedilu.

- Nikada to ne bih uradila. Nego, kako vam je ime? Prilično sam na vašoj strani. Čini mi se da vas odavno poznajem.

- Ime mi je Slim.

- Kako je lepo. Baži, Slime.

- Izgleda mi - nastavi Kalagan - da bi Korin mogla biti osora/POBor iz hola. Bidite, Biola ie došla

78

Piter Cini

narednog dana da me poseti u birou. Morala je saznati od neko-ga sa kim je pukovnik razgovarao - ukoliko sama nije prisluški-vala razgovor.

- Ona nije - reče Patricija. - Bila je u svojoj sobi. To mo-ra da je bila Korin.

- U redu. Ako je to bila Korin, onda je znala da pukovnik ima pismo, zar ne? Interesantno je, jasno, šta je bilo u pismu. Morala je misliti da se ticalo nje i Biole jer, sećate se, pukov-nik je rekao da će uzeti nekoga ko će pratiti kretanje njih dve. Želela je znači da dode do tog pisma.

- Naravno da jeste - reče Patricija.

- U takvim okolnostima - nastavi Kalagan - verujem, kad je Čula da je pukovnik mrtav, da je otišla da potraži to pismo. Možda ga je i našla. Da li shvatate na šta ciljajam?

- Słwatam. Mislite da bih najpre trebalo da pogledam u sobi Korin? Kalagan klimnu glavom.

- To je lako, Slime. Ne možete zamisliti koliko je to lako. Ona nema ništa što ja ne mogu prokljuviti.

- Moraćete biti pažljivi. Ne bi ništa vredelo ako vas ona nade da njuškate po sobi.

- Ma šta kažete? Neće ona saznati.

- U redu. Bidite šta možete da uradite. Ako budete imali malo sreće, telefonirajte mi u hotel Dva fratra, u Alfristonu. Ali nemojte reći da ste Patricija Alardajz.

- Neću. Reći ću na telefonu madam X. Kalagan napravi grimasu.

- I to ne valja. Samo recite da ste gospodica Braun. - On zapali novu cigaretu. - Ima još jedna stvar - produži - želeo bih

Teški uslovi

- Dobro... mogu da joj kažem. Obično večeramo oko devet. Ne vidim zašto ona ne bi mogla da se iskrade i sastane sa va-ma posle večere, recimo petnaest do deset. Reći ću joj da mora da dode.

- To je lepo od vas - reče Kalagan. - Mislim da bi moglo biti dobro za nju da dode.

- A tako, je li? - reče Patricija ozbiljno i klimnu glavom.

- U redu, Slime. Dakle... bolje bi bilo sada da krenem inače će se oni pitati gde sam. - Ona mu pruži svoju malu ruku. -Ovo je sjajno - nastavi - da radim za vas. Divno je. Strašno mi se to dopada. Prema ovome fi imovi su ništa.

- Drago mi je da vam se dopada.

- Ako Korin ima to pismo, onda ću ga naći. Dozvoljenim ili nedozvoljenim sredstvima. Verovatno nedozvoljenim. - Ona se uozbilji. - Nema smisla što se osećam ovako srećnom kad je pukovnik mrtav. Ali, mislim, dobro je za njega da je mrtav. Stvar-no mislim. Uvek je bio tako bedan dok je bio živ.

Ona mu dobaci jedan očaravajući pogled.

- Au revoir, Slime - reče - videćemo se - i odskakuta. Kalagan ju je posmatrao dok se nije izgubila među drvećem. Teški uslovi

81

GLABA ČETBRTA

LEPO VEČE

Korin je sedela za toaletnim stočićem, gledajući svoju sliku u ogledalu. Imala je na sebi crveni kućni ogrtač od svile i so-motske papuče koje su pristajale uz njega. Rastvorena haljina po-kazivala je belinu njenog vrata i lepotu noge i članka u svilenj čarapi. Svetlo male električne lampe sa ružičastim abažurum da-valo je slici suptilan i pomalo misteriozan izgled. Izvan osvetlje-nog kruga, soba je bila u tami.

Ona zaključila da je lepa poput Bordžija. Ovalno lice, uokvireno crnom kosom, koja joj je padala niz ramena, u ovom pri-gušenom svetlu podsećalo je na italijansko. Njene senzualne usne i tromi kapci uzvraćali su joj pogled iz ogledala. Ubica Bordži-je mogla je izgledati ovako, pomisli Korin. Cinično zaključila da se i ubica mogla osećati isto tako kao i ona.

Nije bila zadovoljna. Neizvesnost joj je razjedala nerve, kao i većini ljudi spremnih da se suoče sa činjenicama, bez obzira na to kako

činjenice mogu biti neprijatne. Neke stvari su joj bi-le poznate i mogla je s njima izaći na kraj, ali one koje su joj nepoznate...

Pismo. Ko je poslao to pismo? I zašto? Ko je - sa izuzetkom njih dvoje - bio toliko upoznat sa kompromitujućim činje

!--• ;- ;.ir™-;đ;/-, HQ nr,čQlip nicmn A nnp.la se, kao nro

kleta budala pre nego što je saznala šta stoji u njemu. Došlo je vreme - pomisli - kad treba da budem pametna. Tu je i Błola. Biola, koja je bila strahovito zabrinuta, i ko-ja je mogla svakog časa progovoriti da bi skinula brigu i olakšala sebi. Svakako, pomisli Korin, Biola premišlja da sve koje-kakve tričarije prizna tetki Honoriji, što bi, koliko se Korin tiče, bilo isto što i dosipanje ulja na vatru. Treba biti oprezan. Ta policija se vrzma okolo. Nenametljivo i uljudno, ali opet njuška. Sve da su policajci i glupi kao što neki žele da ih zamišljaju, ne bi mogli da ne vide nešto što im štrči pred nosom.

Korin poče da razmišlja o Kalaganu. Kalagan je bio privatni detektiv, a privatni detektivi su, kako je ona čula, često bes-krupulozni. Više misle na novac nego na moral. Pitala se da li bi mogla iskoristiti Kalagana i da li bi ga u takvom slučaju mo-gla kupiti novcem - ili nečim drugim? Možda bi, ukoliko stva-ri ne budu loše izgledale, trebalo nešto sa njim da se uradi. Mo-rala bi da izmisli neko dobro delo za njegovu korist. Bredelo bi malo ga i zavesti, osvojiti, samo da sazna ono što želi - da tač-no sazna ko je napisao ono pismo.

Poče da razmišlja o pukovniku. Zaključi da je smešno od njega da umre baš u ovom trenutku. Možda je to takode bilo... No... čovek nikad nije sasvim siguran. Izgleda da ni policija ni-je uverena da se ubio. Nije sasvim uverena. Glavni detektiv tj. inspektor je rekao da je dalja istraga čisto formalna stvar - uo-bičajeni službeni posao. Ali, oni su sumnjali...

Koga su oni mogli smatrati ubicom? Činjenice su bile protiv Birole i sumnja je mogla pasti na nju. Zar nije odjurila u grad da nade detektiva i pretila ukoliko Žervasove instrukcije budu iz-vršene. Očigledno je mrzela Žervasa. Bila je ljuta na njega. Da

Piter Čini

li će misliti da je ona to mogla uraditi? Da li je moguće da po-misle da ona to može uraditi?

Naravno da je moguće. Sve je moguće. Posle nekog ubistva

prijateljima ubice je obično teško da poveruju da je on bio u stanju da učini tako nešto. Pa ipak je učinio.

U svakom slučaju, ako je Biola u strahu nameravala da se poveri nekome kao što je tetka Honorija, onda je treba sprečiti. Korin se osmehnu lukavo i pomisli da je to lako udesiti. Biola je stvarno bila slatka i lepa, a takve je, do davola, mnogo lakše zaplašiti.

Začu se kucanje na vratima. Korin se polako okrenu na svojoj stolici. U sobu ude Biola.

- Draga, ti si divna. Volela bih, bogami, da izgledam kao ti. Ti uvek lepo izgledaš u crnom. Crna haljina ti je božanstvena. Ali ti si umorna, zar ne?... I zabrinuta? - reče Korin.

Biola zatvori vrata iza sebe. Stupi napred i zastade na nekoliko koraka od Korin, izvan kruga svetlosti.

- Ja jesam zabrinuta. A ti nisi? - Ona nastavi ne sačekavši odgovor. - Ne mogu da shvatim držanje ovih policajaca. To je čudno. Oni ne pričaju mnogo da je ubijen, ali je sasvim očigledno da oni u to veruju. I... pretpostavimo da je to istina. Ko je mogao imati želju da ga ubije? Ko je mogao učiniti takvu stvar?

Korin jedva приметно zevnu.

- Praktično svako - reče ona - to jest ukoliko ima nerava. Često mi se činilo da bih ga sama ubila. Otkud znaš, moglo je biti i drugih ljudi koji ga nisu podnosili, takode. Neko iz njego-ve davne prošlosti. Ali, uostalom, ne vidim zašto bi ti morala o

tnmp rla hripč Dn ip nfišan i — tflřka

Teški uslovi

83

- Ti si vrlo okrutna, Korin - reče Biola drščući. - Jadni Žervas... što god da je rekao ili uradio, sad je mrtav. Treba da se sećamo samo njegovih dobrih dela.

- Koješta - reče Korin. - Pa šta ako sam okrutna? Tebi je nežnost mnogo dobra donela, je li? - Osmehivala se nemilosrdno. - Upozoravam te, draga, da prekineš da brineš o Žervasu.

Nastade tajac. Onda Biola otpoče:

- Korin, kada si prisluškivala njegov telefonski razgovor sa detektivskim biroom, šta je rekao? Je li pominjao neko pismo?

Korin pomisli: „Znači, onaj prokleti detektiv je razgovarao sa njom. Moraću nešto da uradim s njim." Onda odgovori Bio-li:

- Žervas je bio užasno uzbuđen. Ne sećam se šta je stvarno rekao. Jedina stvar koja me je interesovala bila je ta što je hteo da angažuje nekoga da nas uhodi. Na to sam bila sva koncentri-sana. Ne toliko zbog sebe, koliko zbog tebe.

- A kad je on završio razgovor - reče Biola - /aŠto nisi došla i odmah mi kazala? Šta si uradila? Gde si išla? Gledala je uporno sestru.

- Obukla sam kišni ogrtač, izašla i šetala po imanju - reče Korin ravnodušno. - Pokušavala sam da donesem odluku šta da radim sa Žervasom, potpuno odvojeno od onoga što si ti uradi-la. Nameravala sam da mu kažem ako unajmi detektiva da nas uhodi, ja ću da klisnem odavde. Dakle... razmislila sam i rešila da tako ne uradim, već da dodem kod tebe i kažem ti sve, ka-ko sam i postupila. Nego, zašto me to pitaš? Šta misliš da sam radila?

- Ne znam šta sam mislila - reče Biola.

- Ne misliš, valjda, da uradiš nešto stvarno glupo - reče Korin - Sta si naumila. drapa moia? Da li si sisurna da ne
,*» •••<«*<

84

Teški uslovi

85

preteruješ? Beruj mi, sve će se lepo završiti. Ovi policajci će se posle nekoliko dana zamoriti pitanjima i odgovorima koji im ne pomažu. Otići će. Utvrdiće da se sam ubio, što stvarno i jeste. Onda, jedino što ti preostaje jeste da se otarasiš ovog privatnog detektiva, koji izgleda samo iščekuje šansu da izvuče neku ko-rist iz ove naše nevolje - i da se vratiš normalnom životu - bez Žervasa - hvala bogu!

- Ne znam da li ćeš ti smatrati da je to glupo ili ne, ali ja nameravam da kažem istinu tetki Honoriji - reče Biola.

- Zaista? - reče Korin nemarno. - Onda ćeš se osećati još nesrećnijom. Mislim da je to budalasta ideja, naročito u ovom trenutku. Zamisli samo posledice toga. Samo malo pusti misli da ti prolutaju i razmisli šta bi se moglo dogoditi ako budeš rekla tetki! Kakav divan skandal! - Ona se cinično nasmeja.

- Ne verujem da bi mi to smetalo - reče Biola. - Ova stvar se ionako dugo povlači. Sumnjam da ću moći više da podnesem.

- Je li zato što je traženo od tebe malo više para? - upita Korin drsko.

- Moguće je da se ne bi osećala tako rdavo da ne moraš da platiš?

- Korin, kako možeš da kažeš tako nešto? - reče Biola skrušeno.

- Mogu i hoću - reče Korin. - U redu. Znači, odlučila si da se ispovediš tetki Honoriji. Ali ja to ne bih radila da sam na tvom mestu. Berujem da ćeš uvideti da to ne vredi.

- Zašto? - Biola je pogleda.

Korin ustade. Ode do kamina, uze cigaretu iz kutije i zapali je. Stajala je ledima okrenuta vatri, promatrajući sestru.

- Slušaj me, Biola - reče ona. - Mislim da je vreme da jedna drugu razumemo - ne da se nismo dosad razumele. Stvar je 11 rwnmp,-akn ie, šte.ta nanese.na nnrla ie, meni. a ne, tehi

- Je li? - reče Biola umorno. - Čudim se. Tako si htela. Uvek si govorila...

- Tačno - reče Korin. - Tako sam htela i želim da se tako i nastavi. Ako odeš tetki Honoriji, i sve joj kažeš da bi olakšala svo-ju dačko-detinju savest, nemoj da misliš da ću te podržati.

- Gospode, ne misliš da kažeš da... Korin je prekide.

- Mislim da kažem tetki Honoriji da nemam pojma o tome

- reče ona hladno. - Sve ću baciti na tebe, pa će biti divota bo-žja. Da li ti shvataš - nastavi Korin sa.izvesnim zadovoljstvom

- u kakvom bi položaju bila da ja nisam znala ništa o ovome... Recimo da ja kažem da ne znam ništa o ovome, da nikad nisam nđ znala. Ko će dokazati da jesam? Ne misliš da će me mladić ostaviti na cediću, je li - kao što ni tebe ne bi ostavio - ako mu je to od neke koristi.

- Korin, ima trenutaka kad pomislim da si najužasnije stvo-renje na svetu.

- Moguće - odgovori Korin - ali ne verujem da mi je mno-go stalo do tvoga mišljenja. Znaš, savetujem ti, Biola, da uradiš kao što ti predlažem. Uzgred da ti napomenem, mislim da ne bi trebalo da započinjemo nove prepirke. Ona nevolja će svima na-ma biti dovoljna...

- Da.li stvarno misliš ono što kažeš? - reče Biola. - Ako ja odem i ispričam sve tetki Honoriji, da li ćeš reći da ne znaš ništa o svemu ovome?

- Tačno - reče Korin. - To je tačno ono što mislim. Ja sam ti, do davola, Biola, bila dobar prijatelj i nastojaću da situacija ostane takva kakva jeste. Slušaj moj savet... ne diraj u opasno. Sada ako ćeš me

izviniti, idem da se presvučem.

Binla ie ćutala. Okrenu se i izade lagano iz sobe. Piter Cini Kalagan prestade da koraća po svojoj trpezariji u hotelu „Dva fratra". Posluži se sa još ćetiri prsta viskija, zapali cigare-tu i pogleda na sat. Bilo je devet sati. Mislio je na Gringola. Gringol je potpuno verovao da je neko ubio pukovnika Stenher-sta. Kalagan zakljući da je Gringol verovatno u pravu. Interesant-na situacija, jer niko nije imao vidljiv razlog da ubije pukovni-ka - ne bar neki dovoljno jak razlog. U stvari, osoba koja bi najpre poželela da ga ukloni sa puta, osoba koja ga najviše mr-zi - bila bi Biola.

Neko drugi je još slično mislio. Kalagan se seti scene u pagodi kad je našao pukovnikov leš. Režija je bila suviše dobra da bi bila istinita. Pištolj je ležao van dohvata pokovnikove ruke, a maramica sa inicijalima V. A. svakako Biolinim - gotovo sa-krivena ispod tela. Apsolutno režirano. Kalagan pomisli da je de-kor bio suviše brižljivo namešten, što je bio razlog da ga on ona-ko brižljivo i pokvari.

Ipak je taj neko znao kakva je situacija sada. Moguće da će još neka karta biti izvućena s namerom da Gringola uputi na Vi-olu.

U svakom slučaju, šta je Gringol nameravao da radi? Kalagan pomisli da na to ima odgovor. Gringol će stajati po strani i neće raditi ništa. Majstorski će se zagnjuriti u malu neaktivnost. Gringol je verovao - kao i Kalagan - ako ljudima date dosta ka-napa, sami će se obesiti. Berujući u ovo, on će stajati po strani i čekati da vidi šta će se dogoditi. Misli da će neko nešto mo-rati da učini i da će doći na koncu do glavnog ključa.

Kad Kalagan ispi viski, telefon zazvoni. Bio je Nikols. Teški uslovi

87

- Da - reće Kalagan. - Berujem da imaš nešto o čemu ćeš goBoriti.

- Puno toga. Ja... ja sam ti izvrstan detektiv. Ja sam 'oko koje ne spava'. Nego, evo kako stojimo. Ovaj klub Marden... to ti je perfektno mestašće. Sve mi se činilo da je sa one strane Brajtona. Ali nije. Na ovqj je strani. Odmah iza Rotingdina. Ako okreneš desno od drumu kraj mora čim prodeš selo, drži stalno desno, zatim blatnjavim putem nalevo, i natrčiš pravo na njega. Zasebna kuća - oko tri kilometra od mora.

- Razumem - reće Kalagan. - Sta je sa Mejsinom?

- To je u redu. Sećaš se onog ćumeza Žuto sidro?

- Da li se, šta?

- Dobro - reče Nikols. - Tamo je radio jedan momak kao šef konobara po imenu Toni Empli. Jedanput je zaglavio zbog trgovine opojnim drogama. Sećaš se?

- Sećam se - reče Kalagan.

- Tako - reče Nikols. - Sad je lako, jer Čarli Mejsin nije niko dragi nego Toni Empli.

- Da? Ko ti j'e to rekao?

- Niko mi nije rekao. Evo kako je bilo. Brzmao sam se oko ovog ćumeza i stao da obradujem jednu od devojaka koja radi tamo. Ona je daktilografkinja. Nešto kao gazdina sekretarica. Pa znam, ovu malu... jasno? Znao sam je kad je bila prodavačica šešira kod starog Mejflauera, pre nego što je naučila da lupa na mašini. Dok ja razgovaram sa njom, Toni Empli se pojavljuje na sceni. On me ne vidi, ali ja vidim njega. Pitao sam je ko je on, jer sam računao da je svakako promenio ime. Reče da je to Čar-li Mejsin. Računam da je to u redu sasvim.

- I ja mislim. Bolje da održavaš vezu sa svojom devojkom.

Piter Čini

- Taman sam to i mislio - reče Nikols. - Zakazao sam joj sastanak za večeras. Čekaće me preko, u Brajtonu. Pre nego što se rastanem sa njom imaću sve odgovore, uključujući i to kako je dobila mladež na vratu. Možda bi se vredelo malo pozabavi ti naplatom honorara, a?

- Ne mnogo! - reče Kalagan. - Još ne znamo ko nas plaća.

- Ne? - reče Nikols. - I to mi je neki posao! Izgleda, moraćemo naći drugog klijenta.

- Kome pripada taj klub Marden, Bindi?

- Nekakvom momku po imenu Doneli - Lisjen Doneli - pametan momak. Čini mi se da mesto drži propisno i pazi na svo-ja usta. Dobija dozvole za produženje kad mu se prohte. Piće mu je dobro i plaća uredno račune. Ova mala sa kojom sam razgovarao kaže da ga svi vole. Strašan neki mladić - bistar, ako me shvataš? Žene se lepe za njega kao muve.

- Je li? Imaš još nešto?

- Nego kako - odgcwori Nikols. - Imam i ovaj komadić. One dve devojke Alardajz dolaze tamo. Biola i Korin. Korin je član, a Biola je

dolazila ovamo sa njom, kao gost, Ali Korin je crkla za tim mestom. Moja devojka mi je natuknula da bi mo-glo biti nečeg između nje i Donelija. Računa da je dobro prio-nula za njega, a izgleda i on za nju.

- U redu - reče Kalagan. - Ovo je za sada dosta. Nego, gde živi personal kluba i Doneli? Znaš li?

- Sigurno - reče Nikols. - Čitavo osoblje, konobari, kuvari i ostali stanuju u Brajtonu. Braćaju se noću autobusom za Ro i m ^nimii Poslednji. Kad se duže zabave u klu"* *-*\fi

Teški uslovi

na prvom spratu. Tamo gde i kancelarije... gde moje devojče ra di.

- Dobro, Bindi, baci se na posao i vidi šta zna još tvoja daktilografkinja. Ali nemoj da je uplašiš.

- Šta, ja? - upita Nikols. Izgledao je ojadjen zbog nepravde.

- Zar ja... sa mojom tehnikom? Bidećemo se, možda... sutra. Verujem da ću noćas ostati malo duže.

Kalagan spusti slušalicu.

Nali sebi još jedno piće i zapali cigaretu. Pomisli da je Nikols u pravu. Bilo je vreme da nadu novog klijenta. Kalagan pogleda na svoj džepni sat kad je skrenuo sa glavnog drumu u Alfristonu drugorazrednim putem koji je vodio pre-ma Hengoveru. Bilo je petnaest do deset. Bozio je polako.

Noć je bila prijatna. Približavajući se blatnjavom putu koji je opasivao Dark Spini, on uspori. Dugačka svetla zahvatiše pri-liku koja je išla prema njemu. Bila je to Biola Alardajz.

On primače kola uz ivičnjak, zaustavi i izade. Pode joj u susret. Na mesečini zapazi bisernu belinu njenog lica.

Biola je -pomisli - vrlo lepa. Pitao se da li je tako pametna. Dobro večer, gospodice Alardajz - reče hvatajući se za še-sir.

- Drago mi je što vas vidim. Breme je da nas dvoje pono-vo razgovaramo.

Stajala je mirno i gledala ga ćutke. Nosila je preko svoje vecernje haljine kaput od dabrovine. Lake cipele od atlasa bile su vlažne i blatnjave. On zaključi da je Biola šetala kroz šumu.

- Nemam mnogo vremena za razgovor sada - reče on - ali imam

toliko da kažem ovo: vi u svojoj blizini imate nekoga ko vam nije najbolji prijatelj, neko vas ne voli naročito. Piter Cini

- Zar? - reče ona.

- Da. Da li biste želeli da učinite nešto u vezi s tim?

- Sta hoćete da kažete? - upita ona.

- Mislim ovo - reče Kalagan. - Breme je, uostalom, da znate. Kad sam sreo Solinsa i kad mi je rekao da vam je očuh mr-tav, otišao sam do pagode i pogledao leš. Budite ubedeni da pu-kovnik Stenherst nije izvršio samoubistvo. Ubijen je. Pištolj je ležao nekoliko stopa daleko od njega, i da je sam sebe ubio, mo-ralo bi biti nekih tragova od baruta oko rane. Nije ih bilo. Na-ravno da ih ne mora biti obavezno, ali obično ih ima kod takvih slučajeva.

- Razumem - reče ona tiho.

- Uzmimo - nastavł Kalagan - da sam radio za vas, možda bih došao na ideju da je neko hteo da vam prišije ovo ubistvo.

Ona ga pogleda začudeno.

- Ko bi želeo da uradi tako nešto? Kalagan slegnu ramenima.

- Ne znam. Mogu samo da nagadam. Stvar je u tome što ja pretpostavljam da ste vi imali neki razlog da uklonite pukovnika s puta. Bili ste ljuti na njega. Svadali ste se sa njim.

- Ali to je smešno. Čak i da pretpostavimo da je istina, čak da pretpostavimo da sam ga mrzela - što nisam - zašto bih že-lela da ga ubijem?!

- Mene ne interesuje da li ste vi želeli da ga ubijete ili ne. Mene interesuje činjenica da ga je neko ubio. Takode me inte-resuje i činjenica što je neko režirao stvar namerno, tako da se vama pripíše ubistvo.

- Gospode... je li to istina?

- Šta ste radili one večeri kad je on ubijen? Verovatno ste e nosete mom birou vratili pravo ovamo. Je li tako? Teški uslovi

91

- Da. Bratila sam se kolima, Ostavila sam ih i uzela malo caja.

- Pa onda? - upita Kalagan.

- Onda sam pošla ovamo, u šetnju. - Ona pokaza prstom iza sebe.

- Pretpostavljam da ste izašli na ona zelena vrata u zidu, ov-de odmah u blizini?

- Da.

- Da li vas je neko primetio? Ona odmahnu glavom.
  - Gde su bili ostali iz kuće to popodne?
  - Ne znam - reče Biola. - Mislim da su svi bili napolju. Nije me interesovalo. Bila sam ljuta. Otišla sam do vas i to mi nije popravilo raspoloženje. Izašla sam u šetnju jer sam namera-vala da popričam ozbiljno sa očuhom pre večere. Kad sam se vratila, srela sam vas. U kući sam čula šta se desilo.
  - Da? - On stavi ruku u džep i izvadi malu maramicu. Pruži j^oj je. - Je li to vaše? - upita.
  - Da... zašto?
  - Našao sam je ispod pukovnikovog leša.
- Zurila je u njega držeći čipkan^ł kraj maramice. Bila je uplašena. Lice joj je bilo belo. On primeti kolutove ispod njenih oči-ju.
- I vi ste je uzeli?
  - Uzeo sam maramicu i pomerio pištolj - reče on klimaju-ći glavom.
  - Zašto ste to uradili?
  - Nisam sasvim siguran - reče - ali mislim da znam. Moguce da su bila dva razloga. Prvo, cela stvar mi izgleda iskon-truisana. Učinilo mi se kao da je maramica nameštena tamo. Iz

92

Piter Cini

- gleda je neko :mislio da bi baš u to vreme vi mogli biti toliko ljuti na pukovi»ika da poželite da bude uklonjen. Izgleda kao da je neko udesio celu stvar. U svakom slučaju, mislio sam da oku-šam sreću.
- To može biti vrlo opasno po vas. Kalagan n^lje odgovorio.
  - Treba li vam? - upita ona i pruži mu maramicu.
  - Da, uzeću je ako nemate ništa protiv. I, mislim, ne bi trebalo više da stojimo i razgovaramo ovde. Postoji mogućnost da neko naide kofima i primeti nas. To baš ne bi bilo pametno.
  - Ne. - o»na se okrenu i počte blatnjavim putem prema šumi. Kalagan jef koračao pored nje.
  - Gospodine Kalagane, niste mi rekli drugi razlog. Kalagan n^lpravi grimasu u mraku.
  - Nisam rti sam sasvim siguran. Možda ću o tome razgovarati sa vama d-rugi put. U meduvremenu, hteo bih da vam pred-ložim da bud&te vrlo obazrivi. Ako razgovarate sa nekim u ku-ći, morate se uveriti da li vam je stvarno prijatelj.

- Mislite da neko nastoji da prikaže to kao da sam ja uradila?
  - To je moj utisak. Zar ne mislite da je to moguće?
  - Ne znarn - reče tiho. Glas joj je bio umoran. Ona nastavi: - Dojadilo mi je razmišljanje, gospodine Kalagane. Iznenada zastade u senci drveća. - Pomišljala sam da jednoga dana razgovaram sa vama. Mogli biste mi pomoći.
  - Naš klijent je mrtav - reče on sa osmehom. - Uvek ima mesta za drugog.
  - Slatam - odgovori ona. - Vi mnogo ne marite za koga Teški uslovi
- 93
- Ne - reče Kalagan. - Neko plaća račune... nekada... nekako...
  - Mislim da bi trebalo da vam budem vrlo zahvalna, gospodine Kalagane.
  - Ne znam. Sačekaćemo da vidimo. Ali ako imate nešto o čemu biste pričali sa mnom, gospodice Alardajz, mislim da treba to učiniti što pre. Ja znam Gringola. Berujem da je ispitivao svakoga u kući. Dobio je informacije kakve je mogao. Sumnjam da je baš zadovoljan. To što se on malo udaljio ne znači ništa. On će i dalje vršiti istragu, saznajući svašta. Zna, uvek sam verovao da između klijenta i privatnog detektiva ne sme da stoji ništa osim istine, samo cela istina i ništa drugo. Tako, ako na-meravate da razgovarate sa mnom, gospodice Alardajz, ja bih pre svega dobro razmislio. Ona se gorko nasmeši.
  - Mislite da ja ovih dana ne razmišljam dovoljno ozbiljno? Sve je previše ozbiljno.
  - Moglo bi biti i gore - reče Kalagan. - Uzgred da vam kažem nešto što treba da znate. Kad sam govorio sa Gringolom, učinilo mi se da bi bilo bolje kad on ne bi znao sve stvari o kojima smo govorili kod mene u uredu. Kad bi on znao da ste do-lazili u London - on se naceri - da mi zapretite za vašeg očuha i uopšte sadržinu našeg razgovora, on bi imao još jače razloge za pretpostavku da ste upravo vi hteli da uklonite svoga očuha sa puta. Nije mi se to mnogo dopalo pa sam uradio nešto u vezi s tim. Ona ga pogleda sa čuđenjem.
  - Sta ste uradili? - upita.
  - Izmislio sam malu priču. Rekao sam Gringolu da vi stvarno niste bili zadovoljni sa stavom vašeg očuha - ne samo pre

Piter Cini

ma vama nego prema stvarima uopšte. Natuknuo sam da se ne-ko vreme ponašao neobično i da je to dostiglo vrhunac za onom večerom. Rekao sam da ste me posetili i da ste tražili od mene da dodem ovamo da držim vašeg očuha na oku, da otkrijem šta se dogada i posle toga vas izvestim.

On izvadi kutiju sa cigaretama, odvoji jednu i stavi je u usta, ali je ne zapali.

- Ovo je bila dobra priča iz dva razloga. Kod Gringola je uzdrmala stvoreno uverenje o povodu za ubistvo i donekle pot-krepila teoriju da je vaš očuh izvršio samoubistvo. Zapamtite to. I zapamtite, ako nameravate da razgovarate sa mnom, dobro bi bilo da to uradite što pre. Uvrtelo mi se u glavu da će se nešto desiti dosta brzo. Želeo bih da to bude što je moguće bolje za vas, mislim.

- To je ljubazno od vas. Vi ste prilično čudan čovek, zar ne?

- Davo bi ga znao - odgovori Kalagan.

- Gospodine Kalagane, kad sam vas srela, vi ste bili pošli nekuda. Kad se vraćate?

- Ne znam. Između jedanaest i pola dvanaest, verujem, možda... petnaest do dvanaest, najkasnije.

- Vrlo dobro. U petnaest do dvanaest čekaću vas kod zelenih vratnica. Skinuću rezu. Onda možemo ući i u kuću.

- U redu. Doći ću.

On dodirnu šešir i ode, ostavljajući je usred šume... Kalagan skrenu kola sa druma kraj mora na brajtonskoj strani Rotingdi-na. Bozio je putem koji je vodio u unutrašnjost. Prva okuka sa leve strane bio je blatniavi out. Bozio je niime oet minuta. On

Teški uslovi

da je spazio kuću. Stajala je sa desne strane puta na mestu ko-je je nekada bilo park. Kružna staza vodila je do impozantnog ulaza sa stubovima. Parkirao je kola u senci nekog žbunja.

Onde se uputi stazom. Negde iz kuće dopirali su zvuci gramofona. Mogao se čuti i žagor glasova. Na levoj strani su se nalazila teniska igrališta i bazen za plivanje. Nije bilo nikoga u bli-zini.

On zaobide kuću, koja je nekada bila raskošna vila, i prode pored

teniskog igrališta. Pozadi je bilo dvorište. Brata su stajala otvorena i svetlo se odbijalo na popločanom dvorištu.

Kalagan sede na branik automobila. Upali cigaretu. Čekao je. Posle pola sata na vratima se pojaviše prilike ljudi i žena. Odlazili su pored igrališta niza stazu. Kalagan je čuo glasove kako zamiru u daljini. Prode još deset minuta. Jedna figura se pojavi na osvetljenim vratima i ostade tamo za trenutak. Čovek je bio visok i vitak. Imao je tanke brčiće i crni šešir. Kaput mu je bio dobro vatiran na ramenima i sašiven u struku. Zviždukao je dok je stajao. Vide kako vadi kutiju i pripaljuje cigaretu. Onda se udalji.

Kalagan ustade. Pode žurno za čovekom i pristiže ga taman kad je zamicao za ugao kuće.

- Dobro večer, Toni!

Čovek stade. Okrenu se i pogleda Kalagana.

- Vi ste pogrešili. Moje ime je Mejsin.

- Ja ne grešim. Ti si Toni Empli. Hoću da razgovaram sa tobom.

- Ne znam o čemu želite da razgovarate sa mnom - odgovori čovek.

96

Piter Cini

Teški uslovi

97

- Naravno da ne znaš. Zbog toga sam ovde. Reći ću ti o čemu želim da govorim sa tobom. Onda ćeš mi reći ono što želim da znam.

- Da? - reče

Toni drskim tonom.

- Zovem se Kalagan. Ja sam privatni detektiv. Ti to znaš. Bideo si me ranije. Sećaš se šta se desilo u klubu Žuto sidro, Toni, zar ne?

Empli slegnu ramenima.

- Šta se mene tiče šta se desilo u klubu Žuto sidro? - reče on. Engleski mu je bio gotovo savršen. - To nije imalo nikakve veze sa mnom.

- To je lepa priča - reče Kalagan. - Možda ti je policija i verovala onda, jer su lovili krupniju ribu. Ako se plašiš zbog one optužbe za trgovinu opojnim drogama, to me ne zanima. Mene zanima nešto drugo.

- Da? - reče Empli.

- Jedna devojka je iščezla baš negde u to vreme - nastavi Kalagan -

vrlo lepa devojka, Karlota Ims, mislim da se tako zva-la. Posećivala je Žuto sidro. Ostavila je pismo svojim roditelji-ma u kome kaže da odlazi u unutrašnjost. Nisu je više videli. Verovali su da je otišla i udala se za nekoga.

- Da? Kakve to ima veze sa mnom? - upita Empli nestrpljivo.

- Reći ću ti - reče Kalagan. - Napisala mi je pismo. Pisa-la mi je tri meseca posle tobožnjeg nestanka. Došlo je iz Buenos Ajresa. Kad sam pročitao to pismo, palo mi je na pamet da je možda bolje svet da veruje da je udata - ili mrtva. Odlučio sam da je bolje da ga ne pokazujem.

- Je l' te?... Zanimljivo pismo, nema sumnje. - Glas mu je bio nesiguran.

- Davolski interesantno - reče Kalagan. - Navela je nekoliko vrlo zanimljivih stvari u vezi sa tobom.

- Kakve stvari? - upita Empli.

- Kazaću ti kasnije o čemu se radi. Berujem da si čuo za pukovnika Stenhersta da je izvršio samoubistvo u Dark Spiniju. Prethodne večeri, pre nego što se to desilo, on je stupio u vezu sa mojim biroom i dogovorio se da telefonira kasnije. On je te-lefonirao, ali u stvari ja nisam odgovorio na poziv. Neko mi je malo 'prekrstio' piće - neka žena. Ona je bila plaćena da to ura-di od čoveka koji je dobio instrukcije od tebe.

Kalagan se osmehivao.

- Radoznao sam - reče Kalagan. - Radoznao sam da saznam da li je to bila tvoja ideja ili ti je to neko drugi dao u zadatak. Mislim da je neko drugi i da ćeš biti dobar da mi kažeš ko je to.

Empli je ćutao. Stajao je i gledao u Kalagana ljutito, suženih zenica.

- Ne valja da se ljutiš - nastavi Kalagah. - Sve što treba da radiš je da govoriš. Ako nećeš da govoriš, reći ću ti tačno šta nameravam da uradim. Pokazaću pismo - ono od Karlote Ims -inspektoru Gringolu. Mogao bih mu natuknuti da si imao neke veze sa jednom ili dve neobične stvari, koje su se dogodile u okolini. Rekao bih mu da bi bilo dobro da porazgovara sa to-bom. Ti znaš, ako Gringol bude razgovarao sa tobom, ne veru-jem da će ti se to dopasti, Toni. Berujem da ćeš uleteti unutra, i sumnjam da bi to voleo, je l'?

Empli slegnu ramenima.

- U redu. Šta me se do davola tiče? Dosta mi je ovakvog

nameštanja. A i ovoga mesta. Telefonirao sam Grelinu. Nisam mu rekao da unaimi ženu da ti truje piće. Rekao sam mu da bi

lfl
Piter Čini

Teški uslovi

bilo dobro za njega ako te spreči da odgovoriš na poziv. Ništa više ne znam ni o čemu. Znam samo ko me plaća.

- Tako! Značl, tvoj gazda. On te je zamolio da to uradiš?

- Tačno. Zašto ne odete i ne govorite sa njim?

- Možda i hoću - reče Kalagan. - U međuvremenu, da li znaš šta ćeš ti da radiš?

- Ne. Recite.

- Reći ću ti. Idi kući, pakuj se i beži odavde. Razumeš? Ne želim da te više vidim ovde ponovo. Ako te samo vidim opet, nećeš se lepo provesti. Jasno?

- Jasno. Ti si zlatan kopilan, Kalagane - reče tiho Toni,

- Ne vredi ti da pričaš tako - nastavi Kalagan. - Ti bi vo-leo da mi zabodeš nož u leđa ili da me isečeš na komade. Ali znaš da to nisi u stanju da uradiš. Uradićeš ono što ti ja kažem. Ako te opet vidim ovde, nadrljao si. Sad se gubi! Empli je stajao jedan trenutak gledajući u Kalagana. Onda opsova, okrete se i ode.

Stojeći kraj teniskog igrališta, Kalagan je duboko uvlačio dim svoje cigarete. Osećao se gotovo srećnim.

* * *

Kalagan obide stazom lagano oko kuće, držeći se senki. Nade mesto gde je bio ostavio kola. Ude unutra i zapali cigaretu. Sedeo je i razmišljao o Korin.

„Korin je davala dosta materijala za razmišljanje“, zaključio. „U svakom slučaju, iako nije bila onako lepa kao Biola, ona je bila interesantan tip. Morala je biti, zaista.“ Kalagan pokuša da stvori celinu od čudnih konaada ove zagonetke kojima je raspo-lagao - da da izvestan smisao nejasnim i prilično neobjašnjivim

Život je ponekad kao algebarski problem - „x“ nepoznata vrednost.

Da bi našao „x“, mora se znati razlog. A razlogi po

bude koji su bili u Dark Spiniju su nejasni i tajanstveni. Da li

su? Moguće da su bili i prosti - recimo da se zna šta označava

x"

„A .

Ali on je znao nekoliko stvari. Nekoliko je još morao pogoditi. Bilo mu je jasno da je one noći posle scene za večerom Ko-rin otišla u hol. Zнала je da je njen očuh nameravao da pozove Kalaganov biro. Podigla je slušalicu na telefonu u holu i prislušivala njegov razgovor sa Nikolsom. Cula je da mu je Nikols rekao da Kalaganu može telefonirati kasnije u klubu.

Onda je dejstvovala brzo. Morala je reagovati brzo. Po svoj prilici je izašla i javila se telefonom svome prijatelju Doneliju. Rekla mu je da će njen očuh pozvati taj klub za nekih pola sa-ta. Rekla mu je, isto tako, da taj poziv ne sme biti primljen, da ga nekako tnoraju sprečiti. Doneli se izgleda bio obavezao da će uraditi sve što je u njegovoj moći. Verovatno je pozvao Empija, koji se setio da je ona žena - La Balijer, član kluba i da je mo-že dobiti preko Grelina. Empli je nazvao Grelina i Grelin je sve aranžirao. La Valijerova je sipala neku kapljicu u Kalaganovo pi-će i tako je to bilo.

Ali zašto? Kakve je razloge Korin imala za to? Ako je ona započela ovaj plan - a morala je bñti ona - imala je znači raz-log da spreči poziv. Morala je znati da će pukovnik na kraju stu-piti u kontakt, na neki način, sa Kalaganom. Zato je ona sama dobijala na vremenu. Zašto?

Kalagan pomisli da bi mogao imati dva odgovora na ovo. Prvi: ona je verovala da će presecanjem telefonskog kabla nared-nog dana sprečiti pukovnika da razgovara sa Kalaganom. To opet govori da je dovoljno znala o planiranim namerama pukovniko

100

Piter Čini

vog kretanja za idući dan - tj. on nije imao nameru da napušta kuću. Da je izlazio iz kuće, mogao je telefonirati sa bilo kog me-sta. A ako je imala osnove da zna ili veruje kako on neće izla-ziti iz kuće idućeg dana, da li je imala osnove da misli kako će do večeri biti mrtav i nezainteresovan za bilo kakvo telefonira-nje?

Drugi odgovor je naizgled bio - mislio je Kalagan - mno-go prihvatljiviji. Pretpostavimo da je Korin želela da dobije na Bremenu samo da bi saznala šta piše u pismu. Morala je čuti pu-kovnika kad ga je pomenuo. On je rekao Nikolsu pošto je iz-javio da mora videti Kalagana - „dobio sam pismo“, i to ju je naljutilo, razdražilo i

uplašilo. Korin je shvatila da je bilo neke veze između pisma koje je pukovnik primio, i njegove odluke da pozove Kalagana, jer se bio zabrinuo zbog svojih poćerki. Zna-ći, pismo se verovatno odnosilo na Korin ili Biolu, ili još vero-vatnije na obe. Da li je Korin bila rešila da po svaku cenu sazna sadržinu pisma, pre nego što pukovnik uluči priliku da razgovara sa Ka-laganom?

Ovo je Kalaganu izgledalo kao razborita pretpostavka. Uostalom - zaključio je sedeći u mraku - moralo se početi od ne-čega i zašto ne od toga?

Mesec je bio zašao za oblake. Bilo je sasvim mračno. Kalagan je mogao čuti, u tišini seoske noći, buku kola koja su se udaljavala od kluba. Nijedna nisu prošla pored njega. Okretala su odmah kod kapije kluba Marden, i nestajala drugorazrednim pu-tem koji je išao pokraj obale u pravcu Brajtona. Pomisli da je klub za večeras sigurno već zatvoren. Poslednji gosti su otišli.

On upali novu cigaretu. „Vreme je došlo“, zaključio, „za direktnu akciju. Moglo se uvek nagadati. Čak i kad niste u pravu,

Teški uslovi

101

nije važno, ne znači mnogo. Ali ako ste bili, pogadajte dalje.“ On zapali motor, okrenu kola i izade putem na glavnu stazu. Za-ustavi se na ulazu u kuću, pope se širokim stepenicama sa ciga-retom u uglu usana, crnim šeširom pod „veselim“ uglom i pri-jatnim izrazom na licu. Brata se otvoriše. Kalagan zapazi da je veliki hol unutra još blistavo osvetljen. Ali tuzika je bila prestala i kuća je bila uto-nula u tišinu.

Covek u kaputu od alpakine vune stajao je na pragu. Gadna njuška... Njegove riblje oči posmatrale su posetioca ravnodušno. Kalagan ga svrsta u rod profesionalnih izbacivača, koji to rade po malim podrumima, i kojih ima tušta i tma u rejonu Šaftzbe-ri avenije.

- Želeo bih da vidim gospodina Donelija - reče.

- Možda biste... ali je kasno - odgovori čovek u kaputu od alpakine vune. - On se povukao u svoje prostorije. U svakom slučaju, klub je zatvoren. Šta vam smeta da ostavite za sutra?

- Ništa, koliko ja znam - reče Kalagan veselo. - Ali ne smeta isto tako ni večeras. Idi i reci Doneliju da gospodin Kalagan želi da govori sa njim. I samo brzo.

Čovek se nasloni na dovratak. Cerio se. Izgledao je zadovoljan životom.

- Zar niste vi mala zlovolja? Vi mrzite sebe, je l'? Idi ura-di ovo, idi uradi ono! Reći ćete mi nešto... Šta?

- To je pametno pitanje - reče Kalagan. - Treba odgovoriti na njega. Ima nekoliko odgovora. Evo jednoga od njih. On mu dunu dim cigarete u lice. Onda, vrlo hitro, koraknu nazad, podiže nogu, smesti je ovome negde oko pupka i gurnu

/02

Piter Cini

Teški uslovi

103

Čovek se otkotrlja natraške u hol. Kalagan uće za njim i za-tvori vrata tiho iza sebe.

- Samo započni nešto. Bideću Donelija, makar morao pre to-ga da ti saspem sve zube u grlo.

Alpaka kaput jedva ustade. Pogleda Kalagana oprezno, odmeravajući ga profesionalnim pogledom od glave do pete.

- Važi. Idem da mu kažem. Ali, ako ne bude hteo da te primi, udesiću te kako valja čim se vratim.

Okrenu se, prede preko hola i iščeze u polumračnom hodniku sa druge strane. Kalagan ugasi cigaretu i sačeka. Dva ili tri minuta prodoše. Čovek se pojavi sa visokom vitkora figurom iza sebe. Išli su prema Kalaganu.

- To je taj. Ja ga ne poznajem. Nije član. Misli da je sila. Drugi čovek se nasmeja.

- Gospodine Kalagane, ne znam otkuda, ali vaše ime mi je poznato. Morate oprostiti mom grubom prijatelju. Sklon je da bu-de vrlo podozriv. Ne voli nezvane goste. Zovem se Doneli. Ci-ni mi se da ste hteli da popričate sa mnom? Kalagan pomisli da je Doneli izgledao suviše iskren da bi to moglo biti istina. Imao je izvanrednu figuru, vitku i gipku. Kre-tao se sa hitrošću i gracioznošću atlete. Njegovo llice izuzev napetog izraza oko očiju - bilo je neverovatno lepo. Usta, brada i vilica - kao izvajane. Kosa, crna i talasasta. Tanki, u liniju sve-deni brkovi, upotpunjavali su savršenu figuru ovoga idola. Samo su oči bile čudne. Bile su bledoplave - bezizražajne.

- Došao sam baš da se vidim sa vama - reče Kalagan praveći

grimasu. - U stvari, verujem da ćete i vi želeti da razgovarate sa mnom. Ja sam prijatelj Korin Alardajz. Posle kraćeg ćutanja, Doneli odgovori:

- Moguće - odgovori Kalagan. - Moguće, jer sam ja od onih prijatelja koje ona voli da drži u tajnosti. Možda čak i ne shva-ta da me poznaje. Ali ja sam ipak prijatelj - u dobru i zlu. -Grimasa mu je bila drska.

- Ovo je veoma zanimljivo - reče Doneli hladno. - Šta vas je tačno...

- Moramo li da razgovaramo pred ovim kretenom? - prekide ga Kalagan, pokazujući na čoveka u alpaka kaputu. - Ne ve-rujem da bi mi to bilo prijatno. Ako moramo da imamo publi-ku, onda bih je predložio bolje mesto.

- Stvarno? - reče Doneli nemarno. - Smem li da pitam koje?

- Uprava policije u Brajtonu bi mogla biti pogodno mesto

-predloži Kalagan. Osmehivao se.

- Eto ti! - reče čovek u alpaka kaputu. - Šta sam ja rekao...

- Zaveži, Džordže - reče Doneli. - Želi da razgovara i razgovaraće. Izvolite ovuda, gospodine Kalagane.

On se okrenu i uputi preko hola. Kalagan pode za njim zastrtim hodnikom do male, lepo nameštene sobe. Batra je u ka-minu veselo pucketala. - klub Marden je preskupo mesto. Mno-go novca je uloženo u njega - zaključa Kalagan. Pitao se čiji je to novac.

Doneli pride ormanu.

- Biski sa sodom? Žao mi je što je Džordž bio onako nepristojan. Ima predrasude o kasnim posetiocima. Nekoliko njih, koji nisu članovi, pokušavaju ponekad da prodru unutra da popi-ju nešto. On to ne voli. Tu su odmah nezgode sa policijom.

On prinese Kalaganu čašu i pokaza na stolicu i Kalagan sede. Doneli mu se učini izvanredno hladnokrvnim, lukavim i mo-guće veoma opasnim, uprkos svom dobrom izgledu. 104

Piter Cini

Doneli pomeša svoje piće i sede.

- Pa... u naše zdravlje. Nego, u čemu je nevolja? Ukoliko je posredi nevolja?

- Biću što je moguće kraći - reče Kalagan. - Ja sam privatni detektiv. Prvobitno sam došao u Alfriston jer je pukovnik Stenherst tražio da izvršim za njega neku istragu. Kao što zna-te, on je mrtav. Medutim,

ja još uvek radim za porodicu, a po-stoji jedna mala stvar koju biste vi mogli da razjasnite.

- Tako, vi radite za porodicu. A šta to u stvari znači?

- Nije važno šta to znači - odgovori Kalagan ljubazno. -Što god značilo, ne menja stvar. Evo činjenica. One se tiču vas. Prošlog utorka pukovnik Stenherst je telefonirao posle večere u moj biro. Tražio je mene lično s namerom da me zamoli da do-dem što pre ovamo. Rečeno mu je da nisam tamo, ali ako je po-sao tako hitan, može me potražiti na drugom broju, kasnije.

- Neko je prisluškivao taj razgovor. Taj neko, mislim da je bila gospodica Korin Alardajz. Znala je da će mi se pukovnik javiti kasnije telefonom i iz razloga njoj najbolje poznatih, nije htela da dode do tog razgovora. Ne bar u to vreme. Pretposta-vljam da je želela da dobije na vremenu. U redu. Došla je ova-mo, ili je javila, i zamolila da nekako uredite da ne dobijem taj poziv. Rekla vam je gde ja treba da budem. Govorili ste sa To-nijem, koji sada sebe naziva Čarli Mejsin. Toni je znao ženu La Balijer, koja je bila član kluba gde je trebalo da primim telefon-ski poziv. Ta Valijerova mi je stavila nešto u piće tako da ni-sam bio u stanju da odgovorim na poziv. Je li ovo dosad jasno?

- Savršeno - reče Doneli. - Molim vas, nastavite. Strašno ste zabavni.

- Drago mi je da vam se dopada - odgovori Kalagan. - IduĆee dana telefonska liniia 11 Dark Sntniin SP nnWarila Mooart^m

Teški uslovi

105

da je prekinuta. U svakom slučaju, nisam mogao da razgovaram sa pukovnikom iz Londona, pa sam došao ovamo dole. No... ipak nisam razgovarao sa njim. Tada je već bio mrtav.

- Nemojte mi samo reći kako je došao do ubedenja da je izvršiti samoubistvo prijatna alternativa nego sastanak sa gospodi-nom Kalaganom. - Kroz jetki osmeh on pokaza svoje ravne be-le zube.

- Znači vi mislite da je on izvršio samoubistvo?

- Pa... zar nije? - upita Doneli.

- U ovom trenutku to uopšte nije važno - reče Kalagan.

-Ono što je važno jeste: čija je ideja bila da se spreči pukovnik da razgovara sa mnom prošlog utorka? Boleo bih to da znam. Je li bila vaša ili Korin Alardajz? Radoznao sam.

- I mačka je crkla od radoznalosti - reče Doneli vedro. - U svakom slučaju, nemam pojma o čemu govorite. Nisam čuo ova-kve gluposti u svome životu. Kako ste samo došli do ove sme-šne priče?

- Malo od La Valijerove, malo od tog čoveka Grelina, ko-me je Empli telefonirao i, najzad, malo od Emplija - reče Kalagan spremno. - Empli mi je rekao večeras, ne tako davno, da je radio prema vašim instrukcijama. Dakle...?

- Empli je vrlo glup - reče Doneli. - Moram sa njim ozbiljno razgovarati. Popijte još jednu.

- Ne, hvala - odgovori Kalagan. - Nećete imati prilike da sa Emplijem ponovo razgovarate. Ne verujem da je više ovde.

-Smešio se veselo na Donelija.

Doneli pride ormanu. Pomeša sebi još jedno piće. Kalagan je mogao sada da vidi tamnu senku na njegovom licu. On nastavi: - Imam ja nešto za Emplija... nešto od čega mu može biti vrlo korisno. Inače, to je nešto što vam može biti korisno. Brzo ću vam doneti ono što vam treba.

106

Piter Čini

što ste vi, upotrebljavaju za ovakve poslove. Rekao sam Empli-ju da ću ga strpati iza rešetaka ako ga još vidim ovde. Mislio sam ozbiljno. Doneli se nasloni na orman.

- Izgleda - reče on sa poluosmehom - da gospodin Kalagan može da bude vrlo oštar, samo ako to želi. Treba li ja da se uplašim?

- Šta me je briga? - odgovori Kalagan. - Umem da budem oštar ako to moram - reče uvlačeći duboko dim cigarete. Još nisam. Ali ako vi želite da budem surov...

- To je vrlo lepo od vas - reče Doneli - da se interesujete za moje privatne stvari, gospodine Kalagane. Ali ja ne bih nastavio sa tim da sam na vašem mestu.

- Ne? - reče Kalagan. - Dobro, šta ćete uraditi ako nastavim?

- Ne znam - odvratila Doneli. - Ali ma šta to bilo, neće bi-ti dobro. Moguća je i jedna druga stvar. U svakom slučaju, ne želim da me nekakav privatni detektiv plaši svojom jeftinom pričom, detektiv koji pokušava da skuca malo para zabadajući svoj nos u nešto što ga se ne tiče. - Pride kaminu i pritisnu zvonce.

Kalagan ne odgovori, zapali novu cigaretu. Pušio je mirno. Pojavi se čovek u alpaka kaputu. Doneli pokaza na Kalagana.

- Džordž... sad možeš ispuniti svoju želju. Izbaci ga!
- Tačno... znao sam da je to protuva - reče ovaj keseći se. Hajde, momčiću.

On se uputi prema Kalaganu.

Mnoge se stvari događaju brzo. Kad je Džordž ispružio svoju ogromnu ruku da uhvati Kalagana za kragnu od kaputa, Kalagan stavi svoje prste, činilo se sasvim nežno. iznad njeeove

Teški uslovi

107

šake. Džordž se ukruti. Onda poče da urliče. Kako je Kalagan, ne ustajući sa stolice, pojačavao pritisak svojim džudo „katan-cem“, urlik se pretvori u slabo krkljanje. Znoj izbi Džordžu po licu i on se skljkoka na kolena. Kalagan ustade. Pusti Džordžovu šaku, zakorači nazad i, pre nego što je jadni Džordž znao šta se događa, posla <edan čist kratak udarac u njegov stomak. Onda, kad Džordž polete glavom napred, dodade jedan aperkat koji mu sastavi usta.

Džordž, minus dva zuba, sa rasečenom usnom opruži se na podu.

- Žao mi je ovog Džordža, Doneli. Moraćete dobiti nekog žilavijeg da vam stoji na vratima kluba kao izbacivač.

- Mislite da ste davolski pametni, mister Kalagane? Mislite...

- Mislim ja svakoga vruga. Ali dve-tri stvari su mi postale jasne. Laku noć, Doneli. - On prekorači uspavanog Džordža, čiji je uredan kaput bio malo okrvavljen, otvori vrata i izade.

Prode kroz hodnik i hol i nade se na izlazu. Uskoči u kola i odveze se lagano, okrećući nalevo prema Alfristonu. Mesec se bio pojavio iza oblaka. Bilo je hladno i mesečina je bila prijatna.

Čulo se samo predenje motora. Hladan vetar je štupao za lice. Mesečina je, posrebrujući pašnjake, davala pejzažu izgled no vogađišnje čestitke.

Kalagan pomisli da će se sada nešto već dogoditi. Doneli lep ili ne, imao je mozga. Ali nije se ni potradio da ga zaposli. Kad se našao licem u lice sa Kalaganovim neugodnim pitanjima, mo-gao je lako iskonstruisati objašnjenje da razjasni želju Korin za dobijanjem na vremenu, pre nego što se pukovnik vidi sa Kala-*-----: „ «o,,ođi nnia tnr.p.ta naivnih razloga.

/0«

Piter Cini

Teški uslovi

109

Ali Doneli se nije trudio da laže. Čak ga nije ni zainteresovalo pitanje. Osim grubog poricanja, bio je potpuno nezainteresovan. To je značilo da je bio uveren da sedi sigurno, da ima adute u rukama i da se nema čega plašiti. Ali Kalagan je došao do zaključka da će on ipak nešto preduzeti. Svakako mogu nešto učiniti. Makar to samo bilo da tele-fonira Korin da pazi na sebe.

Kalagan je, uzimajući sve u obzir, bio zadovoljan ovom večeri.

Bilo je jedanaest i petnaest kad je Kalagan ušao na sporedna vrata gostionice „Dva bratra“ u Alfristonu i popeo se u svo-ju sobu. Otvorio je vrata dnevne sobe i osmehnuo se ugledavši Patriciju Alardajz kako sedi u velikoj naslonjači, kraj kamina.

Patricija se bila obukla za ovu priliku. Nosila je kostim od tvida, kapicu nakrivljenu na jednu stranu i lepe duboke cipele. Siroki ogrtač od tvida stajao je prebačen preko druge fotelje.

- Gle... Kakvo prijatno iznenađenje - reče Kalagan. - Otkada ste ovde? Kako ste ušli unutra?

- Ušla sam pre nego što su zatvorili sporedni ulaz. Ušunjala sam se i došla pravo u vašu dnevnu sobu. Znala sam da ima samo jedno pristojno mesto u gostionici i da će ga vama izdati. Sela sam i čekala. Morala sam. Uskoro će biti gužve.

- Ma nemojte? - reče Kalagan. - Zašto? Ona spusti glas.

- Slime, našla sam pismo.

- Odlično, Patricija - reče Kalagan. - Gde ste ga našli? Je li bilo kod Korin?

- Jeste, bilo je kod nje - potvrdi Patricija. - Dosta je strašno, do davola, Slime. Ne znam šta ćemo da radimo ako je to istina. Ali...

- Gde je bilo pismo? Kako ste ga pronašli?

- Korin je izašla van zgrade večeras - reče Patricija. - Motrila sam sa prozora i videla je da uzima kola iz garaže. Ima 'for-da'. Poklonila joj ga je Biola za rodendan. Imala je nekoliko li-tara u rezervoaru i kad sam je primetila da sipa benzin ponovo, znala sam da se neće odmah vratiti. Molim vas cigaretu.

- Ušla sam u njenu sobu, imam ključ - nastavi Patricija.

-Otišla sam pravo do malog pisaćeg stola u uglu sobe. Ima dve fioke odozdo, ali jedna nema zadnju dasku. Znala sam za ovo. Zavirila

sam tamo ranije. Fioke su bile zaključane, ali sam uspe-la da zavučem ispod brave nož za hartiju i otvorim. Našla sam pismo u onoj neispravnoj fioci. Bilo je gurnuto pozadi. Stajalo je u koverti adresiranoj na Žervasa. Predato je na pošti u Braj-tonu u ponedeljak. Otvorila sam ga, pročitala i gotovo se one-svestila. Kažem vam, to je 'lep kolač', eto šta je.

Ona otvori svoju kožnu tašnu, izvuče koverat i predade ga Kalaganu.
- Čitajte...

Kalagan pogleda koverat. Primeti na njemu pečat Brajtona, sa datumom od prošlog ponedeljka. Bilo je pisano na mašini i adresirano na pukovnika Žervasa Stenhersta, Dark Spini - Hengover kod Alfristona.

Kalagan otvori koverat i izvadi presavijenu četvrtinu od tabaka. Pročita belešku. Pisalo je:

Poštovani pukovniče Stenherst,

Došlo je vreme, mislim, da vi kao staratelj Dark Spinija saznate da je, u potpunoj suprotnosti sa uslovima njene majke -gospode Stenherst, sadašnji naslednik - gospodica Biola Alar-dajz, venčana 23. avgusta 1939. godine sa gospodinom Rupertom

110

Piter Čl

m\

Elingem Šarpemom, u matičnom uredu u ulici Marlo Kenzing-ton. Poznato vam je, svakako, da prema uputstvima njene majke, gospode Stenherst, imanje i prihodi u takvom slučaju pome-nutog datuma automatski prelaze na gospodicu Korin Alardajz, koja je nekih šest godina lišena svog punopravnog nasleda.

Možda ću vam, u dogledno vreme, kad budete kao staratelj postupili po ovoj informaciji, telefonirati.

Prijatelj porodice

- Dakle? - upita Patricija. - Je li to lep kolač ili nije?

- Naginjem vašem mišljenju. Odmorite se malo. On ode u spavaću sobu i odmah se vrati sa pisaćom mašinom i lupom. Stavi anonimno pismo na sto i namesti lupu pre-ko njega. Uze komad papira i zapisa neispravnosti mašine na ko-joj je pismo bilo napisano. Slovo „a" je bilo malo izlizano sa strane, dok je „t" stajalo ispod poretka slova. Slova „r", „e" i „i" su se razlikovala od ostalih utoliko što su bila

pomalo nagnuta u stranu - levo ili desno.

Kalagan je pisao nekoliko minuta. Onda sede, namesti papir u mašini i prekuca tekst pisma. Ponovo vrati pismo u koverat i pruži ga Patriciji.

- Idite natrag u Dark Spini što pre možete. Ostavite pismo tamo gde - ste ga našli.

- Uradite to pre nego što se Korin vrati. Samo požurite, Patricija.

Ona ustade i prigrnu ogrtač.

- Važi, Slime. Samo, za ime božje, pazite na Biolu... hoćete li? Mora da je u strašnom sosu. Toliko godina i niko od nas da ne nasluti.

- U redu... ali, krenite već, molim vas.

Teški uslovi

111

- Znete - reče ona skoro bez daha na vratima - ako ovo bude istina, Biola će propasti... potpuno! Ostaće bez prebijene pare Možda ni vas neće imati da isplati...

- Kidajte - reče Kalagan. - Kalaganov biro nikada nije vodio računa o novcu... pa, ne bar tako mnogo... - Napravi grima-su. - Telefonirajte mi sutra izjutra. Ne iz Dark Spinija.

- Dobro - reče Patricija. - Zdravo, Slime. Ona se izgubi. Kalagan pogleda na svoj džepni sat. Onda pride ormanu i iz-vadi flašu sa viskijem. Stavi grlić u usta i dobro povuče. Pripa-li cigaretu.

Zaključio da je imao lepo večer.

GLABA PETA

RASPRABA

Casovnik na crkvi u Hengoveru otkuca petnaest do dvanaest kad Kalagan gurnu nezaključana zelena vrata na kamenoj ogradi Dark Spinija. Prode kroz njih i zatvori ih lagano iza sebe. Ne-koliko metara dalje primeti siluetu Birole, koja je išla prema nj'e-mu. Nosila je krznenu kaput i šal.

Kalagan pomisli: „Ti si u sosu, lepotice moja, i to počinje da ti smeta, Berujem. Pitam se koga si davola to radila. Možda je gospodin Šarpem imao - ili znao nešto. U svakom slučaju, ukoliko ne budeš imala sreće, nećeš dobro proći.”

- Divno večer, zar ne? Hladno, ali romantično. - Osmehivao joj se. - Večer kad se stvari događaju.

- Meni j'e bilo dosta toga, gospodine Kalagane. Hajdemo u kuću.

Želim da razgovaram sa vama.

On pode stazom za njom u hol i dalje hodnikom. Udoše u sobu gde se Kalagan video sa gospodicom Bajmering. Batra je veselo gorela u ognjištu iza rešetaka.

- Biski i cigarete su na stolu, ukoliko želite. - Ona zbacila svoj krzneni kaput. Ispod toga je imala dugačku kućnu haljinu od somota, sive boje, sa pojasom. Cipele su joj bile od svile sa visokim potpeticama. Kalagan zapali cigaretu. Gledao ju je kroz plamen upaljača.

Teški uslovi

113

Mislio je: „Davolska si žena. Imaš sve, ali ti lepota i bogatstvo sada malo koriste. Čudno je, ali te strašno žalim.“

- Dobro, gospodice Alardajz - reče on - o čemu da govorimo?

- Sita sam pretvaranja i laži. Ne znam šta da radim. Tako sam brinula poslednjih nekoliko dana. Ponekad sam pomišljala da ću poludeti.

- Zašto ne sednete i ne odmorite se? Što god da se desi, uvek može biti i gore.

Ona odmahnu glavom.

- Ne verujem. Ne verujem da išta može biti gore od ovoga. Ja sam u užasno neugodnom položaju. To je moja sopstvena greška i sumnjam da ima izlaza.

- Verovatno mislite da ima nekog izlaza, inače ne biste sa mnom razgovarali. Ljudi ne traže privatne detektive kad misle da se mogu sami izvući iz kaše. Onda kad žele izlaz, a ne mogu ga naći, dolaze kod mene. Tada ja, stupam u akciju.

Ona sede, prekrsti noge i nasloni umorno glavu na naslon stolice. Kalagan s poštovanjem zapazi lepotu njenih stopala i čla-naka. Malo, lepo zaobljeno stopalo i divno izvajan članak. Svi spoljni znaci odličnog vaspitanja nisu sada bili ni od kakve prak-tične vrednosti.

Posmatrala ga je ozbiljno. Svojim divnim očima gledala ga je pravo u lice. On pomisli: „Dvoumi se da li da reskira i kaže mi. Možda se plaši ako saznam nešto da bi se mogla naći u dru-gom sosu.“ Pride kaminu i osloni se laktom na njega. Stajao je preko puta nje i posmatrao je sa cigaretom u ustima.

- Gospodine Kalagane, ja moram nešto da uradim i to brzo. Smrt moga očuha nalaže tu potrebu. Ali šta treba da radim, ne

114

Piter Cini
Teški uslovi
115

na od razmišljanja. Stavljam se u vaše ruke. Sve što mogu da uradim jeste da pošteditim sebe skandala, što je više moguće. Ni-sam ni sigurna da radim ono što treba. Čak i ne znam da li mo-gu da imam poverenja u vas. Kalagan napravi grimasu.

- U redu. Vi ne znate da li imate poverenja u mene, ali vi ste u tako gadnom sosu da morate reskirati. Tražite izlaz i mo-rate govoriti sa mnom.

- Šta hoćete time da kažete? On slegnu ramenima.

- Kad biste mi verovali mogli biste znati sve o meni. Ali vi mislite da nisam dovoljno poverljiva osoba da ja reskiram ako je potrebno da bih uradio sve što neko od vaših poverljivih prija-telja ne bi imao nerava da uradi.

- Moguće je tako - reče ona. - Ali tetka Honorija ima poverenja u vas. Dopadate joj se. Što se tiče mene, to nije mnogo važno, da li mi se dopadate ili ne.

Kalagan se nasmeši. Strese pepeo cigarete u vatru.

- Ne. Zaista nije važno. Mada bi moglo biti. U stvari, važnije je da li se vi meni dopadate.

- Zašto? - upita ona malo nemirno. On ponovo slegnu ramenima.

- Ako mi se ne biste dopadali - reče on nemarno - sigur-no je da ne bih reskirao zbog vas. A neko mora reskirati. Medutim, to se pitanje ne postavlja. Ne postavlja se, jer mi se stvar-no dopadate. Ima momenata kad ste strašno glupi, ali sve su že-ne povremeno glupe. Nego, da čujemo priču. Popušite cigaretu dok mi budete pričali. To donosi olakšanje.

On ip nnslnBi rianrpfama i nrinali ini Nasfarlp mali taTQ<~

- Reći ću vam sve - poče ona. - Pre nego što je otpočeo rat, otišla sam mesec dana na odmor u London. Berujem da sada zvuči dosta smešno ako kažem da nisam bila mnogoiskusna mlada žena. Veći deo vremena, dok mi je majka bila živa, vo-dila sam, kako to obično kažu, miran život.

-Da?

- U Londonu sam upoznala čoveka - Ruperta Šerpema. Uči-nio mi se šarmantan i divan. U stvari, sada znam da ga nisam volela, ali me

je zaista fascinirao. To je dosta teško objasniti, ali kada sam bila sa njim, imao je potpuno prevlast nada mnom.

- Znam. To se dešava - reče Kalagan. Ona je malo oklevala.

- Udala sam se za njega posle nedelju dana - nastavi ona. Bogzna zašto. Kad pokušam ponovo da mislim o onim dani-ma, često mi izgleda da sam bila pomalo luda. Benčala sam se posle podne, a vratila se kući jedan sat posle toga. Dogovorili smo se da se posle dve nedelje sastanemo u Londonu.

- Recite mi - upade Kalagan - ... da li je prilikom venča-nja znao nešto o vama i o porodici? Da li je znao da ste naslednica, da jednoga dana možete imati puno novca?

- Ne, nisam mu rekla.

- Zašto niste? - upita Kalagan.

- Razlog vam može izgledati čudan - odgovori ona - ali moja majka je bila vrlo nesrećna u drugom braku. Mislim da joj se stalno činilo da se očuh oženio njome jedino zbog novca. To ju je napravilo ciničnom ženom. Uvek je govorila da je nesrećna svaka devojka koja ima novca, i da to uvek privuče nekog nenoželinog tiao.

116

Piter ČL

im

Teški uslovi

117

- Razumem - reče Kalagan. - Mislili ste da o tome ništa ne kažete Šarpemu. Ali uprkos činjenici što on nije znao da ga ima-te, ipak je želeo da se udate za njega?

Ona klimnu glavom.

- Šta je bilo onda?

- Nikad ga više nisam videla. Nedelju dana potom, bio je objavljen rat. Odmah je otišao u avijaciju. Bio je pilot. Poginuo je 1944 - dve nedelje pošto mi je majka umrla.

- Shvatam - reče Kalagan. - Znači, kad vam je majka umrla vi ste bili udati?

- Tako je - reče ona žalosno klimajući glavom. Kalagan je gledao užareni kraj svoje cigarete.

- Nema potrebe da mi govorite o testamentu. Znam sve o njemu. Pročitao sam ga. U stvari - on produži - vi ste nasledili imanje

bespravno, jer ste u vreme majčine smrti, kad je testa-ment stupio na snagu, bili udati. Iako je vaš muž poginuo dve nedelje kasnije, mada nikada niste živeli sa njim - ipak ste bili udati.

- Da. To nikako ne valja, zar ne?

- Nije najbolje - dodade Kalagan.

- Mora da loše mislite o meni - nastavi ona. - Ali pokušajte da me razumete. Rekla sam vam da sam bila bez iskustva i budala. Moja majka je 1943. godine napravila taj testament u ko-me je izričito postavila da u slučaju moje udaje, po njenoj smr-ti, imanje treba da pripadne Korin. U tom slučaju ja bih imala samo trista pedeset funti godišnje. Odmah posle smrti majke -onog časa kad sam saznala za postojanje tog testamenta - sela sam i napisala svome mužu, koji je tada bio ratni zarobljenik u Italiji. Rekla sam mu sve o tome. Obavestila sam ga da, pošto sam udata za njega, mogu imati trista pedeset funti sodišnie.

- Da li ste ikada dobili odgovor na to pismo?

- Ne - odgovori ona. - Nikada nisam čula ništa o njemu u toku rata. Prvo saopštenje dobila satn mesec dana posle majčine smrti. U njemu je stajalo da je poginuo posle pokušaja bekstva iz zarobljeničkog logora.

- Izgleda da je Sarpem bio neki čudan čovek. A možda i nije bio čudan.

- Šta ste mislili da kažete? - upita ona.

- Pa, postoji mogućnost da je on, kada vas je sreo u Londonu pre rata, znao sve o vama: ko ste i šta ste. Nadao se da ćete jednoga dana naslediti ovo imanje. Kladim se da mu nije bilo pravo kad je saznao da samo zbog toga što ste se udali za njega ne možete da dobijete nasledstvo. Sumnjam da mu se to dopalo - reče podsmešljivo.

- Ne znam. Bidite, tako sam malo znala o njemu.

- Niste ni mogli znati mnogo o njemu, zar ne? I onda, šta se desilo? Dve nedelje posle smrti vaše majke 1944. godine i, verovatno pre nego što je oporuka donesena zvanično u vašu ko-rist, muž vam gine. Mislili ste da bi mogli i pored toga pustiti stvari da teku po starom i ostanete naslednica Dark Spinija. Je li to tačno?

- Ne. - Oči su joj bile ispunjene suzama. - Nema sumnje da ćete misliti da sam najsebičnija osoba, da sam zataškala stvar samo da

bih nasledila Dark Spini i novac. Imate puno pravo da mislite tako ako želite.

- Ne radi se o tome šta želim da mislim. Radi se o tome šta je istina. Naravno - pogleda je iskosa - mogli ste imati ne-ki vrlo dobar razlog da ne informišete staratelje da ste bili uda-ti u vreme smrti vaše majke.

ih nhavp<:ti1a i i har iprlInno f>H niih

118

Piter Cini

Teški uslovi

119

Kalagan podiže obrve u čudu.

- Ma nemojte?

- Rekla sam svojoj tetki - potvrdi ona - koja je sa pukovnikom Stenherstom i advokatom moje majke, gospodinom Gala-šilsom, treći staratelj. Kazala sam joj da sam bila udata kad mi je majka umrla, da nemam prava na nasledstvo i da ono treba da prede na Korin. Rekla sam joj sve.

- Mora da je bila zaprepašćena. Šta je rekla kad je to čula?

- Preklinjala me je da ćutim. Molila me je da ne govorim ništa - reče ona tiho. - Rekla je da imanje i novac treba obave-zno da ostanu na meni. Dalje, da sam bila zakonski udata, a mo-ralno i stvarno nisam. Da bih, da je moj muž poginuo tri nede-lje ranije, jednu nedelju pre majčine smrti, umesto dve nedelje kasnije, imala pravo na nasledstvo.

- Je li to bio njen jedini razlog?

- Ne. Drugi razlog je bio mnogo važniji - to je bila Korin.

- Kakve je veze Korin imala sa tim?

- Korin je čudna devojka - reče sležući ramenima. - Ona nije kao nas dve i uvek je pomalo ludela za muškarcima. Imala je avantura, jednu za drugom, ponekad sa ne baš tako finim lju-dima. Ne možete zamisliti koliko je bilo teško tetki Honoriji da je drži na oku. Kad sam tetku upoznala sa svojom udajom, shva-tila je kako bi bilo strašno da Korin nasledi Dark Spini i novac.

- Mislim da sada shvatam - reče Kalagan. - Hoćete da kažete da je gospodica Bajmering znala dovoljno o Korin, i da joj je bilo jasno da se Korin ne bi nikada udala kad bi došla do novca. Proždrala bi ga i

brzo bi je davo odneo.

- Upravo je to mislila - odgovori Biola. - Rekla mi je da je za nju mnogo bolje da nastavi da živi kao što je počela, s tim

čfr> hi ini ia Hr>Haval;i i7VPcnn cvntn Vli«lila ip Ha hi tn hiln hn

lje za sve nas. Činila sam sve što sam mogla da joj pomognem - reče ona tužno. - Davala sam joj sve što je htela - novac, au-tomobil, sve što je želela. Mislila sam da postupam pravično, Bo-lje da nisam.

- Neko je jedanput rekao da je put u pakao popločan dobrim namerama - reče on. - Vaši razlozi nisu bili rđavi, gospo-dice Alardajz. Nesreća je u tome što ste obe radile nezakonski, bez obzira na motive. U stvari - on nastavi pitam se šta bi Korin rekla da sazna. Mogla bi reći da ste je prevarili.

- Ne - odgovori ona, spuštenim glasom. - Ne bi to rekla. Niste čuli ostatak priče.

Kalagan baci pikavac u vatru.

- Tako, ima još toga. Mislim da, ukoliko nemate ništa protiv, nešto popijem. - On ode do ormara i pomeša viski sa so-dom. Zapali novu cigaretu i vrati se kraj vatre.

- Da čujemo ostatak.

- Marta 1945, prošle godine - reče - Korin je došla kod mene strašno uzbudena - ukoliko ona uopšte može da se uzbudi. Za vreme rata ona je radila u jednom oporavilištu za oficire u blizini Herstmonsoa. Bila je bolničarka. Dok je bila tamo, sreća je jednog čoveka, koji je bio u

zarobljeništvu sa Rupertom Šarpemom u Italiji. Oni su zajedno pobjegli. Ovaj je uspeo da se probije, dok je moj muž ubijen. Rekao je Korin da zna da sam se udala za Ruperta Šarpema. Znao je sve o našem braku. Saop-štio je Korin da će prijaviti stvar starateljima ako mu se ne pla-ti, i to dobro.

Kalagan oduva nekoliko kolutova dima.

- To je kao dolivanje ulja na vatru. Kako je to Korin primila?

120

Piter Cini

- Njen me je stav zapanjio. Mislila sam da će je to strašno naljutiti, ali nije. U stvari - ona nastavi - bila je prvi put u svo-me životu ljubazna prema meni. Rekla je da ga moramo po sva-ku cenu učutkati. Dodala je da ne mari za novac i imanje - da sam bila prema njoj više

nego plemenita. Ali je rekla da bi bi-lo strašno ako bi izbio skandal - da do toga ne sme doći, ma koliko nas koštalo.

Kalagan klimnu glavom.

- Tako ste počeli da plaćate? - reče on.

Ona je gledala u vatru. Kalagan primeti ponovo da su joj oči pune suza.

- Jesam. Plaćala sam stalno od tada. Odnedavno su njegovi zahtevi postali sve veći i veći. Korin je delovala kao neka vrsta posrednika. Novac sam davala njoj, a ona ga je predavala nje-mu. - Ona uzdahnu. - Zнала sam da će se na kraju nešto dogo-diti.

- Pa, šta se dogodilo? - upita Kalagan nemarno.

- Ne mogu ovo više da podnosim - reče ona. - One noći, uoči smrti moga očuha, pre one scene za večerom, razgovarala sam sa Korin. Opet je rekla da je potrebno još novca. Odgovo-rila sam joj da sam sita svega, da mi je to dojadilo. Odlučila sam da sve kažem očuhu. Čak sam otišla do njegove radne so-be i kucala na vrata. Ali bio je ljut i neraspoložen, pa sam se povukla. Narednog dana nije bio među živima. Onda sam razgo-varala sa Korin. Kazala sam joj da ne želim da se to više nastavlja i da nameravam da ispričam sve tetki Honoriji. Naravno, morala sam da krijem od nje činjenicu da je tetka već znala. On-da je njeno držanje bilo vrlo neobično.

- Šta je rekla? - upita Kalagan.

Teški uslovi

12!

- Pa, da joj situacija sasvim odgovara i da ona ne želi da se išta izmeni. Kazala je, ako ispričam starateljima, ona će reći kako ne zna ništa o tome da sam ja varala sve vreme. Ne mo-gu da je razumem.

Kalagan slegnu ramenima.

- Može biti da misli - reče on - da joj je ovako bolje. Ali to vas stavlja u dosta neugodan položaj. - Kalagan baci ostatak cigarete u vatru. Dovrši svoj viski i sede na nisku ogradu kami na.

- Drago mi je što ste mi rekli istinu, jer sam ja znao malo toga.

Ona ga pogleda začudeno.

- Vi znate! Ali kako?

Kalagan zavuče ruku u džep i izvadi kopiju pisma, kucanu na mašini.

- One noći, uoči svoje smrti, kada mi je pukovnik telefonirao, rekao je

između ostalog da je primio neko pismo. Sigurno je ono imalo veze sa svadom, koju je imao sa vama i Korin za večerom. To je bilo pismo koje je on po svoj prilici našao na stolu u holu, pri odlasku gore u sobu. Došlo je kasnijom poštom, Slučajno znam sadržinu. Imam jednu kopiju. Evo je! - On joj predade komad papira.

- Gospode!... Znači, znao je - reče ona niskim glasom.

- Da, znao je, ali nije imao vremena nikome da kaže. A i sada ne može nikome reći.

- Ne. - Ona ga pogleda. - Kako ste bili u stanju da dodete do te kopije?

Kalagan je brzo mislio. Onda poče da laže sa onim izrazom iskrenost[†] koi je mogao da poprimi kad god je to želeo. /22

Piter Čini

- Pukovnik je bio pametniji nego što drugi misle. Kad me je pozvao drugi put i nije uspeo da me dobije, stavio je pismo u koverat i uputio ga poštom na adresu mog broja. Stiglo je su-tradan popodne.

- Znači, vi imate original?

- Da. Nalazi se u mom sefu. - On nastavi. - Tako, vi shvatate, valjda, zašto ste u dosta neugodnom položaju sasvim odvo-jeno od imanja, rnislim?

- Mislite...! - Ona se ukoči.

Kalagan ustade. Stajao je gledajući je odozgo.

- Zar ne shvatate šta to znači? To vam daje prvoklasan mo-tiv da pukovnika uklonite sa puta. Ukoliko ste znali šta stoji u pismu. Davolska stvar je u tome što se neko potrudio da ga smakne.

- Ali ja nisam znala. Otkuda bih znala?

- Ja vam verujem, ali neko možda ne bi - reče Kalagan.

-Puno njih može verovati da je pukovnik razgovarao o tome sa vama čim je dobio pismo. - On napravi grimasu.

- Počinjem da se radujem što sam sklonio onu maramicu. Ona ustade i pogleda ga.

- Ali niste mogli misliti da... da... - reče ona polako.

- Ne, nisam - reče Kalagan odmahujući glavom - ali šta bi porota mislila?

Ona se malo zanese. Kalagan ode do ormana, pomeša viski sa sodom i prinese joj čašu.

- Popijte to.

Ona prihvati čašu i ispi malo.

- U redu. Ja radim za vas. Vi ćete raditi ono što vam budem rekao. Morate. Ova se stvar mora pažljivo igrati, inače će se davo umešati. Ne treba da govorite nikome ništa. Teški uslovi

123

- Ali šta će se dogoditi? - upita ona brzo. - Šta...?

- Dogodiće se mnogo toga i nadam se da će biti onako kako ja želim. Sve što vi imate da radite jeste da ćutite. Nemojte davati više novaca vašem prijatelju ucenjivaču. Bez obzira na to kako okrutan on postao ili koliko pretio. Ako Korin kaže da mu se mora dati novac vaš odgovor je: nema.

- Radiću onako kako vi kažete - reče ona. - Ali pretpostavimo da on izvrši svoju pretnju. Recimo da razgovara...

- Neće on govoriti - odgovori Kalagan mirno. Posle kraćeg ćutanja, rekla je:

- Što god vi radili, čitava ova stvar mora jednoga dana izbiti na videlo. Mora.

- Hoće, jednoga od ovih dana - odgovori Kalagan. - Istina zna da ispliva na površinu sama, ali potrudimo se da je iznese-mo tek onda kad mi budemo hteli.

- Kada to bude, ja neću imati više novaca, gospodine Kalagane. A verujem da ste vi vrlo skup detektiv.

- Iznenadili biste se! Naplaćujem dosta za moje usluge, gospodice Alardajz.

- Kako znate da ćete biti isplaćeni? - upita ona.

- Ne znam. - Osmehivao se. - Nalazim se na plaćenom odmoru, a druga stvar, dopadate mi se.

Ona mu uzvratila osmeh.

- To je ljubazno od vas, ali pretpostavimo da ne dobijete novac? - Kalagan podiže ruku, dohvati je nežno za bradu i polju-bi u usta. - Nazovimo to plaćanje veresijom. Laku noć. Ne bri-nite. Kalaganov biro nikad ne ostavlja na cedilu svoje mušteri-je... pa, ne mnogo njih!

nn \7»ńc řnla ie kako su se vrata u holu tiho zatvorila. T

124

Piter Čini

Stajala je nepomično sa rukama na kaminu, zureći u vatru. Onda sede i, zagnjurivši lice među šake, poče grčevito da jeca.

* * *

Kad se Kalagan probudio, bilo je deset sati izjutra. Ležao je sa rukama ispod glave gledajući u tavanicu.

Onda dohvati cigarete i upaljač i poče da puši praveći kolutove dima. Posmatrao ih je kako se izdižu prema tavanici i lebde po sobi.

Izgledalo mu je da se svada za Bečerom u Dark Spiniju pretvorila u niz događaja, koji bi mogli da vode svuda i da se za-vrše pred istražnim sudijom, sa Kalaganovim biroom kao sauče-snikom. On napravi malo skrušenu grimasu. Svidi vam se kako žena izgleda, kako hoda, govori i ponaša se uopšte, i rizikujete. Takav je život.

U mislima se prebaci na Korin. Interesantna ličnost - pomisli Kalagan. - Devojka koja je bila lepa, imala većinu stvari ko-je mlade žene žele, ali koja nije bila omiljena u svojoj porodici - devojka, kako kaže Patricija, koja izgleda ne voli nikoga. Pi-tao se zašto je Korin tako cinična. Kakav je bio razlog za njene neobične poglede na život?

Moguće - pomisli on - da je Korin bila suviše iskusna. Bi-la je mlada žena koja voli avanture, neki put, po Biolinim reči-ma, sa ne naročito finim društvom. Nesrećna, nezadovoljna oso-ba - to je Korin. Ona koja je možda nastojala da do svega do-de brzo. Umela je, ukoliko stvari ne podu kako valja i ne budu po njenom, da bude vrlo nezgodna.

On se nasmeši malo cinično kad pomisli na odnose koji su postojali između Biola i Korin. Izgledalo je da Biola vuče deblji kraj. Nagovorena da uradi nešto što nije želela - da ne obeloda

Teški uslovi

125

njuje činjenicu da je bila udata - dcwela je sebe u položaj u ko-me je izložena ucenjivanju. Šaljiva strana toga aspekta je, ukoli-ko se može nazvati šaljivom - bila što je Korin devojka ko-joj je Biola zadržala nasledstvo - bila lice sa kojim je ucenjivač održavao vezu - lice upotrebjeno kao posrednik.

Kalagan poče da razmišlja o Korin. Da li je bila onako cr-na kako je predstavljena? Patricija je rekla da ona svakoga mrzi. Zato je mrzela i Biolu. Ako je ovo bilo istina, onda je bila u odličnom položaju da iskali gnev koji je osećala prema svojoj sestri. Trebalo je samo da starateljima oda priču o udaji svqje sestre, i ulje bi bilo na vatri. Biola

bi bila lišena poseda na vr-lo neobičan način. Možda, na kraju krajeva, Korin nije bila tako nlava.

On ustade iz kreveta. Imao je na sebi gornji deo svilene pepeljaste pidžame posute crnim cvetićima. Poče da šeta gore-dole po sobi, uživajući u jutarnjem suncu koje je dolazilo kroz otvo-reni prozor i osvetljavalo tamni tepih. Začu se kucanje na vrati-ma. Ude Nikols.

On zatvori vrata za sobom.

- Hoće li se piti nešto ovde? Čini mi se da ću se onesvestiti.

- Znam ja tvoje jutarnje uobičajene nesvestice! - reče Kalagan cinično. - Flaša ti je tamo u ormanu.

Nikols pride ormanu i izvadi flašu. Nasu čašu i sasu piće u grlo.

- Sad je već bolje - reče uzdišući. - Da si ti radio sinoć koliko ja, i tebi bi bilo loše.

- Je si li izvukao nešto od nje?

Nikols potvrdi. Sede u fotelju, izvadi kutiju sa cigaretama i 726

Piter Cini

- Dakako... mala je pametna glavica. Rad u noćnom klubu u Londonu je bio dobar trening za nju. Kaže da je nekakav ču-dan režim u tom klubu Marden.

- Je li? A šta misli o Doneliju?

- Nije sasvim pročitala toga momka. Kaže da joj se dopada, ali nekako je čudan. Ne zna zbog čega, ali takav je. Pun je love. Održava mesto prilično dobrp. Žene se polomiše za njim. Padaju kao čunjevi. Taj dečko izgleda da ima ono što se traži.

- Da li se posebno interesuje za neku ženu?

- Nego kako - reče Nikols. - Korin Alardajz. Pobrljavila je zbog njega. Moja devojčica kaže da samo treba posmatrati Ko-rin kad gleda u Donelija. Skočila bi u bunar za njega.

- Zna li ona za druge žene?

- Pitao sam je - odgovori Nikols. - Ne zna. Kaže da je taj Doneli neki zloban mladić. Nikad mu desna ruka ne zna šta mu radi leva. Osim toga, on ne prima tamo ostale dame. Izgleda ima jedno ili dva svoja mesta u Brajtonu. Pošteno se provodi.

- Gde misliš da je sada tvoja prijateljica? Da li radi tamo izjutra?

- Da - reče Nikols. - Dolazi tamo u petnaest do deset, odgovara na poštu, sreduje blagajnu i račune od prethodnog dana. Do-neli nailazi oko dvanaest.

Kalagan pogleda na svoj ručni sat.

- Pozovi je telefonom. Izmisli neku priču i daj joj nešto da ti otkuca.

- Važi. o čemu se radi? Pisaća mašina!

- Da. Pogledao sam pismo koje je bilo upućeno Stenherstu. Moglo bi biti da je otuda došlo.

- Pazi sad! - reče Nikols i ode do telefona.

Teški uslovi

12?

Kalagan ude u kupatilo. Nikols je okretao brojeve. Čekao je malo i onda reče:

- Je si li to ti, mala? Kako se osećaš jutros? Lepo smo se proveli sinoć, a? Da, znam... Ja... ja sam ti uvek takav kad pre-vraem nekoliko duplih... Nekako postanem strastan. Bila je jed-na italijanska grofica koju sam poznavao nekada. Rekla mi je... Dobro, dobro... nisam znao da sam ti to pričao sinoć. Slušaj, ho-ćeš li da učiniš nešto za tnene? Evo šta hoću... Imam jednog pri-kana u Brajtonu, dužan mi je lovu. Želim da mu napišem zva-nično pismo i da mu dam rok. Hoću da mu napišem, ako ne vra-ti pare, da ću ga predati mome advokatu. Iskucaj mi to, o'ćeš? Stavi ovu adresu... hotel Dvafratra, Alfriston... I, evo pisma. Ho-ćeš li zabeležiti to, dete?

- Vili Strevens, 1214, Kings roud, Brajton... Poštovani gospodine Strevens... Ovim vas obaveštavam da ukoliko mi ne is-platite 37 funti, koje ste pozajmili od mene meseca juna, do sle-dećeg četvrtka, nameravam da stvar predam advokatu i najoštri-je vas sudski progonim... Vaš odani... Nikols nastavi:

- Otkucaj mi to, mala, i stavi u jedan koverat. Je si li me shvatila? Neka bude nešto prima. Mislim da će mu se malo za-tresti pantalone. I slušaj, trkni ovamo posle podne kad budeš slo-bodna i ostavi mi to, tako da mogu da ga potpišem i bacim na poštu večeras... Hvala, zlato... Nikols uzdahnu što je trebalo da znači ushićenje, a u stvari je zvučalo kao kad morski pas izroni za vazduh. On nastavi:

- Kad god mislim na tebe, mila... zavrti mi se nekako u glavi. Bidećemo se možda sutra. Pozvaću te izjutra. Zdravo, jagnje-šce...

128

Piter Cini

- U redu je. Već piše pismo za mene... Doneće ga ovamo danas

posle podne.

Kalagan prestade da pere zube i izade.

- Bindi, uskači u ta tvoja kola i pravo za London. Nadi Frej-na, Džona Eliota, Stivensa i Lulvorta - ako je izašao iz armije. Evo u čemu je stvar. Berujem da ta četvorica mogu čudo napra-viti ako upotrebe svoje operativce.

- Da?... o čemu se radi?

- Dvadeset trećeg avgusta 1939. godine u matičnom uredu Kensington, ulica Marlo, Biola Alardajz se udala za nekog Ru-perta Šarpema.

Nikols zviznu.

- Pa kako da čovek ne vrisne! Ko bi to mislio? A nasledi-la je imanje, je l'? Eh... ej...

- Da. Nekoliko nedelja posle početka rata Šarpem je stupio u Kraljevsko vazduhoplovstvo. Bio je pilot. Poginuo je prilikom bekstva iz italijanskog zarobljeničkog logora 1944. Hoću da se to proverii. Želim da znam sve što mogu da saznaju. Nije važno koliko košta. Najvažnija stvar je brzina.

- Baži - reče Nikols.

- Ima nešto što bi ti mogao da uradiš - nastavi Kalagan.

-Kad odeš tamo, poseti Ejnsvorta. On dobro stoji sa Ministar-stvom vazduhoplovstva. Neka uredi da odeš tamo i dobiješ Šar-pemova dokumenta. Nastoj da ih kopiraš. Sada džabe, Bindi.

- U redu. Nego, šta ću sa mojom malom?

- Ne brini za malu. Ostaće čitava. Idi odmah.

- Dobro, dobro. - Na vratima zastade i reče preko ramena:

- Jedanput mi je neko rekao da odsustvo čini srca nežnijim. Nadam se da je ta čutura bila u pravu. Mrzim da mi se neko ubacuje na moiu teritoriiu dok ia šnartam nn TrmHnnn

Teški uslovi

129

Kalagan navuče kućni ogrtač i zapali cigaretu. Prošeta neko-liko puta preko sobe i zastade da bi sebe počastio sa nekoliko „prstiju" Biskija. Zaključii da je vrlo

nepreporučljivo piti na pra-zan stomak. Povuče još jedan gutljaj i počee da misli o Šarpemu. Pitao se kakav je čovek Šarpem bio? Možda je bio zaljubljen u Biolu Alardajz? Zašto ne? Kalagan je

mogao to razumeti. Mo-žda ga nije ni interesovala činjenica da li je naslednica. Ali re-cimo da jeste. Pretpostavimo da je mislio da je na dobrom pu-tu. Čak ni onda nije mogao znati za testament - da će činjenica što se Biola udala za njega sniziti njene prihode na trista pe-deset funti godišnje. Nije mogao znati za testament, jer je otvo-ren tek posle smrti gtfspode Stenherst.

Kalagan napravi grimasu. Šarpem se morao veoma iznenadi-ti kad je u italijanskom zarobljeničkom logoru dobio Biolino pi-smo i saznao prave činjenice.

Telefon zazvoni. Bila je to Patricija. Glas joj je bio vedar i veseo.

- Dobro jutro, Slime. Ima li kakvih instrukcija za danas.

- Aha, to je madam X, je li? Kako ste jutros?

- Fino. Život je uzbudljiv. Mislim da treba da vam kažem da ste sjajan tip, Slime. Podsećate me malo na Klarka Gebla.

- Hvala, Patricija - reče Kalagan. - Ako vam ne smeta, ostao bih ovo što jesam. Sad na posao... Sta se dešava u Dark Spiniju?

- Ništa naročito - odgovori ona. - Ja vas ne zovem otuda, naravno. To ne bi bilo pametno. Nalazim se u telefonskoj govornici na drutnu za Alfriston. Ima samo jedna sitnica. Mislim da se Korin pomalo interesuje za vas.

- Ma. nemoite mi reći. Zašto?

130

Piter Čini

- Pa... pre svega bila je vrlo uljudna prema meni jutros. Pitala je za vas. Znala je da ćete doći, naravno. Znala je da ste vi-deli Žervasov leš. Zna da ste još tu. Mislim da se pita zašto.

- Možda je samo radoznala - reče Kalagan.

- Ne verujem - reče Patricija. - Sve mi se čini, Slime, da želi da razgovara sa vama. Zna da ste odseli kod Dva fratra. Moguće da vas je videla. Pitala me je šta radite, gde ste bili, pa sam pomislila da joj sugerišem, ukoliko stvarno želi, da se vidi sa vama. Rekla sam joj da se obično izjutra izvezete Herstmon-so dramora, a onda svratite u gostionicu Kruna oko dvanaest sati.

- Mislila sam, ako zaista želi da govori sa vama, da bi mogla tada doći tamo.

- To ste lukavo izveli, Patricija.

- Samo još jedna stvar. Ukoliko razgovarate sa njom, budite oprezni.

- Biću vrlo oprezan. Ali zbog čega moram da budem toliko oprezan?
- Strašno je lukava, Slime. Pametna je i vešta kao pun vagon majmuna. Zna, ona je podmukla lepota. Puna je šarma, a kad hoće nekog da osvoji, čini to sa mnogo umešnosti. Držim -nastavi ona veselo - da je njena tehnika nešto poput one Ingrid Bergman. Ne znam da li ste gledali njene fi imove, ali divna je, vrlo privlačna, vamp žena.

- Hvala na upozorenju. Obećavam da ću biti oprezan. Nego, kako je gospodica Bajmering?

- Sasvim dobro, koliko ja znam - reče Patricija. - U stva-ri, celo domaćinstvo se polako smiruje.

- To je dobro. Gde će biti Korin danas popodne? Ona se Teški uslovi
131

- Ako ja nešto znam o njoj, biće u Brajtonu ili u Istbernu. Svako popodne uzima kola i izvozi se. Često sam se pitala gde li odlazi. Tobože uživa u vožnji.

- U redu. Ako pode kolima danas, ostavite ona zelena vrata nezaključana, tako da mogu da učtem sa zadnje strane.

- Divno! - reče Patricija. - Želite li da se vidite sa mnom, Slime?

- Ne. To zadovoljstvo bih mogao imati kasnije u toku dana. Ali ako Korin danas izlazi, ostavite ta vrata otvorena.

- U redu. Uradiću tako. Je li to sve?

- To je sve - reče Kalagan.

Ona reče zbogom i spusti slušalicu. Kalaganu se učini da je bila malo razočarana.

* * *

Bilo je prošlo tek dvanaest kad Kalagan skrenu sa glavnog drumu i pode stazom koja je vodila u gostionicu „Kruna“. Pitao se da li su nagadanja Patricije bila taena. Ako je Korin želela da se sretne sa njim i razgovara, to je bilo zato što je htela da sa-zna nešto ili zamoli da se uradi nešto za nju.

Kalagan je pretpostavio da je želela da sazna nešto. On ude u dugačak salon sa niskom tavanicom. Ode do šan-ka u uglu i naruči dupli viski sa sodom. Uslužen pićem, krenu prema prozoru.

- Dobro jutro, gospodine Kalagane! - Glas je bio vrlo dubok, nežan i neobično privlačan.

Bila je to Korin. Sedela je gotovo sakrivena iza jednog kri-la stare

drvene klupe kraj prozora nestašno okrenu svoje lepo,

132

Piter Cini

On skide šešir. Primeti, na svoje zadovoljstvo, da nema nikoga više u kafani.

- Dobro jutro, gospodice Alardajz. Baš mi je drago da vas vidim. U stvari, unapred sam se radovao susretu.

- Da? Recite zašto, molim vas.

On je pogleda. Potpuni kontrast Bioli. Crna kosa, sivozelene oči. Bila je lepa i više nego privlačna, na samo njoj svojstven način.

Nosila je zelenu haljinu od somota ispod bunde od leopardove kože.

Figura, članci, bili su gotovo savršeni, kako i treba.

- Čuo sam da ste vrlo lepi, ali nisam verovao da neko može biti tako lep kao vi.

Ona se nasmeja.

- Zar vi niste divni? Kad sam prvi put čula o vama, misli-la sam da ću vas se strašno plašiti. Eto, upoznala sam vas i uop-šte vas se ne bojim. Milim da ste vrlo šarmantni. Izvolite, sedi-te da popijete nešto sa mnom.

- Hvala vam - reče Kalagan sedajući na hrastovu klupu pokraj nje. Ponudi je cigaretom i prrpali joj.

- Strašno mi je milo što ste došli jutros. Želela sam da razgovaram sa vama otkako ste došli ovamo, to jest ukoliko vi že-lite da razgovarate sa mnom.

- Svakako. Bolim da vas slušam. Zašto ne bih želeo da razgovaram sa vama?

- Pa... u stvari, pitala sam se da li radite za porftdicu. Ako ne radite, ili niste suviše zaposleni, mislila sam' da ne biste ima-li ništa protiv da obavite neki posao za mene.

- Boleo bih. Kakav je tačno posao?

Kalagan pomisli: „Sposobna je ova. Ne troši reči. Za koji minut će preći na stvar i orikazaće to kao istinu. Dobra ie!" Teški uslovi

133

Ona se okrenu prema njemu. Pokret je bio iznenadan kao da se najednora odlučila na nešto. Onda položi svoju malu ruku na njegovu.

- Odlučila sam se. Dopadate mi se i imam poverenja u vas. Ljudi

kažu da sam nagla i da brzo donosim zaključke. Moguće je da je to istina. Ali u ovom slučaju znam da sam u pravu.

- Vrlo ste ljubazni - reče Kalagan, zapali cigaretu i ispi malo viskija.

- Rekao bih samo jednu stvar pre nego što nastavite. Ima jedna stara poslovice koja kaže da nikad ne treba reći laž svo-me doktoru, advokatu i direktoru banke. Ista primedba treba da se primeni i na privatne detektive. - Smešio joj se. Ona mu uzvratila osmeh.

- Vama ne bih mogla da kažem laž. Imate nešto... nešto, oh, pa naravno, moram govoriti istinu. Ne bi valjalo drukčije.

Kalagan nije odgovorio. Zaključila da je Korin uspela za četiri minuta da mu stavi do znanja kako je on jedini čovek na sve-tu koga je očekivala da sretne. Uradila je to brzo i lukavo. „Sva-kako“, pomislila on, „vrlo vešta.“

- Ovo što nameravam da vam kažem je, naravno, potpuna diskrecija. Želim da uradite nešto za mene. To bi moglo biti te-ško, a možda i ne. Ne znam. Ali, sigurna sam da ćete vi naći načina da to izvršite. Sigurna sam da ste užasno sposobni. I, ne smete mi zameriti ako primetim, vi ćete biti dobro plaćeni za svoj posao.

- Hvala vam. Tome neću nimalo zameriti pod uslovom da se odlučim da prihvatim posao.

- Bolje da vam kažem nešto o tome - reče ona. - Vi zna-te da smo one večeri, kad vam je moj očuh pokušao telefonira

ra

134

Piter Cini

je bio vrlo staromodan i, nažalost, sklon budalaštinama. Mislio je da smo ja i moja sestra Biola samo par skitnica i da se sa-stajemo sa nepriličnim društvom, sa čime se on nije slagao. Je-ste li znali za to?

- Nešto sam čuo o tome - reče Kalagan neodređeno.

- U stvari, moj očuh se ponašao smešno za večerom. Pretio je da će staviti nekome u zadatak da prati naše kretanje. Posle večere, kad je on otišao u svoju sobu, bila sam u holu. Čula sam prebacivanje linije i šum telefona na lokalu i razabrala iz toga da on telefonira nekome u vezi sa nama. Pomislila sam da je mogao razgovarati i sa nekim detektivom. - Ona dobaci Kalaga-nu blažen osmeh. - I jeste. Pokušavao je da telefonira vama.

- Otkuda ste znali?

Smešila se na njega. Reče mu čedno:

- Učinila sam nešto vrlo nevaljalo. Podigla sam slušalicu u holu i prislušivala. Čula sam ga da razgovara sa nekim iz va-šeg biroa i da mu je rečeno da pozove kasnije na neki drugi te-lefon. Ali, stvar koja je pobudila moje interesovanje bila je pi-smo. Spomenuo je da je primio neko pismo.

- I to vas je učinilo radoznom? - upita Kalagan. Ona klimnu glavom. Ustade i uze njegovu praznu čašu i svo-ju i ode do šanka. Kretala se brzo i ljupko. Posle jednog minuta se vrati.

- Uzela sam za sebe dupli martini, a za vas dupli viski sa sodom - reče ona. - Čula sam vas kako to naručujete kad ste ušli. I, molim vas, zovite me Korin. Bolela bih i ja vas da zo-vem po imenu. Čini mi se da vas poznajem već godinama.

- Hvala, Korin. Ime mi je Slim.

- Divno - oduševi se ona. - Mislim da je ime Slim stvarn Ipnn TI rprln Sslimp Ha na<;favim Takn KaH sam pa člla

Teški uslovi

135

kako je rekao da je dobio neko pismo, postala sam strašno radoznala. Reći ću vam zašto. Bidite, pošta obično dolazi pre ve-čere i svako dobije svoje pismo u sobi dok se sprema za obed. Ali ovoga puta došla je kasno i Solins, naš sluga, ostavio je poštu u holu. Očuh mora da je odatle uzeo pismo. Otišao je u sobu, pročitao ga i odmah vas pozvao. Čim sam ga čula da po-minje pismo, odmah sam znala da ono mora imati neke veze sa onim što se desilo za večerom, i njegovom pretnjom da prati na-še kretanje. Razumete li, dragi Slime?

- Savršeno - reče on misleći: „Davolski je dobra. Namerava da ispriča dosta istine da bi provukla paket laži koji sledi iza toga.”

- Tako - nastavi Korin - htela sam da uradim dve stvari. Nisam želela da vidim nikakvog detektiva oko nas... dok ne vi-dim šta stoji u pismu. Osećala sam da to moram da doznam i da to može biti nešto što bi Biola trebalo da zna. Glas joj po-stade ozbiljan. - Strašno mi je milo što sam tako mislila - zbog Biole.

- Nastavite - reče Kalagan - strašno me zanima.

- Prva stvar koju sam imala da uradim bilo je da sprečim očuha da razgovara sa vama kasnije. Učinila sam nevaljalu stvar. Prekinula

sam telefonski kabl, tako da nije mogao upotrebiti te-lefon dok se ne popravi. Onda sam se osećala malo bolje.

- Svakako da jeste. Hoćete da kažete da ste imali vremena za razmišljanje.

- Da, Slime, dragi - odgovori Korin. - Savršeno tačno, osetila sam da imam vremena za razmišljanje.

- Niste preduzeli neke druge korake - upita Kalagan nemar-no - osim prekidanja linije, mislim, da biste sprečili vašeg očuha da stupi u vezu sa mnom?

136

Piter Čini

Pogledala ga je širom otvorenih očiju. Kalagan pomisli da su divne. Sivozelene, prozirne i veoma naivne.

- Svakako da nisam, Slime. Šta sam drugo mogla da uradim...?

On se složi da se ništa drugo nije moglo uraditi.

- Sledeća stvar je bila da zavirim u to pismo. Osećala sam da moram. Tako sam pričekala dok Žervas nije otišao da spava, a onda sam se, kad je u kući sve bilo mirno, ušunjala u njego-vu radnu sobu i počela da pretražujem. Našla sam pismo. Bilo je u pregradi za pisma u njegovom stolu. Pročitala sam ga i do-živela užasan šok. Bila sam tako šokirana da prosto nisam zna-la šta da radim.

- Je li bilo nešto strašno?

- Strašno, Slime. Ne znam da li znate nešto o testamentu na-še majke ali ako znate, onda ste upoznati da ukoliko se neka od njenih kćeri uda, gubi pravo na nasledstvo, izuzev trista pedeset funti godišnje. Biola je, naravno, bila uživatelj prema majčinoj želji i niko nije znao da je ona bila udata.

- Gospode bože! - reče Kalagan. - Je li moguće?

- Pa... tako je stajalo u pismu - nastavi Korin. - To je bi-lo anonimno pismo potpisano sa: 'Prijatelj porodice'. U njemu je stajalo da se Biola udala za nekog čoveka 1939. godine i tako povredila uslove testamenta, a mene lišila nasledstva. Kalagan zviznu tiho.

- Ne valja - reče.

- Sigurno - odgovori Korin. - Od tada je Biola stalno bila u strahu, zar ne? Mogu da zamislim kako je Žervas bio besan i uzrujan kad je primio to pismo. Saznala sam zašto je hteo da

Teški uslovi

137

- Zaista? - upita Kalagan. - Recite zašto, Korin. - Ona mu se primače. Kalagan oseti mekoću njene butine uz svoju. Ona spusti glas.

- Sasvim očigledno, prva pomisao moga očuha je bila ko je napisao pismo. Verovatno je mislio na skandal koji bi izbio ako bi se to saznalo, to jest, ukoliko je to bila istina. Tako, on je pre svega želeo da otkrije istinu, pa onda da sazna ko je to pisao, da bi mogao preduzeti nešto u vezi sa tim.

- Recimo da je saznao ko je napisao pismo. Šta bi mogao da uradi? Korin slegnu ramenima.

- Nisam sigurna, ali znajući Žervasa i znajući koliko je mrzeo svaku vrstu skandala, pretpostavljam da je hteo da podmiti i učutka onoga ko je to napisao.

- To ne bi bilo tako dobro, zar ne? - upita Kalagan. - Na kraju krajeva, iako nije voleo skandal, nije možda želeo da uzme udela u lišavanju prave naslednice nasledstva. Jer, ako je Biola bila udata, onda je imanje imalo da pripadne vama.

- Ja ne bih marila - reče Korin - Slime dragi, ne bih marila za to što je ona uradila. Toliko volim Biolu. Ja bih bila sreć-na da ostane sve kao i ranije i da ćutim.

- Možda - reče Kalagan. - I zato pukovnik nije trebalo da to zna, zar ne? Naravno, vi niste imali pojma da je Biola bila udata pre nego što ste videli anonimno pismo.

Ona odmahnu glavom. Gledala ga je širom otvorenih očiju.

- Nikada, Slime - reče. - Nikad ne bih ni pomislila na ta-ko nešto.

- Pričajte dalje. Ovo je sve tako uzbudljivo - zamoli KalaPan

138

Piter Cini

Teški uslovi

139

- Zar nije? - dodade Korin. - Mislim da je to dosta romantično, zaista. Dakle... pročitala sam pismo i stavila ga natrag u koverat. Ponovo sam ga Bratila u sto i klisnula u krevet. Bilo mi je strašno. Tako sam se zabrinula za Biolu. Nisam znala šta da radim.

- Da li ste joj rekli nešto o tome?

- Ne. Mislila sam da ne treba to da uradim. Ako to nije bila istina,

onda nije bilo ni važno, ali ako je bila istina, nisam vi-dela zašto bi jedna mala brinula o tome. Jer, očigledno da je po-stojalo neko neslaganje između nje i njenoga muža čim je ona stalno živela ovde. Zaključila sam da je bolje da ništa ne go-vorim.

- I onda se pukovnik narednog dana ubio.

- Da - reče ona tužno. - Užasno je to bilo. Naravno, Sli-me, ja mogu da razumem to. Jadni starac! Nije podnosio nikakvo uzbudenje i skandale. Došao je do zaključka da je to sve previše za njega i odlučio da prekrati sa tim. Jadni, dragi, Žer-vas...

Suza se iskrade iz njenog oka. Obrisa je malom namirisanom maramicom.

- I onda...? - upita Kalagan.

- Pa... onda - reče Korin - kad sam čula da je mrtav, pomislila sam da moram raditi brzo. Odlučila sam da, ma šta se desilo, moram učiniti sve da spasem Violu. Znala sam da Žer-vas nije bio u stanju da razgovara sa vama jer sam prekinula li-niju, a očevidno niko više u porodici, niko izuzev autora pisma, Žervasa, koji je bio mrtav i mene - nije znao o tome. Tako sam se ponovo ušunjala u Žervasovu sobu. Srećom, pismo je bilo još u njegovom stolu, na istom mestu. Uzela sam ga. Još je kod me-ne. Tako, niko ne zna apsolutno niko.

- Izuzev vas i autora pisma - reče Kalagan. Korin potvrdi.

- Tako je, Slime. I sad smo kod mesta gde mi treba pomoć. Molim vas, pomozite mi, Slime.

Korin mu se još više približi. Prijatan miris zagolica njegove nozdrve. „Korin bi“, pomisli Kalagan, „mogla biti vrlo težak problem.“

- Šta želite da uradim za vas? - upita.

- Reći ću vam, Slime. Pismo je u džepu kod mene. Otkucano je na mašini, a na kovertu je žig iz Brajtona. Slime dragi, želim da saznate ko je autor, tako da ga možemo sprečiti da vre-da Biolu i da ona može biti sigurna.

- Imate li neku ideju... ikakvu... Uopšte, Korin, ko bi mogao uputiti takvo pismo?

Odmahivala je glavom. Posle male stanke reče:

- Ovo je, naravno, samo naga

-

anje - ili intuicija - ili kako god to nazvali. Postoji čovek, vlasnik kluba

u blizini Brajtona -zove se klub Marden. Njegovo ime je Lisjen Doneli. Znae, Sli-me, jednom ili dva puta kada sam bila tamo sa Biolom, pomi-slila sam da to mora biti neki opasan eovak. Ne znam otkuda mi to, ali eim sam videla to pismo pomislila sam na njega. Njego-va slika mi se pqjavila ispred oeiju. Da li mislite da bi moglo biti neeega u tome, Slime? Ili sam ja samo budalasta?

- Nikad se ne zna. U svakom slueaju, to je nešo odakle se može poeeti. Dajte mi pismo, Korin.

Ona izvadi pismo iz džepe od kaputa i predade mu ga. On ga proeita i stavi u džep.

- Možda bih mogao sravniti slova sa onima na njegovoj ma-šini u klubu. Ali to ee biti teška stvar.

1

140

Piter Čini

- Znam da ste u stanju da to uradite, Slime. Znam da hoete. I ukoliko se ne varam, onda eemo biti u mogućnosti da se pobrinemo za njega. Moći eemo da spasemo Biolu.

- Hoemo li? - upita Kalagan. - Kako?

- Izmisliemo nešto - ree Korin. - Morarao izmisliti nešto. Ali, moramo najpre ovo saznati. - Ona ustade.

- Moram da idera, Slime. Primetiće moje odsustvo. Ako želite da stupite u vezu sa mnom, telefonirajte rai u Dark Spini. Kažite da ste Vons iz Brajtona.

To je radnja u kojoj kupujem.

- Ueiniću sve što je do mene. Javiću vam ako se nešto desi.

- Hvala, Slime. Vi ste tako zlatni. Hvala vam. Saznajte ovo i uradiću sve za vas... ali sve! - pogleda ga oeiima koje su puno obećavale.

- Ueiniću sve što je do mene - ponovi on opet. Ona izvadi jedan koverat i ree:

- Ovde ima nešto novca, Slime. Nešto malo da se može raAko vam treba više, samo tražite. Au revoir, dragi Slime. Ona izade. Kalagan eču motor njenih kola.

On pride šanku, naruči dupli viski sa sodom i odnese piće do klupe. Sede i otvori drugi koverat koji mu je dala Korin. Unu-tra je bilo petnaest novčanica po pet funti.

Kalagan zapali cigaretu i naceri se. Onda reče u sebi: „E ne-ka sam proklet!"

diti.

GLABA ŠESTA

CRBENA HARINGA

Kalagan skrenu sa glavne ulice i uputi se, lagano šetajući, prema Hengoveru. Popodneвно sunce je grejalo. Negde su ptice cvrkutale. „Divno je popodne u prirodi", pomisli on. „Pastoralna scena, ako volite prirodu." Napravi ciničnu grimasu. Zaključi, međutim, da i ovde, kao i na drugim mestima, čovek može ima-ti neprilika.

A neprilika će biti. U to je bio potpuno siguran. Bilo je jasno kao dan da će nezgode uskoro početi. Uveliko. Poče da razmišlja o namerama lica koje je napisalo pukovniku pismo. Zašto je pismo napisano? Očigledno zato što je au-tor hteo da započne nešto. Hteo je da nekome zaprži čorbu. Taj neko je bila Biola Alardajz. Kakvo će biti njegov dalje drža-nje?

Pre svega, on (ili ona) će čekati da vidi šta će se desiti posle pukovnikove smrti. On (ili ona) će čekati strpljivo, ili nestr-pljivo, da se pismo otkrije među njegovim stvarima. Kad ga ne pronadu i ništa se ne desi, kakav će biti rezultat?

„Jasno", pomisli Kalagan, „pisac anonimnog pisma će započeti sa nečim drugim. Pošto je više nemoguće da pukovnik nešto uradi, onda je neko drugi morao biti podstaknut na akciju. Ko bi to mogao biti?" Kalagan zaključi koliko bi život bio jed

142

Piter Čini

Teški uslovi

143

nostavniji kad bi se na pitanja odgovaralo onako lako kao što se ona postavljaju.

Poče da razmišlja o Doneliju. Sumirao je stvari koje je čuo i koje je znao o Doneliju. Na prvom mestu, Doneli je izgledao dosta siguran u sebe. Nije bio čovek koga je lako uplašiti. On-da, tu je i veza između njega i Korin. Nikolsova devojka je na-govestila da ona prosto crkava za njim. Pa ipak je sumnjala u njega. Mislila je čak da je moguće da je on napisao pismo. Hte-la je da zna. Vrlo dobro... A, recimo da je znala. Pretpostavimo da ispadne da je Doneli sWarno bio autor

pisma...! Dakle... šta bi ona uradila u tom slučaju? Kalagana zainteresovane razlozi. Ako ga je Doneli napisao

-kakav ga je razlog naterao? Svakako da liši Biolu imanja i nov-ca koji je išao uz njega. Kao rezultat toga Korin bi bila mnogo bogatija nego što je bila. Da li je Doneli - ukoliko je napisao pismo - mislio da će biti lakše dobiti novac od Korin nego od Biola? Teško. Korin je bila tvrda, a Biola je dosad plaćala kad god je zatražio.

On slegnu ramenima. Teorije su se lepo razvijale. One pomažu nekada, ali akcija daje rezultate.

Zelena vrata na zidu koji je opasivao Hengover nisu bila zatvorena. Kalagan ih gurnu i ude u vrt. Uputi se stazom prema kući.

Viola se pojavi iza kuće. Kalagan skide šešir.

- Divan je dan. Baš mi je milo što sam vas sreo. Želim da razgovaram sa vama.

- I ja želim da razgovaram sa vama, takode - uzvratila ona. Razmišljala sam. Pitala sam se da li da preduzimamo nešto u vezi sa ovim?

-tr i i • v

- Kao na primer...

Ona krenu lagano stazom.

- Ova ideja da mogu biti osumnjičena da sam ubila svoga očuha... Razlog bi bio testament, nije li tako? Razlog bi bio što je Žervas otkrio da sam udata, da sam se posvadala sa njim i da sam ga ubila. Je li tako?

- Mislim da bi - potvrdi on.

- Ali stvar je u tome što niko ne zna da ja nisam videla Žervasa. To samo ja znam. Kao što sam vam rekla, bila sam tužna i izašla sam u dužu šetnju u šumu. Nisam primetila ni žive duše. Nema nikoga ko bi mogao dokazati da sam bila tamo. Mo-gla sam ga ubiti i mogla sam imati dobar razlog za to.

- Počinjete da gubite nerve - reče Kalagan osmehujući se. Uzmimo da nas nije briga za razloge zbog kojih ste hteli ili niste da ubijete svoga očuha. Ostaje činjenica da niste i da je ne-ko drugi to uradio. Da sam ja na vašem mestu, ja bih to zabo-ravio za sada.

- Bi me tešite - reče ona i dodade: - Šta ste to hteli da mi kažete ili da me pitate?

- Da li je gospodin Gringol bio ovde? Da li je postavljao kakva

pitanja? Jeste li čuli još nešto od policije?

- Samo da je istraga još jednom odgođena - reče odmahujući glavom. - Ne znam zašto je tako.

Kalagan pomisli: „Takav je Gringol. Muva se okolo, još nezadovoljan." Pitao se kakav li će kurs njegova istraga sada zauzeti.

- Pa... nema šta da brinemo. Uopšte ništa.

- Želela bih da vam mogu verovati - reče ona. - Mislim da ~ *,----^u^^ X^m C£, m^ro hrinnti Prp SVP,pa. tll 16 Kf)

144

Piter Čini

Teški uslovi

145

rin. Mislim da je njen stav veoma neobičan. Ne znam šta da radim sa njom.

- Kad niste sigurni, onda ništa - reče Kalagan vedro. - Vi patite od male reakcije, to je sve - samo nervi. Setite se da ste obećali da ćete raditi onako kako vam budem rekao, a ja vam kažem da ne radite ništa.

On pripali cigaretu.

- Gde mogu da nadem Solinsa? Hteo bih da govorim sa njim.

- On je u svojoj sobi - reče ona. - Ako sidete stepenicama, dole u holu sa desne strane ima soba. Verovatno će biti tamo. Mislim da se odmara posle podne.

- Hvala - reče Kalagan. - Bideću vas uskoro, nadam se.

-Uputi se prema kući.

Solins je ležao na krevetu kad Kalagan otvori vrata. Izgledao je umoran i ostareo. Na stolu je stajao komad kancelarijske hartije i olovka.

- Nemojte ustajati, Solinse. Ne želim da vas uznemiravam. Samo se odmarajte. Izgleda da vam je potreban odmor.

- Da, gospodine - odgovori Solins. - Moram da priznam da sam malo umoran. I zabrinut, isto tako. Mrzim sve ovo, gospodine. To tako uznemiri čoveka.

- Berujem. da je policija bila kod vas, je li?

- Bili ste vrlo dobri prema meni, gospodine. Vrlo dobri i učtivi. U stvari, bio sam u stanju da im pomognem vrlo malo. Ni-sam skoro

ništa imao da im kažem.

Kalagan se naceri.

- Otkuda biste mogli da kažete, Solinse, kad ne znate ništa? Kako vam se svideo gospodin Gringol?

- Beliki džent imen, ljubazan i smotren - reče Solins. - Verujem da je ubeden da je pukovnik izvršio samoubistvo. Užasna stvar, gospodine, ali ja bih pre verovao to, nego da ga je neko drugi ubio.

Kalagan klimnu glavom. Mislio je: „Davola Gringol misli da se pukovnik ubio.“ Pitao se samo koliko je Gringol šetao staro-ga stazom i dokle je Solins, ponesen njegovom ljubaznošću i šar-mom, koje je inspektor umeo da navuče na sebe kao kaput, oti-šao daleko. Koliko je ispričao i dao materijala Gringolu?

- Solinse... želim da Vam postavim samo jedno pitanje. Kad ste se vratili u kuću da obavestite policiju, pošto smo se sreli u vrtu i rekli mi za pukovnika, šta ste radili posle toga? Jeste li odmah telefonirali, ili ste kazali nekome?

- Rekao sam gospodici Bajmering, gospodine. Bio sam u ho-lu. Hteo sam taman da telefoniram kad sam je ugledao na vrhu stepenica. Prišao sam stepenicama i saopštio joj. Odgovorila je da će otići odmah da pogleda. Posle toga sam javio policiji.

- Čudim se da je ja nisam video? - upita Kalagan. - Ako je otišla pravo u pagodu, morala je proći pored mene.

- Otišla je drugom stranom, gospodine - reče Solins. - Kad sam joj kazao, bila je na vrhu stepenica. Okrenula se i pošla niz hodnik na prvom spratu. Izašla je na sporedna vrata.

- Razumem. I onda ste vi i telefonirali policiji?

- Da, gospodine - reče Solins - onda sam telefonirao policiji.

- U redu. Mnogo sam vam zahvalan, Solinse. - Izade iz sobe, zatvori lagano vrata za sobom i pope se kružnim stepenica-ma koje su vodile u hol. Mislio je: „Ništa ovo ne valja. Biće ne-volje za koji minut.“

Prela7,ir) ie nreko dugačkog hodnika kad začu glas: 146

Piter Čini

Teški uslovi

147

- Zdravo, Slime! - Bila je to Patricija. Stajala je na vrhu glavnih stepenica. Imala je jednostavnu lanenu haljinu i čedan iz-raz.

- Sidite, Patricija. Hoću da razgovaram sa vama. Ona doskakuta dole. Zastala je na dve-tri stepenice iznad nje-ga, gledajući ga odozdo.

- Slime... Vi ste divni. Ovo što se ja za vas lepim nikoga se ne tiče.

- Dobro - reče Kalagan sa osmehom. - Slušajte, Patricija, da li vas je neki od policajaca, koji vrše istragu, pitao da li ste videli Biolu one večeri kad je vaš očuh ubijen?

- Strašno sam bila razočarana u njih. Oni me praktično nisu ništa pitali. Mogla sam biti seoska budala što se njih tiče.

- Može li se ona staza iza zelenih vrata videti odnekuda iz kuće - ona gde smo se mi prvi put sreli?

- Može da se vidi iz moje spavaće sobe - potvrdi ona.

-Sasvim lako.

- Dobro - reče Kalagan. - Dakle, zapamtite da ste videli Violu kako ide u šetnju tom stazom one večeri kad vam je očuh ubijen. To bi bilo negde oko sedam i petnaest ili sedam i trideset. Jeste li shvatili ovo?

- Da, shvatila sam, Slime, jasno mi je šta mislite - side sa stepenica i stade uz njega. - Ne mislite valjda da će neko pret-postaviti... - Oči joj se napuniše suzama.

- Ne mislim da će neko pretpostaviti išta. - Osmehnuo se na nju. Ali neko može pokušati da preti. Nikad se ne zna. Ja vo-lim uvek da imam keca spremnog u džepu. Zapamtićete to, je l' te?

- Ne bih to mogla da zaboravim - odgovori ona. - Stajala dela Biolu kako je izašla na zelena vrata i pošla stazom u šu-mu. To je moja priča i ja ostajem pri njoj.

- Dobro - reče Kalagan. - Hvala vam što ste mi rekli za Korin. Imali smo jedan interesantan mali razgovor.

- Nije moguće! Kako je to uzbudljivo! - reče Patricija. - Je li bio prijatan? Pokušala je da vas osvoji? Strašno je lukava.

- Ne bih vam znao reći. Znam samo da ja radim za nju.

- Ali, šta vi znate! - reče Patricija. - Dobri ste, Slime... Jeste, zaista. Znači, radite za Korin, takode.

- Slušajte, Patricija. Ne volim da radim Bioli iza leda, ali sam primoran. Ako bih sada igrao otvoreno sa njom i rekao joj šta mi je na umu, nisam siguran da mi ne bi poremetila plano-ve. Ona je nervozna, razumete, i pomalo zaplašena.

- Znam - reče Patricija. - Nego, šta ste želeli?

- Da li znate koja je njena banka? Da li ste odlazili tamo da menjate čekove za nju?

- Često.

- Da li biste mogli ovo izvesti, šta mislite? Skoknete sutra izjutra do banke kao slučajno. Kažite da je Biola zametnula ne-ke banknote koje je nedavno podigla, i pitajte ih da li imaju brojeve noBČanica. Imaju ih, svakako. Uzmite ih. Pokušajte da ura-dite sve to, a da Biola ništa ne sazna.

- U redu - reče Patricija. - Znam blagajnika odlično. Brlo je uljudan. Neće mu to izgledati neobično. To je upravo stvar koju bi me Biola mogla zamoliti da uradim.

- Ukoliko ih dobijete - reče Kalagan - zabeležite njihove brojeve na komadiću hartije. Stavite u koverat i predajte kod Dva fratra. Uradite to sutra, samo, za ime božje, radite oprezno.

- Baži, partneru - reče Patricija. - Udesiću to koliko se mo148

Piter Čini

- Ne znam šta bih radio bez vas. Bidećemo se.

On izade na sporedni izlaz.

Patricija je za trenutak ostala stojeći u podnožju stepenica. Razmišljala je o Kalaganu. Ispustila je težak i pomalo teatralan uzdah.

Došla je do zaključka da je zaljubljena. Apsolutno zaljubljena. Ovo je bila ljubav kao nijedna pre nje. Ovo je bilo drukčije - prava ljubav.

Odluči da ode do svoje sobe, dokrajči čokoladu i porazmisli o tome.

* * *

Bilo je šest sati. Kalagan je sedeo u praznom baru i gledao u sportski plakat preko puta. Ono su bili dani - mislio je do-bri stari dani, kad nije bilo Gringola, policije i privatnih detek-tiva. Život je morao biti - zaključni - vrlo zanimljivo nezanimljiv.

Seti se olovke i kancelarijskog papira na Solinsovom stolu. To je bilo delo mister Gringola. Počeo se prisećati njegove rani-je prakse, njegove tehnike i običaja da svedocima daje dosta vre-mena za razmišljanje i papir i olovku da na njemu misle. Kala-gan je zapazio žig na papiru - primerak kancelarijske hartije iz policije. Solins je lupao glavu da zapamti nešto što mu je Grin-gol bio stavio u zadatak. Ispi piće, ustade i poče da šeta duž hodnika obloženog hrasđwinom, koji je izlazio na stepenice. Zastade kraj stočića za pi-

sma. Na njemu je stajao koverat sa adresom otkucanom na mašini za Nikolsa i telegram za njega. On uze oboje i ode u svoju sobu. Sede i otvori koverat. U njemu je stajalo pismo koje je bila otkucala, na molbu Nikolsa,

Teški uslovi

149

nf>onva

17 Hnhfl Mnrde.n.

Kalagan ga prelete pogledom i zviznu tiho za sebe. Više nije bilo sumnje. Anonimno pismo upućeno pukovniku Stenherstu pisano je tom mašinom.

Znači, to je bio Doneli. Doneli je bio momak koji je nešto smerao. Nešto je započeo, a mogao bi započeti i više ukoliko ne bude bio sprečen.

Kalagan zapali cigaretu i otvori telegram. Bio je adresiran na Nikolsa. Glasio je:

Džon Eliot otkrio tajno datu informaciju stop Šarpen početkom 1939. umešan u aferu sa starom damom koju je prevario stop Lep gradski čovek sa puno potrebnog šarma ženskaroš stop. Došao iz Kejptauna Južna Afrika gde je jedno vreme radio kao učitelj igranja stop Došao u Englesku 1938. sa sumnjivim parama stop Nepoznat dao se na letenje i postao kasnije civilni pilot stop Niko ne zna zašto stop Informacija u vezi sa udajom našeg klijenta tačna stop Ejnsvort se muva po Ministarstvu vazduhoplovstva da dobije ostale podatke iz službe letenja i drugih mesta stop

Legao na posao stop Dolazim sutra sa radovima - Nikols. Kalagan počeo da šeta gore-dole po sobi. Blažna cigareta koja se bila ugasila visila mu je u uglu usana. Znači, Šarpem je bio vrsta žigola - gradski čovek - sposoban, šarmantan, sa osta-cima novca stare dame i prilično romantičnom pozadinom pilo-ta. Kalagan je mogao shvatiti zašto se Biola upecala na sve ovo. On slegnu ramenima.

Podiže slušalicu i zatraži broj svoga biroa u Londonu. Ozbiljan glas Efi Tompson začu se na liniji.

— PQ Pfi L'Ql'r\ iHii cfA/art lrr»/"\ wae9 150

Piter Cini

- Vrlo dobro. Hvala vam, gospodine Kalagane - reče ona. Nastao je mali tajac. - Nadam se da je sve u redu kod vas.

- Nije tako loše - reče Kalagan. - Sad uzmite svoj notes, Efi, i beležite ovo.

- Vrlo dobro - reče ona. Mala pauza, onda: - Spremna, gospodine Kalagane.

- Nazovite telefonom Kejptaun, Južna Afrika. Neka bude pri-oritetni poziv. Morate ga dobiti najkasnije za tri do četiri sata. Zovite Džona Friketa. Njegova adresa za telegrame je: istraživač, Manzanila, Kejptaun. Tražite Friketa lično. Ako nije tamo, onda njegovu ženu Eleonoru. Recite mu da požuri i da mi pribavi sve što može da sazna o Rupertu Šarpemu. Negde 1938. bio je za-poslen u Kejptaunu, u Roushil holu, kao učitelj igranja. Recite Friketu da za novac ne brine. Podsetite ga da sam i ja njemu jednom dobro pomogao. Setiće se. Recite mu da stvarno požuri i da vam javi čim sazna nešto važno. Je li jasno, Efi?

- Jeste, gospodine Kalagane - odmah ću na posao.

- Dobro, Efi. - On spusti slušalicu. Baci ugašenu cigaretu u kamin. Pripali dragu i poče da šeta gore-dole po sobi. Prode četvrt sata. Kalagan je bio tako zamišljen da nije čuo kucanje na vratima, niti kad su se ona otvorila.

Najednom, postade svestan prisustva glavnog detektiva Grin-gola. Gringol je stajao na pragu, dok mu je sladak osmeh igrao na usnama. Sa šeširovom u ruci, gledao je u Kalagana.

- Zdravo, Slime!

- Kakvo zadovoljstvo! Udi, Gringole. Šta mogu da uradim za tebe? Gringol zatvori vrata, ude u sobu i stavi šešir na sto. Sede na stolicu koju mu je Kalagan pokazao.

Teški uslovi

151

- Ne znam, Slime... Ne znam da li bi mogao da uradiš nešto za mene. Samo, mislim da treba da pokušaš.

- Ti me znaš dobro i znaš da bih uradio sve za tebe. o čemu se radi?

- Imam teškoća oko dobijanja tačnih podataka - reče Gringol. - Možda bi mi ti mogao pomoći. Bidiš, sluga u Dark Spi-niju, Solins je star čovek i vrlo uzbuđen oko svega ovoga. Ni-sam hteo da mu mnogo pretresam pamćenje. Dao sam mu dosta Bremena za razmišljanje.

- Da. Mislio sam da ćeš to da učiniš.

- Stvar je u tome što je stari, kad sam mu pokazao fotografiju leša koju je policija bila napravila, bio malo iznenađen.

- Ma nemoj? Zašto?

- Počeo se prisećati stvari. Bilo je razlike. U stvari, bilo je nekoliko izmena.

- Interesantno! Misliš...

- Mislim da telo nije bilo u istom položaju u kome ga je bio ostavio, i još nešto: strašno se iznenadio kad je video maramicu u pukovnikovoj ruci. Kaže da je siguran da maramica nije bila tamo. Dodao je da je posve siguran da je video jednu dru-gu maramicu ispod leša ili blizu njega. Revolver je bio malo da-lje nego što izgleda na slici.

- Je li siguran u to?

- Sasvim siguran - potvrdi Gringol. - To ne valja, Slime, je li? Malo sam zabrinut za tvog klijenta.

- Zašto?

- Pa, pošto je Solins našao pukovnikov leš, pošao je natrag u kuću. Sreo je tebe. Ti si pošao u pagodu, a on je otišao u ku-cu. Bio je u hodniku kad je primetio gospodicu Bajmering na vrhu stepemca. Rekao joj je šta se dogodilo. Otišla je hodnikom,

157,

Piter Čini

zatim stepenicama na zadnji izlaz i stazom do pagode. Bidela je leš. Posle toga je stigla lokalna policija, koja je stavila svoga čo-veka da pazi dok mi ne dočtemo. Niko više nije ulazio unutra. Znači, može samo da se izvuče jedan zaključak, zar ne?

- Je li? Kakav zaključak? - Kalagan pomisli u sebi: „Ovo ne valja."

- Jasan zaključak: gospodica Bajmering je pomerila revolver, stavila maramicu u pukovnikovu šaku, pošto je verovatno obrisala otiske sa drške, i uklonila drugu maramicu za koju So-lins kaže da je video. To mora da je bila gospodica Bajmering - nastavi Gringol - jer to nisi mogao biti ti. Zašto bi ti uradio tako nešto, SKme?

- Tačno, ali zašto bi ona?

- To je ono - reče Gringol. - Ne kažem da je gospodica Bajmering imala neke veze sa ubistvom. U stvari, mi znamo da nije mogla. Ali mogla je uraditi ono što je po svoj prilici i ura-dila u nameri da zaštiti nekoga.

- Na šta ciljaš, Gringole? Koga bi ona htela da zaštiti i zašto?
Gringol izvadi svoju kratku lulu. Poče je lagano puniti iz svoje gumene duvankese. Proces ga je prilično zadržao. Kad je napunio, pripali je i povuče dim sa očiglednim uživanjem.

- Slime, ima dve-tri stvari u ovom slučaju koje tebi nisu po-znate. Bidiš, ti nisi razgovarao sa pukovnikom, zar ne?

- Ne, nisam imao prilike. Rekao sam ti to.

- Pa, izgleda da je pukovnik bio stvarno zabrinut kad ti je telefonirao. Po svoj prilici hteo je da razgovara s tobom, na pr-vom mestu o nekom malom incidentu, ali izgleda da je između večere i odlaska u svoju sobu, dobio neko pismo. Kalaaan nnHijp nhrvp

Teški uslovi

153

- Pismo...?

- Anonimno pismo - reče Gringol. - Neko mu je dao informaciju koja ga je mnogo uzбудila. Sve mi se čini da je o tome hteo i s tobom da razgovara.

- To je, znači? Sta je moglo biti u pismu?

- Mogu da ti kažem. Znam.

- Znaš? Kako do davola znaš? - pravio se Kalagan iznenaden.

- Dakle - reče Gringol - osoba koja je poslala prvobitno anonimno pismo nije bila zadovoljna pukovnikovom smrću. Taj je mislio da se neće uraditi ništa u vezi sa tim, pa je poslao ko-plju toga pisma meni.

- Kakva vest! Šta je bilo u tom anonimnom pismu? - Kalaganov glas je bio nemaran.

- To je bilo smešno pismo - primeti Gringol. - Nagoveštavalo je da se gospodica Biola Alardajz udala negde 1939. godi-ne i da je tako nezakonito nasledila imanje. To je bilo sve.

Kalagan slegnu ramenima.

- Možda je neko pokušao da se našali. Ima uvek puno sveta koji voli da zapodene nešto takvim pismima. Ovo mi miriše na tako nešto.

- Ne - reče Gringol. On pripali ponovo cigaretu. - Nije ovo bio šaljivdžija. Ovo je bio neko ko je znao zbog čega je to na-pisao. Proverio sam informaciju. Tačna je. To ne valja, je li?

- Zaista ne - reče Kalagan. - Ali ne vidim da je to važno. Ne, bar za sada.

- Možda ti znaš bolje, Slime. Odložio sam istragu jer nema dovoljno

dokaza da se izade pred istražnog sudiju. Nikad nisam ni pomislio da je pukovnik izvršio samoubistvo. Ubijen je, a za uhistvn iwe.k nstojii DOBod.

Piter Čini

Kalagan učuta. Pride prozoru i pogleda kroz nj'ega na mirnu ulicu. Mislio j'e: „Kako, do davola, ovo dalje da se igra? Ovo iz-gieda kao kraj priče." Gringol nastavi:

- Ovom piscu anonimnog pisma su izgleda bile poznate dve-tri stvari. Napisao je pismo pukovniku. Pukovnik je mrtav i au-tor pisma se plaši da ne izgubi. Zato upućuje pisma i drugima. Koliko ja znam, mogao je pisati i gospodici Bajmering. Ukoliko j'este, onda to objašnjava zašto je ona postupila onako sa doka-/ima. To može objasniti zašto j'e uklonila maramicu koju je So-ljns video i pomerila revolver - zašto je stavila maramicu u ru-KU, pošto je njom obrisala otiske.

- Misliš da j'e pokušavala da zaštiti Biolu Alardaj'z, koja je, pOŠto je nezakonito nasledila imanje, imala dosta razloga da ubi-;e pukovnika?

- Ne mislim ništa - reče Gringol ravnodušno. - Mislim da jg moj posao da iznesem pred porotu sve raspoložive dokaze. Oni jiiipraju saznati kako je pukovnik umro. Njihov posao j'e, ne moj, fB donesu odluku. Ali moja j'e dužnost da im pomognem.

- To j'e samo tvoja pretpostavka. Mislim da bi bilo strašno gjiipo pomisliti da je Biola Alardajz imaJa razloga da smakne Stefihhersta. Pomisao j'e smešna.

- Secam se nekih ubica koji su bili neobično fini ljudi - reše Gringol, slegnuvši ramenima. - A i ti se sećaš, Slime. Sta znaš. Uostalom, činj'enice su činjenice.

- Tačno - odgovori Kalagan - činjenice su činjenice. Ne-go šta nameravaš da radiš dalje?

/- Ima samo jedna stvar koju mogu da uradim - reče Gring0j jpolako.

- Idem sada natrag u Dark Spini. Nameravam da vr-lo Ofvoreno razgovaram sa gospodicom Bajmering. Reći ću joj

Teški uslovi

155

šta je Solins rekao i

pokazaću joj fotografije policije.

Pitaću je zašto je pomerila revolver i maramicu. Reći ću joj da mi znamo sve o udaji Biole Alardajz i da se to mene uopšte ne tiče sem što to ima veze sa ovim slučajem. Nije me briga ko se za koga udaje, i zašto. Nisam advokat, već oficir policije, koji vrši istra-gu. Ako je pametna, govoriće. Ako hoće da prizna da je pome-rila te stvari, u redu. Verovatno neću preduzimati ništa u vezi sa tim. Jedino želim da saznam zašto je to uradila. Naročito ono sa maramicom. Maramice mogu biti jako važne. Vrlo često imaju inicijale, miris ili ruž za usne na sebi.

Nekoliko trenutaka Gringol nije govorio, samo je pušio. Onda nastavi:

- Lično mislim da je ona pomerila te stvari. Ti nisi, znači ona je. U svakom slučaju, saznaću nekoliko stvari koje mi trenutno nisu poznate. To ukoliko, naravno - reče Gringol

- uko-liko mi ti ne kažeš nešto - nešto što mi nisi pomenuo ranije misleći da nije važno. - Zastade i pogleda čudno u Kalagana. -Nešto što si moguće smatrao da je privatna stvar tvoga klijenta. Vidiš... Slime?

- Razumem. Dakle...? Šta imam ja da ti kažem? Ja ne znam ništa.

- Znači, tako je to - reče on. - Znam da si toliko pametan da ne istrčavaš ispred policije. Jednom ili dva puta si iskoristio povoljan vetar i odjedrio, ali ovo je ozbiljan slučaj. Ubistvo. Ako nam se nadeš na putu, bez obzira na to kakve razloge za to imao, biće ti žao. Ti znaš to.

- Znam - reče Kalagan. - Čini mi se da sam to negde i ranije čuo. - On napravi grimasu. - Još nešto? - upita.

- Ništa - odvrati Gringol. - Mislim da ne moram da te pod-, Slime, na ovaj naš staromodni zakon policije - zataška156 vanje informacija i slično. Ukoliko znaš nešto što bi moglo pomoći policiji, onda si obavezan da to izneseš. Kalagan uzdahnu.

- Život zna da bude težak - reče podsmešljivo. - Ja nemam ,pojma. Da sam znao, rekao bih. To je sve. Gringol ustade. Pride vatri i pažljivo otrese svoju lulu na gornju šipku rešetke kamina i stavi je u džep. Uspravi se i okre-nu lice prema JCalaganu. Izraz mu je bio blag.

- Ti si čudan momak, Slime, pravi čudak. Nikad nisam bio u stanju da te potpuno shvatim, ali znam tvoju tehniku. Znam da u devet od

deset slučajeva koje vodiš, rešavaš stvari najkraćim putem. Davolski si reskirao u slučaju Bendajn. Imao si dosta sreće da se izvučeš. Izbegao si lepu malu optužbu koja te je čeka-la. Znam zašto si reskirao. Reskirao si strašno jer je Odri Ven-dajn bila lepa žena, a ti voliš lepe žene.

- Ko ne voli? - upita Kalagan praveći grimasu.

- Svi vole - reče Gringol - ali ne onoliko koliko ti. Možda će ti to ovih dana i prisesti.

Kalagan uzdahnu.

- Da li si slušao nekad o brutalnosti kozaka? Vala... oni nisu ništa naspram tebe. Gde ti j'e gumena palica, nemilosrdni paj-kane? Nego, šta misliš, da popijemo po j'ednu pre nego što odeš?

- U redu. Popiću j'ednu za put - reče Gringol umornim glasom.

- Nevolja je s tobom, mastiljaro, što nikad nikome ne veruješ. Čak ni kad istinu govore.

Gringol ostavi čašu i uze svoj šešir.

- U redu, gospodine Džordže Bašingtone, hvala ti na piću

-reče Gringol i pode prema vratima.

Teški uslovi

157

- Možda ćeš za desetak #na razgovarati sa mnom kroz gvozdene rešetke - namignu mUGringol. - Do videnja, Kalagane.

Čuvši šum motora Gring«lovih kola» Kalagan ode do telefona. Nazva broj Dark Spinja1 sačeka- Napravi grimasu kad začu Patricijin glas.

- Slušajte, madam X -reče Kalagan. - U gadnom sam škripcu i treba mi pomoći. GJe vam Je tetka?

- Tetka je otišla u Istbert - reče Patricija. - Bratiće se kasno, tek posle večere.

- Dobro - reče Kalagan.~ Sad slušajte pažljivo. Glavni inspektor, inspektor Gringol jena Putu za Dark sPini- Tek Sto je krenuo. Želi da razgovara sa >'ašom tetkom. Kad stigne tamo po-brinite se da budete u blizini Recite mu da Je otišla u Posetu bolesnoj prijateljici - šta godvam Padne na Pamet - i da se ne-će vratiti natrag do sutra večer '^ prekosutra izjutra. Hoću da do-bijem malo na Bremenu.

Raz(mete

- Shvatila sam, Slime - i*če Patricija- - Mislite li da će poverovati?

- Moramo zaigrati na sre-u - reče Kalagan. - Čak i ako ne bude verovao šta bi mogao * uradi? Nec'e valJda sedeti na Pra' gu i čekati je.

- Vrlo dobro - reče PawU3- - Pobrinuću se da to izvedem. Sta ima još?

- Gde je Korin?

- U svojoj sobi - reče P)triciJa- ~ Ima glavobolju, pravu.

- Idite i recite joj da je 'raže na telefon ~ reče Kalagan.

-Recite joj da Bouns iz Istberf1 želi da razgovara sa njom.

- Baži - reče Patricija. ^Ostanite na telefonu. Kalagan sačeka. Uskoro /ču šlas Korin

II

158

Piter Čini

- Korin... Ovde Slim. Nemam sada mnogo vremena za razgovor. Moram da se vidim sa vama noćas. Recite mi gde. Imam neku informaciju koju vi treba da znate.

- Da? - Nastade mali tajac. - Znete, čim se prode zaliv Pivensi ima jedno tnesto koj'e zovu Dom oficira, sa četiri dimnja-ka.

- Znam - reče Kalagan podsmešljivo. - Lepo mesto. To je mesto gde je onaj Mahon ubio jednu ženu pre nekoliko godina.

- Tačno. Dakle, držite se staze koja vodi pored kuće. Ona izlazi pravo na more. Bidećete jahtu usidrenu na obali. Nosi na-ziv Mejflaj. Cekaću vas tamo u deset sati. - Ona podiže malo glas.

- Provozaću vas po moru - reče.

- Doći ću - odgovori Kalagao. - Mejflaj usidren u pravcu Dorna oficira, u deset sati. Sada se vratite u svoju sobu i osta-nite tamo. Gringol će naići i nastojte da izbegnete susret s njim.

- Svakako, Au revoir, Slime... - zastala je... dragi Slime.

- Do videnja. - Kalagan spusti slušalicu.

Jedan trenutak je stajao zureći u telefon. Zatim ponovo nasu sebi piće, ispi ga u jednom gutljaju i zapali cigaretu. Pomisli da je Gringol u većini stvari imao pravo.

- Godinama sam se klizao po tankom ledu - nastavi za sebe - jednom će led pući i to neće biti dobro.

Ovaj put led je bio vrlo tanak.

Teški uslovi

Kalagan je sedeo za volanom svojih kola pred hotelom „Dva fratra“. Život mu je dosta ličio na težak problem u bridžu. Raz-mišljao je o svojim namerama.

Zapali cigaretu, zakašlja se i dode do zaključka da puši suviše. Upali motor i krenu prema Herstmonsou.

Bilo je sedam i trideset kad je stigao u oporavilište vazduhoplovaca. Mislio je da li će imati sreće.

Upravnica oporavilišta je bila karakteristična osoba: dosta ljubazna, osetljiva i neprivaćna, osoba kakva se obično i sreće na takvim mestima. Imala je prosedu kosu i čestito lice.

Kalagan poprimi izraz nevinosti koji je upotrebljavao kad je govorio laži finije vrste.

- Upravnice... govoriću otvoreno sa vama. Zovem se Kalagan. Privatni sam detektiv. Bršim malu istragu o kojoj ako ne-mate ništa protiv - ne bih želeo da mnogo pričam. Pitam se da li ste raspoloženi da mi pomognete. Ona ga pogleda. Pomisli da joj se Kalagan dopada. Izgledao joj je pošten.

- Hoću, naravno, koliko je moguće. o čemu se radi?

- Vi se sećate gospodice Korin Alardajz, koja je radila ovde, mislim u drugoj polovini rata?

- Sećam je se odlično - reče ona. - Bila je bolničarka. Le-pa devojka - vrlo izrazite ličnosti.

- Tačno - reče Kalagan. - Možda se sećate i gospodina Donelija - Lisjen Donelija. Bio je vazduhoplovni oficir. Lečen je ovde posle izlaska iz bolnice. Mislim da su njih dvoje bili dobri prijatelji, ako se ne varam,

- Oh, da - reče upravnica prisećajući se. - Oni su nas sve zainteresovali. Svi smo mislili da su zaljubljeni dok...

- Dok šta? - upita Kalagan. Ona je oklevala.

- Gospodin Doneli je bio vrlo lep i privlačan čovek. Imao je divne manire. Pretpostavljali smo da će biti nešto od te veze, ali onda se dogodio onaj udes sa kolima. Bidite, gospodin Do e nhićai da ih vozi vratolomnom brzi

matine. Po svemu sudeći, tog dana je popio malo više za ručkom. Sasvim razumljiva stvar za čoveka čije je nerve uništio rat. Tako je udario u druga kola. Sudar je bio težak i policija iz Brajtona je odlučila da progoni krivca zbog bezobzirne vožnje. Došli su ovamo. Ispitivali su Korin. Morala je priznati da gospo-din Doneli nije bio sasvim trezan, jer su ga i drugi videli u ta-kvom stanju i posvedočili da je bio malo pripit. Tako... policija je na kraju odlučila da je pozove radi iskaza, zbog toga. U stva-ri, mislila sam da je ona previše zabrinuta, da je stvar primila suviše ozbiljno.

- To je razumljiva stvar kad se ima u vidu koliko je volela Donelija - reče Kalagan.

- Moguće, ali ne u onoj meri u kojoj je to ona pokazivala. Međutim - nastavi upravnica - na kraju je rešila da ode u Braj-ton i poseti šefa policije koji je vršio istragu, da mu kaže da ne želi da svedoči. Otišla je i vratila se natrag vrlo zadovoljna. In-spektor Manston - koji je vodio istragu doneo je odluku da je ne poziva za svedoka, i nije. Odustao je.

- Razumem. I onda? - upita Kalagan. Upravnica se osmehivala.

- To j'e bio kraj romanse. Posle toga je Korin izgleda promenila svoje mišljenje o Doneliju. Mislim da je shvatila da on ima neku crtu u svojoj naravi koja joj se nije dopadala. Ohlad-neli su jedno prema drugome. Ona je uskoro otišla. Gospodin Doneli j'e još uvek u susedstvu, čini mi se. Drži neki klub u bli-zini Rotingdina. Nažalost, to je sve što vam mogu reći, gospo-dine Kalagane.

Teški uslovi

161

- Hvala vam, upravnice - reče Kalagan i ustade. - Vaša informacija mi neće mnogo pomoći, ali vi ste učinili sve što je bi-lo do vas.

Napolju, u kolima, Kalagan pomisli: „Kad si započeo, onda dovrši. Sa Gringolom nije išlo kako valja. Gringola je namirisao. Gringol je verovao da je izmenio dokazni materijal: pomerio ma-ramicu, očistio revolver i uopšte pomrsio račune. Ovoga puta Gringol je nameravao da bude malo uporabiji. Na kraju, razgova-raće sa gospodicom Bajmering, i ona će poreći da je nešto dira-la ili pomerala, a onda..." Kalagan uzdahnu. „Onda će biti zlo. Gringol će napraviti po-tez i gospodin Kalagan i Kalaganov istražni biro će se naći zbi-lja u 'fioci'." Kalagan pritisnu pedalu za gas i „lagonda" pojuri. Držao je na dobrim

devedeset. Stigao je u Brajton odmah posle osam sa-ti.

Inspektor Manston nije bio na dužnosti, ali ga je Kalagan na-Šao kod kuće i nije gubio vreme.

- Zovem se Kalagan. Privatni sam detektiv. Radio sam jedan posao za porodicu Alardajz, kad je pronaden leš pukovnika Stenhersta. Moguće da ste čuli za mene? Manston mu pokaza stolicu i izvadi kutiju sa cigaretama. Kad su zapalili, on reče:

- Da, čuo sam o vama. Gospodin Gringol, koji ovde radi na tom slučaju, vas je spomenuo. Šta mogu da uradim?

- Nastojim da pomognem gospodinu Gringolu. Mi smo stari prijatelji. U stvari, bio sam u mogućnosti da ga uputim u dve stvari koje su važne u ovom slučaju. Ali... ima jedna stvarčica koju me je molio da raščistim. Mislim da biste vi tu mogli po-moći.

/62

Piter Čini

- Ukoliko ja to mogu - klimnu glavom Manston.

- Možda ćete se setiti sudara i vratolomne vožnje oficira koji se zvao Lisjen Doneli. Bio je pripit i udario je u druga kola. Gospodica Korin Alardajz, koja je onda bila bolničarka, nalazila se u kolima. Potrebna vam je bila kao svedok i poslali ste joj sudski poziv. Medutim, vi ste povukli poziv posle njene posete. Pretpostavljam da ste odlučili da je ne pozivate, jer vam je re-kla da je udata za Donelija. Ne bi bio red da tražite od žene da svedoči protiv svoga muža?

- To je tačno. Savršeno tačno - reče Manston. - Samo se čudim otkuda to znate. Sem ako vam ona nije rekla, naravno. U svakom slučaju, ne vidim da to ima veze sa ovim slučajem Ste-nherst.

Kalagan ustade.

- Samo jedna neznatna veza. Gringol me je molio da to proverim. Hvala vam na pomoći.

Kalagan ode pošto su se rukovali.

Napolju, on okrenu kola natrag prema Alfristonu. Bozio je brzo, dok je vetar raspirivao žar njegove cigarete. Cerio se za se-be.

Znači, tako je to bilo. Korin je bila udata za Donelija. A Doneli je napisao anonimno pismo pukovniku i poslao zatim kopi-ju Gringolu.

Znači, tako je to bilo!

Kalagan je parkirao svoja kola u garaži hotela „Dva fratra“. Zatim ode u svoju dnevnu sobu i poče da šeta goredole. „Ništa se ne

slaže", pomisli on. „Uopšte ništa! To je verovatno zato što neka mala stvar nije bila na mestu. Jedna je stvarčica nedostaja-la."

Teški uslovi

163

Poče da misli o Bioli Alardajz. Gringol mu je zamerao što uvek zapada u teškoće, zbog pokušaja da pomogne ženama koje su slučajno bile lepe. To je bila glupost. Ako su lepe žene bile njegovi glavni klijenti, to je bilo zato što se nezgode dešavaju uglavnom lepim ženama. Stvari se ne događaju ženama sa licem kao zadnji deo

taksija i nogaraa poput oluka.

A kakvo dobro je on Bioli doneo? Nikakvo. Ako je bila u nevolji kad je započeo slučaj, onda je sad bila u mnogo težoj.

On uzdahnu. Put u pakao bio je popločan dobrim namerama.

Slegnu ramenima.

Telefon zazvoni dok je sipao piće. Bila je to Efi Tompson.

- Gospodine Kalagane, Nikols je taman doneo kopije izveštaja koje je dobio od Ejnsvorta o Robertu Šarpemu. Doneću ih tamo sutra izjutra. To su obična dokumenta i karakteristike jed-nog oficira vazduhoplovca. Dosta opširna. Povadila sam glavne stvari, misleći da bi ih možda hteli imati odmah.

- Hajde da čujemo to, dobra devojko.

- To su uglavnom izveštaji letenja, opšte službe i lekarska mišljenja. Izgleda da je Šarpem bio dobar oficir. Bio je ranjen dva puta pre nego što je oboren. Negde 1942. ranjen je u rame svetlećim metkom, a onda je krajem rata opet ranjen u desnu ša-ku. Mali prst mu je amputiran i morao je prestati da leti šest me-seci. Tada je bio poručnik. Zatim je 1943. unaprećen za koman-dira eskadrile. Jeste li shvatili sve ovo?

- Shvatio sam. Nastavite.

- Gospodin Nikols reče da je ovo praktično deo koji vam je potreban - reče Efi. - Kad je Šarpem bio pogoćen i oboren 1944. u Italiji, leteo je na jednom izviđačkom avionu. Sa njim je bio i poručnik Lisjen Doneli. Šarpem je lako ranjen, ali se Doneli bio sav skrhao. Polomio je vilicu, nos i desnu ruku. Vid

164

Piter Cini

mu je bio doveden u opasnost. Međutim, izgleda da su imali do-brog hirurga u zarobljeničkom logoru, koji ga je uspeo dobro is-krpiti. Kad su se oporavili, on i Sarpem su se odlučili na bek-stvo. Pobjegli su iz logora, ali su imali da produ preko fronta i Sarpem je poginuo od granate. Doneli se probio do britanskih li-nija. Bio je u teškom stanju, ali se na kraju oporavio. Evakuisan je u Englesku i posle lečenja prebačen u oporavilište vazduho-plovstva u Herstmonsou. Gospodin Nikols smatra da su ovo glav-ne činjenice koje su vam potrebne. Namerava da vam donese kompletan dosije sutra izjutra.

- U redu. Recite mu da ne žuri. Dobio sam što sam želeo. Je li se javljao Friket iz Kejptauna?

- Ne - reče Efi. - Razgovarala sam sa njim telefonom i obećao je da će se dati na posao i pozvati me čim bude saznao ne-što.

- Dobro - reče Kalagan. - Odmah me obavestite ako javi nešto? Do videnja, Efi.

On spusti slušalicu.

To je znači bila priča. Zagonetka je počela da se odgoneta. Pogleda u svoj sat. Bilo je pola deset. Setio se Korin, koja će ga čekati u deset sati na obali.

Kalagan nasu piće. Pomisli u sebi da će jednoga dana morati da postane umereniji u piću. Jednoga dana! Obuče kaput i stavi kapu. Side do kola i upali motor. Misli mu skrenuše na Korin.

GLABA SEDMA

BOŽNJA SA KORIN

Bilo je taman prošlo deset sati kada Kalagan zaustavi svoju „lagondu“ nekih dvesta metara od „Nove gostionice“ u zalivu Pivensi, na drumu za Istbern. Parkirao je kola sa strane na drumu. Zatim se uputi stazom koja je vodila pored reda vila prema mo-ru. Noć je bila divna. Mestb je bilo usamljeno i mirno, gotovo romantično na mesečini. Dvadesetak metara od njega, na kraju reda vila, stajala je kuća sa četiri dimnjaka - „Dom oficira“. Pu-sta i napuštena kao školjka, stvarala je zlokobne asocijacije.

Kalagan se priseti jednog slučaja. To je Patri Mahon - naočit, snažan Irac - ubio jednu ženu, isekao je i zapalio leš. Ne-koliko nedelja posle toga jedno dete koje se igralo ispred kuće našlo je ljudsku ruku. I onda su točkovi zakona počeli da se okreću. Okretanje se završilo na gubilištu. On prode kuću i produži dugom stazom do mora. Prošlo

je nekoliko minuta pre nego što je primetio priliku Korin kako se-di na pramcu jednog čamca izvučenog na obalu. Iza njega, ve-zana na drugom konopu, ljuljala se jahta. Ona ustade čim ga primeti da se približava. Imala je na sebi sportske pantalone, svileni šal oko vrata i maramu od žoržeta oko svoje crne kose. Izgledala je divno ovako na mesečini.

Ona mu pruži ruku.

1

166

Piter Čini

- Slime, baš ste slatki. Tako je lepo od vas što se toliko trudite.
- Drago mi je da vam mogu biti od pomoći - reče on uz malu grimasu. - Uostalom, vi ste klijent, vi plaćate.
- Ne smete da gcworite tako. - Ona pogleda prema moru.
- Hoćemo li da se provozamo? Lepa je noć.
- Zašto da ne? - reče Kalagan. Ona uskoči u čamac. On ga pogura i lako naskoči na pramac. Korin podiže jedno kratko ve-slo i zavesla nekoliko metara prema jahti. Popeše se na palubu. Kalagan priveza čamac za krmu.
- Ona upali motor. Krenuše prema pučini. Jahta je bila dugačka i otmena, sa jakim mašinom.
- Je li ovo vaša svojina? - upita Kalagan. Ona odmahnu glavom.
- Ne, ovo pripada Lisjenu Doneliju, mome mladiću. - Smešila se na njega. - Nagovorila sam ga da je kupi. Bolim more. On ne voli. Ranije sam uspevala da ga dovučem ovamo. Sad je izgleda upotrebljavam samo ja.
- Više volite da ste sami?
- Možda. - Sad su prolazili liniju obalnih talasa, četvrtinu milje od obale. Rukovala je ladicom veoma stručno.
- Bogami, dobro se snalazite za upravljačem. Zar nije suviše uska za more? Izgleda mi kao rečni brod.
- Vrlo je brza. Mora se pažljivo rukovati - reče Korin. -Lako se izvrne. Da vam pokažem. Ona naglo zaokrenu upravljač i okrenu jahtu bokom plimi koja je dolazila. „Mejflaj" malo za-drhta i nagnu se na stranu pod uglom od nekih trideset pet ste-peni. Korin ponovo zasuka upravljač i brod se ispravi.

- Bidite, ista je kao i žena. Morate s njom postupati blago, inače se razljude. - Smeiala se.

Teški uslovi

167

Kalagan izvadi svoju tabakeru.

- Želite li da pušite? - ponudi je.

- Ne, hvala. Pušite samo. Recite mi, Slime, jeste li saznali nešto u vezi sa pismom? - Ton joj je bio neobavezan.

- Da. Saznao sam. Vaša nagadanja bila su tačna. Doneli ga je pisao.

Nastade tajac. Korin napravi mali piskav šum. Kalaganu je to ličilo na šištanje zmije. Ona reče:

- Vašljiva... svinja!

- Da li ste iznenadeni? Opet tajac.

- Ne, ne verujem da jesam, zaista ne. Predomislila sam se. Uzeću jednu cigaretu.

On se primače i dade joj cigaretu. Zakloni šakom upaljač i pripali joj. Povetarac je bio svežiji. Jahta je klizila po talasima. More, mirno kraj obale, ovde je bilo uzburkano. Duže vremena niko od njih dvoje nije progovorio.

- Znae, Slime, pretpostavljam da znate dosta o muškarcima i ženama.

- Sumnjam da iko mnogo zna. Svaki čovek i svaka žena su poseban slučaj za razmatranje. Ali zašto?

- Pitam se da li ste u stanju da shvatite moje odnose sa Donelijem - kako mogu da žudim za čovekom koji mi je odvratn.

- Neko je nekada rekao da je ljubav srodna mržnji - reče Kalagan.

- Da, to je baš ono što i ja mislim - reče nežnim glasom. Čovek i žena se mrze i ne mogu da pobegnu jedno od drugo-ga. Berujem da će to da zvuči smešno ako kažem da sam još uvek luda za njim, uprkos svemu.

168

Piter Čini

- Pa, mora da ste bili ludi za njim, inače se ne biste udali za njega.

- Gospode, vi znate! - Ona se nasmeja oporo. - Slime, vi niste loš detektiv. Kako ste saznali?

- Bio sam u oporavilištu u Hertraonsou. Razgovarao sam sa

upraviteljom. Ispričala mi je o nesrećnom udesu sa kolima, koji ste imali sa Donelijem kad ste bili bolničarka; kako vas je policija pozvala radi iskaza i odmah povukla poziv. Pogodio sam da ste im rekli da ste njegova žena. Žena ne može da svedoči protiv svoga muža. Morali su da povuku poziv.

- Vrlo ste sposobni, zar ne, Slime? Jeste, stvarao sposobni. Tako ste znači saznali da sam se udala za Donelija. Niko nije znao osim njega i mene, matičnog ureda i policajca kome sam kazala. A zašto bi Doneli to nekome govorio? Ako bih prevrnu-la brod sada, utopili biste se i tajna bi bila sačuvana.

Kalagan napravi grimasu. Ona se osmehivala. Sedeći na krmi zavaljena, sa rukom na mesinganom upravljaču, zamišljao ju je kao ženu-davola.

- Šanse nisu na vašoj strani, vi biste se udavili. Ja sam dobar plivač. Ali, ako ne bih uspeo, onda bih se pobrinuo da i vas povučem za mnom dole. Dosta ste nezgoda pravili.

- Jesam li, zaista? Jesam li? Bidećemo. Sad mi recite još nešto, Slime. Zašto je on napisao to pismo? Odakle znate da ga je baš on poslao?

Kalagan zapali novu cigaretu.

- Imam primerak teksta otkucanog na njegovoj mašini. Obradili smo njegovu sekretaricu, devojku koja radi kod njega. Defekti slova u anonimnom pismu odgovaraju onima sa njegove mašine.

Uzmite to kao sigurno da je on poslao pismo.

- Dobro, ali zašto?

Teški uslovi

169

- To je ono što je pobudilo moju radoznalost, najpre - reče on. - Nisam mogao da shvatim. Sad mi se čini da počinjem da shvatam.

- Pa... recite mi - reče ona nestrpljivo.

- Razmislite sami. Mislim da priča ide ovako: Vi ste sreli Donelija kad je bio pacijent u oporavilištu. Zacopali ste se u nje-ga, Zašto ne? On je takav muškarac da bi svaka žena mogla da se zaljubi u njega - lep, šarmantan, lepih manira. Dobro, on je znao sve o Biolinoj udaji za Šarpema 1939. godine. Reći ću vam otkuda je znao. Lisjen Doneli je bio pilot zajedno sa Šarpemom. Oboreni su zajedno. Bili su zajedno u logoru za ratne zarobljenike u Italiji. Dok su bili tamo,

Šarpem je dobio od Birole pismo u kome ga je izvestila o sadržini testamenta, to jest, da je, pošto se udala za njega, ostala bez nasleda. On je to ispričao Doneliju. Pošto se Doneli manje-više oporavio od rane, odlučili su da zajedno beže. Uspeli su da se izvuku iz logora, ali su se ta-da još vodile borbe u Italiji. Trebalo je da produ preko linije fronta. Šarpem je nastradao. Poginuo je od granate. Dakle, osta-lo i sami možete zaključiti, zar ne?

- Da, mogu da shtatim - reče ona polako.

- Lako je izvesti zaključak - reče Kalagan.

- Imamo Done-lija sa informacijom u džepu koja znači novac. On nije došao u oporavilište slučajno. Tražio je da ga pošalju tamo. Hteo je da sazna šta se dešava u Dark Spiniju. I saznao je. Dokučio je da je Biola, uprkos udaji za Šarpema, gospodarica Dark Spinija i da je nasledila majčino bogatstvo. Do tog vremena je već bio upo-znao i vas. Zalepio se za vas uveliko. Zašto i ne bi? Pre svega, vi ste lepa žena, i drugo, imao je nameru da vas upotrebi kao stalan izvor prihoda. Bistar momak i gotovo rdav koliko i vi. Vi

170

Piter Cini

Ona se nasmeja piskavo i reče:

- Mislim da imate pravo... I te kako opak par!

- Vi ste se zaljubili u Donelija. Kad vam je predložio brak, vama se dopala ideja. On je bio prvi čovek u koga ste se stvar-no zaljubili i pored svih vaših iskustava i afera. Posle vaše uda-je za njega on vam je ispričao priču. Sad vas je imao u rukama. Kakve biste koristi imali da je Biola lišena nasledstva? Kakve koristi biste vi imali da je istina izbila na videlo? Vi ne biste dobili nasledstvo pošto ste takode prekršili uslove testamenta udajom za Donelija. Kako vam se morao smejati!

On opet začu piskavi šum.

- Imate pravo. Kako mi se smeja! Kalagan povuče dim cigarete.

- Dakle, bilo je lako, zar ne? Odao vam je sledeći potez u igri - ideju o ucenjivanju Birole. To je bio težak udarac za nju. Rekla je svojoj tetki celu istinu, ali gospodica Bajmering je na-govorila da nastavi tako, jer Šarpem nije bio živ, a ona praktič-no nije bila nikada njegova žena, mada je zakonski bila kad je testament otvoren. Vi ste otišli Bioli i rekli joj da ste sreli čo-veka po imenu Doneli koji je znao

istinu. Nagovorili ste je na plaćanje i ona je tako postupila.

- To je tačno - reče Korin skoro nemarno. - To je prilično prljava priča, zar ne?

- Nije to baš lepo. Čudim se zašto ste to učinili?

- Zaista ne znam - odgovori ona. Zastade kao da je razmišljala o toj stvari i produži:

- Berujem da je bilo puno razloga. Pre svega, to je bio Doneli. Bila sam luda za njim. - Nasmejala se. - Najsmešnije je da sam još uvek. Još uvek sam luda za njim, a mrzim ga. Dru-ea stvar je bila Biola. Ima nešto kod nie orl ře.cra Teški uslovi

171

reče Korin oporo. - Oh, znam šta je to. To je zato što je ona bolja od mene, zato što je ona čestita, iskrena i dobra. Sve vre-me dok se to dešavalo, trebalo je da se osećam kao poslednja kuja. Davala mi je stvari - novac, automobile, sve što sam že-lela, tako da ja ne pomislim da sam lišena nečega. - Ona sleg-nu ramenima. - To je učinilo da se osećam još gore - reče. -Ja sam takva osoba. Zaslužujem bičevanje. - Nasmēja se gorko.

- Jedino stvorenje koje je razumelo tu stranu moje prirode bio je moj muž, a on je ekspert u mentalnom bičevanju.

- Sve je to u redu, nego šta Doneli namerava da radi? Kakva mu je ideja? Uputio je još jedno anonimno pismo kopiju prvoga.

- Nije moguće! - začudi se Korin. - Zar nije divan? Jeste li ikada sreli nekoga sličnog njemu? Ima izvanredne nerve. Zai-sta izvanredne. On mi liči na onoga što leptirima čupa krila. On je potpuna i krajnja beda. Recite mi... kome je poslao to pismo

- tetki Honoriji? Ili Džonu Galašilsu - advokatu?

- Nijednome od njih. Ovo je poslao glavnom detektivu - inspektoru Gringolu iz Skotland jarda, koji vodi istragu o smrti va-šeg očuha. To mi je lično rekao Gringol.

- Slime, Donelijeva zamisao je jasna. Rekla sam mu malopre da Bioli počinje da dosaduje situacija. Doneli traži sve više i vi-še novca. Strašno je ekstravagantan - veliki rasipnik. Nije zara-dio ništa na klubu Marden. Samo voli da ga poseduje. To mu daje osećaj moći. Tamo se sastaje sa ženama, lepim ženama. -Nasmēja se ponovo. - Ja se ne zavaravam da sam jedina u nje-govom životu - reče ona jetko. - Ali ja razumem. Da sam ja

mnčtnrar i ia hih hila IStO takva.

/72

Piter Cini

Teški uslovi

m

Kalagan baci opušak svoje cigarete u more. Pripali drugu.

-Nikada nisam sreo nekoga ko bi mi izazvao toliko gadenje kao vi. Kakav ste vi, zbilja, mali prljavi sadista.

- Jesam li, dragi Slime? - upita ona zajedljivo. - Kako je to zabavno! Držite, idem okolo. - Jahta napravi širok luk. Kako se nagnula dosta na bok, vodena prašina ih zasu oboje. Korin povrati brod prema obali.

- Pretpostavljam da je shvatio da je Bioli dosta svega. Dodijala joj je cela stvar. On je prilično dobar psiholog, moj dra-gi Lisjen. Znao je da će Biola prekinuti to kad joj bude preki-pelo. Tako je morao da izmisli nešto drugo. Znao je da sam ja osoba koja takode mora imati novca. Dakle, našla sam se tamo gde je želeo. Njegova sam žena. Ukoliko bi Biola bila lišena nasledstva, imanje bi automatski pripalo meni, to jest ako niko ne sazna da sam udata za Donelija. Ko je mogao misliti na to? Niko, izuzev članova porodice i Galašilsa, nije znao uslove te-stamenta. Doneli je znao da ću ja ćutati da bih uzela ono što je prelazilo na mene, i da će njemu pripasti - veći deo. Divan čovek, divan! Nastade tišina. Gledajući u pravcu obale, Kalagan primeti du-gu liniju kuća i daščara.

Korin ugasi motor. „Mejflaj“ je klizila mirno prema obali. Posle nekoliko trenutaka ona reče:

- Vi biste mogli izbaciti tu kuku. Zaustavićemo se ovde. Do-dite i sedite kraj mene, Slime, hoću da razgovaram sa vama.

- U redu, sve ću jednom pokušati. - Baci sidro preko palube, i pride krmi gde je ona sedela. Ona stavi svoju ruku na nje-eovu.

- Slime, želim da učinite nešto za mene. To je od srca. Mislim da je dobra stvar. Pitam se da li ćete uraditi. Ja to želim, a to samo vi možete.

- Šta je to? - upita Kalagan. - Ako sam u stanju, uradiću. Dosta čudno, verujem da prvi put govorite istinu.

- Želim da izmlatite Donelija jednom. Hoću da odete do kluba Marden, da ga nadete u tom njegovom brlogu i izmlatite ga. Ako

uradite to, ja ću učiniti nešto za vas nešto što će vam se mnogo dopasti.

- Da - reče Kalagan. - A šta je to?

- Neću da vam kažem sada, ali vam obećavam da će biti dobro. Ne mogu to da uradim osim ako ne istučete Donelija. To morate učiniti. Nećete izgubiti ništa. - Pogleda ga iskosa. - Ne-će ni Biola. - Zastala je za trenutak. - Svida vam se Biola? Vi ste čovek koji bi se mogao zainteresovati za nju.

- Zaista? Ja ne znam. Kalaganov biro ne gleda tako na svo-je klijente.

Ona se nasmeši vragolasto.

- Braga ne gleda. Ali vi ćete uraditi ovo za raene, zar ne, Slime? Uostalom, ja sam vaš klijent. Platila sam vam sedamde-set pet funti. Pa... nije li to nagodba?

- Ja sam zaboravio na sedamdeset pet funti - reče Kalagan podsmešljivo. Mislio je kako situacija postaje davolski smešna. Bio je siguran da mu je Korin platila novcem ukradenim od Do-nelija, a koji je on dobio učenjivanjem Biola. U svakom sluča-ju, to je bio Biolin novac.

- Ne dopada mi se Doneli - reče. - Zadao mi je dosta neugodnosti. Ja sam i sam malo u sosu sa policijom. On je tako-de odvratn. Možda će se izvući iz ovoga, ali u ovom trenutku kan da neće. Konačno ćemo raščistiti račune.

!

174

Piter Cini

Teški uslovi

/7.5

Ona mu stisnu ruku.

- Hvala, Slime... Hvala vam. To je fmo. Obećavam vam da nećete zažaliti.

- Hajdemo - reče Kalagan i povuče čamac.

Jutarnje sunce se probijalo kroz prozor Kalaganove dnevne sobe u hotelu „Dva fratra“, osvetljavajući šareni tepih i bacajući senku preko širokog lica Bindemira Nikolsa, koji je sedeo sa ča-šom viskija u ruci u uglu sobe.

- Znači, posao ne ide baš najbolje... je l'? Izgleda da smo ovoga puta

dobili svoje. Ja... mene svakako to ne iznenaduje. Uvek sam nekako mislio da ćemo jednoga dana natrčati na ne-ku lepojku koja će staviti koban znak na našu firmu. Izgleda da smo to slavno ostvarili. Dakle, šta se dešava sada?

Kalagan, zavaljen u velikoj fotelji, sa nogama na kaminu i nepripaljenom cigaretom u uglu usana, slegnu ramenima.

- Stvari stoje otprilike ovako - reče. - To jest, ukoliko nešto ne iskrсне, a ne vidim zašto bi. Zadržao sam Gringola juče. Patricija mu je rekla da je gospodica Bajmering otišla da poseti bolesnu prijateljicu ili tako nešto. On će stupiti u vezu sa njom danas ili sutra. Ako mu se žuri, on će to učiniti danas.

- I dobro će se potresti - reče Nikols dovršavajući svoj viski.

- Bogme hoće - odgovori Kalagan. - Reći ću mu da ona nije u to upletena, da nije pomerila maramicu niti revolver. Onda će Gringol znati da sam to morao biti ja.

- I onda će on - umeša se Nikols - pribaviti nalog za hapšenje iz policije i izbaciti nas u aut, samo da bi pokazao da ne misli ništa

Kalagan odmahnu glavom.

- Ne - reče on - neće to uraditi. Gringol je mnogo lukavi-ji. Ako me optuži, on zna da ću ja ćutati kao stena i da me neće naterati da govorim. Ne, sve dok me ne strpa u boks za sve doke.

- Dobro - reče Nikols. - Pa, koga će davola onda da radi?

- Cenkaće se sa mnom. On dobro zna u ovom trenutku da sam ja pomerio maramicu, očistio revolver i ostalo. On zna to. Čim ova Vajmeringova to porekne, on to može dokazati. Gringol mi neće ništa uraditi ako mu ne kažem zašto sam to radio. A ako mu kažem razlog, onda ću mu u stvari reći da sam stvar-no mislio da je postojalo mnogo mogućnosti da naš klijent, Vi-ola Alardajz, bude optužena za ubistvo pukovnika. Reći ću mu da sam smatrao da je i bilo puno razloga da tako uradi. To je sve što on želi. Imao bi dosta materijala da savetuje tužioca da odloži istragu, a ostalo je na poroti.

- Ne piše se najbolje našem klijentu. Izgledi nisu najbolji ako mu kažeš to, ali...

- Šta, ali?

- Nećeš mu ti to reći - reče Nikols. - Slab si uvek kad su lepojke u

pitanju. Čutaćeš kao zavezan. I batine bi pre istrpeo nego da se izbrbljaš i takvo parče unesrećiš. Znam te.

- Zašto ne? Biola Alardajz je naš klijent. Ne možemo klijenta ostaviti na cedilu.

- Gle! Sad??? Jesam li ja dobro čuo? Kad se samo setim tvojih majstorija sa drugim klijentima... - On uzdahnu. Možda bi i vredelo ako daje dobru lovu.

- Nije platila ništa - reče Kalagan. - Jedini novac koji smo Wli 73 ovaj nosao ootiče od Korin.

/76

Piter Čini

Teški uslovi

177

Nikols slegnu ramenima. Nali dve čaše i jednu pruži Kalaganu.

- Izgleda da radimo za svakoga. Nećemo dobiti ni pare, a ti ćeš se obresti u fioci. Zar nije lep ovaj život!

- Moglo je biti i gore - reče Kalagan. - On ispi svoj viski. Da li znaš gde ti je devojka, Donelijeva sekretarica?

- Svakako - reče Nikols. - Imam njenu adresu. Sad mora da je kod kuće.

- U redu. Sedi u kola i pravo tamo. Izvedi je na ručak. Treba da saznaš kakve su mu namere za danas - ceo dan naročito noćas. Ispitaj kad će večeras biti u klubu. Sve što možeš.

Nikols ustade. Stavi praznu čašu na sto i potraži cigarete po džepu.

- Važi, Slime. Bidećemo se. Ako bude imala nešto ekstra, javiću ti se. Ako ne, onda ću se možda kasnije vratiti noćas. Nikols izade.

Kalagan pripali cigaretu i poče misliti o Korin. Originalan, jedinstven tip, pomisli on - vraški slatko i primamljivo parče. Ona i Doneli su par prema kome i zmiije izgledaju dobroćudne.

Korin je bila žena koja je mogla lagati kao Ananias... I to tako vešto da bar za trenutak misli da je istina. Setio se šta mu je ispričala kod „Krone“.

;

Još mu je u ušima bio njen duboki, pretvorni glas kojim je neprirodno sipala slatke laži... Kako nije bila udata... „Spremna sam da učinim sve da spasem Biolu... Želim da saznate ko je autor pisma tako da bismo ga mogli sprečiti da vrećta Biolu tako da može biti sigurna...“

Kalagan se naceri. Tako je znači bilo. A onda prošle noci Davolja žena - pomisli. Priznala je sve, a nije ni trepnula. Pn-znala ie da ie hila u dafa /a Dnneliia. da pa mr/i - mada nije u

stanju da se otrgne od njega, da ne podnosi Biolu. Kalagan po-misli da njena najveća nevolja nije možda što mrzi samu sebe.

Razmišljao je o Korin i Doneliju. Divan par nenadmašnih u-cenjivača. On je bio takav tip koji je u stanju - znajući da je nalaskom srodne duše i ženidbom siguran - obrlatiti ženu i pre-tvoriti je u najgoreg ucenjivača, spremnu da uceni sopstvenu se-stru... Što ne znači da i Korin nije imala razvijena ova „svoj-stva“.

Sad je Kalaganu bilo jasno. Shvatio je zašto je Honorija Baj-mering nagovorila Biolu da čuva u tajnosti svoju udaju. Tetka Honorija je dobro pročitala Korin. Znala je šta bi se desilo da se Korin domogne novca i Dark Spinija. Kalagan zaključi da je tetka Honorija bila potpuno u pravu. Ali kuda je to odvelo nju... i Biolu?

On se u mislima vrati na prethodnu noć i svoj izlet sa Korin. Njegovu „divnu vožnju po moru“. Bideo je Korin pred so-bom na krmi „Mejflaja“ sa rukom na upravljaču, krupnih očiju uperenih u daljinu i čednim, gotovo nevinim izrazom na licu. Se-tio se kako je njen smeh promenio jačinu i boju kad je govori-la o Doneliju - duboki, opor i odvratn smeh kad je priznala da a mrzi i da ga se gnuša, ali da ne može da se otrgne od nje-ga. Presladak par - divni muž i žena!

I sad želi da ga vidi premlaćenog. Samo kad bi ga Kalagan o izmlatiti... Kalagan pomisli da bi ovo mogao razumeti. Ide

a da neko nanese fizičke povrede Doneliju, onome koji je go spodario njome, dopala joj se. Nešto od svoga gneva koji je ra e iskaljivala na Bioli sad je prebacila na Donelija. A posle to

• Kalagan se cinično nasmeši. Posle toga bi ga verovatno sa-
•aljeBala dok bi se u sebi smejala...

Dražesna žena!

178

Piter Cini

Teški uslovi

179

Ona ga je zapanjivala. Pa ipak, sinoć je malo istine bilo u vazduhu. Nije poricala niti je pokušavala da krije istinu kad joj se bacala u lice. Želela je nešto „od srca“. Da je samo Kalagan hteo da istuče

Donelija, bilo bi u redu. To bi bila dobra stvar. Bila bi dobra stvar za svakoga.

„Kog je vruga htela s tim?“

Kalagan slegnu ramenima. Skide noge sa kamina, baci pika-vac u ognjište i ode do prozora. Pomisli da ima momenata kad razmišljanje malo pomaže. Nikuda vas nije dovelo uglavnom zato što se nije imalo o čemu ni razmišljati. Sve je izgledalo be-smisleno.

Zazvoni telefon. Kalagan brzo prede preko sobe i podiže slu-šalicu. Javila se Efi Tompson.

- Dobro jutro, gospodine Kalagane - reče ona. Glas joj je bio usiljen.

- Nadam se da ste lepo proveli večer.

- Vrlo dobro, hvala Efi - odgovori Kalagan. - A vi?

- Ne najbolje s obzirom na to da sam spavala u kancelariji na fotelji. Plašila sam se da Džon Friket ne pozove.

- Dobra ste vi devojka. Nego, kad se vratim mogli biste me podsetiti da razgovaramo o povišici. Mislim da je zaslužujete -to jest, ako ne budem bio u zatvoru.

- Čula sam ja tu priču o povišici i ranije. I ne pomišljam na to. Nego, gospodine Kalagane, šta ste mislili time: 'Ako ne budem bio u zatvoru'?

- Šta znate?! Nikad niste sigurni ovih dana.

- Tako, znači, ide? - Glas joj je bio malo pomućen.

- Moglo bi biti. Dakle, kakva je nevolja?

- Džon Friket je telefonirao jutros. Htela sam vam javiti i pre, ali je to bio neki prekid na liniji. Rupert Šarpem, bivši uči i rrrana

je dao njegov opis. Ako ga uporedite sa onim iz dosijea u Vazduhoplovstvu, videćete da se radi o istom licu. Ima mladež is-pod leve ruke i nekoliko drugih osobenih znakova.

- Tačno. To je isto lice. Dalje, Efi.

- Policija iz Kejptauna traga za njim. Postoje i dve optužbe kod policije u Pitermaricburgu. Početkom 1938. oženio se Erne-stinom Rasler u Kejptaunu. Napustio ju je iste godine. Ima jed-no dete iz toga braka. Žena mu je još živa i radi na farmi u Her-manosu, provincija Kejptaun. Žena poseduje sudsko rešenje za iz-državanje, a i za preziranje i nepoštovanje suda. Stalno je poku-šavala da mu ude u trag otkako je iščezao. Friket kaže da je to sve što ima zasad.

Nastojao da pribavi još.

- Telegrafirate mu da se ne trudi. Ovo je sasvim dovoljno za mene. U telegramu ga zamolite da vam pošalje overenu kopiju venčanice iz matičnih knjiga. To bih hteo da imam što pre - avionskom poštom.

- Vrlo dobro - reče Efi.

- Ne verujem da ste sigurni kad ćete se vratiti. Ima puno pošte. Gospodica Bendajn se javljala nekoliko puta...

- Sta ja tu mogu? Neću odavde za dan-dva. Snalazite se ka-ko znate dok ne dodem.

- Dobro, gospodine Kalagane. Onda, srećno. Molim vas, izbegnite zatvor ako je moguće.

- Hvala. Nastojacu.

Spustio je slušalicu i za trenutak zurio u nju.

- Eh,... Svašta! Nek sam proklet!

Uze flašu sa viskijem iz ormara i dobro potegnu. Zatim zapali cigaretu.

Neko pokuca na vrata. Pomisli: „Ovo je Gringol. Sad nevoUa počinje." Prevario se. Rila ie Patriciaa.

180

Piter Čini

Stajala je na pragu uokvirena kao lepa slika, u crvenkastomedem kostimu od tvida i braon sportskim cipelama. Filcani še-šir sa crvenom pantljikom bio je stidljivo navučen na stranu.

- Udite, Patricia - reč Kalagan. - Šta ima novo?

- Pribavila sam brojeve novčanica, Slime - reče Patricia vadeći komadić papira iz džepa. - Evo ih. U banci nisu ništa po-sumnjali. Shvatili su to potpuno normalno.

Kalagan stavi papir u džep.

- Hvala, Patricia. Mnogo ste mi pomogli. Hoćete li cigaretu?

- Molim vas jednu. Inače, kako je, Slime?

- Nije tako dobro na neki način. To jest, govorim iz svog aspekta. Očekujem male nezgode od gospodina Gringola. Da-de joj cigaretu i pripali joj.

- Gde je tetka Honorija?

- Bratiće se za pola sata - odgovori Patricia. - Otišla je u kupovinu. Gospodin Gringol će je čekati. Dva puta se javljao te-lefonom jutros. Tu se, nažalost, ne može ništa učiniti. Je li to ta-ko rdavo, Slime?

- Nije uopšte rdavo. - On se nasmeši na nju. - Samo je neprijatno. Nego, gde je Biola?

- Kod kuće je - reče PATricija. - Želite li da razgovarate sa njom?

- Da. Kad se vratite, zamolite je da me sačeka kod vratnica u šumi. Vi znate to mesto. Zamolite je da bude tamo danas u tri po podne, svakako.

- Vrlo dobro - reče ona. Ustade i ugasi cigaretu u pepeljari.

- Idem sada. Nemojte činiti ništa što je opasno, Slime. Zna

tř» HQ đř» mi \7ř>r\ma Hram Tmatf* nf*čtn đr\

Teški uslovi

181

- I ja... Nevolja je u tome što ne znam šta je to. Zdravo, Patricija.

Ona pode.

Kalagan izvuče iz džepa komadić papira koji mu je Patricija donela. Zatim izvadi novčanik i iz njega nekoliko novčanica koje mu je Korin dala u gostionici „Kruna“. Uporedi brojeve. Bi-li su isti!

On se osmehnu. Korin nije samo obmanjivala svoju sestru. Ona je bila dvolična i prema Doneliju. Svakako su novčanice bi-le deo poslednje rate ucene, koju je Biola isplatila. Verovatno ih Korin nije bila predala Doneliju. Čuvala ih je. Eto zašto je rekla Bioli da Doneli traži još novca.

Kalagan vrati papir i novčanice u džep. Stavi šešir i sičte do garaže. Uputi se kdlima polako do Alfristona usamljenira dru-mom pored zaliva Pivensi. U sebi je ponovo razmatrao dogada-je poslednjih nekoliko dana. Delovi mozaika su se sve bolje ukla-pali. Iako mutna, slika se počela lagano uobličavati.

U pet minuta do tri Kalagan je parkirao kola na udaljenom kraju šumice, koja je oivičavala breg između Dark Spinija i glav-nog drumu za Istbern. Uputi se stazicom pokraj zida Dark Spi-nija.

Viola Alardajz je čekala kod zelenih vratnica. Otvoreno po-\)e je blistalo na suncu, koje je pravilo zlatne mrlje po njenoj ko-si- Nosila je sivu haljinu od flanela i lagani kaput od kamilje dla-ke. Kalagan pomisli: „Čudo od žene. U njenom prisustvu sve je lepo.“

Dok joj je prilazio, smešila se.

- Dobar dan - reče ona. - Ne izgledate tužni. Ali vi nikad 1 n'ste- Delujete kao nasmeiana oaza u pustinji.

182

Piter Cini

- To je prvi put da me neko nazove oazom, ali ja primam kompliment. Imam neugodnih iznenađenja za vas i možda neku dobru vest. Hoću da znate kako stvari stoje u slučaju da budem morao naglo da otputujem.

Biola podiže obrve. On zaključuje da nikad nije video tako lepe, blistave oči. - Vi valjda ne odlazite? To ne bih volela. „Zaista?“, Kalagan pomisli za sebe, da bi jedini uzrok njegovom brzom odlasku mogao biti glavni detektiv - inspektor Gringol, i upita:

- Recite mi zašto to ne biste voleli?

Ona okrete glavu od njega. Pogled joj odluta preko kapije na polje i šume preko puta.

- Stvarno ne znam - reče polako. - Odavno sam tužna, a pogotovu poslednjih pet-šest dana. Čudnovato, ne znam iz ka-kvog razloga ovo govorim - jedina svetla tačka u mojim misli-ma je vezana izgleda za vas.

- Tako, ja nisam samo oaza - reče Kalagan podrugljivo

-nego i svetla tačka u vašim mislima. Počinjem da verujem da me ne mrzite onoliko kao ranije.

- Ja vas ne mrzim.

- Pripremite se za jedan udarac. Činjenica da ste vi nekada bili supruga Ruperta Šarpema je potpuno netačna. Vi to nikada niste bili. Činjenica da ste vi prekršili uslove testamenta vaše majke je takode netačna. Uopšte ih niste prekršili. Vi ste puno-pravna gospodarica Dark Spinija i celokupnog imanja. Kako vam se to dopada?

Ona ga pogleda preneraženo.

- Ali šta hoćete da kažete? To je smešno. To ne može biti Teški uslovi

183

- Istina je - reče Kalagan. - Ima samo jedna srećna okolnost u vezi s tim: vaša je sreća da je rat otpočeo i da je Šarpem odmah otišao u avijaciju. Inače, živeli biste zajedno kao muž i žena. To vam se ne bi dopadalo.

- Slušajte, užasno sam zabrinuta i radoznala. Šta sve to zna-či?

- Godine 1938 - otpoče Kalagan - Rupert Šarpem je bio zaposlen kao učitelj igranja u školi Rouzhil u Kejptaunu. Početkom te godine oženio se Ernestinom Rasler. Ona ga je od tada stal-no tražila. Ima

jedno dete iz tog braka. Radi na farmi u Herma-nosu. Znači da je njegova ženidba sa vama 1939. u Kensingtonu bila dvoženstvo. To nije dozvoljeno. Nijedan čovek ne može bi-ti oženjen sa dve žene.

- Gospode! - ona se nasloni na vratnice. Kalaganu se za trenutak učini da će se onesvestiti. Bilo mu je drago kad je odlučila da to ne uradi.

- Pa to je divno... izvanredno!

- Nije tako loše - reče Kalagan. - To rešava sve.

- Šta treba da se radi u vezi s tim? - upita ona. - Nešto se mora uraditi. Jeste li sigurni u to?

- Sasvim siguran - reče on. - Imam kompletan dosije Sarpema iz vazduhoplovstva, uključujući i lekarske nalaze. Dobio sam njegov lični opis od moga agenta iz Kejptauna, Džona Fri-keta. Šarpem, učitelj igranja u Kejptaunu i Šarpem za koga ste se vi udali, i koji je otišao u avijaciju, isto je lice. Molio sam Frika da mi pošalje avionskom poštom dva primerka overene venčanice. Kad to dobijemo, onda ćemo poništiti brak u knjiga-ma Kensingtona. U svakom slučaju, vi ste još uvek gospodica Alardajz.

- Vi ste doista divan čovek.

184

Piter Čini

Kalagan pomisli na Gringola i reče naduvši obraze:

- Jedno ili dvoje možda misle drukčije. Ona ga je gledala napeto. Oči su joj sijale.

- Ja ne marim šta drugi misle. Uvek ću vas smatrati za div-nu osobu... Uvek.

- To je lepo od vas - reče Kalagan - a sada da predemo na ovaj neprijatniji deo. Ovo nije tako prijatno.

Ona se uozbilji.

- Ima li još nekih nevolja?

- Da i ne. Nema više nevolja za vas. U pitanju je Korin. Korin, nažalost, moram vam reći, mada je moj klijent, nije do-bra osoba.

- Oh! - Malo je zastala. - Nisam znala da je i ona vaš klijent.

- Naravno da niste - reče Kalagan veselo. - Nije bilo potrebe da to znate. Ali kad ljudi žele da se konsultuju sa mnom, uvek im izadem u susret. Korin je pošto-poto htela da sazna ko je napisao ono anonimno pismo.

Pretpostavljala je, ali nije bila sigurna. Pretpostavljala je da ga je Doneli iz kluba Marden na-pisao. Htela je da to proverim. Dala mi je sedamdeset pet funti da uradim to.

- Da? I onda?

- Mislim da treba da vam kažem da su tih sedamdeset pet funti koje mi je dala bili deo novca koji je nedavno dobila od vas da isplati Donelija. Obmanjivala je čak i vas, svoju rođenu sestru. Koliko ste novca obično isplaćivali?

- Četiri stotine funti.

- Verovatno je zadržavala stotinu. U svakom slučaju, sedam-deset pet funti koje je meni dala bile su deo tosa novca, Prove

Teški uslovi

185

rio sam brojeve novčanica kod vaše banke. Pomogla mi je Pa-tricija. Dobra, mala devojka.

- Patricija je draga. Znači, pomogla vam je? Kalagan potvrdi klimanjem glave.

- Izgleda kad vi ne radite za porodicu Alardajz, oni rade za vas. - Nasmejala se. - Pitam se ko od nas nije vaš klijent.

- Imam široka ramena i volim da imam puno klijenata. Nego, najgore tek ima da dode. Korin je udata... za Donelija. To nije nova stvar. Ima tome već prilično.

Biola se nasloni na kapiju. Bila je šokirana. Lice joj je pobeležilo.

- Hoćete da kažete...

- Hoću baš to da kažem - reče Kalagan. - Evo čitate pri-če: Rupert Šarpem - čovek za koga ste verovali da je vaš muž i Lisjen Doneli bili su prijatelji zajedno u avijaciji. Bili su za-jedno u avionu kada je avion oboren. Prilikom pada Doneli je ozbiljno povređen. Italijani su ih odneli u logor za ratne zaro-bljenike. Pa, pod takvim uslovima ljudi se poveravaju jedan dru-gome. Nisu bili zadugo u logoru kad je Šarpera dobio vaše pi-smo u kome ga obaveštavate da zbog udaje za njega gubite na-sledstvo, izuzev tri stotine i pedest funti godišnje. On je to ispri-cao Doneliju. Jedino je propustio da mu kaže da je već bio ože-njen u Južnoj Africi. Negde posle toga odlučili su se na bekstvo. Sarpem se nije probio, poginuo je, a Doneli se domogao Engle-ske sa lepom malom informacijom u džepu. Morao je da se podBrgne daljoj lekarskoj nezi i uspeo je da izdejstvuje da ga pre-

bace u oporavilište u Herstmonsou. Je li vam ovo dosad jasno?

- Savršeno jasno - odgovori ona.

- Onda ga je opet poslužila sreća. Upoznao je Korin, koja tamo radila kao bolničarka. Ostalo možete zamisliti i sami. Taj

186

Piter Čini

Doneli je pravi otrov. On je šarmantna, privlačna, fascinirajuća hulja najgore vrste. - Kalagan se osmehnu na nju. - U stvari, on je rdav skoro koliko i Korin. Mislim da je sasvim prirodno što su se dopali jedno drugome. Ali Doneli nije reskirao. Računao je: kad se oženi, ostalo će ići lako. I tako se Korin udala za nje-ga. Kad i gde ne znam, ali znam da jeste. Posle ženidbe, kad je Doneli imao prilike da vidi koliko vas Korin mrzi, ispričao joj je priču i počeli su da vas ucenjaju. To je bio zajednički podu-hvat. Nemojte nijednog trenutka misliti da je Korin bila samo po-srednik. Ona je bila u tome ravnopravni partner i to joj se do-padalo. Onda su vremenom njegovi zahtevi porasli, i pretposta-vljam da je Korin tada počela i njega da vara. Ostala je pri sta-roj svoti koju mu je i ranije predavala. On je postao nezadovoljan. Nije joj verovao i pitao se šta bi sad mogao da uradi. Po-stojao je samo jedan lak i prost način kako da zaštiti sebe. Iza-brao ga je.

- Koji? Šta je mogao da uradi?

- Zar nije dovoljno jasno? Napisao je anonimno pismo vašem očuhu. Znao je da će ono imati rezultata. Vi biste bili pri-morani da se odreknete svojih prava i ona bi prešla na Korin. Shvatite da niko, sem jedno ili dvoje ljudi koji nisu bili zainte-resovani, nije znao da je ona bila udata za Donelija. Tako bi je Doneli sada imao u šaci. Svakog trenutka bi je mogao odati, kao što je odao i vas. Drugim rečima, želeo je da postane doživotm uživalac imanja Dark Spini. Sve u svemu - reče Kalagan - nije tako loš plan. Ali, nije mu pošlo za rukom.

- Sve to zvuči prosto neverovatno.

- Istina uvek tako zvuči - odgovori on. - Ali tako je. Ovo je raščistilo nekoliko stvari, ali se još nismo izvukli iz mraka. Teški uslovi

187

- Vi ste stvarno divni. Koliko sam bila luda kad vas u početku nisam podnosila.

- Ne smeta mi kad me u početku ne podnose. Mislim da je to dosta lepo jer neko je rekao da je mržnja srodna ljubavi.

-On zapali cigaretu. - Moram sada da idem.

- Šta ćete da radite sada? Želim da znam. Recite mi koja je sledeća stvar?

- Sledeća stvar je - nastavi Kalagan - da se držim daleko od glavnog detektiva, inspektora Gringola. Trenutno nije tako oduševljen sa mnom. Ne bih voleo da mi se desi nešto što bi me sprečilo da ovu istragu privedem svom logičnom kraju.

- Slime, šta hoćete da kažete? Šta ste uradili?

- Ništa naročito. Ali znate da engleski policajci imaju prilično zastarele pojmove o mešanju u njihove stvari, zataškavanju činjenica i uništavanju tragova. Ne vole oni to. - On nastavi ve-dro. - Znate, ovo nije prvi put da se ja mešam u njegove stvari. Bilo je puno slučajeva, drugih poslića, a on ima dobru memoriju.

- Aha, tako. Sad razumem.

- o tome se radi. Druga stvar je što ga ovaj slučaj prilično ljuti. Nikuda nije dospeo. Osim toga, odličan je policajac. Ne znam šta bi svet radio bez takvih policajaca. Sve mi se nekako čini da je, sem ako ne bih imao osobitu sreću, bolje da ga izbegavam. Ali ne brinite, nalaziće se u blizini.

- Razumem - reče ona. - Mogu li nešto da uradim za vas? Hoćete li ostati sa mnom u vezi? Bolela bih da se povremeno javljate.

- Ne brinite. Biću u susedstvu. U međuvremenu, au revoir! Ona mu pruži ruku.

188

Piter Čini

- Au revoir, za sada. - Osmehnula se. - Neka vam bog pomogne, gospodine Kalagane.

Kalagan joj se nasmeja.

- Ako tako budete govorili, ja ću se rasplakati.

On se udalji. Biola je stajala naslonjena na belim vratnicama i posmatrala ga je dok se nije izgubio među drvećem. Pitala se da li će se okrenuti.

Razočarala se što nije.

Nikols je sedeo u baru kod „Dva fratra“. Kad se Kalagan pojavi on ustade, pride šanku i naruči dva dupla viskija sa sodom. Prinese ih

Kalaganu.

- Ja... Ja volim prirodu i selo. Ovde imaju više viskija nego u Londonu, a i vazduh nije loš. Može mnogo više da se po-pije. Mislim da sam dete prirode.

- Samo ti još nedostaje slamka u kosi.

- Tačno - reče Nikols. - Možda ću i nju imati za koji minut. Ja... ja sam ti zabrinut zbog sinoćnjeg sna. Gadan san. Sa-njao sam da su te bacili u bajbokanu. Možda to ne znači ništa. Možda sam samo tvrdo spavao... ako me shvataš?

- Nadam se da si samo tvrdo spavao i da to nije neko predosećanje koje može da se zbije na javi. Jesi li dokučio nešto za Donelija?

- Dakako - odgovori Nikols. - Imaju veliku zabavu večeras u klubu Marden. Ostaće malo duže. Otprilike do ponoći. Mala računa da se Doneli neće pojavljivati pre jedanaest. Misli da će otići do Brajtona. Ali veruje da će se vratiti oko jedanaest i da će biti kad se 'bal' završi. Onda on kontroliše posao i broji go-tovinu. Zatim ide na spavanje. Tako ona misli.

Kalagan klimnu glavom i ispi viski.

- Pretpostavljam da imaš sastanak sa njom Bečeras? Teški uslovi
189

- Dakako. Nešto tako... ako me shvataš. Ako nema šta da se radi.

- Ti nemaš šta da radiš. Nemaš ništa važno. Samo budi tu sutra izjutra. Onda će se možda nešto naći. Dodi kod mene u de set.

- Važi - reče Nikols. - Odo' ja. - On se udalji. Kalagan zapali cigaretu. Napusti bar i pope se lagano u svoju sobu. Osećao je da će se nešto svakako desiti... nešto. Ta reč mu je mutila mozak svojom sadržinom.

Otvori vrata svoje sobe. Gringol je stajao ispred kamina pušeći kratku lulicu koja mu je visila na usnama. Sa rukama u džepu izgledao je poprilično zamišljen.

„Tu smo“, reče Kalagan za sebe. „Sad počinje zabava.“ Pitao se samo koliko će Gringol biti krut.

- Zdravo, Slime. Čekao sam te. Mislio sam da ćeš se brzo vratiti. Ne verujem da ti se pije?

Kalagan pomisli: „Šta li je naumio? Šta li će ovoga puta pokušati?“

- Naravno da hoću - reče. Pride ormanu, izvadi flašu i veliku čašu.

Poče da meša piće."

- Osećam da ti gotovo dugujem jedno izvinjenje, Slime.

-Uze čašu koju mu je Kalagan pružio i ispi sa zadovoljstvom.

- Kakvo izvinjenje?

Gringol istrese pepeo iz lule u kamin, i ostavi je iza sebe da se ohladi.

- Ti znaš vrlo dobro da ti nisam verovao kad si mi rekao da nisi dirao dokazni materijal. A znao si dobro da će te gospoica Bajmering poreći i da ću ja biti okrutniji prema tebi. Tako ti uostalom i rekao.

190

Piter Cini

Teški uslovi

191

i.

- Znam da jesi, ali ja ne moram da shvatim ozbiljno sve što ti kažeš. - Mislio je: „Koji se davo dešava?"

- Berujem - reče Gringol ispivši još malo viskija - da si znao da je Patricija Alardajz bila ta koja je uzela maramicu i sve stvari izokrenula. Uveren sam da si ti to nagadao. Kalagan je mislio cereći se: „Patricija, biseru! Kakva devojka!"

- Ja se ne zanosim nagadanjima. Kako si to saznao?

- Da sam dovoljno razmislio, došao bih na tu mogućnost i ranije. Bidiš, sasvim prirodno, zadubio sam se malo u karaktere članova porodice. Pa, izgleda da je Patricija prilično sklona tea-tralnosti. Beliki je obožavalac fi imova. Provodi veći deo vreme-na u lošim imitacijama omiljenih glumica. Ima suviše razvijen osećaj za dramatično. Ovo je baš stvar koju bi ona uradila.

- Je li priznala to? - upita Kalagan.

- Jeste - reče Gringol. - Mogu da ti kažem da je bila strašno zaplašena. Išao sam tamo danas i dugo razgovarao sa gospo-dicom Bajmering. Pitao sam je o njenom odlasku da vidi leš. Rekla je da nije dirala ni pomerala ništa, da je bila strašno šo-kirana i da je želela da se udalji što pre. Nije imala jasnu pred-stavu o onome što je videla. Sve čega se mogla setiti bio je užas koji je osećala kad je videla svoga zeta mrtvog.

- Naravno - reče Kalagan. - Mora da je to bio strašan šok za staru devojku.

Gringol popi svoj viski i položi čašu na sto. Podiže lulu i poče ponovo da je puni.

- Rekao sam joj da je neko ispreturao stvari i da je taj neko morao imati razloga da to uradi. Kazao sam joj da su jedino dvoje videli leš pošto ga je Solins otkrio; da ste to bili ti i ona - i ako to ona nije uradila, onda si samo ti mosao biti.

- Nisam bio u pravu, naravno - reče Gringol izvinjavajući se - ali imao sam razloga da mislim tako. Znam ja da si se ti i ranije neovlašćeno mešao i preturao dokazni materijal, samo da bi prilagodio to svojim planovima. Medutim nastavi - ona je rekla da ne vidi zašto bi ti bio zainteresovan da to uradiš. Re-kao sam joj da nije stvar u tome i ako ona to nije uradila, on-da mora da si ti. I sada, pošto je ona porekla, zauzeću malo oštri-ji stav prema tebi.

- Razumem. Pa onda? Gringol se nasmeja.

- Onda su se vrata otvorila i obesna Patricija, bela kao čaršav, upala je unutra, podsećajući na stare fi imske junake. Prislušivala je moj razgovor sa njenom tetkom kroz ključaonicu i sva se ukočila od straha. Drhtala je, mucala i na kraju priznala da je ona pomerila maramicu koja je bila pored pukovnikovog leša. To je bila jedna od njenih maramica sa njenim inicijalima na njoj. Pozajmila ju je očuhu nedelju dana pre toga da čisti svoje čaše, pošto rublje nije bilo stiglo sa pranja. Isto tako, setila se da je dirala i revolver kad joj ga je pukovnik pre nekoliko nedelja po-kazivao. Bila je u velikom strahu da bi sa otiscima na revolve-ru - taj mali idiot nije shvatio da bi još nečiji otisci prstiju mo-rali biti preko njenih - i njenom maramicom pokraj leša, moglo da se posumnja na nju. Tako je obrisala revolver, zgrabila ma-ramicu i kidnula. Plašila se da nekome kaže o tome, ali kada je čula o čemu razgovaram sa njenom tetkom, došla je do zaključ-ka da je otvoreno priznanje najbolja stvar. Dao sam joj lekciju i to je sve. Ali to otežava stvari.

- Da... Tačno, sad si prakjično tamo odakle si i počeo.

- Da... - reče on. - Možda, a možda i ne. Nego, mogao bi mi rp/i npštn Nemam ništa orativ da se služiš mojim imenom

/92

Piter Čini

sa dobrim namerama, ako su zaista dobre. Kakva je to velika ideja da govoriš Manstonu iz brajtonске policije kako obavljaš posao za mene kad si se raspitivao o Korin Alardajz?

- Mislio sam da bi mi to moglo pomoći - reče Kalagan ozbiljno. - Morao sam nešto da saznam. Upalilo je. Korin je bi-la udata za nekog Donelija, koji drži klub Marden kod Roting-dina, već duže vremena. Doneli je lice koje je poslalo pukovni-ku anonimno pismo, a zatim kopiju tebi.

- Mala radna pčelice, a? - reče mu Gringol. - Znao sam da je Korin Alardajz udata - Manston mi je to rekao kad sam pro-veravao podatke članova porodice. Zato se on i iznenadio kad si se ti pojavio i počeo da se raspituješ u moje ime. Telefonirao mi je odmah čim si otišao. Ali kako si znao za pismo?

- Pisaća mašina Donelija - reče Kalagan. - Proverili smo i uporedili slova. Izvukli smo dosta od njegove daktilografkinje. Nego, Korin je od početka bila dosta sigurna da je to njegovo delo. Htela je da se uveri.

- Tako, ti si i za nju radio? Ti se lepo snalaziš, je li?

- Šta mogu - odgovori Kalagan cereći se. - Nisam mario mnogo da radim za nju, ali mislio sam da bi to moglo biti ko-risno. Ne dopada mi se mnogo. Doneli je gadan tip, ali ona je gora.

- Mogla bi lako biti - odgovori Gringol. - Ona je, verujem, presekla telefonski kabl one noći pre nego što je pukovnik ubi-jen?

- Rekla mi je to.

- Čudim se zašto je to uradila! Kalagan slegnu ramenima.

- Prisluškivala je kad je pukovnik razgovarao sa mojim biroom. On ie rekao da želi da se vidi hitn sa mnm Ha ima oi

Teški uslovi

193

smo koje ga je zabrinulo. Nikols mu je rekao da me kasnije mo-že pozvati u klub. Izgleda da ona nije želela da me on nade ka-snije ni u klubu ni drugde. Trebalo joj je vremena za razmišlja-nje.

- Drugim rečima, čekala je da sazna šta piše u pismu - reče Gringol.

- Tačno - reče Kalagan. - To je njena priča.

- I ti ne veruješ u nju?

- Ne, ne verujem. Ni u jedan deo.

- Zašto ne? Izgleda dosta razumna.

- Koješta! Razmisli malo - reče Kalagan sa grimasom. -Ona prisluškuje u holu razgovor svog očuha sa mojim biroom. Čuje da je dobio neko pismo - pismo koje je tako hitno, važno i neobično da nagoni Stenhersta da traži privatnog detektiva po-sle radnog vremena? Otkuda bi bilo razumno očekivati da će do-biti na vremenu prekidanjem telefonskog kabla? Ako je Stenherst želeo da se javi, a linija je bila prekinuta, on bi izašao i našao drugi telefon. Do vraga! Pa on je tako i uradio. Njegov drugi poziv - onaj na koji nisam odgovorio - dobijen je iz telefonske govornice sa puta Hengover-Alfriston. Tako je to.

- U redu - reče Gringol. - Recimo da je tako, ali imao je još uvek pismo. Ona je mogla misliti da stari neće izlaziti napolje da telefonira. Mogla je misliti da će, ako dobije malo u vre-menu, doći do tog pisma i saznati šta ima u njemu pre nego što nezgode otpočnu.

- Koješta - ponovi Kalagan. - Šta god da je stari Stenherst bio, nikada ga niko nije smatrao budalom. Ne misliš valjda da mi kažeš kako je Stenherst nameravao da ostavi ovako hitno i važno pismo - anonimnu informaciiu da ie Biola Alardaiz bila

194

Piter Čini

Teški uslovi

195

udata - da leži gde bilo, tako da bi ga ona mogla naći. Ti stvar-no ne misliš da... je li?

- Ne - reče Gringol. - Ne sada posle tvog objašnjenja. Ali mogla joj je pasti na pamet ideja da zaviri u pismo... Šta znaš? To se nikad ne zna.

- U redu - reče Kalagan. - To se nikad ne zna. Ostavimo to za trenutak. Ono o čemu trenutno mislim jeste presecanje te-lefonskog kabla. Kaže da ga je ona presekla, a verujem da je to rekla zato što joj odgovara da tako kaže.

- Linija je bila presečena - reče Gringol. - Ovi sa pošte u Alfristonu su mi tako rekli. Neko je namerno presekao, to je očigledno. A i očigledno je i ko je presekao.

- Počinjem da mislim da nisi tako slab za posao koji obavljaš. Ponekad - on se naceri na Kalagana - ponekad mislim da ipak imaš

još malo mozga.

- Mora se glavom misliti - reče Kalagan kiselu. - Svakako, ima slučajeve kad je privatni detektiv u boljem položaju nego policajac. Može da uradi mnoge stvari koje policajac ne sme. On može laskanjem da obmanjuje, podmićuje, preti i sve što mu padne na pamet. Jedino kod tog jedrenja mora da se drži vetra, da pazi da sve to bude u granicama zakona.

- Divan mali govor - reče Gringol i pripali lulu. - Prihvatam taj nagovešteni kompliment na račun policije u duhu u ko-me je bio zamišljen. - On se podsmešljivo osmehnu. Sad mi reci nešto. Ko je stvarno prekinuo telefonsku liniju i zašto? I ka-ko si to saznao?

- Pa da ne vrisneš od muke! Zar mi ti sam nisi rekao?

- Šta kažeš? Ti buncaš - reče Gringol začudeno. On stavi svoju lulu na sto, gledajući namrgodeno u Kalagana.

- Slušaj, slavni detektive - reče mu. - Zar mi sam nisi rekao da je devjka na centrali prisluškivala iazgovor kadi je pukovnik pozvao drugi put, a pozvao je, znamo, iz gwomice na drumu Hengover-Alfriston. Znamo i to da je bila u stanju da ti kaže o čemu se razgovaralo. Dakle... to nan govori nesto. Go-vori nam da je telefonska govornica vezana isključivo za centra-lu. Ali šta je onda sa telefonom u Dark Spiniju? Telefon je ta-mo bio sa brojčanicom automatski. Ako je pukovnik bio spre-man da pozove prvi put iz Dark Spinija, ako je bio spreman da razgovara o pismu i želeo da se vidi sa mnom hitno i tonae slič-no iz kuće, zašto, za ime boga, on ima da izlazi i pešači pola kilometra da bi obavio drugi poziv, koji je, u stvari, mnogo pri-vatniji nego prvi.

- To meni pričaš - reče Gringol.

- Zato što je znao da je telefonska linija bila prekinuta - reče Kalagan. - Iz najprostijeg razloga što je on lično prekinuo! Gringol zviznu kroz zube.

- Počinješ da bivaš interesantan. Reci mi još nešto.

- Dobro - reče Kalagan - hoću. Ne naplaćujem ništa za ovo, takode. Kad je pukovnik obavio prvi telefonski razgovor sa mo-jim biroom, iz svoje radne sobe, Korin Alardajz je prisluškivala sa lokala u holu. Čula je da Stenherst želi da se vidi sa mnom. Želela je da dobije na vremenu sprečavajući mene da odgovorim na pukovnikov poziv. Njena je zamisao da telefonira Doneliju i da ga upozori da to nekako

udesi...

Ona je izašla da ovo obavi. Nameravala je da to učini iz goBornice. Onda se setila nečega. Setila se da govornica nema au-tomatski telefon i da poziv mora ići preko centrale. Znala je odlično da u to doba noći ima malo telefonskih razgovora u ovom kraju i da devojka na centrali može čuti taj razgovor - kao što

196

Piter Čini

je čula i pukovnikov drugi razgovor. Zato se vratila kući, ušu-njala se u hol, telefonirala Doneliju odatle i onda...

- Shvatio sam - upade Gringol. - Pukovnik je prisluškivao njen razgovor.

- Tačno - reče Kalagan. - Cuo je šum koji spojeni telefon neizostavno pravi kad se drugi telefon upotrebi. Podigao je slu-šalicu i čuo kako govori Doneliju da mora nešto učiniti. Čuo je i Donelija kako je obećao da će nešto uraditi i da će joj javiti kako stvar stoji. Shvataš li to?

- Shvatam - reče Gringol.

- Korin je mislila da je Stenherst u krevetu i da spava. Vrtela se okolo čekajući poziv od Donelija. Pukovnik je bio vrlo ljut. I najraspoloženiji nije bio prijatan, a kamoli tada. Odlučio je da im omete dogovor. Prekinuo je glavnu telefonsku liniju. Izašao je na sporedni izlaz i nazvao me drugi put iz govornice. No, ja nisam razgovarao sa njim. Razlog je za to jasan. Doneli je sve brzo udesio. Kad sam pozvan na telefon, srušio sam se. Ubačena mi je u čašu neka pilulica.

- Razumem. To pokazuje kakve se stvari događaju vama pri-vatnim detektivima.

- Znam. Vi policajci imate mnogo lepši i mimiji život.

- Sve ovo prethodi sutrašnjem danu - reče Gringol mirno - danu ubistva. Pretpostavljam da znaš ko je i to učinio!

- Prilično sam siguran. Ali neću da govorim. Ne vredi ni da pokušavaš da to izvučeš od mene ili da budeš oštar prema me-ni.

- Ja ne kažem ništa - reče Gringol. - Ja sam ovde samo slušalac.

- Braga, jesi - odvrati Kalagan. - Reći ću ti nešto, Džiger. Ovaj slučaj je sada na tački ključanja. Ti znaš da nijedan zloči

Teški uslovi

197

nac nikada ne počini veći zločin, a da ne navuče sebi sto nepri-lika. Ukoliko više pokušavaju da se izvuku, utoliko više tonu...

- Ovaj posao je došao do odsudnog trenutka. Čvor cele stva-ri je odmah iza ugla. Uvek sam sledio svoj nos. A ovaj put nos mi kaže da će se za narednih dvanaest ili dvadeset četiri sata de-siti nešto što će celu stvar dići u nebo. Treba samo sedeti i če-kati.

- U redu - reče Gringol - treba samo da sedim i čekam. Šta te nagoni da misliš da je stvar gotova, Slime?

- Kad se dvojica svadaju, treći dobija. Dosta je nevolje video ovaj kraj. Osećam kako se zavesa polako spušta. Budi str-pljiv, Gringole. Čekao si toliko dugo i sada treba nekim nesmo-trenim potezom da pokvariš celu stvar.

Gringol stavi lulu u džep i uze svoj šešir.

- Neću da kvarim celu stvar. Idem da posetim svoju tetku, preko u Brajtonu. Nisam je godinama video. Možda ćemo se vi-deti sutra; onda ćemo službeno razgovarati. Kalagan napravi grimasu:

- Da, videćemo se sutra... Nadam se.

Teški uslovi

199

GLABA OSMA

GOSPODA NEMESIS

11 i

Kalagan je sedeo za stolom u uglu gotovo praznog hotela „Rojal safolk" u Brajtonu. Ispivši svoj sedmi viski sa sodom, po-če da premišlja o gluposti pijančenja. Pride šanku, naruči još je-dan dupli hejg i odnese čašu do stola. Bio je potišten.

Konstatova da je samo malo pripit. Ne toliko da bi bio veseo, uzbuden ili pričljiv - sve ono što obično prati pijanstvo, već samo malo potišten. I zaključio da ima dosta razloga za svoju po-tištenost.

Otpi malo viskija i zapali cigaretu. Jednog od ovih lepih dana prekinuće da pije i puši. Pre svega, uštedeće dosta novca a drugo, rešiće se onog jutarnjeg kašljanja koje je ponovo počelo da ga muči. Mislio je da će biti dobro ako ubuduće ne bude slu-čajeva gde će morati da pije da bi održao svoje gledište. Ipak je sumnjao da će biti te sreće. Laki, čisti poslovi retko su dopada-li njegovom birou. Primeti da se zagnjurio u malo alkoholično samosažaljenje. Moraće se nešto uraditi u vezi sa tim. On ispi viski i naruči još jedan. To je

bio deveti. Navršiće deset, a tada će se i bar zatvoriti. Posle toga će...

Poče da misli o Gringolu. Taj je svakog trenutka tvrdoglavi. Kalasan se mje zavaravao. Ni jedna trenutka nije mu palo na pamet da je Gringol poverovao Patriciji kako je ona pomerila maramicu i poremetila ostalo. Umeo je to Gringol drukčije da izvede. On bi proverio kretanje svih u vreme kada je otkriven pukovnikov leš. Saznao bi da Patricija nije bila nigde u blizini, da je gospodica Bajmering, pošto je videla leš, zaključala vrata pa-gode i da niko nije ulazio sve dok policija nije stigla. Kad je Gringol rekao: „Ako gospodica Honorija nije pomerila stvari, onda je to morao biti Kalagan" pametno je mislio. On je znao to, a znao je da i Kalagan to zna.

Ali Gringol je samo tako igrao, pretvarajući se da je prihvatio Patricijinu korisnu priču, jer je hteo da Kalaganu da još malo vremena. I sve zato ne bi li slučajno izvukao još nešto iz „vreće“.

Gringol je imao pravo. Njegov zaključak je bio da je Kalagan prvi sve zamesio, što je onemogućilo policiju da svoj posao vrši kako valja. Znao je on to. Recimo da Kalagan izravna račun iznošenjem dokaza po vrednosti jednakih onima koje je poremetio. Gringol je hteo dokaze. Stvarne dokaze. Ukoliko ih ne bude dobio, Kalagan će dobiti grčeve. U to nije bilo nimalo sumnje.

Prede u mislima na Korin. Korin je bila veliki gad. Namere su joj bile dovoljno zlobne da bi bile haotične. Imala je potpunu mentalnu nepostojanost jednog sadiste amatera. Bila je od onih osoba koje ne biraju sredstva da ostvare ono što žele i ne mare šta će se desiti drugima na njihovom putu. Čak ni gospodinu Kalaganu. Najmanje, naravno, gospodinu Kalaganu...

Kalagan prenese svoje misli na Biolu. Zaključa da je na Violinoj strani, u svakom slučaju. Dopadao mu se njen glas, njen hod i sve kod nje. Imala je one vrhunske kvalitete koji su je izdajali u nešto posebno. Takvi kvaliteti koji se ne daju opisati,

200

Piter Činl

Teški uslovi

201

a koji znaju da udare kao parni čekić. Takva je bila Biola. Dok se

gospodica Bajmering odlikovala šarmom, vaspitanjem i česti-tošću, Patricija je bila mlada, neposredna i veliki mangup. „Ubr-zo će to biti davolski lepa žena", pomisli Kalagan. - Ali Korin... Korin je bila krajnost u svemu.

Konobar pogleda Kalagana. Nije bilo više gostiju.

- Zatvaram za dva minuta. Hoćete li jednu za put? Kalagan ustade.

- Zašto ne? - Pride baru i dodade čašu. Posmatrao je kako se puni. Ispi je u jednom gutljaju.

- Ima li telefona ovde? - upita konobara i stavi funtu na šank.

- Govornica je tamo u hodniku - pokaza mu čovek.

- Hvala. Kusura zadržite.

Uputi se hodnikom u govornicu. Okrenu broj kluba Marden. Na njegovom džepnom satu je bilo tačno jedanaest.

- Da...? - začu se u slušalici. Glas je bio neobičan, visok i piskav. Kalaganu se učini kao glas homoseksualca.

- Da li je gospodin Doneli tamo? Želim da govorim sa njim.

- Nije ovde - reče čovek. - Doći će oko dvanaest. Ali ta-da neće primiti nikoga. Sumnjam da bi i telefonom razgovarao. Klub se zatvara u dvanaest. - Možda - reče Kalagan. - Ali raz-govaraće sa mnom i to će mu se i te kako dopasti. Moje ime je Kalagan. Možete mu reći. Pozvaću ponovo.

- Vrlo dobro - otpevuši glas. - Al' ste strašno kidisali! Prodorni ste kao pravi muškarac. Belika ste sila.

- Zašto ne? - upita Kalagan. - Ovo ti se ne dopada? On spusti slušalicu.

Bazduh je napolju bio prohladan. Svežina je godila. Mesec ie bio pun. Povetarac ie dolazio sa mora. Kalaeen nrošeta oko paviljona gde je bio parkirao kola. Sede u kola i zapali cigare-tu. Sedeo je tako četvrt sata i pušio. Onda upali motor i krenu polako prema dramu za Istbem.

* * *

Časovnik na crkvi u Hengcweru otkuca dvanaest. Kaligan za-ustavi „lagondu" pored ivice travnjaka na putu Hengover-Alfri-ston. Izide iz kola, baci ostatak cigarete i ude u telefonsku go-Bornicu. Ubaci dva penija u aparat i dade telefonistkinji broj kluba Marden. Imala je prijatan glas. Pitao se da li je to ista de-vojka koja je prislušivala razgovor pukovnika sa Nejt lajt klu-bom. Kalagan pomisli da bi se

ova telefonska govornica, crvena kućica na usamljenom putu, mogla u neku ruku smatrati istorijskom.

Ču se onaj isti piskavi glas.

- Da nije to naš šarmantni gospodin Kalagan?

- Jeste. Je li Doneli tamo? Reci mu da želim da razgovaram sa njim.

- U redu - odgovori glas. - Nemoj biti tako strog. - Kala-gan sačeka. Prode minut. Donelijev glas se začu na liniji:

- Zdravo, Kalagane. Drago mi je što ste se opet javili. Ka-ko ste? Bolim da pričam sa starim prijateljima.

7 Raduje me - reče Kalagan. - Hoću da razgovaram sa vama. - Glas mu je bio ljubazan.

- Ja satn, u stvari, bio pošao u krevet. Imao sam težak dan, ali ako je tako važno... U svakom slučaju, želim da se vidim sa vama. Naidite malo, da popijemo nešto.

- Hvala. Bažno je donekle. Imam neki novac za vas.

- Ma nemojte! - iščudavao se Doneli. - O kakvom se nov-cu radi?

202

Piter Čini

Kalagan ga zamisli kako se smeška.

- Reći ću vam. To je novac koji vam je Korin zaboravila dati prošli put. Sedamdeset pet funti su se nekako zaglavile u njenoj tašni.

Doneli se nasmeja bezbrižno, smehom čoveka koga ništa ni-je tištalo.

- E, ako ovo nije zanimljivije od borbe petlova. Znači, ona zmijica hoće i na meni da zaradi.

- Da. Ali ne u stvari. Pokajala se, kao što vidite - reče Kalagan. - Znate, ima momenata kad je gospodica Korin Alardajz neobično pametna, kao što je i lepa.

- Kad ćete doći?

- Pritisnuću pedalu za gas. Biću tamo otprilike za dvadeset minuta.

- U redu. Čekaću vas - reče Doneli.

Kalagan spusti slušalicu i izade iz govornice. Lagana vožnja od Alfristona mu je razbistrila glavu. Osećao se kao bokser u ringu. Reče u sebi: „Tu smo. Sad će biti konačno ovako ili ona-ko." Ude u kola.

Pritisnuo je pedalu za gas svoje „lagonde" do daske. Kola su pojurila prema Rotingdinu.

Bilo je pola jedan kad Kalagan uvuče kola u senku žbunja na blatnjavom putu pokraj staze za klub Marden. Zaključa kola i pode stazom prema klubu, sa rukama u džepovima. Bio je od-moran i gotovo veseo. Pope se lagano uza stepenice i pritisnu na zvonce pod zasvođenim ulazom. Sačeka jedan minut. Svetlo se upali u holu i vrata se otvoriše.

Na pragu se pojavi Džordž sa svojim širokim, nasmejanim licem.

Teški uslovi

20,.'

- Gle... gle... Ako to nije onaj gospodin Kalagan. Kako ide, gospodine - reče on podsmešljivo zagledajući Kalagana.

- Nije loše - reče Kalagan. - Gde je Doneli?

- Čeka vas - reče Džordž. - Izvolite ovuda, gospodine Kalagane. Dobro došli u naš mali dom - naceri se ponovo, zatva-rajući ulazna vrata i spuštajući rezu. Onda pode napred hodni-kom.

Kalagan ga je sledio do Donelijeve sobe. Doneli je sedeo za svojim radnim stolom i pušio cigaretu. Imao je na sebi crni ka-put od somota s kopčanjem na dva reda, belu svilenu košulju i crnu leptir-mašnu. Naslonjen na zid kraj kamina stajao je mladić žmirkavih očiju. Usne su mu izgledale kao nacrtane. Lice mu je imalo dosta izveštačen izraz.

- Dobro večer, Doneli.

- Dobro večer, Kalagane. Drago mi je što vas vidim. Ovo je moj pomoćnik - gospodin Justas Bilet. Zovemo ga kratko Justas.

- Berujem da je on ona tetkica koja je razgovarala sa mnom telefonom. - Obrati se Biletu: - Justase, moraš naučiti da budeš učtiv kad razgovaraš sa ljudima preko telefona, inače možeš ne-gde izvući batine.

Justas odgovori istim piskavim glasom:

- Zaista? Pitam se od koga bih mogao dobiti batine.

- Od mene, naravno. Slepíću te kao dva penija. Justas stavi ruku u džep i izvadi dva penija.

- Nemoj da se uzrujavaš, Justase. Tebe izgleda sve lako raz-dražuje.

- Dosta mi je njegovog šepurenja - reče Justas. - Sta misli, ko je on?

Kalapan 7fmali rioarptn

204

Piter Čini

Teški uslovi

205

- Džordže - reče Doneli - nemoj da se muvaš ovuda bez razloga. Donesi neko piće. - On se naceri na Kalagana. klub Marden je uvek pažljiv prema svojim gostima. Kalagan pomisli da u tim rečima ima nečeg pretećeg. Pomeri se malo u stranu tako da je stao ispred kamina. Džordž poslu-ži piće.

- Koja vam je nevoľja, Kalagane?

Kalagan dobrim gutljajem otpi polovinu svoga viskija i stavi čašu na kamin iza sebe.

- Slušajte, mislim da ne treba da trošimo reči. Svi znamo o čemu je reč, bar vi i ja, Doneli. Poslednji put kad sam bio ov-de rekao sam vam da sam prijatelj Korin Alardajz i da obavljam jedan posao za nju. Istakao sam da sam njen prijatelj, iako ona to nije znala. No, pretpostavljam da sada zna.

- Da? Sve je ovo tako interesantno - reče Doneli.

- Moglo bi biti - odgovori Kalagan i izvuče svoj novčanik. Izbroja petnaest novčanica po pet funti i stavi ih na sto ispred Donelija.

- Evo vam tih sedamdeset pet funti koje vam je žena zakinula prilikom poslednje isplate. Mislim da bi i rnedu lopovima trebalo da ima časti.

Doneli se nasmeja gotovo veselo. Kalagan pomisli: „Čovek je ovaj tvrd orah. Ima davolske nerve."

- Tako, vi znate da smo se mi venčali?

- Znam ja još dosta stvari. Mislim da ste gadan par. Imate jednu zajedničku osobinu - vraški ste sposobni. Doneli raširi ruke. Ostavi nedopušenu cigaretu i dohvati ča-šu. Pošto je ispio, ponovo uze cigaru i povuče dim sa zadovolj-stvom.

- S obzirom na to da dolazi od vas, mora se smatrati komplimentom. Ne Berujem da smo bili nesposobni.

- Ništa. Veći deo života sam imao posla s varalicama. Obič-no im negde promakne greška. Koliko ja vidim, vama nije. Vi imate sve u džepu. Na nesreću, Korin je malo pogrešila.

- Žene su takve - reče Doneli sležući ramenima. - Bidite, Kalagane, nezgoda je kod njih što one nemaju našeg smisla za logiku.

- Vi to kažete meni - odgovori mu Kalagan. - Niko pri zdravoj pameti ne može optužiti Korin za njenu nelogičnost. Nastade tajac.

- Pa, ĳwala vam za ovih sedamdeset pet funti - reĳe Doneli. - Mislim da je to ipak lepo od Korin da mi ih je vratila.

-On se nasmeši. - Sigurni ste da ih je ona poslala, je li? Da vi sluĳajno ne dajete ovih nekoliko 'somova' iz drugog razloga?

- U stvari, vi ste u pravu. Nije ona poslala novac. To mi je platila da saznam ko je napisao anonimno pismo Stenherstu. Bi-lo je to pre nego ųto je kopija toga pisma upuĳena Gringolu. Ja sam saznao ųto je traĳila, ali sam odluĳio da ne uzmem taj no-vac.

- Nalazim da je to vrlo nesebiĳno od vas. Smem li da upitam zaųto ga neĳete? Vi ne radite posao iz zdravstvenih razloga, zar ne?

- Ne radim to zbog zdravlja, nego mi taj novac suviųe zaudara.

- Eh, svaųta da ĳujem, novac nikad ne zaudara. To je lepa stvar. Uvek moĳe lepo posluĳiti.

- Pristajem na neravnopravnu opkladu da neĳete kupiti zadugo niųta s njim.

- Ne? - Doneli se nasloni u stolici. - Recite mi zaųto. 206

Piter Cini

- Vaų najbolji potez je ųenidba sa Korin. Ako bi neko natuknuo da ste dugo vremena ucenjivali Biolu Alardajz, vi biste to porekli. Rekli biste da ne znate niųta o tome i da ste povre-meno dobijali izvesne sume novca od svoje ųene. Naravno, vaųa ųena ima pravo da daje novac svome muųu. Izjavili biste kako znate savrųeno dobro da taj novac dolazi od Birole i na ime ĳe-ga: da je to deo novca koji je Biola davala sestri, jer se Korin oseĳala liųenom nasledstva. Taĳno?

- Taĳno - reĳe Doneli.

- Naravno, vi ne biste odali - nastavi Kalagan - da ste, saznaviųi u Italiji od Sarpema za njegovu ųenidbu sa Biolom, do-ųli dole u Herstmonso sa ciljem da izvidite kakva je situacija, i namerno se oųenili sa Korin Alardajz da biste mogli preko nje da ucenjujete Biolu. Svakako to nikome niste rekli?

- Naravno da nisam - Doneli se nasmeja. - To nije istina. Baųe prvo objaųnjenje je taĳno.

- Dobro bi bilo za vas da je Korin saĳuvala tajnu, ali ne valja ako se izbrblja.

Justas, naslonjen na zid, pomeri se malo i reĳe svojim neobiĳnim glasom: - Oh, ovo je straųno dosadno. Poĳinjem da gu-bim strpljenje.

Doneli ga pogleda iskosa.

- Zašto ne zavežeš jednom, Justase? Kad budem želeo da te čujem, goBorićeš.

Justas se umiri. Džordž je stajao naslonjen na sto sa pićem u svojim ogromnim rukama prekrštenim na grudima. Doneli ot-pi još malo viskija. Osmeh ga nije napuštao.

- Mislite li da bi ona mogla da oda tajnu?

- Ne mislim, ja znam da hoće - reče Kalagan. U sebi je mislio koliko će mu upaliti ovaj blef i da li će to nekuda odvesti.

Teški uslovi

207

Doneli ustade. Obide sto, sede na ivicu i stavi svoju cigaru u pepeljaru.

- Sva je nezgoda kod vas, Kalagane, u tome, što pokušavate da blefirate, a ne znate na čemu. Drugim rečima, vi ste čovek koji je rešio polovinu rebusa. Druga polovina vam nedosta-je i mislite meni da podvalite da je imate.

- To ćemo još videti - reče Kalagan nemarno.

- U redu - odvrati Doneli - to ćemo videti, ali ja ću vam reći nešto o mojoj ljubljenoj ženi. Znam da ona provodi veliki deo vremena mrzeći me. Ostatak vremena luda je za mnom stra-hovito. Nikad je nećete navesti da učini nešto što bi mene zabo-lelo. I nikad je nećete navesti da kaže nešto što bi mene uvre-dilo. Ja sam sad na konju sa ovim poslom i vi to dobro znate. Ne dam ni pet para šta Korin radi. Ne marim isto tako šta go-spodica Biola Alardajz kaže. - On napravi grimasu. - Ili treba da je nazivam gospoda Šarpem?

- reče. - Ma šta drugi rekli ili uradili, meni niko ništa ne može. Prilično sam pokrio sebe. Mi-slim da ste u škripcu, Kalagane. Vi ste toga takode svesni.

- Da? Zar vi ne zaboravljate jednu stvar?

- Kao na primer?

- Kao na primer ubistvo pukovnika Stenhersta - reče Kalagan mirno. Doneli samo slegnu ramenima.

- To me čak i ne interesuje - reče.

- Uzgred da vam kažem, verujem da je pukovnik izvršio samoubistvo. Izgleda da se ovde tako misli. U svakom slučaju, bi-lo da je izvršio samoubistvo ili da ga je neko ubio, nije me bri-ga. Zašto

bi? - On pogleda u Justasa. Znete, Justase, za koji trenutak će me još optužiti da sam ubio svog bivšeg očuha.

Justas se okrenu prema Kalaeanu.

208

Piter Čini

- Jadna, prokleta budala... glupi, jeftini privatni tragač od-vali on.

Kalagan odgovori skoro nonšalantno:

- Uskoro ću se malo pozabaviti tobom, Justase.

- Ostavimo se pretnji. Dosad smo vodili sasvim prijatan raz-govor.

Zašto da kvarimo atmosferu?

- Slažem se - reče Kalagan.

Doneli podiže svoju cigaru i ponovo poče da puši. Povuče nekoliko dimova sa očevitim zadovoljstvom. Onda otpoče:

- Ne znam zašto uvlačite smrt toga Stenhersta u ovo, Kalagane. Kao što sam vam i rekao, to me ne interesuje. Onoga da-na kad se on ubio ili je ubijen, kako god hoćete, čitav dan sam proveo u Brajtonu. Oko trideset ljudi može to potvrditi. Vi valj-da ne pretpostavljate da sam ga ja ubio, zar ne?

- Ne, ali njegova smrt će mnogo otežati stvari za vas.

- Zaista? Zbog čega?

- Zbog Korin - odgovori Kalagan.

Doneli se odvoji od stola i baci cigaru u kamin iza Kalagana.

- Slušajte, počinjete da mi dosadujete - reče. - Takve sam ja i ranije sretao. Vi ste sitni detektivčić koji zabada svoj nos u tuđe stvari ne bi li zaradio nekoliko funti. Pretpostavljam da ste čak mislili i da me ucenjujete. Dolazite ovde i pokušavate da ble-firate u vezi sa namerama moje žene. Korin će uraditi ovo... Ko-rin će reći ono... ništa ona neće učiniti meni nažao. Ne bi mo-gla.

- Mislite?

- Ne mislim, znam - odgovori Doneli. - Slušajte, Kalagane. Ja bolje znam Korin nego vi. Znam kakva je i od čega je. Kod nje je najveća nevolja - reče sa neprirodnim osmehom izve

Teški uslovi

209

stan sadizam za koji ću vam dati jedan primer ovog časa. Vi će-te se setiti da vam je prilikom vašeg poslednjeg razgovora pred-ložila da naidete ovamo i premlatite me. Rekla je da bi bilo do-bro ako tako

uradite. Drugim rečima

- nastavi Doneli - stavila vam je do znanja da bi mogla da razgovara sa vama o nečem važnom ako mi priredite dobru makljažu. Kalagan je ćutao.

- Umesto toga, sinoć mi je odmah telefonirala i ispričala tač-no sve što vam je rekla. Dodala je da biste čak' mogli biti toli-ka budala i pokušati to. Molila me je da joj učinim specijalnu uslugu i priprelim nešto za vas; da udesim stvari tako da pro-dete kroz najtežu makljažu koju ste imali u svome vašljivom ži-votu. To je zatražila i bogme ćemo joj učiniti po volji kako naj-bolje umemo. Kad ovi momci završe sa vama, ni rodena majka vas neće prepoznati. Onda ćete možda kad prezdravite, ako pre-živite to, više razmišljati pre nego što zabodete svoj prokleti nos u tude stvari.

Doneli se vrati do svoje stolice iza pisaćeg stola. Justas poče da trlja ruke.

Kalagan podiže svoju čašu sa kamina.

- Slušajte, Doneli - reče gotovo sa notom preklinjanja u gla-su. - Može biti da sam bio budala. U isto vreme, nema razloga zašto ne bismo...

On baci gotovo punu čašu čistog viskija Justasu u lice. Justas vrisnu i pokri oči rukama. Njegov vrisak još nije ni zamro kad Kalagan zgrabi mastionicu sa Donelijevog stola i zavitla je preko sobe na Džordža. Džordž se saže i ona pogodi u zid s tre-skom. Onda pode na Kalagana, sa osmehom na licu i isturenom glavom. Kalagan koraknu unazad. Kad mu se Džordž dovoljno Približi, podiže nogu i udari ga u stomak. Džordž zaurla i pade

2/0

Piter Čini

na tepih postrance. U isti mah, Justas, izgovarajući psovke, kre-nu na Kalagana.

Kalagan se povuče unazad i baci na leda. Udarivši o pod, on naglo izbaci koleno. Ali pre nego što je Justasa pogodio u stomak i odbacio, ovaj ga zakači desnom šakom po ustima. Ka-lagan mu vrati levom u glavu. Ostavljajući Justasa na podu, Ka-lagan se pridiže na kolena. Dok je motrio na Džordža koji mu se polako primicao, Justas ga udari u lice.

Kalagan ustade i ispljuva jedan kutnjak. Obe su mu usne bi-le

rasečene i krvarile su. Krv mu je tekla niz bradu na kravatu. Justas se otkotrlja u stranu i pridržavajući se za kamin poče da ustaje. Pokušavao je da povрати dah.

- Umoran si... cmizdro - reče Kalagan i okrete se da dočeka Džordža.

Doneli se posluži novom cigaretom. Još uvek se osmehivao, naslonjen u fotelji.

- Polako, Džordže. Imamo dosta vremena i pazi na te džudo trikove. Nemoj noge da štediš.

Džordž stade da kruži oko Kalagana. Kalagan se povlačio unazad i u stranu. Dah mu se poče vraćati. Obrati se Džordžu:

- Kad već govorimo o džudo veštini, kako ti se dopada ovo? On ispruži desnu ruku presavijenu u laktu. Prema njegovom držanju očekivao se frontalni napad na Džordža, koji je poguren čekao. Kalagan mu naglo okrenu leđa i udari Justasa, koji se još uvek držao za kamin, preko vilice, upotrebivši džudo „blok“ udarac izveden ivicom šake. Začu se pucketanje. Justas zavrišta visokim falcetom i uhvati se za iščašenu vilicu. Suze mu pote-koše niz lice. Kalagan ga onda zakači levom nogom ispod de-snog kolena. Justasova vrisaka se pretvori u duboko stenjanje. Pa-de u kamin sav klonuo.

Teški uslovi

211

- Da čujemo tebe, Džordže - reče Doneli izmenjenim glasom. Izgledao je malo zabrinut.

- Hajde, Džordže - pozva ga Kalagan, ispljunuvši i drugi klimavi kutnjak. On se primače Džordžu u borbenom boksačkom stavu, oprobanoj metodi sa ringova. Džordž se upeca na ovo. On napravi varku levom i ispruži desnu, a onda iznenada zamahnu desnom nogom. Udarac je bio previsoko upravljen Kalaganu u stomak.

Kalagan ga je očekivao. Odskoči nazad, uhvati Džordža za nogu i iskrenu stopalo. Njegov protivnik se otkotrlja u ćošak. Kalagan se hitro nade iza njega i kad se ovaj poče pridizati, zvi-znu ga nemilice strašnim aperkatom. Džordž se skljojka kao i Ju-stas, ali poslednjom snagom baci na Kalagana žarač.

Bakarni žarač udari Kalagana po vratu. On pade nauznak, odmah se okrenu potrbuške i pokuša da ustane. Pri trećem pokušaju, našao

se na kolenima.

Doneli gurnu svoju stolicu nazad.

- Niste loši, Kalagane. Uopšte niste loši. Sad ću vas ja dokrajčiti... i to još kako!

Kalagan ustade. Strašno je izgledao. Desno oko mu je bilo zaklopljeno i okruženo crnim kolutom. Vrat rasporen i otekao. Prednji deo košulje, kragna i kravata su bile ulepljene od krvi, koja mu je curila iz usta.

Igrao je na vreme, prikupljajući snagu. Kako mu je Doneli prilazio povlačio se unaokolo. Prolazeći pored Justasa i Džordža mje zaboravljao da zgazi na njihova napuhla tela svom težinom, isterujući vazduh iz njih.

Doneli ga je sledio. Bio je svež i hladnokrvan.

2/2

Piter Cini

- Sta možeš da učiniš? Zašto ne uzmeš ono što ti se sprema? Nemaš šanse ni koliko pseto. Ti si već sada skoro gotov, ti budalo...

Kalagan je teško gutao. Ruke mu klonuše. Zastenja od bola, prode ispred stola i pade na kolena. Doneli se naceri. Primače mu se stisnutih šaka. Kalagan zamahnu telom, uhvati ga između kolena i povuče. Osećajući da Donelija izdaju kolena, on ga na-glo povuče svom snagom. Sad mu je bio lak plen. Izbaci glavu i dočeka ga u stomak. Doneli polete napred, Kalagan ga zakači ramenom i odbaci u stranu. Doneli udari u sto i raseče obraz. Stajao je nesigurno, ošamućen udarcem.

Kalagan se nade na nogama. Stade na sredinu sobe gledaju-ći Donelija. Teško je disao. Džordž je ležao sa leve strane ne-pokretan. Justas, pola u kaminu pola na tepihu, poče da se kre-će. Gundao je za sebe neobičnim glasom, psujući i cvileći naiz-menično.

Kalagan se odvuče natraške do stola sa pićem. Zgrabi bokal od vina i baci ga na Justasa. Bokal pogodi Justasa u lice uz mu-kli udarac, odskoči u zid i razbi se u komade. Sad je Kalagan disao mnogo lakše, ali mu se vrat bio ukočio. Jedva je pomerao glavu. Bidik mu je bio ograničen na jed-no oko, poluzatvoreno.

On izgovori nateklim, krvavim usnama:

- Dakle... Doneli, šta čekamo?

Doneli mu, malo oporavljen od pada, pode u susret. Kalagan pade

brzo na pod, uhvati mu noge u makaze i baci ga u stranu na Justasa, a zatim se i sam otkotrlja do njega. Uputi udarac de-snom u Donelijevu vilicu, ali promaši. Pre nego što se mogao i povratiti, Doneli je bio na njemu i stavivši mu ruke oko vrata

Tešti uslovi

213

Kalagan uspe da odvoji njegovu desnu ruku od svog vrata. U sobi je bivalo sve tamnije. Doneli ga je gušio levom. Skoro bez svesti, Kalagan snažno privuče Donelijevu desnu ruku usti-ma i zagriže koliko je mogao. Pod zubima oseti kosti prstiju, i stisak malo popusti. Kalagan skupi kolena, baci se u stranu i po-vuče Donelija sa sobom. Dok su se valjali, on ga laktom tresnu u bradu.

Doneli je ležao mirao na podu.

Kalagan se nekako podiže na kolena. Soba mu se okretala. Svetlo se naizmenično smenjivalo sa mrakom. On strese glavu kao bokser koji je nokautom bačen na zemlju i pokušava da usta-ne pre nego što mu sudija odbroji. Soba se okretala sve sporije. Ustade i dovuče se do stola sa pićem. Nade flašu sa viskijem, gumu grlić među ranjive usne i povuče dobro.

Jedva se održavajući na nogama, okrete se.

Justas je mirovao u kaminu. Džordž, sa dlanovima na podu, nastojao je da prikupi dovoljno snage da se pokrete. Doneli je ležao na ledima, ispruženih nogu - bez svesti. Kalagan se okrenu. Vrat mu je bio ukočen kao daska. Svaka kost, svaki mišić ga je boleo. Podiže flašu i sasus dobrou količinu u sebe, a onda je spusti na pod. Posmatrao je kako tepih upija viski iz slomljene flaše.

Krenu polako i oprezno čuvajući snagu. Džordž je, krećući se pobauljke, tresao glavom ne bi li malo razbistrio pogled. Po-kušavao je da se koncentriše na ovaj težak posao oko ustajanja.

- Dozvoli da ti pomognem... prijatelju - promrmlja Kalagan. Kleknu polako pokraj njega i pridržavajući se na podu levom rukom on smesti desnu pesnicu u Džordžovo lice. Udarac napravi x— !,,,,, moi; nr, meW\m Hrvotn ri7r»rH7 sp nnlako sklioka.

214

Piter Čini

Kalagan ustade i priče Doneliju. Gledajući ga, primeti nešto na podu. Zagleda pažljivije. Mada mu je grimasa pričnjavala bol, on

poče da se ceri. Promrmlja kroz usta koja su sada dva puta bila veća: - E, neka sam proklet! Podiže stvarčicu sa poda, stavi je u džep i krenu prema vratima vukući jednu nogu za sobom. Sa praga se okrete i pogleda na tri uspavane figure. Napravi ponovo grimasu i izade.

Trebalo mu je mnogo vremena dok je otvorio ulazna vrata kluba. Kad je uspeo, poleteo je naglavce, okliznuo se na stepenicama i nesigurno se oteturao stazom. Noćni vazduh ga zapahnu, i ispuni mu pluća. Bio je potpuno iscrpljen. Nesigurno je tu-marao stazom. Jedanput je pao, udario o drvo i izgrebao se. Drugi put se našao u jarku koji je bio obrastao žbunjem. Učini mu se da je prošlo mnogo vremena dok je došao do kapije na izlazu. Spotičući se, krenu levo prema mestu gde je bio ostavio automobil. U glavi mu je bubnjalo. Levi članak ga je pekao. Neprestano je osećao mučninu i udaranje bila na vratu. I pored svih bolova obuzimalo ga je neko pobedonosno ushićenje. Pokušavao je da se koncentriše na ovo osećanje i da ga učini osnovom svojih misli.

Nekad vas posluži sreća... Nekad... Pa, on je imao sada. Apsolutno ga je sreća poslužila. Samo mu se jedna stvar mogla dogoditi... jedna jedina... i ta se stvar desila. Sruši se na kola. Uhvati se čvrsto rukama da bi se održao i uvuče duboko nekoliko puta sveži noćni vazduh. Svakog trenutka sve više mu se razbistralo u glavi. Zatim sede na papuču kola i zagnjuri glavu među ruke. Ostao je tako nekoliko minuta. Onda 7flhari <jlavn nnararl i noče, Ha razmišlia.

Teški uslovi

2/5

Napravi grimasu. Ako se on osećao rdavo, onda su se Doneli, Justas i Džordž morali osećati mnogo gore. Ta mu pomisao donese veliku utehu. Delovala je kao okrepljujuće sredstvo. Život ga je počeo više zanimati.

Senka prede preko puta. Brza, tiha senka i sede pokraj njega na papuču.

- Slime, Slime... šta su vam uradili, jadni moj mali, slatki Slime!

Bila je to Korin.

Kalagan je pogleda sa strane. Morao je tako da gleda jer mu je jedno oko bilo potpuno zatvoreno. Pokuša da napravi grimasu, ali mu taj napor pričinio bol, jer su mu usne bile rasečene i otekle.

- Ti si... ti poslednja i najgora, kujo!
  - Znam... znam, Slime... ali to nije istina. Moralo je biti ovako. Moralo je...
  - Jeste, vraga... - Reči zamreše u mraku.
  - Rekla sam ti da će nešto biti. Bidećeš. - Ona ustade i uhvati ga za ramena. Malo vukući, malo gurajući, pomeri ga sa vrata. Otvori ih i posadi ga na sedište. Pretraži mu džepove i na-de ključ od kola, a onda sede za volan.
  - Bidećeš, moj dragi... Bidećeš, samo budi strpljiv. Kalagan ju je proklinjao u sebi.
- Ona upali motor, izade na glavni drum za Rotingdin i okrenu levo prema Istbernu. Bozila je brzo. Zaustavi se najzad kod zaliva Pivensi, nedaleko od reda vila. Parkira sa leve strane pu-ta u senku žbunja a onda izade, otvori suprotna vrata i stavi ključ u Kalaganov džep.
- De, de, Slime. Sad ću te ja povratiti. Imam svoju vilu ovde. Imaj poverenia u mene... samo još jednom.

216

Piter Čini

Teški uslovi

217

Ovoga puta Kalagan uspe da napravi grimasu.

- Sve ću jednom pokušati pa i dva puta ukoliko mi se dopadne. Ovo ću pokušati dva puta, iako mi se ne dopada. Izade iz kola. Vrat i udovi su mu bili ukočeni. Svaki pokret mu je pričinjavao veliki bol. Ona ga uze ispod ruke. Pošli su sta-zom koja je vodila prema moru. Zatim skrenuše ka maloj usa-mljenoj vili.

* * *

Bilo je tri sata kad se Kalagan probudio. Teško pokrenu gla-vu na jastuku i zatvori oči. Pokuša da razabere šta se dogodilo. Seti se. Pogleda u Korin.

Sedela je u velikoj fotelji i posmatrala ga. Na stolu kraj njenog lakta stajao je malo kuvalo za kafu. Ona nali cmu kafu u šoljice i dodade po dve kašike šećera. Jednu prinese njemu. Ka-lagan prihvati šolju drhtavom rukom i poče da pije. Korin se vra-ti u fotelju.

On ispi kafu, prebaci noge preko kreveta i sede. Gledajući u nju, primeti svoje krvavo odelo na stolici u uglu sobe.

- Dakle...?

Korin se osmehnu. Osmeh joj je bio trom i bezvoljan. Bila je mima.

- Slušaj, Slime. Moralo je biti ovako. Nije imao poverenja u mene. Podozrevao je stalno otkako si ti bio tamo i rekao mu da si moj prijatelj, čak iako ja to nisam znala. Mislio je da sam te ja unajmila. Morala sam da uradim nešto da bih zadobila nje-govo poverenje. Morala sam. To je bilo iz dobre namere. Razu-meš? Zato sam mu telefonirala i rekla da ćeš doći. Molila sam ga da te istuče. Rekla sam mu da te mrzim, da želim da te uni

meni. I..., uhvatio se na to. Sada mi opet veruje. Sve će biti u redu. Uradiće što budem želela.

- ti, slatki mali stvore - reče Kalagan muklo. - Ti, mala moja dragana.

- Znam da me mrziš... - reče. Grimasa mu pode za rukom.

- Mržnja nije prava reč. Reci mi, ti lepi stvore, zbog čega je sve ovo bilo? Kakva je to velika zamisao posredi?

- Bidećeš, Slime - prošaputa ona. - Bidećeš. - Onda se primače, kleče pored njega i zagleda mu se u lice.

Kalagan se i dalje cerio.

- Kako si ti prokleta budala - reče. - Želeo bih da mogu da ti kažem koliko te sažaljevam.

Ona se odmače i okomi se na njega:

- Sažaljevaš mene! Zašto! Zbog čega? Nije mi potrebno tvoje sažaljenje...

- Tebi je potrebno svačije sažaljenje. Ti si najveći idiot kome sve nedostaje. Ti nemaš dovoljno mozga da bi se znala sklo-niti od kiše. Tvoj te je momak tako sapeo, zatucao i udesio od prvog susreta! Kako se morao smejeti kad se pretvarao da se že-ni sa tobom!

Ona ga pogleda širom otvorenih očiju.

- Šta hoćeš da kažeš - pretvarao? Je si li poludeo? Doneli se stvarno oženio mnome. Nekada me je voleo. Nekada...

- Koješta - reče Kalagan. - Nikada te nije voleo. Ako je ikada ikoga voleo, to je bila tvoja sestra Biola.

Ona zašlšta i reče dubokim, napetim glasom:

- Šta hoćeš da kažeš time, ti budalo... ti, jadna, glupa buda

1-9 Čto hr^nZ Ha

218

Piter Cini

Kalagan je gledao onim zdravim okom. Zbog podnadulosti oka i lica, izraz mu je bio čudan. Izgledalo je kao da je gleda posprdno. Reče joj gotovo nemarno:

- Nikada nikog nije voleo u svom životu. Nije mogao. On nije bio stvoren za to. Ali, ako je ikada bio blizu ljubavi, osoba koja je mogla izazvati takvo osećanje bila je Biola. Ne ti. Bilo je mogućnosti da oseti nešto prema njoj. - On se naceri. - Kla-dim se da je Biola bila njegova prva ljubav.

- Budalasta, glupa laž! - reče Korin. - On nikada nije sreo Biolu. Nikada nije ni razgovarao sa njom. Doneli je mene voleo... Nikada...

- Gluposti! - reče Kalagan. - On čak i nije Doneli. On je Šarpem - Biolin muž. Doneli je umro u Italiji.

Ona prošaputa:

- Oh, gospode...! Ti izmišljaš to. To nije istina. Ne može biti istina...

- Da li je Doneli, čovek za koga misliš da je Doneli, imao kao jagoda veliki mladež ispod levog pazuha?

Ona klimnu glavom.

- Onda je to Šarpem. To je Rupert Šarpem... Biolin muž. Slušaj...

On je pogleda. Oči su joj plamtele. Gledala je svuda samo ne u njega. Izgledalo je kao da nije pri zdravoj pameti.

- To je Šarpem - nastavi Kalagan. - On je samo obrnuo stvari. Kad su on i Doneli oboreni u Italiji, Šarpem je bio taj koji se skrhao. Slomio je nos i vilicu. Lice mu je ponovo dote-rao jedan italijanski hirurg u zarobljeničkom logoru.

- Onda je dobio pismo od Biole u kome ga je izvestila da je zbog udaje za njega izgubila nasledstvo. Sigurno mu to nije Sodilo. Ali on je čuvao ve, st ? a sehe. Onrfl lcad mn SP stanip nn

Teški uslovi

219

pravilo, on i Doneli su se odlučili da beže. Doneli je poginuo. Raznela ga je granata - to sara našao u izveštajima vazduhoplov-nih jedinica.

- Zar ne vidiš da mu je onda bilo lako? Uzeo je Donelije-ve papire i legitimaciju. Bratio se u Englesku kao Doneli. Izveštaj o smrti Šarpema, o tome kako je poginuo, potekao je od nje-ga. Situacija je bila kao stvorena za njega i on ju je iskoristio. Uspeo je. Niko ga nije prepoznao. Nije ni mogao. Kao Doneli je otišao u Herstmonso, jer je

to bilo blizu Dark Spinija. Hteo je da vidi šta se radi tamo. I našao tebe! Kakva sreća za njega. Našao je tebe - ti mala, glupa budalo. Namestio ti je klopku i tš si se upecala. Ti, koja si imala tuce aferi i iskustva u ljuba-vi. Morala si baš da se udaš za njega. I udala si se za Šarpema - Biolinog muža. Još mi je smešno.

- Ne verujem ti - reče ona dubokim promuklim glasom. -Ne verujem.

- U redu - reče Kalagan. - Sad slušaj ovo. Šarpem je bio ranjen dva puta pre nego što je oboren u Italiji. Jedanput u ra-me, a drugi put mu je mali prst sa desne ruke bio odnesen. Ve-čeras kad je pokušao da me uguši, ugrizao sam ga za prst. Ma-li prst mu je ostao u mojim ustima. Našao sam ga posle na te-pihu. Napravljen je od gume. Evo, da vidiš.

On ustade, preturi po svome kaputu i izvadi stvar koju je našao na tepihu u klubu Marden. Pokaza joj.

- Šarpemov mali prst - reče on. - Stvar sa kojom te je često obavijao. Žao mi je što ti to ne mogu ostaviti kao uspome-nu.

On počeo da se oblači sa naporom. Nije išlo tako brzo. Seo je ponovo na krevet vrlo bleđ. Ona je gledala pravo is-Pnclp iBBpsna vrenena reče:

220

Piter Čini

- Odlazi... Molim te odlazi... - Glas joj je bio dubok i umoran.

Kalagan podiže svoju zamrljanu kravatu i strpa je u džep od kaputa. Sa vrata se okrenu i pogleda je.

- Laku noć, Korin. Ne valja, draga, zar ne? Odavde počinje optužnica.

On izade.

Ostala je sedeći na krevetu i gledajući ispred sebe. Zatim ustade i ode u trpezariju. Izvadi iz ormara flašu sa viskijem, na-li čašu i ispi. Ruka joj je bila mirna. Ode do telefona i okrenu broj. Čekala je.

- Lisjen? Mili moj, mili... mili. Koliko te volim. Čekala sam te na kraju staze, noćas. Htela sam da ga vidim kad prode. Bio je skrhan, izgubljen i unižen. Baš volim. Jedva je ušao u kola. Kad je krenuo, trzala su se celim putem baš kao i on sam.

Osluškivala je.

- Mili... moram da te vidim. Tako je divna noć. Popij nešto, a onda dodi do mene. Čekaću te kod jahte... provozaćemo se malo morem,

mili. Imam mnogo toga da ti pričam... Da, znam da je kasno, ali posle toga možemo kod mene u vilu da spava-mo, spavamo... Moram da razgovaram s tobom... Radi mene ko-liko i radi tebe. Da... za jedan sat... Čekaću te kod 'Mejflaj'.

Ona spusti slušalicu. Ispi još malo viskija i poče da se smeje. Stajala je na sredini sobe i smejala se. Smejala se dok nije počela da plače. Kad je prekinula sa plačem, ude u svoje malo kupatilo i umi se. Brati se u trpezariju i sede za pisaći sto u uglu. Poče da raz-mišlja, da misli o mnogim budalastim detinjarijama. Sećala se le

Teški uslovi

22/

Stvari se događaju jedna za drugom i tako se to nastavlja u životu. Moraju se činiti druge stvari da bi se one prve ispravile. Ako niste ništa ispravili, sve ste dublje i dublje u blatu. Užasnoj kaljuzi.

Samo je more bilo čisto... samo more...

Uze pero i hartiju i poče da piše. Pisala je nekoliko minuta, procitala što je napisala i adresirala pismo. Pogleda na sat. Mo-rala je da požuri.

Stavi pismo u koverat i zalepi ga. Ode do garaže i izveze kola na drum. Okrenu prema Alfristonu.

* * *

Kalagan zaustavi „lagondu" ispred hotela „Dva fratra". Izade nesigurno iz kola, nade ključeve i otvori vrata. Jedva se pope u svoju spavaću sobu. Otvori vrata. Nikols je sedeo u velikoj fotelji. Čitao je „Kako se osvajaju žene". Podiže pogled i spazi Kalagana.

- Oho... Jesu li te uredili? Oh, momče...!

- Da - reče Kalagan. - Uleteo sam u klopku. On izvadi prst cxJ gume iz džepa i baci ga na sto.

- Stavi to negde na siguran mesto. Verovao ili ne, sad imamo nekih dokaza. Tako ti je.

On pokuša da izvadi kutiju sa cigaretama. Otvori je i ispusti.

Nikols ustade.

- Gle sad. Gle junačine!

Ude u spavaću sobu i potraži kofu sa vodom.

n!

!

GLABA DEBETA

ZABESA

Kalagan je stajao ispred kamina sa cigaretom u ustima. Oko mu je bilo zalepljeno. Preko donje usne je imao široki flaster. Jedna strana lica je bila otekla. Belika modrica se pružala od uha do vrata. Ipak, nije bio tužan.

Ude Nikols.

- Gringol je napustio Istbern u jedanaest sati. Trebalo je već da bude ovde. - Opipa džepove i izvadi kutiju. Bešto kresnu i upali šibicu o tur svojih pantalona. Pripali cigaretu. Uvuče dim sa zadovoljstvom.

- Čini mi se kao da ću se opet onesvestiti - reče. - Onaj osećaj koji sam imao pred ručkora... Računam da bi trebalo da popijemo nešto. U svakom slučaju, imamo nešto da proslavimo.

- Mislim da imamo - dodade Kalagan. - Ima jedna puna flaša u ormanu.

Nikols izvadi flašu, sifon i čaše. Pomeša piće.

- Pitam se šta li će Korin da radi? Ta je u grdnom škripcu. Ne verujem da je osobito raspoložena.

- Znam šta će uraditi - reče Kalagan. - Nju nije lako preplašiti.

Nikols uzdahnu.

- Ovo je bio vraški slučaj - reče. - Dobro smo se prošetali, dobili batine, a lovni ništa. Jedna para koju smo isključili bi

Teški uslovi

223

la je od Korin, i ti si ih morao dati onom nevaljalcu Doneliju, ili kako god se zvao. Tako smo dobili mućak. Mislim da smo filantropi. Dobri smo. Pa opet, zamalo nisi zaglavio u zatvoru. To nije moralno. Ništa nije pravo. - On dovrši svoj viski.

- Idi do kluba Marden i vidi da li je tvogja devojka tamo. Reci joj da ne mora da se plaši svoga gazde da će se ljutiti, ako ti malo ispreturaš klub. Pogledaj sef. Ona sigurno zna kombina-ciju za ključ. Vidi, ako možeš saznaj nešto, da povežemo konce konačno.

- Važi - reče Nikols. - Pa to bi bila divota, hej? Recimo da Doneli počne da pravi komediju.

- Otkuda Doneli može da pravi komediju? Kreni već, Vindi.

Nikols sa žaljenjem pogleda u flašu. Uzdahnu još jednom i ode.

Kalagan napravi još jedno piće. Stajao je sa flašom u ruci, gledajući kroz prozor u sunčano nebo.

Brata se otvoriše. Ude Gringol.

- Dobro jutro. Slime. Šta se dogodilo? Izgledaš kao da te je tenk pregazio.

Kalagan napravi grimasu.

- Trebalo je da vidiš onog momka, onu trojica momaka.

-Popij nešto.

- Ne, hvala - reče Gringol. Izvadi lulu i napuni je.

- Jutros je voda, nedaleko od Kramblesa, izbacila leševe Ko-rin Alardajz i Lisjen Donelija. Na šta ti to liči? Da li ti to ne-što znači?

- Mnogo - reče Kalagan. - Bila je udata za Donelija, to znaš. Ali nije znala, dok joj ja nisam rekao prošle noći, da je brak nezakonit. Doneli nije Doneli. On je Rupert Šarpem koji se

224

Piter Či

m,

oženio Biolom 1939. godine. Nisam lupao glavu da li da joj ka-žem kako je i njena udaja bila nezakonita, takode. Šarpem ima ženu i dete u Južnoj Africi. Ona ga još uvek traži. Oženio se Korin da bi stekao uporište za nekažnjeno ucenjivanje Biole. Na-dam se da telo nije suviše unakaženo. Moram da izvršim dobru identifikaciju.

- Leševi su u redu. Naduveni, ali ne tako strašno. Ti si bio vredna pčelica, a?

- Ti mi to kažeš. Ovaj put je Kalagancw biro umesto para dobio batine. Ne uzimajući u obzir mogućnost progona od strane policije.

- Što znači da si ti bio taj koji je sve oko pukovnika ispreturao - upade Gringol. - Znao sam da te Patricija samo brani.

- Drago mi je. To je ipak upalilo. A ti imaš sve dokaze ko-ji su ti potrebni. Korin Alardajz mi je sinoć napisala pismo. Mo-ra da je naišla ovuda kolima i ubacila ga u sanduče odmah po-što sam ja otišao od nje.

- A šta je bilo sa Stenherstom?

- Ona ga je ubila. Mislim da je bila u ovom slučaju glavni stub. One noći kad je telefonirao mom birou, Stenherst je čuo Ko-rin kako razgovara sa Donelijem telefonom u holu. Pukovnik nije bio ni blizu onolika budala koliko su oni mislili. On se izvesno vreme raspitivao za klub Marden i Donelija. Zbog toga je i došlo do rasprave za onom večerom. Znao je da je Korin udata za Do-nelija. Kad je pročitao

anonimno pismo, iz koga je saznao da je i Biola udavana, stari se veoma uzbudio. Možeš da zamisliš.

- Naravno - reče Gringol.

- Nagadam da je narednog dana Korin zavirila u to pismo. Od-mah joj je sinula ideja da ga je Doneli uputio. Bila je potpuno u pravu. Naljutila se jako na njega. Htela je da mu iznudi priznanje

Teški uslovi 225

da je poslao pismo. Možeš da predstaviš sebi kakav je to bio par. Mrzela ga je, ali ju je privlačio. Nije mogla da pobegne od njega, mada ga nije podnosila.

- To poslepodne je ponovo ušla u pukovnikovu sobu i uzela njegov revolver. Napunila ga je i pošla da se obračuna ozbiljno sa Donelijem. Bila je besna na njega i verovatno je htela da mu pre-ti revolverom. Ali Doneli nije bio u klubu Marden. Bio je u Braj-tonu sa prijateljima, i tako nije mogla da razgovara sa njim. Bra-tila se rano uveče u Dark Spini. Imala je revolver u tašni. Ušla je na imanje na zadnja zelena vrata. Pretpostavljam da je onda vide-la pukovnika kako šeta stazom. On je čekao da se raspravi sa njom. Pokazao joj je anonimno pismo i rekao da je čuo njen razgovor sa Donelijem - ili Šarpemom kako god hoćeš - prethodne noći. Ona je htela objašnjenje. Možda je on bio odveć okrutan.

- Berujem da mu je Korin rekla da ide do davola. Onda je on igrao adutom. Saopštio joj je da zna da je udata za Doneli-ja. Pa... to joj nije nimalo odgovaralo. To joj je sve pokvarilo. To je značilo da nisu mogli dalje nastaviti sa uzimanjem novca od Biola. Možeš li da zamisliš tu malu lepu scenu u pagodi?

- Da - reče Gringol. - Mora da je bila dobra.

- Sigurno - nastavi Kalagan. - Onda se setila da ima revolver u tašni. Izvadila ga je dala pukovniku svoje. Tako je i bilo. Tada joj je palo na pamet da su svi dirali revolver kada im ga je pukovnik pre nekoliko nedelja pokazivao. Moglo bi lako biti da ga je Biola imala u rukama poslednja. Korin se sećala da su njeni otisci bili na vrhu revolvera. A isto tako nije zaboravila da je sve vreme, to poslepodne, imala rukavice na rukama i to ot-kako je uzela revolver iz sobe staroga, pre nego što je otišla da traži nneliia. do momenta kad ga je ubila.

Piter Cini

- Sve joj je odgovaralo vrlo dobro. Poturila je pištolj, ostavila Biolinu maramicu ispod leša, iskrala se iz vrta i odvezla do Istberaa ili nekuda zaobilaznim putem. Uspela je da to izvede a da je niko ne vidi. Pošto je uklonila Stenhersta, a znajući da sve izgleda kao da Biola ima razloga da ga smakne, osećala se si-gurnom. Ali onda se počela koncentrisati na Donelija. Želela je da dobije dokaz da je on uputio anonimno pismo. Ako je to on uradio, znala je tačno šta je hteo s tim. To joj se nije dopadalo. Tako j'e meni dala sedamdeset pet funti da saznam. Mislila je da sve može kupiti tim novcem.

- Ali ne gospodin Kalagan - upade Gringol cereći se.

- Ne ovoga puta - reče Kalagan. - I ne za sedamdeset pet funti. Kad se Kalaganov biro prihvati ovako čudnog posla, onda želi pravi novac.

On pripali novu cigaretu.

- Korin priznaje u svome pismu da je ubila Stenhersta. Priznaje sve što mi znamo. To nije bilo loše pismo, s obzirom na to da je morala biti gotovo luda kad ga je pisala. Mora da je te-lefonirala Doneliju pošto sam ja otišao od nje. Znala je da će se on upecati na to, jer je mene bila prodala. Upozorila ga je da ću doći da ga istučem. Učinila je to da bi stekla njegovo poverenje, da on i dalje misli kako je još ima u rukama. Tako ga je i mo-gla odvući na jahtu i prevrnuti je kad su bili na pučini. Odlično je upravljala tim brodićem. Demonstrirala je to nedavno preda mnom.

- Snalaziš se, bogami, ti! - reče Gringol. Kalagan reče podsmešljivo:

- Mi ne počinjemo ništa što nismo u stanju da završimo. Stavio sam njeno pismo u kovertu, sa Šarpemovim malim Teški uslovi

227

nim prstom - bez svoga je ostao u ratu - i nekoliko mojih be-ležaka. Tamo je na tanjiru. Ne tražim honorar za to.

- Mislim da bih sada nešto popio - reče Gringol. Dok je Kalagan sipao piće, on nastavi: - Moraćeš ostati ovde radi sud-ske istrage koja će biti sledećeg četvrtka, Slime. Ti si svedok. Biće potrebno da se dokaže kako je bila zdrava kad je prevrnu-la jahtu. Ubistvo Stenhersta će joj se uzeti kao ubistvo sa pre-dumišljajem. - On podiže koverat i ispi viski.

- Dakle... Sad idem. Zdravo.
- Zdravo - odgovori Kalagan. Gringol izačte.
Telefon zazvoni. Bila je Efi Tompson.
- Gospodine Kalagane, gospodica Odri Bendajn je opet zvala. Kaže da Devonšir sad divno izgleda. Pita da li biste želeli da odete tamo na ovaj ili sledeći vikend.
- Možda sledeći. Ne mogu ove nedelje. Imam jednu istragu u četvrtak.
- Nekako rai smešno izgovarate, kao da imate nešto u ustima - reč Efi.
- Drago mi je da zvuči smešno. Ostao sam bez dva kutnjaka i jednog očnjaka. Pozovite ponovo gospodicu Bendajn i reci-te joj da ću se javiti krajem nedelje.
- Dobro - reče Efi.
Kalagan spusti slušalicu.
Pride prozoru i zagleda se u mirnu, suncem obasjanu ulicu ispod sebe.

* # *

Istražni sudija reče poroti:

- Gospodo, neobično mi je žao što sam vas zadržao tako du-an /hna rwop nesrećnoe slučaiia. Pre neeo što vas naoustim že

228

Piter Cini

lim da saopštım sledeće: zamolio me je glavni direktor inspek-tor Gringol iz Skotland jarda, da zahvalım gospodinu Rupertu O'Brajanu Kalaganu iz Kalaganovog biroa, za veliku pomoć ko-ju je pružio policiji na istrazi tri smrti, o čemu ste vi već dali svoju presudu. Gospodo, vi ste slobodni.

Spazivši Gringola napolju na suncu, Kalagan ga upita:

- Dakle... kad policija počne da hvali Kalaganov biro, šta se zatim dešava?

- Ispiranje usta... Samo golo ispiranje usta. Nego, da te upo-zorım. Opet si se izvukao. Ako se ovih dana opet zaletiš, to će stati skuplje i naći ćeš se u davolskom sosu.

- Ma nemoj? - upita Kalagan. - Dobro, kad mi se to desi, potražiću te.

- Naceri se. - Pozdravi mi glavnog komesara poli-cije.

Gringol tužno zavrte glavom i krenu niz ulicu, a Kalagan upali motor i

uputi se kolima polako prema Alfristonu. Sunce je bilo sjajno. Galebovi nad morem su razbijali tišinu. Kalagan zaključio da život zna da bude daleko gori. Uskoro se našao u blizini zelenih vrata u zidu Dark Spinija. Kad je prolazio mimo njih, vrata se otvoriše i pojaviše se Biola i Patricija.

On zaustavi kola. One mu pridoše.

- Dobro jutro - reče Patricija. - Ja i Biola smo razgovarale o vama. Rekla sam joj da ne vredi brinuti zbog ovoga što se dogodilo. Glavna je stvar da se iz života izvuče što je moguće više sreće. U pravu sam, zar ne?

- Apsolutno - potvrdi Kalagan. - Greh je biti tužan na ovakav dan.

- Ja moram da odem do sela. Bidećemo se, Slime - reče Patricija. Mislili smo, bar je Biola mislila da biste mogli osfati

Teški uslovi

229

malo ovde i odmoriti se. Boleli bismo da vas vidimo u Dark Spiniju. Mislim da bi to bila divna zabava. I Biola tako misli, samo ona to neće da kaže. Jutros je dobila jedan od njenih napa-da skromnosti.

- Patricija, kako možeš da kažeš tako nešto? - reče Biola.

- Mogla bi se ti još i iznenaditi! Ako je potrebno, imala bih ja još dosta toga.

I udalji se sa osmehom.

- Hoćete li ostati, Slime... Molim vas! Niko od nas nije u stanju da kaže koliko smo vam zahvalne... Tetka Honorija je rekla da vam nikada ne bi oprostila ako ne ostanete.

- To bi bilo strašno da ne dobijem oprostaj od tetke Honorije. Zato ću ostati. Ali ću prethodno morati da se javim birou. Uđite u kola, učinićemo to iz govornice na drumu. Ona sede u kola. Kalagan brzo krene i kola iščežoš za okukom.

Patricija se pojavi sa mesta gde se bila sakrila. Prede preko drumu i prode kroz zelena vrata. Gospodica Bajmering joj je dolazila u susret.

- Hoće li gospodin Kalagan ostati?

- Pa sigurno. Baš se odvezao sa Biolom. - Ona uzdahnu.

- Ta devojka ne zna šta ima - reče.

- Šta time misliš? - upita je gospodica Bajmering.

- Mislim da je Biola u škripcu. Kad je Slim tek bio došao ovamo, bila

je gruba prema njemu, baš gruba. Htela ga je izba-citi. Sećate se šta nam je rekla sinoć? A pogledajte je sada. Sva-ki put kad ga pogleda, oči joj zasijaju kao farovi.

- Ta devojka je gotova - reče ona - ako on ne zaustavi ko-la na kraiu šume i ne naplati ovo, za tnene niie muškarac.

- Ali - začudi se gospodica Bajmering - ja ne znam šta ti hoćeš da kažeš. Gospodin Galašils mu je poslao ček na hiljadu funti juče. To je plaćeno.

- Uzmite malo vazduha, draga. Nisam ni pomislila na novac.

- Gospode - reče njena tetka. - Ne misliš valjda da kažeš da će Biola posle svih ovih nevolja doći na ideju da se zaljubi i uda.

- Ja ne mislim ništa - odgovori Patricija. - A i vi ne treba da se brinete za njenu udaju, isto tako.

Ona se uputi prema kući i dobaci:

- Jeste li ikada čuli album 'Boli ih i ostavljaj ih, Džo'?